

1
3

13

ERA. 5025. 2. 12328

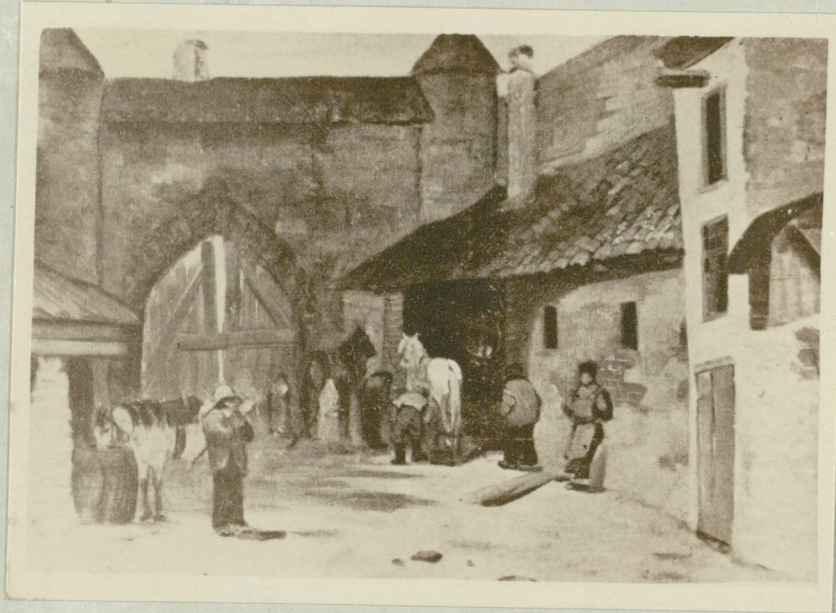
MUINSUSKAITSEAMET
ARHIIV
A-10646

VANA TALLINN III

6770

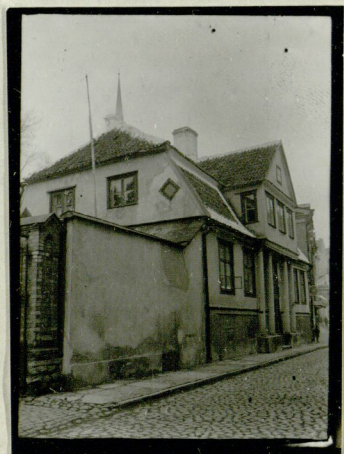
Müürvahi
vaade
Kõnnu poole
hinnast
vaadates
Kõnnu poole.

K. Kõnnu
poole
pigi

~~Kõnnu~~
Kõnnu poole Tammelt.
Müürvahi tänavalt.
11. X. 1936 Tõsi ole harras
Olla lootsilaind!

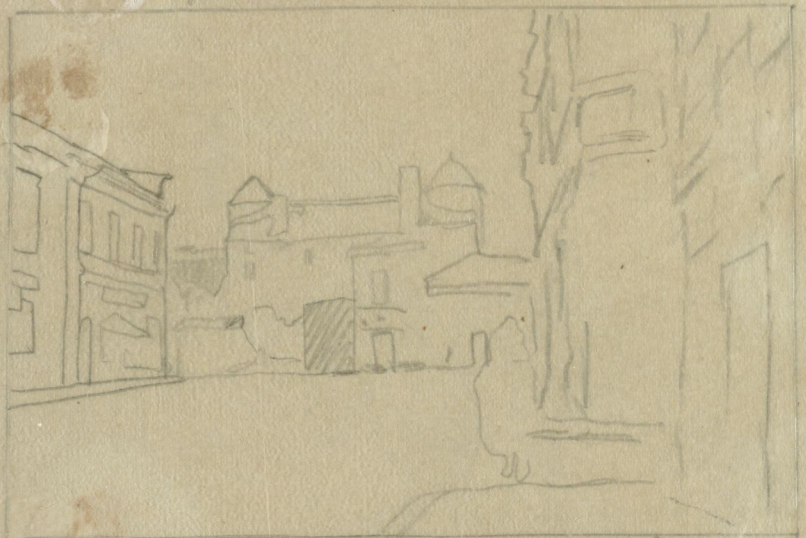
Nikolai õigeusu kirik
700-aastane.
Tallinna Nikolai kirik pühitseb 1. ja 2. oktoobril oma 700. aasta juubelit. Kirik praegusel kujul on 100 aastat vana.

Maaling Apaloo muuseumis
Tallinnas Teemal
Vihuräranne muuseumi nähtava

Tuuliviikurid kivi: lehmufortis in Arenal
septembris 1888.

Vihuräranne Toim (foto)

Foto P. Branzell

Arenal. Die alte Lehmufortis

Kl. 18th Arenal

Winnöner Tröstan: foto jägri

See oli Tallinna süngeim wangitorn

21.9.35 Päeval
 Seina külge aheldatud wangidel külmasid käed ja jalad

Wene tänaval nr. 30 majas, kus asetses enne „Kommertshotelli“ ja kus on praegu mitme seltskondliku organisatsiooni korterid, kuulub hoonesse ka linna wana kindlusetorn. Tähendatud torni teisel korral leidub wõlvitud laega sünge ruum, kuhu Turismi Reskorrallidus paigutanud oma arhiivi-materjalid. Seda kiwikooft lähemalt silmitsedes hakkab filma tunnuseid, mis näitavad, et siin wanasti asetses üks wana Tallinna süngemaid wangitorne. Wangitorni rautatud uks roostetanud riimidega ja lukkudega on säilinud täielikult. Kui seda uft awada wõi sulgeda, siis tuleb kuulda wale kõrwuldikawat krigisemist ja kriuksumist, mis tuletab meele karedaid hääli kaugest minevikust, kui siia torni heideti kurjategijaid. Wäga wõimalik, et sageli ka süütuud inimesi.

Tornimüüris on praegu weel tugewad raudrõngad, kuhu aheldati wang. Walgust paistab torni kämblalauisest müüri-awausest, mis trellitatud käsimarre jämeduste raudpulkadega. Tornimüür tähendatud akna juures on paari meetri paksune. Wangitornis, ühes müürikurus on näha ka klosetiasend. Ahjust aga pole näha jälgegi. Wangil tuli siin külmas kwiikongis olla suwel ja talwel.

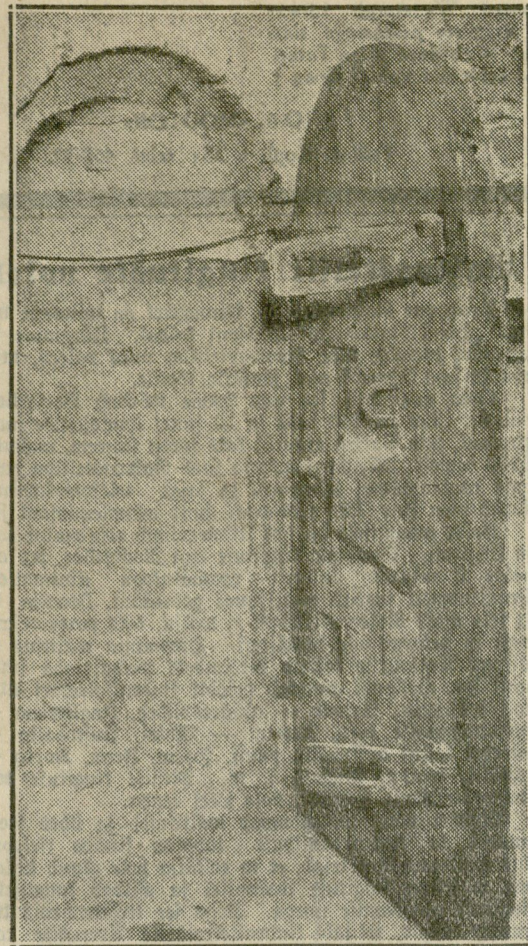
Tallinna linna-arhiivi ürikuteft nähtub, et siin on tegemist wangitorniga, kus hoiti kinni juurimaid roimareid. Torni hüliti kas lihtsalt „Wangitorniks“ wõi „Bremer-torniks“. Taas leidub ürikuid, mis sisaldawad kaebusi linna-walitusesele, et eeltähendatud wangitornis külmanud wangidel käed ja jalad, mis tulnud am-

ladu

puteerida. Seltoodu tõendab, et tornis ahju ja muid soojendamismahendeid ei olnud.

Tallinnas wanasti suuremat wanglat ei olnud. Wangla aset täitsid kindlusetornid. Wae-koja taga oli küll üks ajutine wanglamoodi ajutus, kus roimareid peeti nii kawa kinni, kui nende peale mõisteti raekojas kohut ja piinati raekoja keldris. Pärast seda paigutati karistusalused torni.

Lühikesejala juures asetses n.n. „Tallitorn“, kus hoiti seisuslikult peenematsforti roimareid.

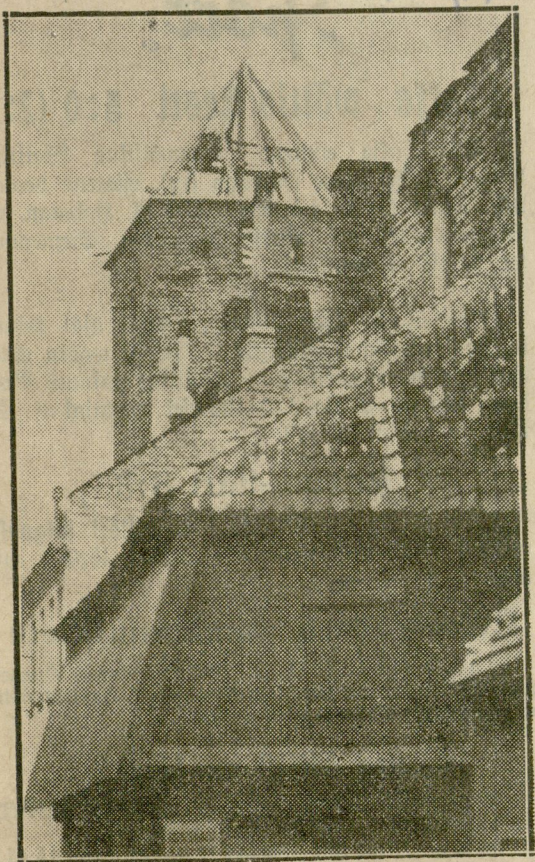
S. Tartu mnt.

Siinsamas olid raehärrade hobustetallid, millest wangitorn sai nime.

Seisatades eelkirjelatud wangitornis, meenuwad praegused moodsad wanglad. Walged toad, puhtad magamisafemed, elektrimalgustus Siin polnud muud kui niiske kwiipõrand ja roostetanud raud. Milliseid ohkeid ja ägamist on küll kurjand need sünged müürid?...

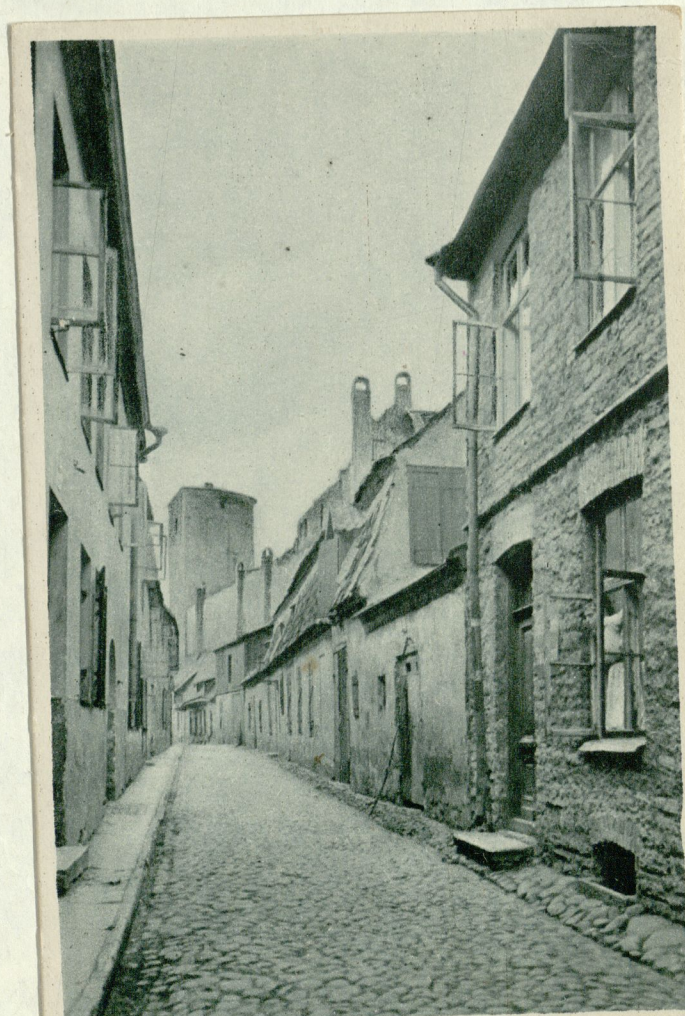
Sellemanni tornile katus

Päeval

Sellemanni torn Müüriwähe tänaval kuulub linna wanimate hulka. Torni nimetus tuleb esmafordselt ette juba 1415. aastal. See omapärane torn seisis kawa aastaid katuseeta ja awaldas tugewaid lagunemise tunnuseid.

Torni säilitamiseks tehakse temale katus peale ja ka mõned hädawajalised parandused.

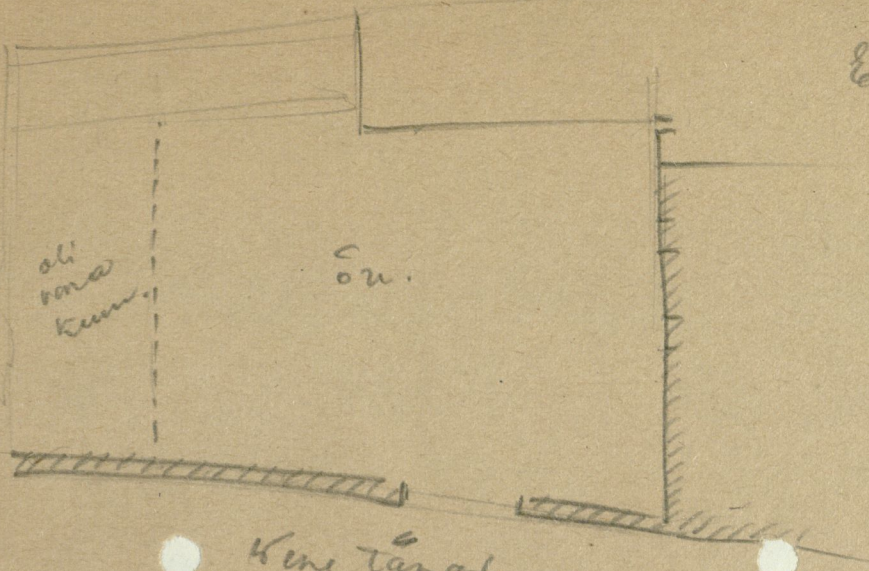
Alte Straße an der Stadtmauer Révals.

Kirk

ali
vona
kum

on.

Eli Fati korasti
nim kerj

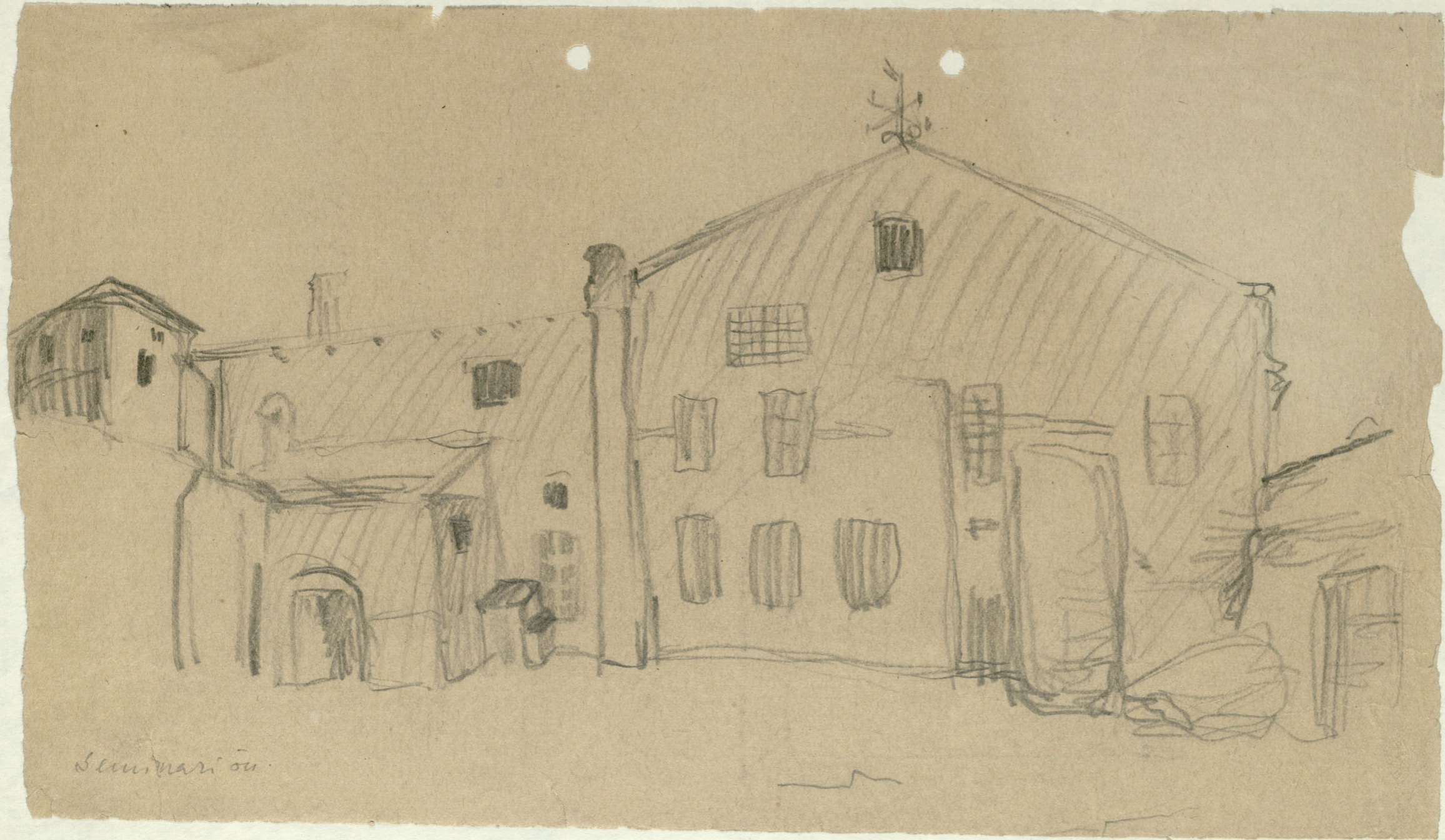

Kine tanol.

Jamīnar

Kine tanol.

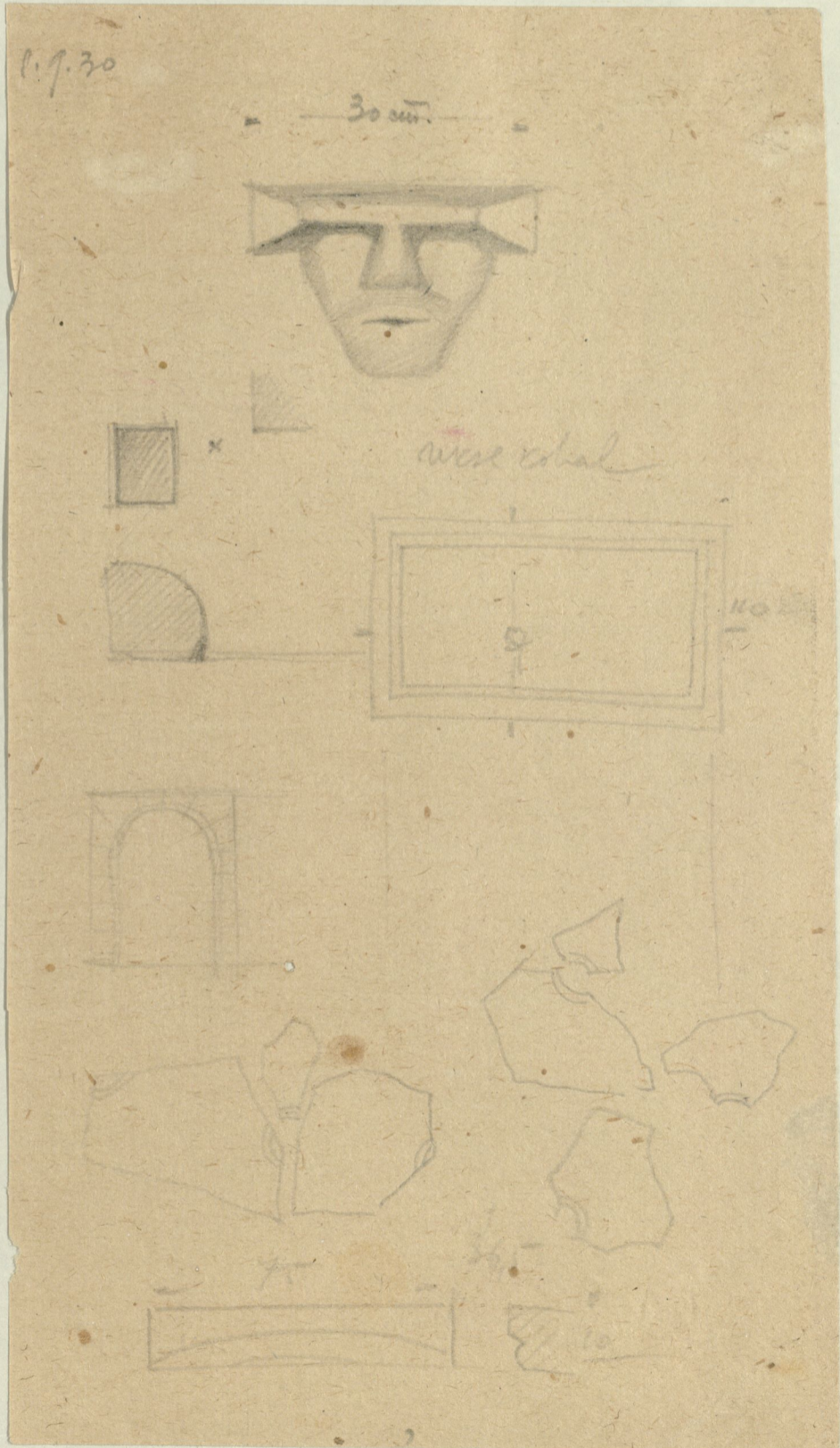
Scandinavian

W
L. 36
6

Vist. 13.
maja
ovs
asura
nordkari
osud

Vist. 5 maja
Kamberhite

v 40

Kv. 34.

3 8

826

Võhri'i maja

v 48

= 64.

1562 (?)

1. 9. 1930

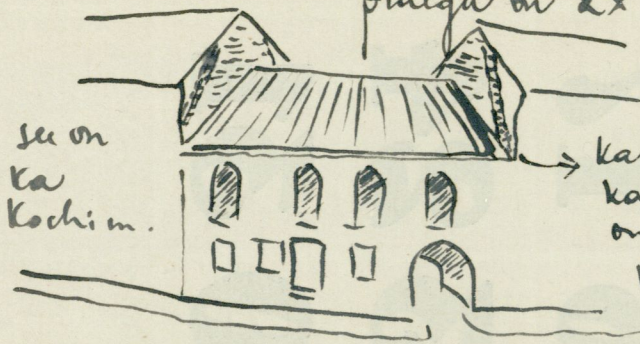
Wõru täu. 13. Kivid asuvad õues, prügi kasti läheduses. Olla pole tänu ümber
 chitust sinna paigutatud (1920a.) kaitse ajal loitud, ja tükkid 2-3 aastas
 erit kadunud lõõnud.

18. VII. 1939 a.

4

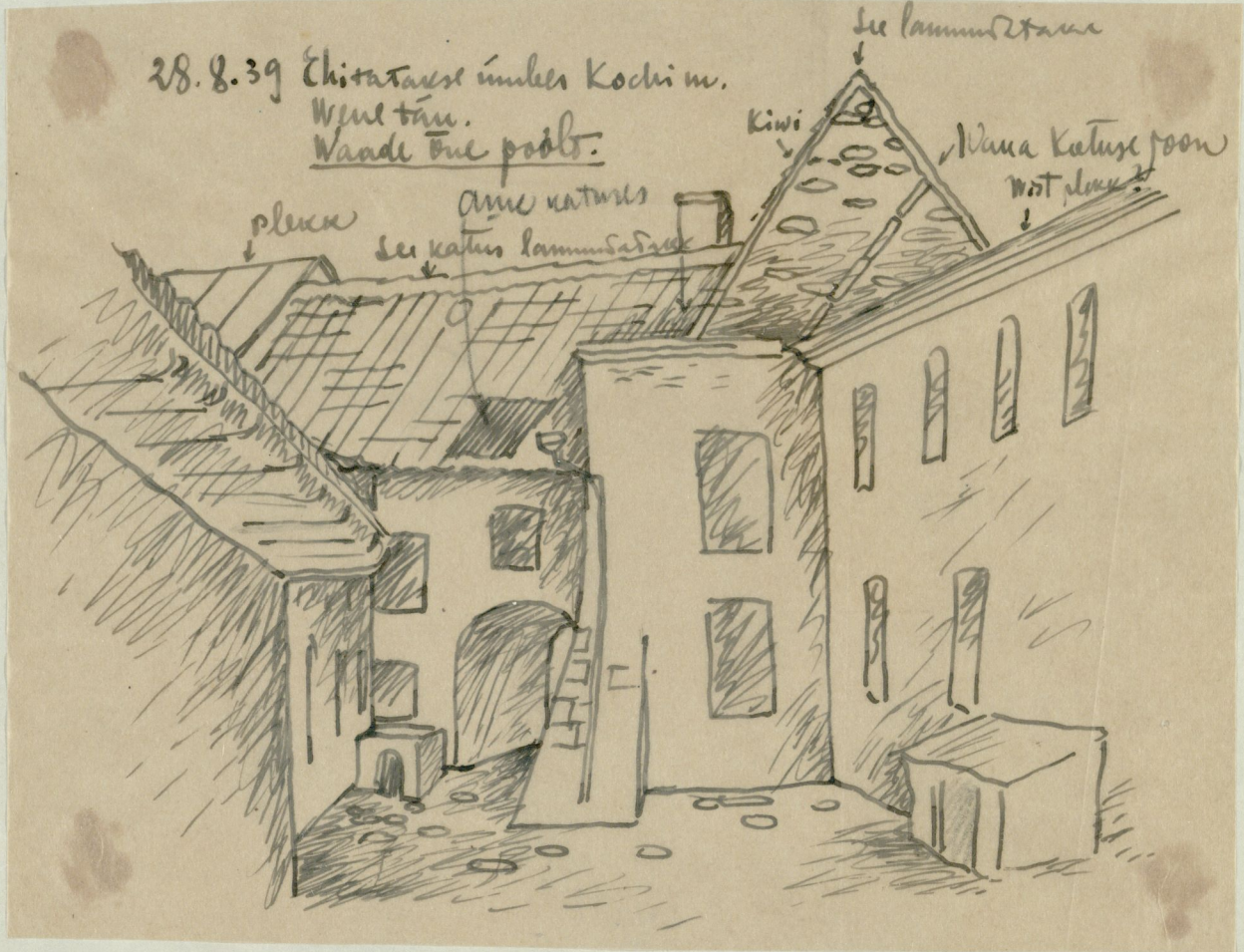
9

Kochi m. Venet. saale imbes chidud. Arvatakse kõrgemas-
praeqa on 2x ne.

see on
ka
Kochi m.

Kahel pool seintel on näha endised
katuse kallakuse jooned, mis
on paju püüdnud kui praegu-
praeqa on kõrge katuse.

28. 8. 39 Ehitatakse imbes Kochi m.
Vene tän.
Vaade üle poole.

plekk

amne katuse

see katuse lammutatakse

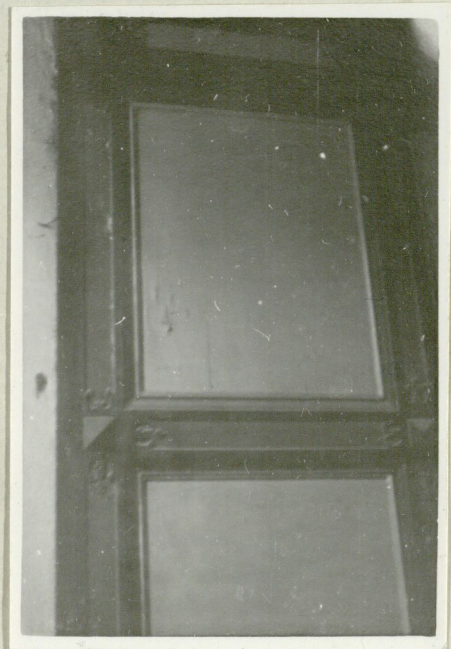
Kivi

see lammutatakse

Näha katuse joon
mitte lõuget

Linnavalitsuse teispäevasel koosolekul
kinnitati järgmised uued ehitusprojektid:
E. Kochi projekt elumajale kolmanda
korra pealeehitamiseks Vene tän. 6.

Venet. 6

Vene Län. 10

Portaal 17as. vana elamu
külis. Venti

10 5

Kirviku linna külje anur
kannakivi
yhtlase kivist
+ 25.4.1470"

Pöördel!

Avastati teistagegne sammas.

Neil päeval avas-
tati Tallinnas We-
ne tän. nr. 12, N.
Langebrauni port-
selandeloor-
tööstuse ruumide
ümberehitamisel,
seina sisse müüri-
tult, dekoratiivne
sammas. Viimane
kuulub kas 16. või
17. sajandisse ja
tähtis nähtavasti
müüri toe ülesan-
deid. Umbes pool-
teist meetrit kõrge,
on ta üleri täide-
tud ornamentide
ga, mis kujuta-
wad viinamarja-
kobaraid ja viina-
puulehti. Samba
alusel on lamav
lövi. Sammas restau-
reeritud ja seati
seati vanale kohale üles arhitekt F. de
Briest juhatusel. Vene tänaval asuv ma-
ja number 12 kuulub vanasti katoliku
kloostri ja ruumis, kus sammas avastati,
elanud omal ajal kloostri ülem. Eenäoli-
ne on, et samasuguseid sambaid võtengi
maja müüride sees leidub.

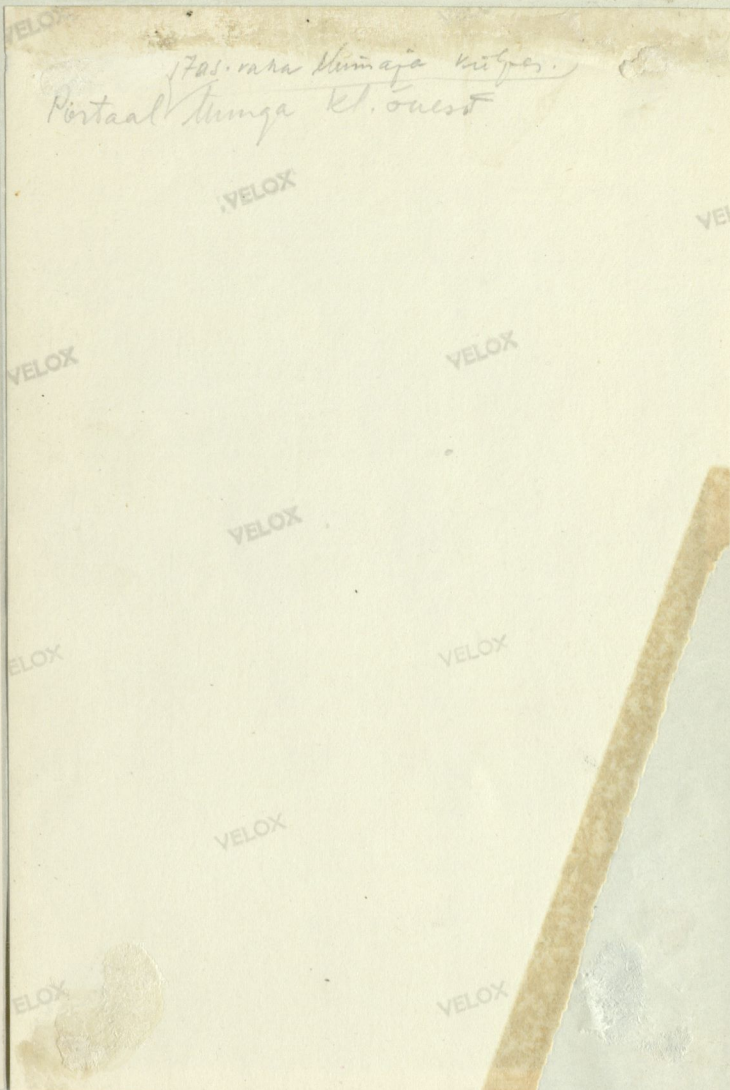

30/832

Pöördel!

Postaal 17 as. vana elamu
Külles. Vene h.

10/5

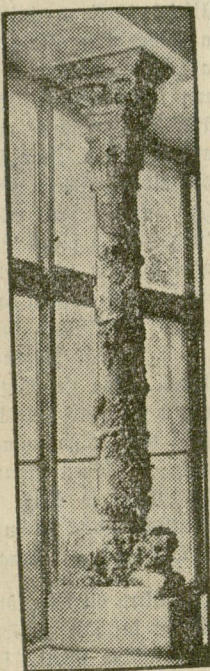
17as. vana elumaja külles.
Postaal 17 as. vana elamu

Ki. vana elumaja külles asu
Külles.
Külles Verline
+ 25.4.1470

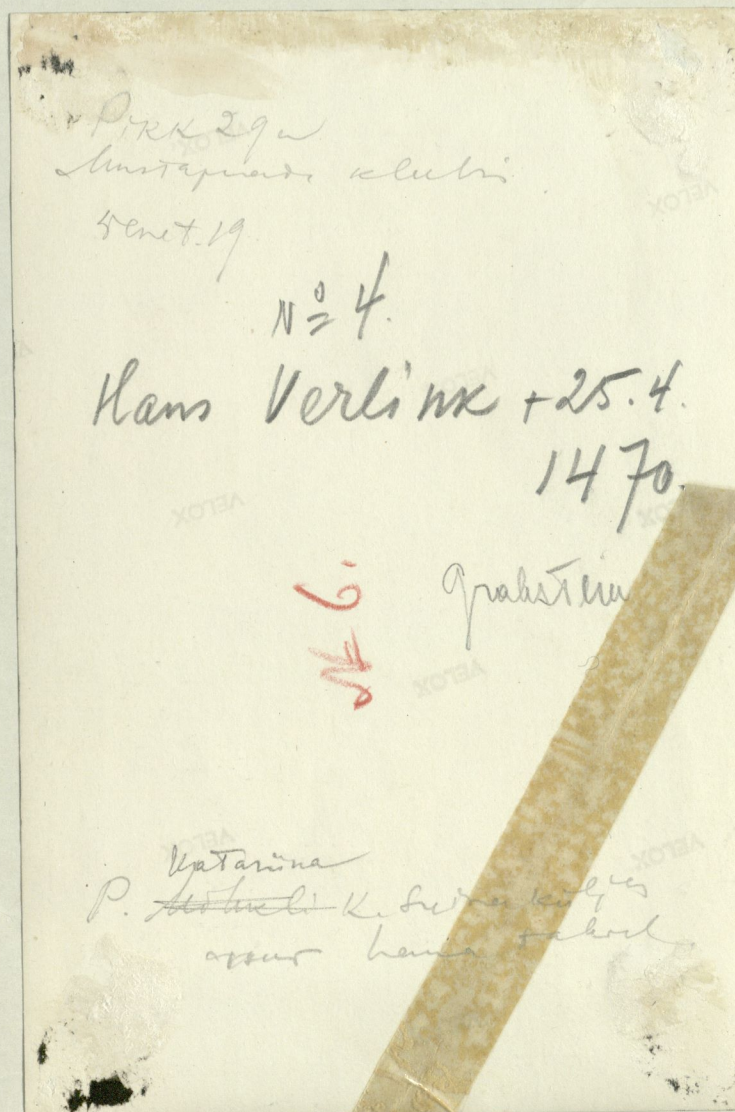
Pöördel!

Avastati teftaegne sammas.

Neil päevil avastati Tallinnas Wene tän. nr. 12, N. Langebrauni portselandefoor-tööstuje ruumide ümberehitamisel, teina sisse müüritult, dekoratiivne sammas. Wiimane kuulub kas 16. või 17. sajandisse ja tähtis nähtavasti müüri toe ülesandeid. Umbes poolteist meetrit kõrge, on ta üleri täidetud ornamentidega, mis kujutavad viinamarjatoharaid ja viinapuulehti. Sammaluuses on lamav lövi. Sammas restaureeritud ja seati seati vanale kohale üles arhitekt J. de Brieft juhatusel. Wene tänaval asu maja number 12 kuulub vanasti katoliku kloostrile ja ruumis, kus sammas avastati, elanud omal ajal kloostril ülem. Tähtsali ne on, et samasuguseid sammasid võhkeingi maja müüride sees leidub.

30/32

Pikk 29
Linnaplaneet klubi

5. det. 19.

N° 4.

Klaus Verline + 25.4.
1470.

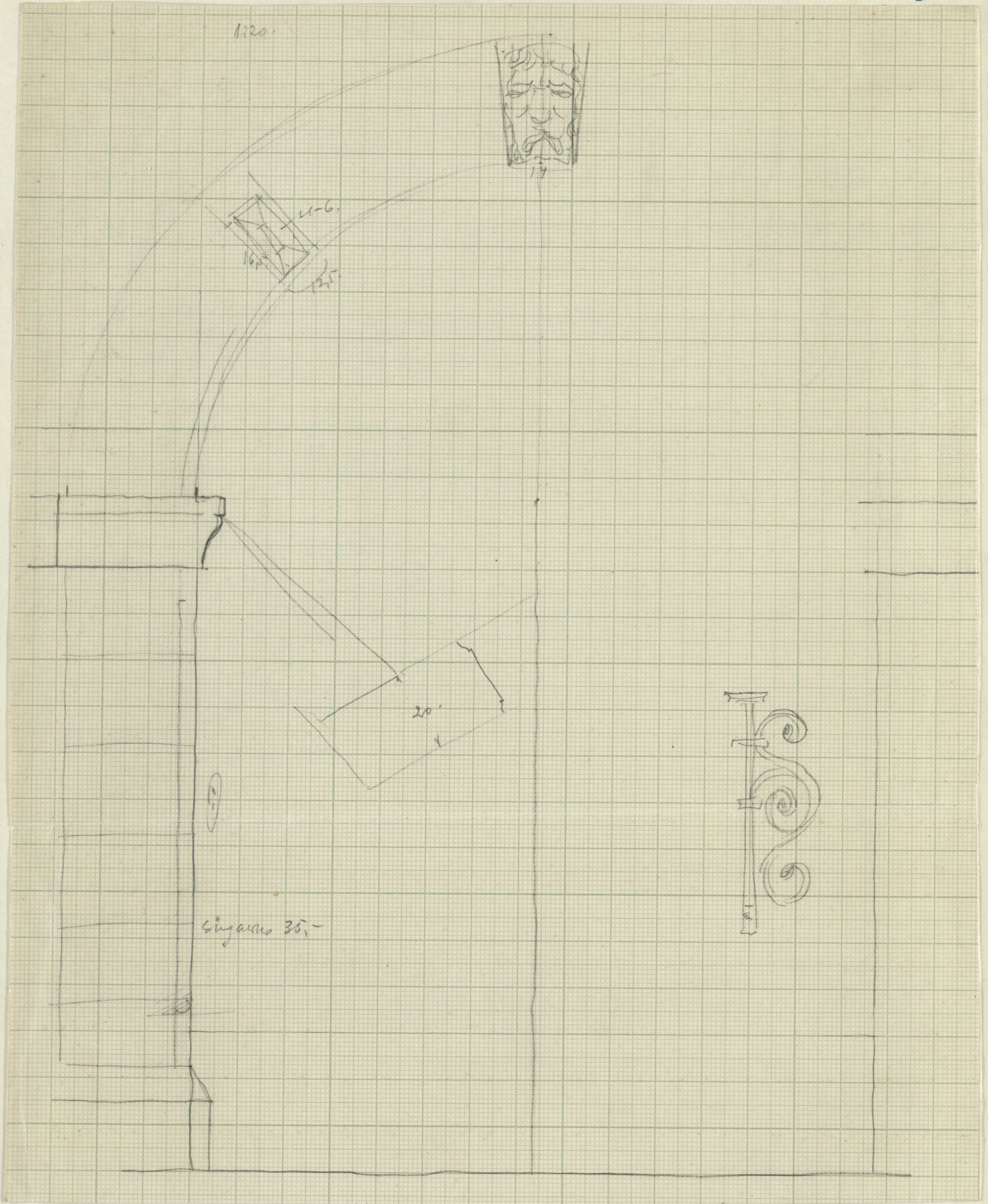
6
1470

Praktiline

Katariina
P. Kõrve küllas
asus herra talus

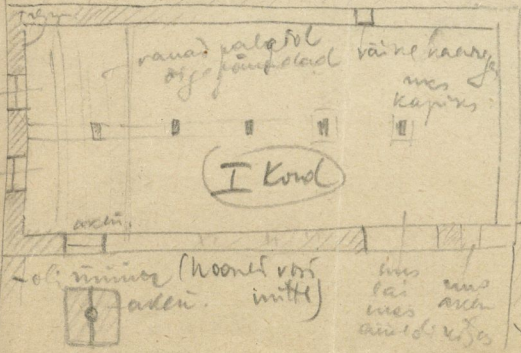
Pöördel!

1:20

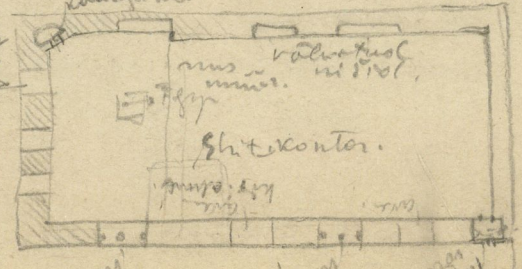

30/12/1938

Wene t. kochi (Joachim + Kristjan), tänava äärel asuva elutalitaja kelderikontori ruumides, aluminine kord jaat garaži ja restorani ning väike kõrvalruum, ettepoole 10 x 10 m. Kõrgus 2,5 m. See kelder arh. Joachi ja Berg (noorim) praegu on veel peetud postis, vanad olid keldri võlv kaarekujulised ja keldri seinad ja 6 arstide olid väike keldrid, keldrid olid 10 tolli kõrgusele jaal viimased olid pehmed ja sellele tõsta pühk äärmiselt raske all olid tihedalt keldrid ja ümber keldri pühkimata keldri ühes mahetas keldri osad olid 5-6 tervet keldri. See kelder ühendamiseks arstid ja paljud praegid keldri praegu on sin maged, need kas minimeerid all. Oled olid suure keldri nii tihedalt d tlabitaja pole kaevata saanud.

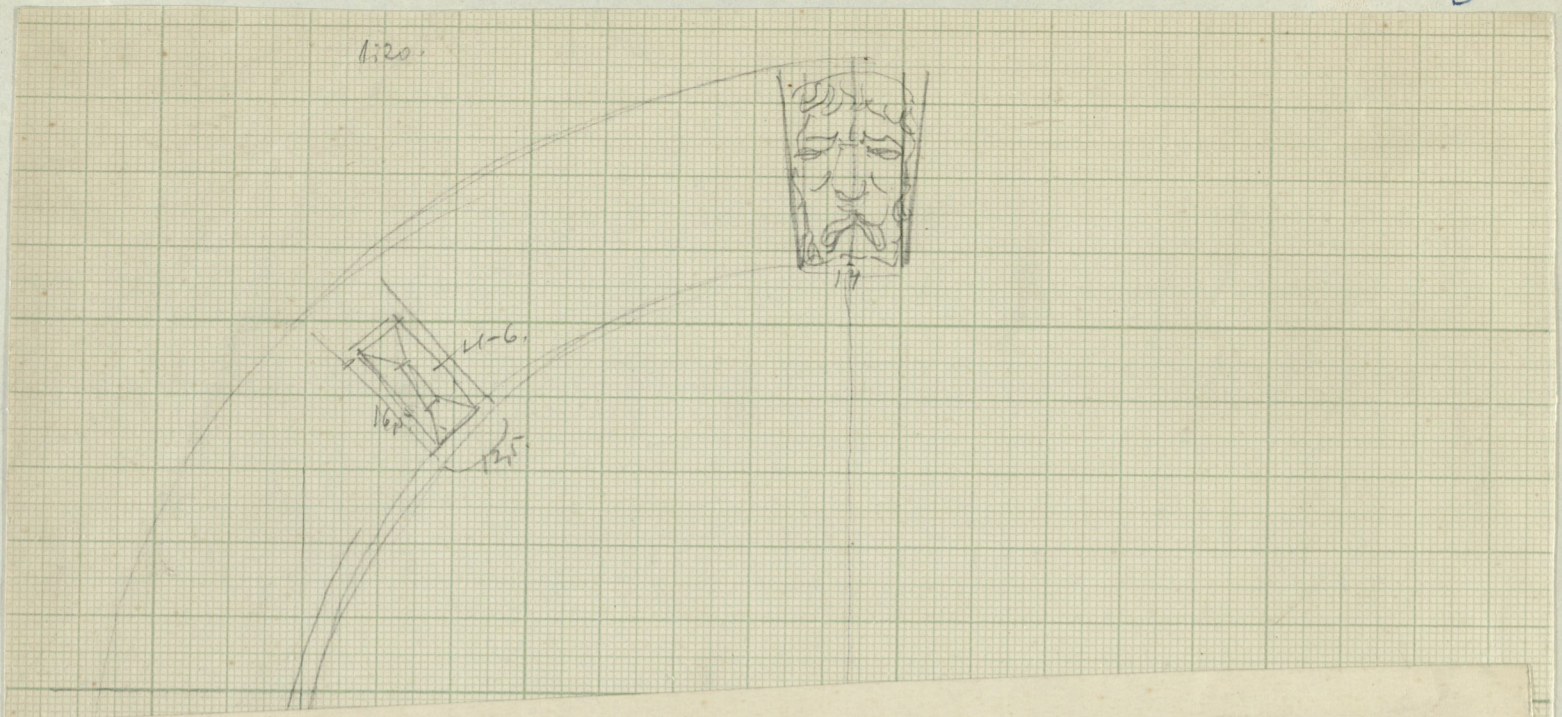

praegu on sin maged.

1000

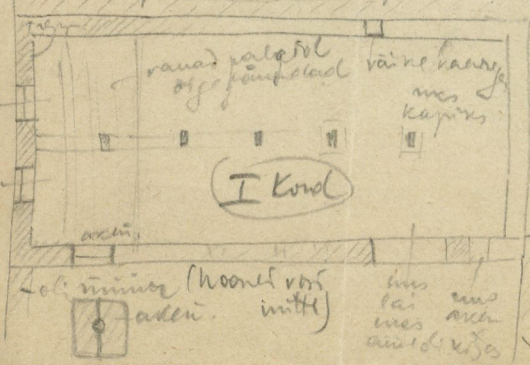
See kelder ühendamiseks arstid ja paljud praegid keldri praegu on sin maged, need kas minimeerid all. Oled olid suure keldri nii tihedalt d tlabitaja pole kaevata saanud.

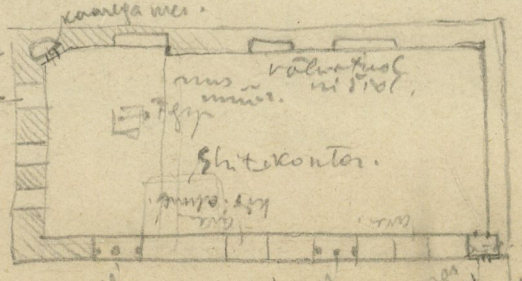
Darmstadt.
Str. KV 37

30/12/38.

Vene t. kochi (Joachim & Kristjan). tänava äärel arhi ehitataval kooli kontoriruumides.
 alumine kord jääb garaži ja restorani ning väike kõrvalruum, ülejäänud kontoriruumid.
 Kõrvalruumid arhi. Jätkub ja Berg (noormees)
 praegu on veel peitn postk. ruumid olid vana võlviga ruumid olid hääruumid ja ruumid ja
 6 arhi ümber olid miski kühkud, postid olid 10 tolli võlviga ruumid ja viimased olid peitruumid
 selle teinud päev arhiid - ruumid all olid tihedalt lüüdi ja ümber oli pinnatimata lüüdi. ühes
 ruumitas ruumid olid 5-6 tervet lüüdi. Kõrvalruumid ümber arhiid ja postid praegu on
 praegu on siin ruumid, mis ka minimeerid. Olid olid surnu lüüdi ni tihedalt ja lüüdi ja
 pole kaevata saanud.

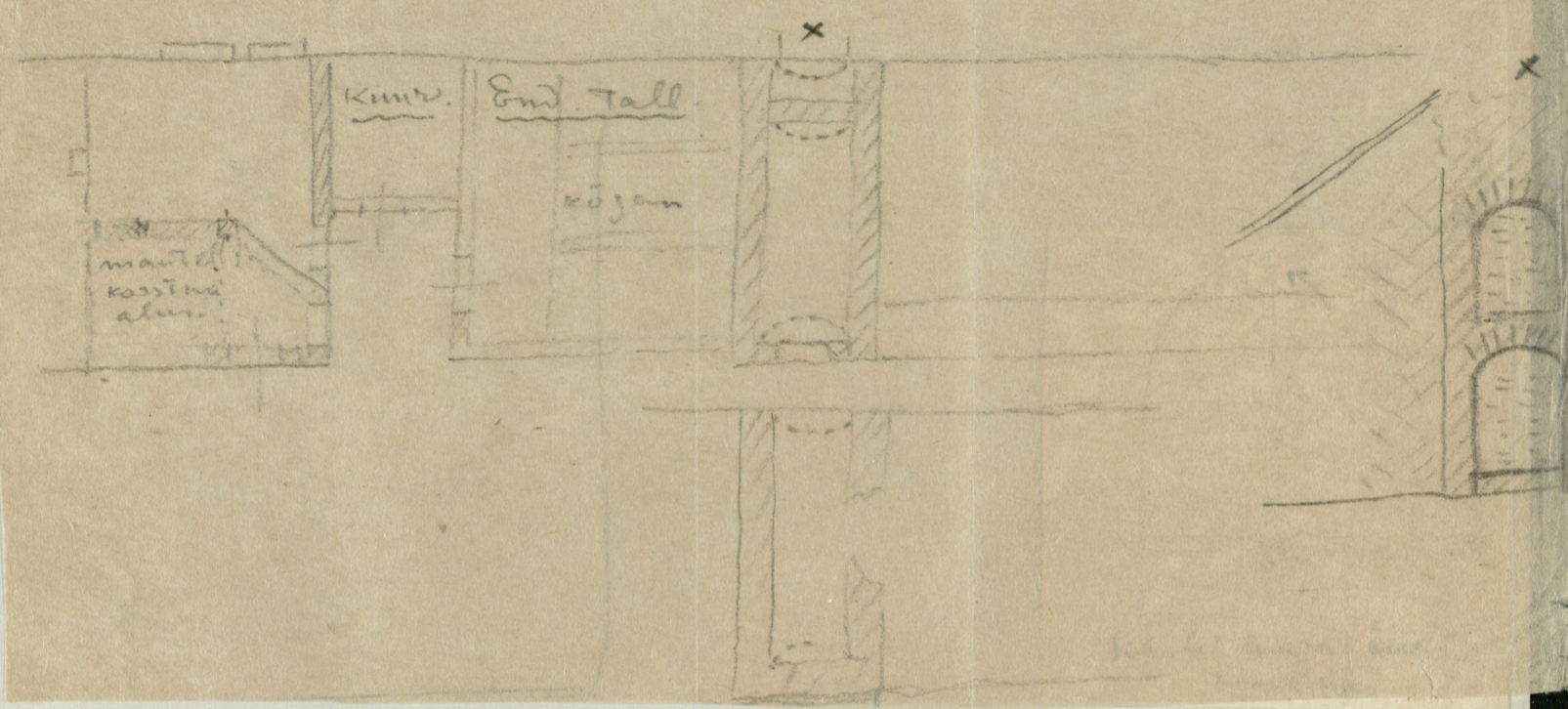
praegu on siin ruumid.

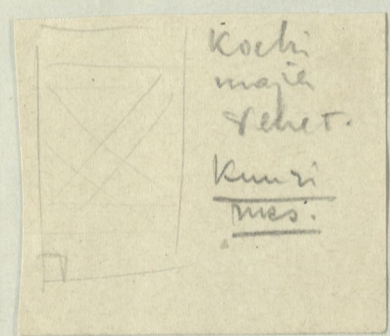
II kord.

oli minimeer (hooneid vana) aden. mitte
 oli minimeer (hooneid vana) aden. mitte
 oli minimeer (hooneid vana) aden. mitte

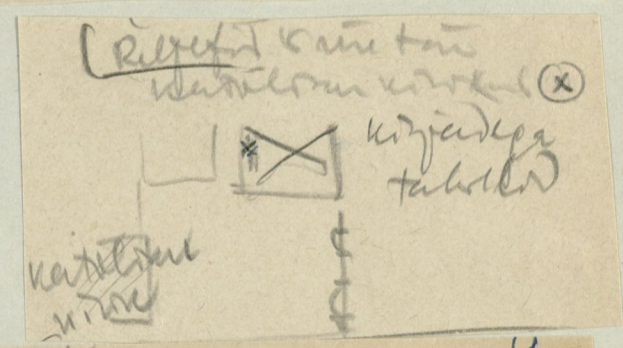
30/11 88 Kochi arde imberchitudal

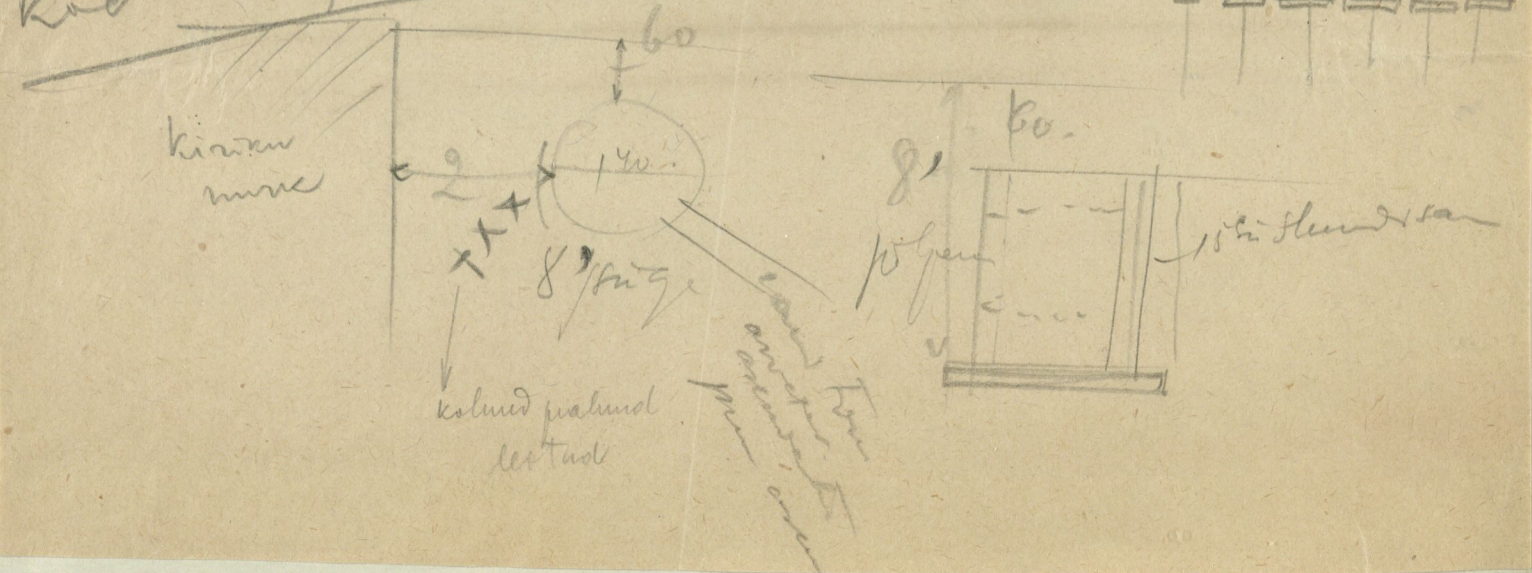
Kochi maie
tehet.
Külm
mes.

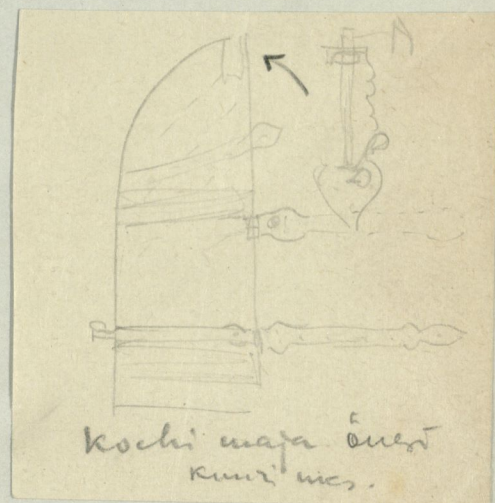
rost leue, etea kus rohan, rochib leas.
vass mst, sepa mail tege fiktud.

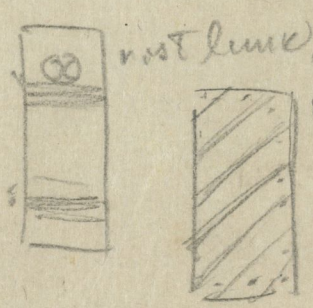
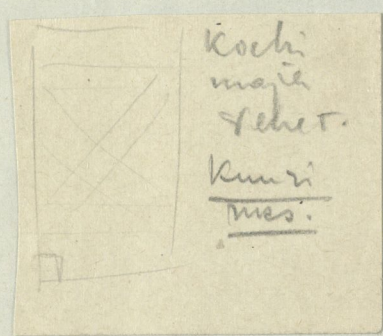
1/9.30
Kochi mure 3 pialum

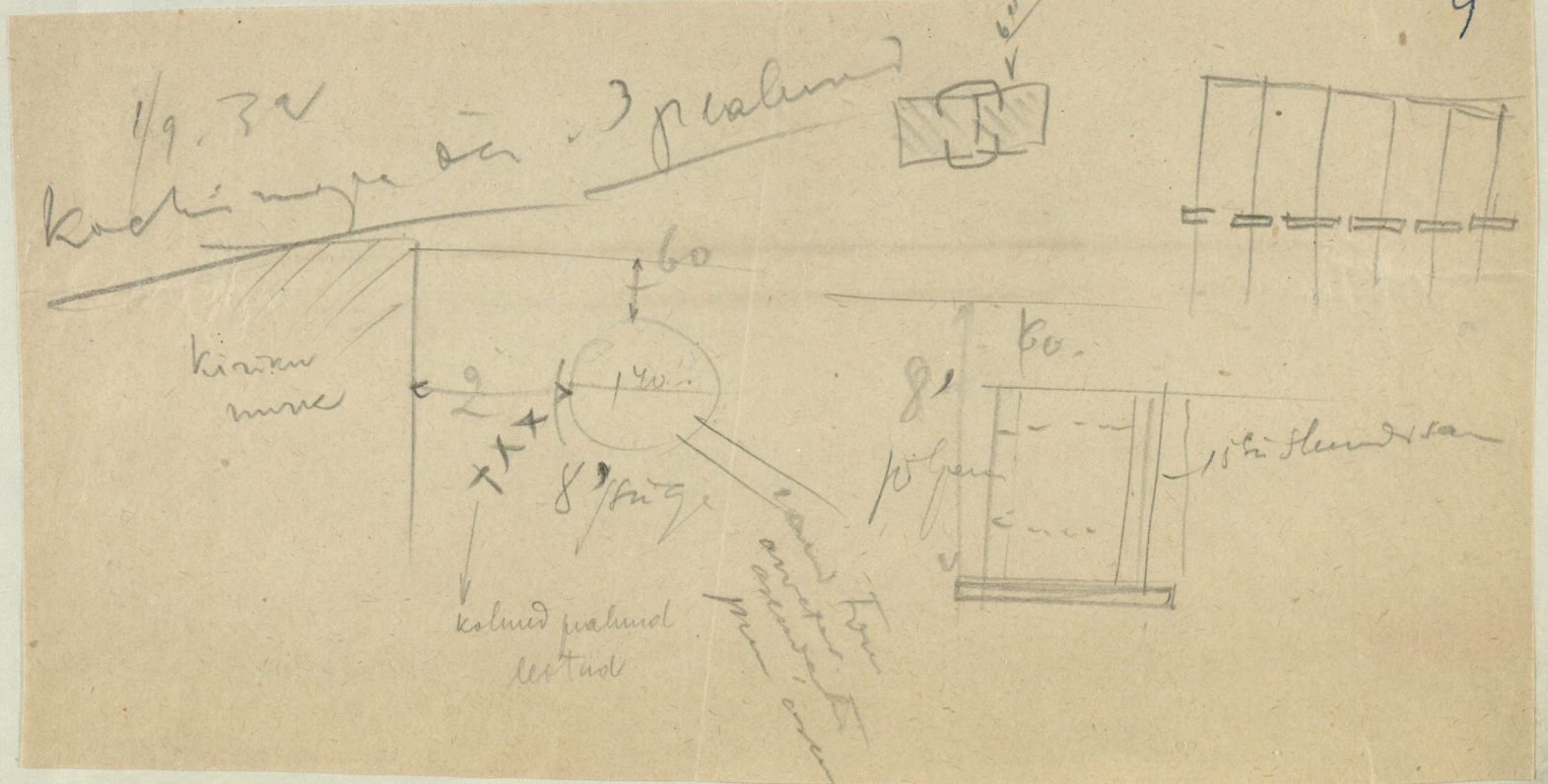
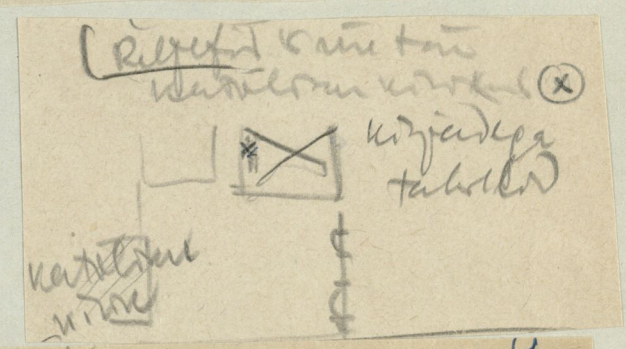

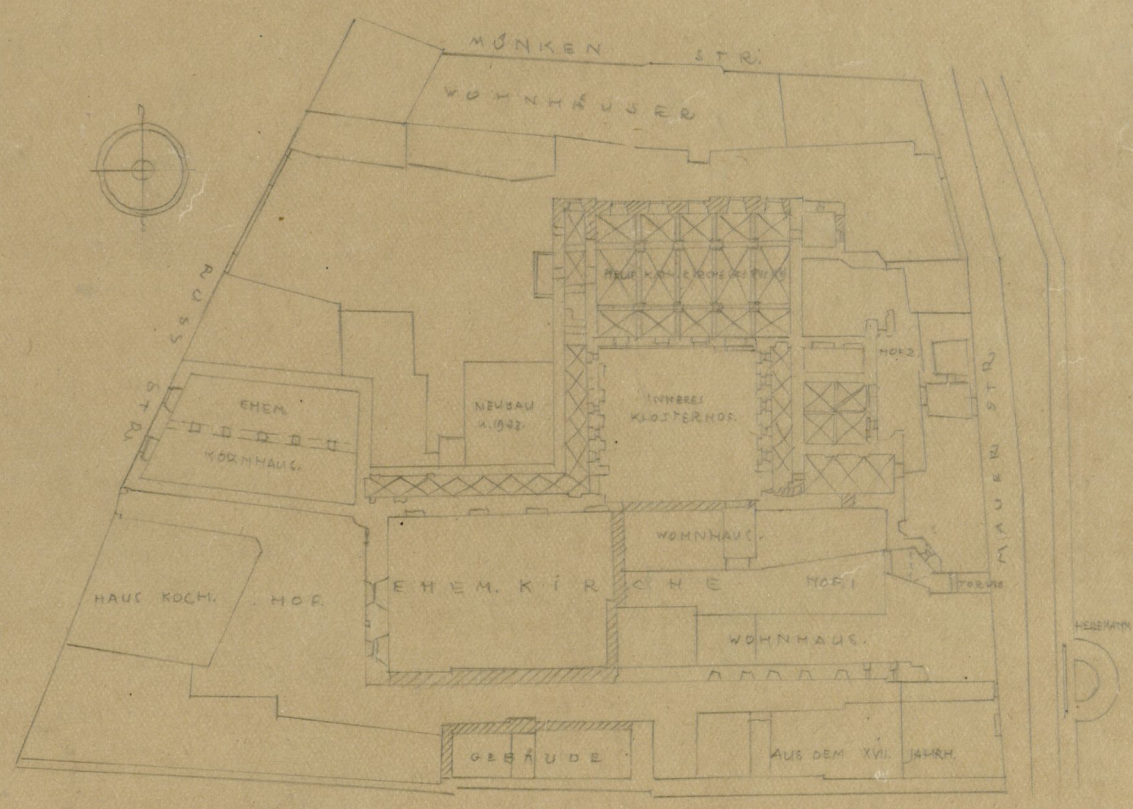
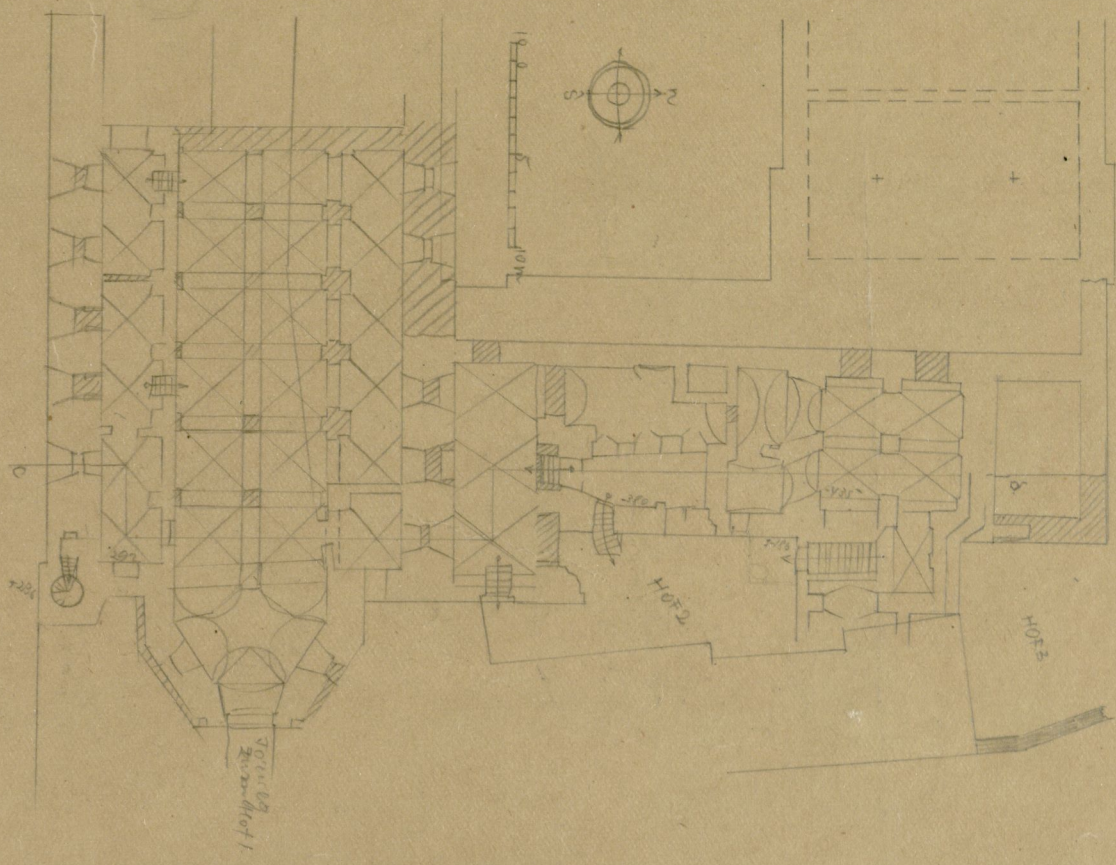
30/11 88 Kochi arde imberchitad!

rust linn, e-tea kus kohast, mis lei last.
Kovus mst, sepa mail tege tehtud.

Klostermauer und -

Allgemeiner Situationsplan des Klosters und seiner Umgebung v. j. 1926.

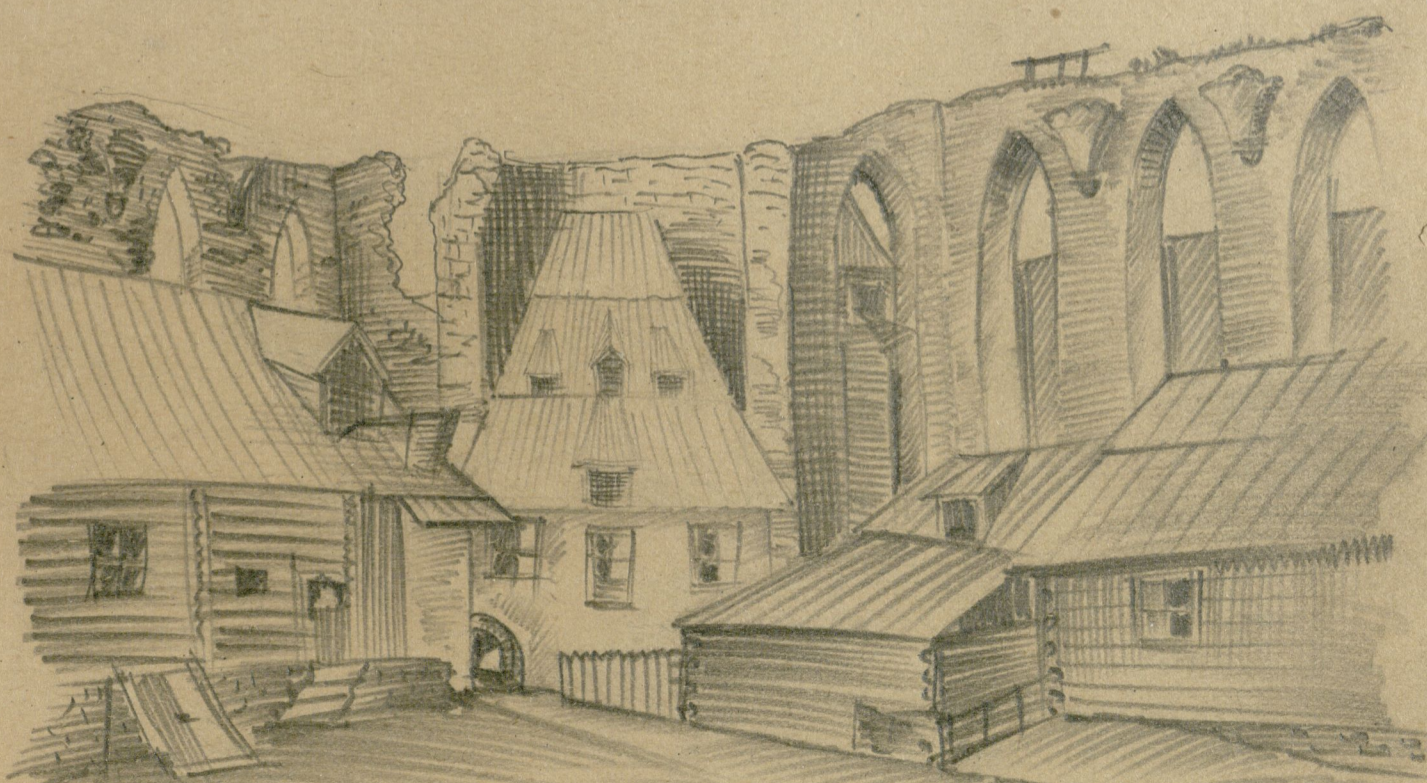
Katolien Kinnu oles

437

15

Aussicht des Kirchenturmes nach im J. 1840 nach C. B. Müller.

18
16

1800. nach Kirtler.

Schothelmünd

Nathbeck & Neumann l. 176.
 Schothelmünd:
 L. 291 B. 181cm Rundschrift: na. der. bort.
 grodes. | m. cc. iii. dme. lxxxi. iarl. des.
 ändern. | juauedes. na. grafhe. |
 do. starf. kōne. jehotelmundes. biddell.
 vor. dsel. Kujitatu on S. kundes tallone
 Patri. tūrgeschicht, di. lōbeckis 1281 a. rars. raris. tōje
 sui. 27 apr. 1387.

Beiträge zur Kunde Ostlands

XII Band 1-3 Heft

Krausgymn von der baltischen Wismarschen
genossenschaft in Kowal.

Schriftliche

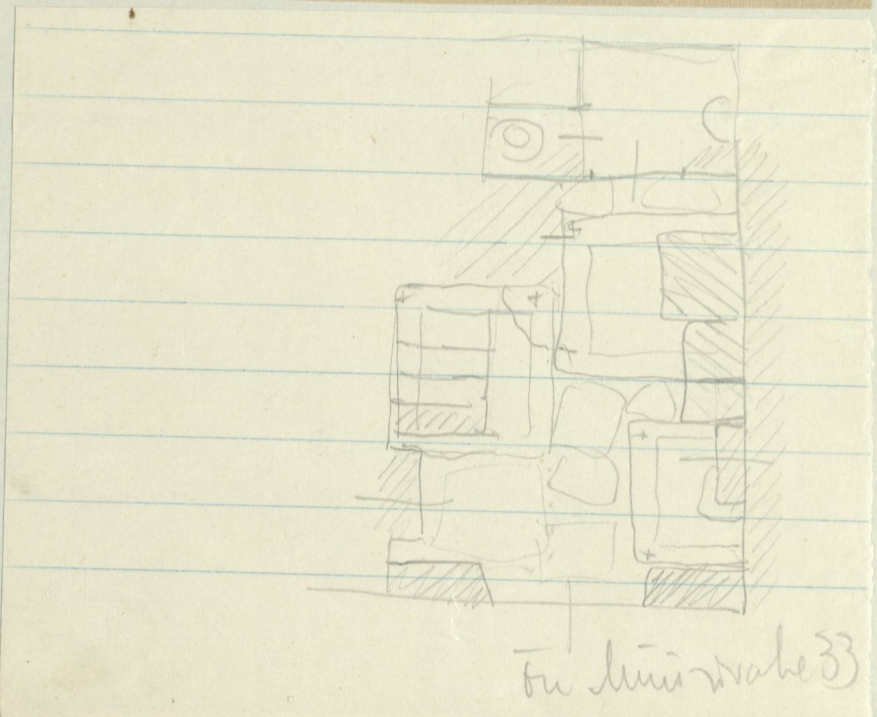
Prof. Dr. H. Breyer, - Gruppenleiter, H. Winkler

Smst Kütner - Das Dominanenklert in Kowal.

Baulenhebung:

9000 qm pindalal ja unles in dem mit Tompt 1000

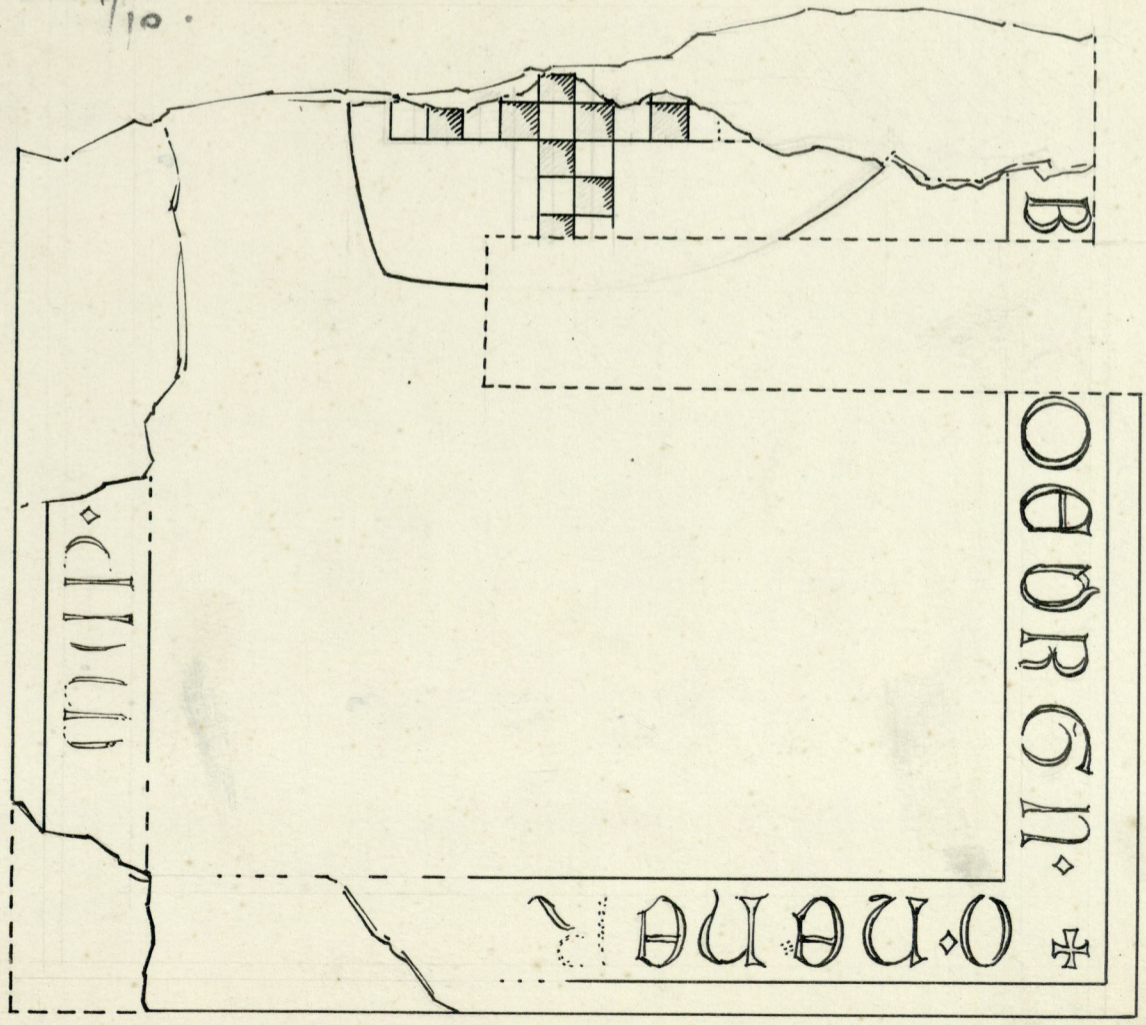
Ki van Kowal unni en ^{nooren} ~~nooren~~ Ki Kütner
Mas. algal di Koma myys elemas kilyen seit Tompt
Kampferheid ja sullimann stitnd. 140 a räigstarese
nenden

Fu Linnivake 33

Linnivake 33.

11/10.

note

1/10.

The image shows a large, ornate initial letter 'L' drawn in black ink on aged paper. The letter is filled with a decorative pattern of small, repeating motifs. The 'L' is enclosed within a double-line border. Inside the 'L', there are several lines of text in Gothic script. At the top left of the 'L' is the word 'FIN' with a decorative flourish. At the top right is the word 'LXXXVII' with a decorative flourish. On the left side of the 'L' is the word 'IN:PR:NR:' with a decorative flourish. On the right side of the 'L' is the word 'IPPHITINDIT' with a decorative flourish. At the bottom of the 'L' is a decorative flourish. The entire 'L' is surrounded by a dashed-line border. There are also some faint lines and shapes within the 'L' that appear to be part of the design or construction lines.

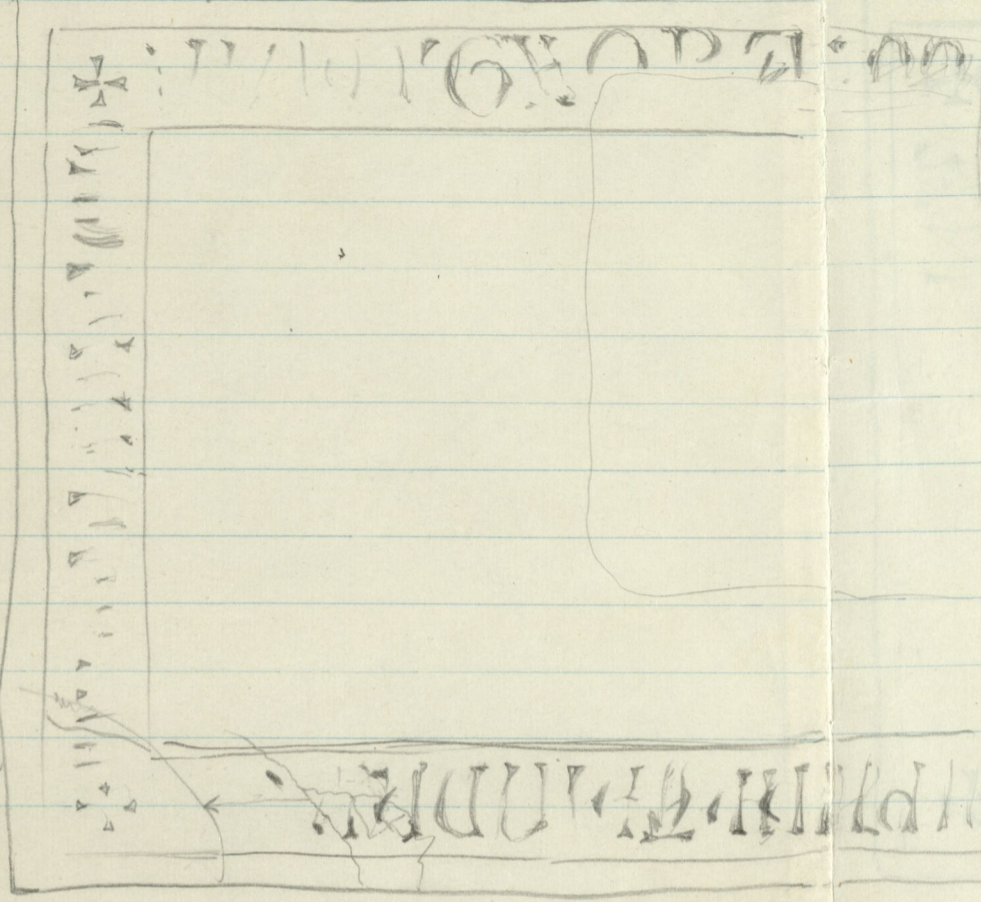
2

2 PHIPATIOLE

7. Naha

miniature r. 3.

132.
← 115

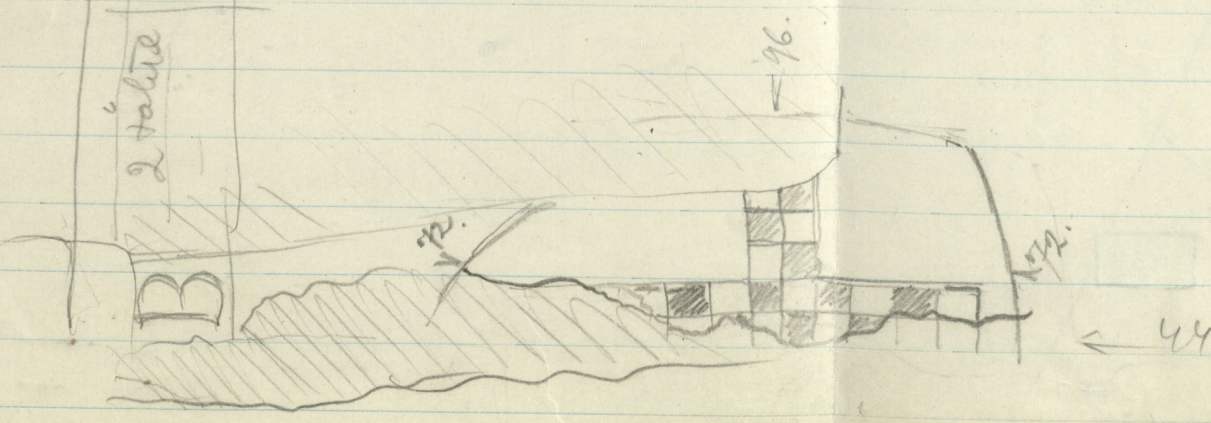
34 max.

130
← 130
max. 130

✠ O. N. E. N. E

B
2 talia
O. E. O. R. G. O. N.

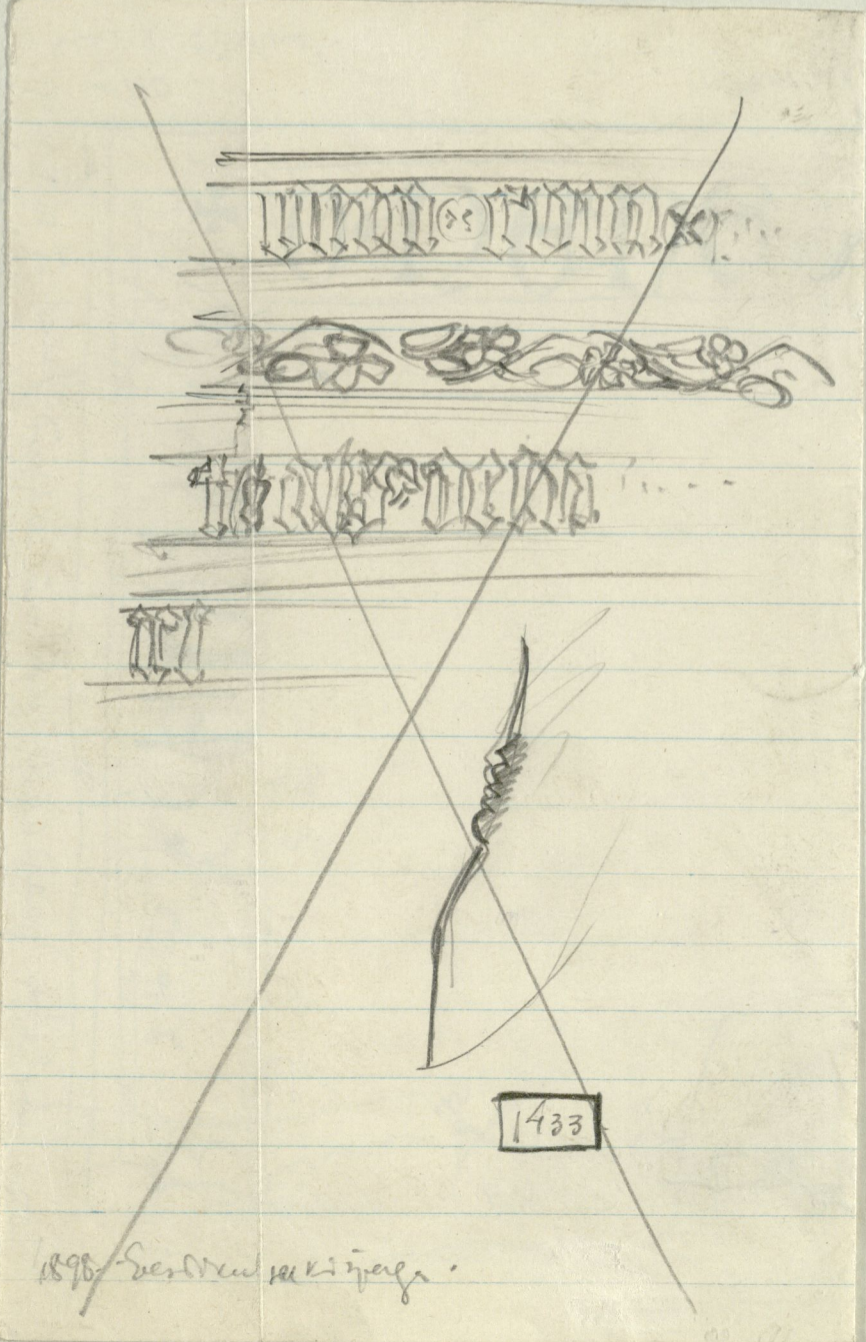
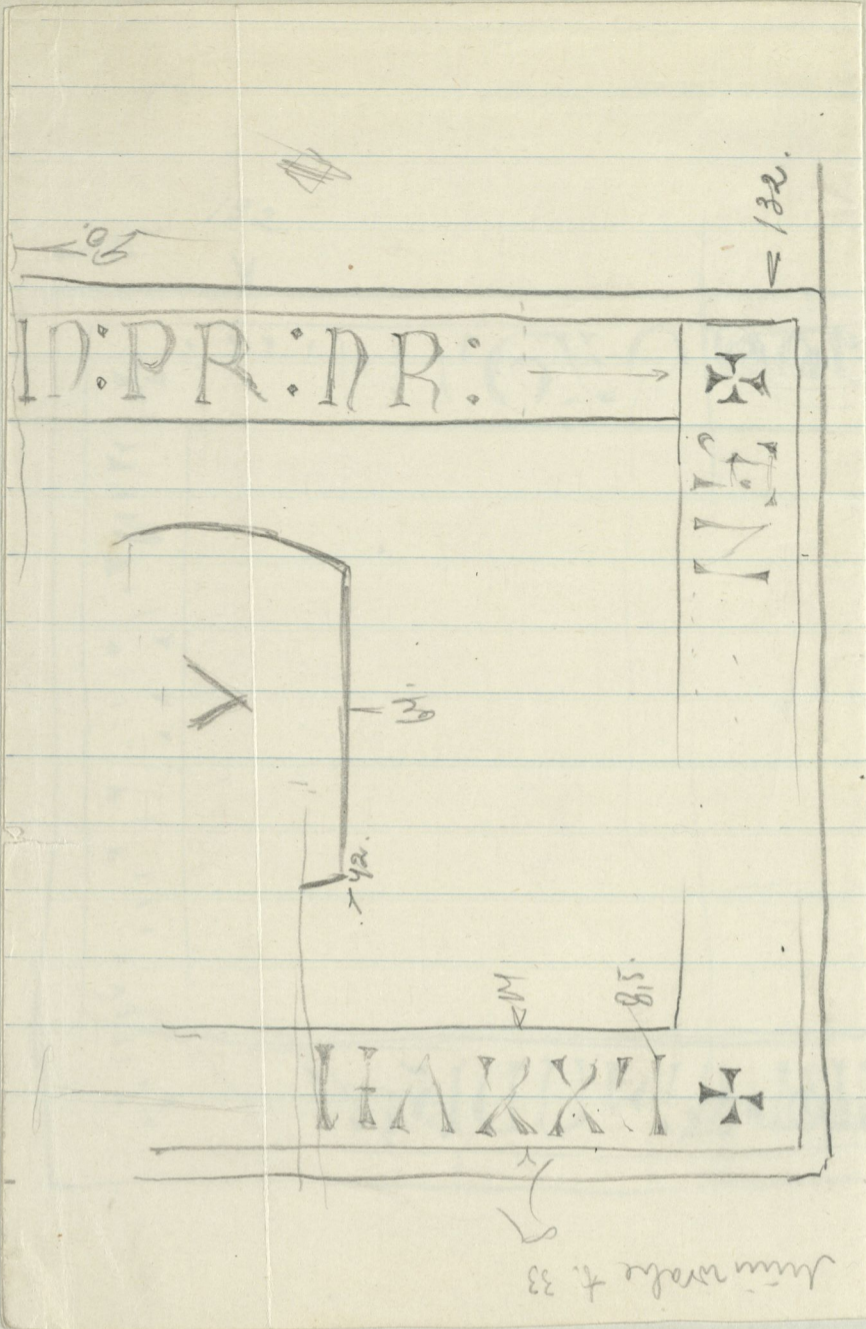
O. N. E. N. E

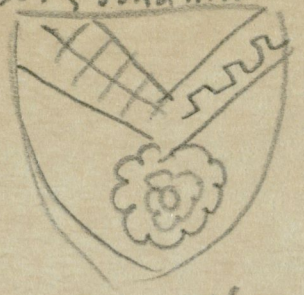
81 =
135

Tenne tolella paani aista ees mi laqnu fied I on puih

Pallere
+ ringes s'Johamis de Pallere

1346.

Waltbreck

Schyl aus
Rwab archer.

1531.
Scharenberg

1542
Fahrensbach

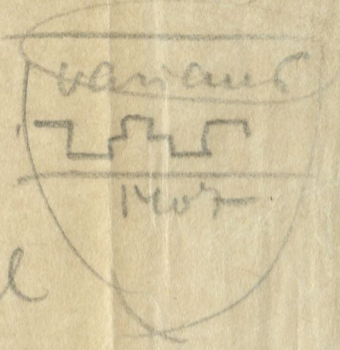
1341.
Ficks

1344
Boltmann

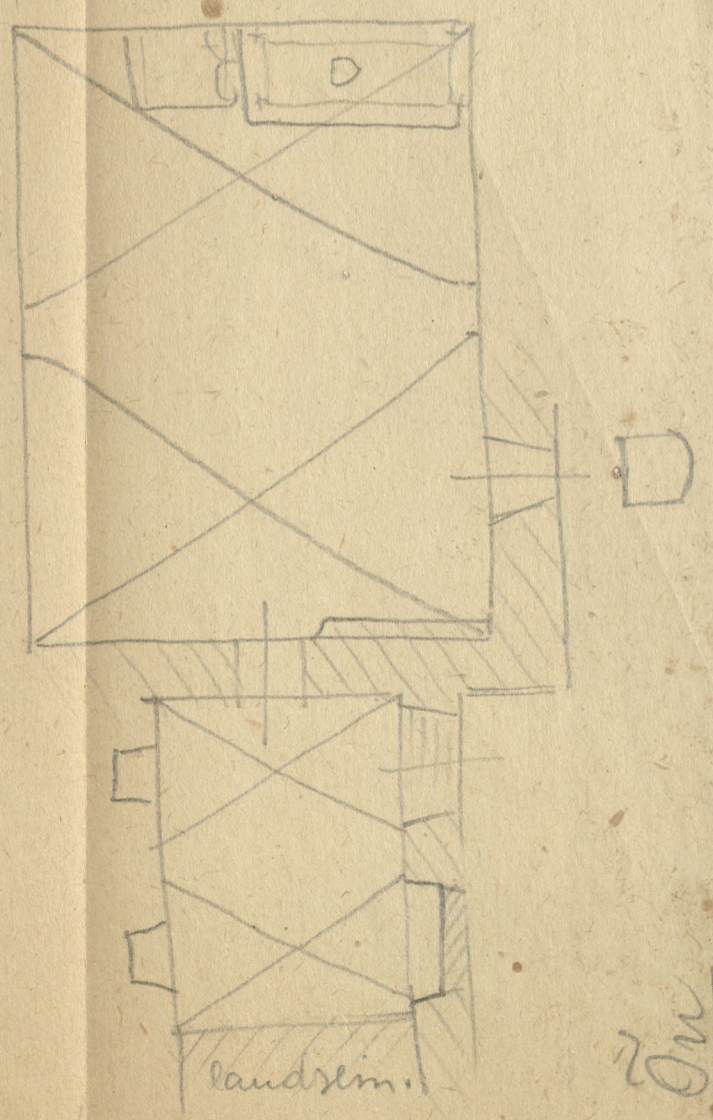
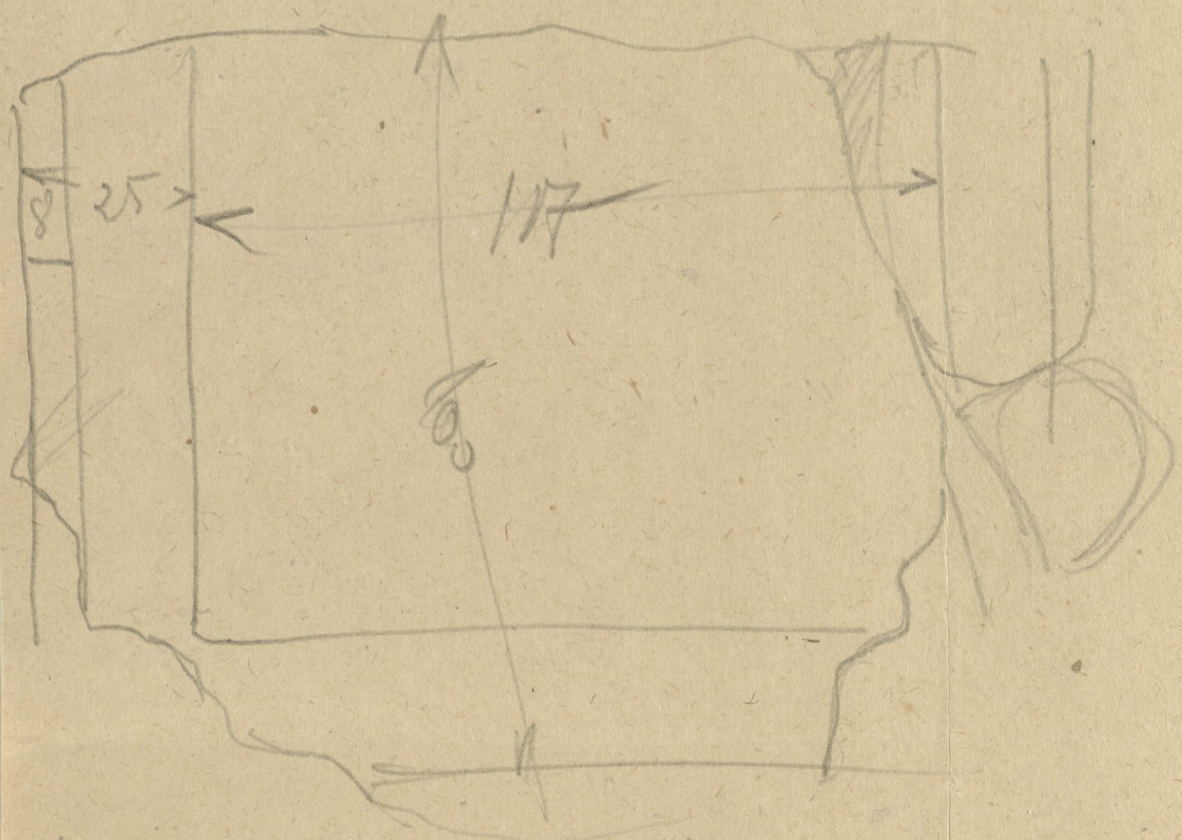

1338
Wronpl

12/1335 Matijaalid vapigas kama paovs Muiwrahertanawals.

G. II. 1733

Kizadon kas mahakund
the psh ned olund
viss kusst toonadloun

20m

148

EDMOND

* SVB ISTO HIPP *

25%

10-12

104

EDMONDUS REX

DE WARRINGTON

III

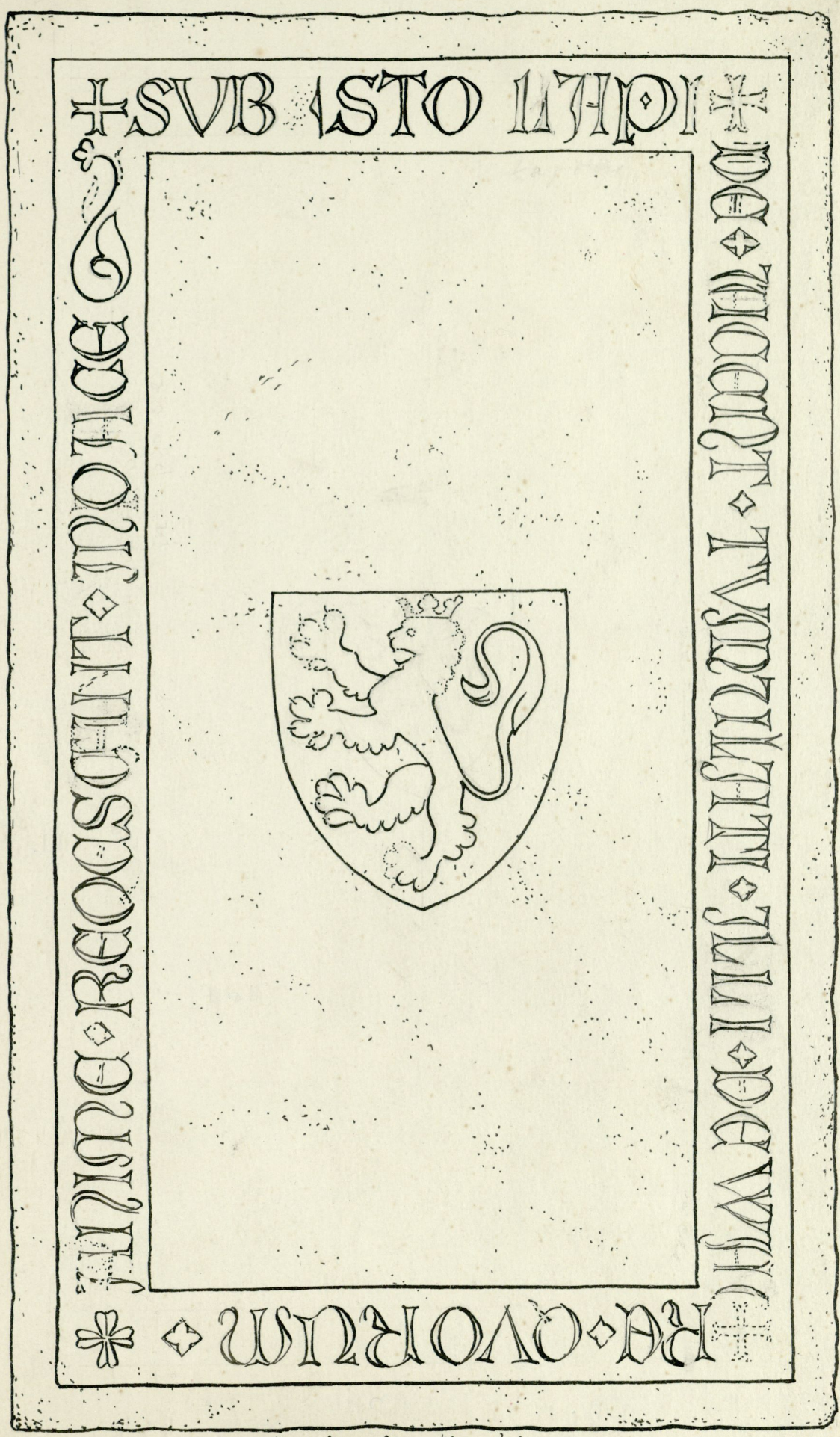
DE WARR

Minivabe
tan A 33-30
majal keldris
asubad Haan
Kinn.

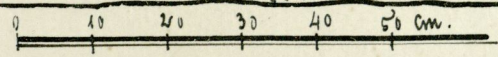
4 33

R

* REG AVOR ORS *

Lion sur valant, prob. Konstantin
 2. Kofpandom. H. T. 1000

7. Nahn.

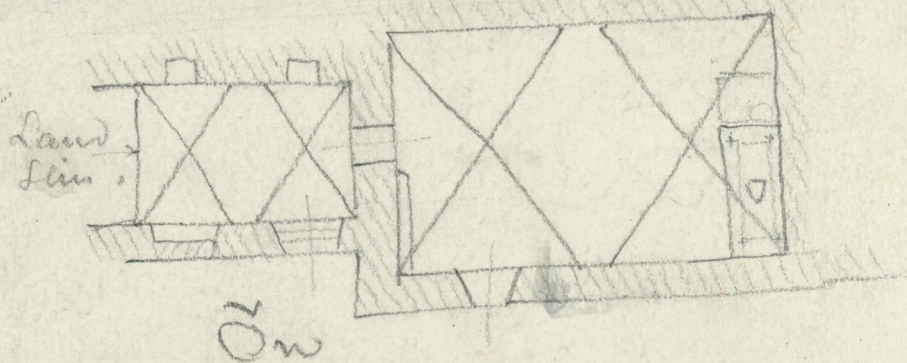
Pördel!

148 x 254 cm

67.7

Paksus on 17 cm.
Materjal hele lubjakivi.

Prasg me asuvalist liinivahet. 33
maja õus kilobris; millone on olunud
St. Katarina kirikus altari aluse kilolir

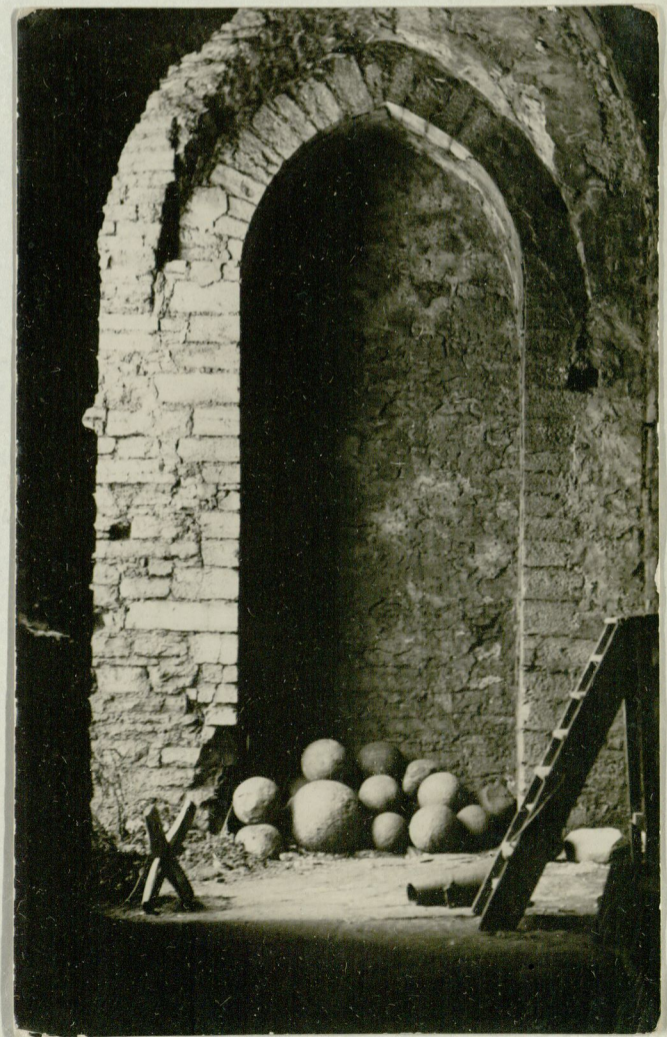
N° 8.

Wacke-grabstein der familie
Luyke

Pöördel!

237

46
24

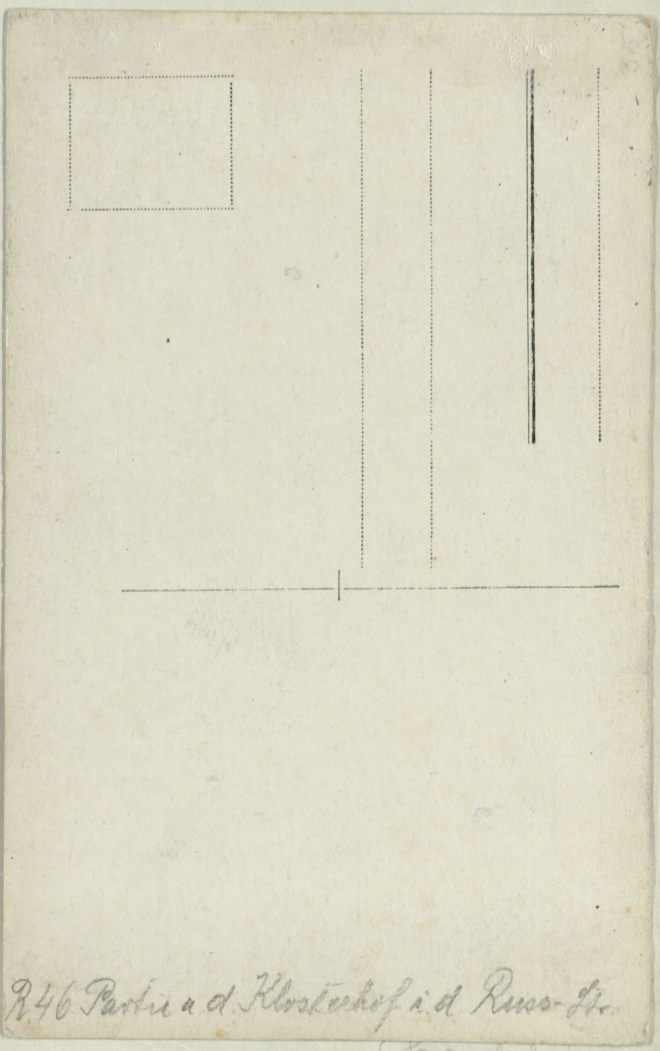
Pöördsel

237

26
24

Vene-t. Kärlden v. su vanaste

R.46 Partii a d. Klosterhof i d. Russ-H.

(Kärden)

Katoliku kirik

uues rüüs.

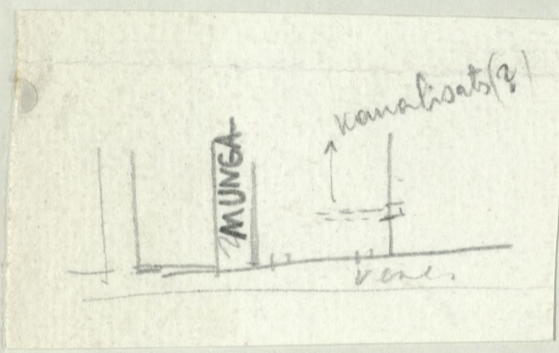
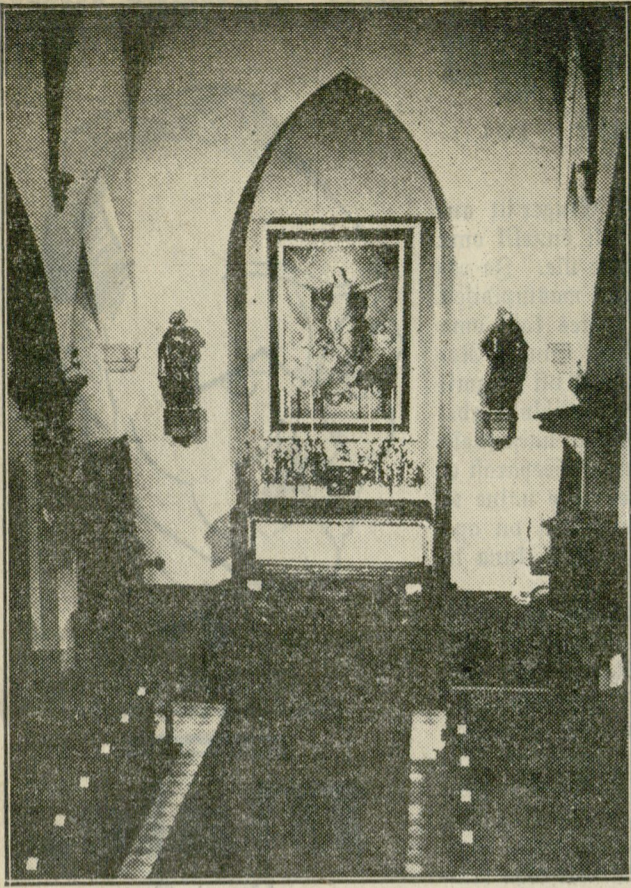
Pühakoda on muutunud röömsa- maks ja lihtsamaks.

Talinna katoliku pp. Peeter-Pauli kirik, mis peagu kogu juve põhjaliku „suurpu- hastuse“ tõttu oli suletud, on nüüd oma ukjed jälle avanud.

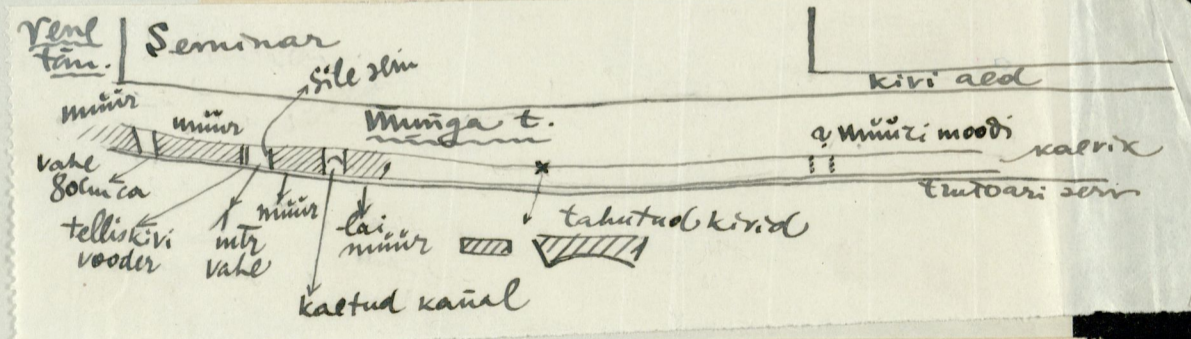
Asja sooritatud remont teostus dipl. arh. N. T h a m m i kawandite järele. Kirikust on kõrvaldatud kõik ülelained. Endised al- taripilti ümbritseva raami tellingud on pidanud ohvriks langema rohkem eestipä- rajele, lihtsamale joonele. Altaripilt (too- pia Guido Rani „Reitji Maarja taevamine- tuft“) on paigutatud otse vastu altari- ruumi seinale, seni peitujään. Niihhi. Kõikjal domineerivad heledad värvid endiste sün- gete asemel. Uus altar, mis ehitatud car- rara marmorist meister Goldbergi poolt, kannab oma ehtlüljel tähti XP, mis kreeka keeles on Kristuse monogrammitš. Nende tähtede kõrval on aga veel sümbolised alfa ja omega, kreeka tähestiku esimene ja vii-

mane täht, mis peavad iseloomustama Ju- malat kui kõige algust ja lõppu. Altaril asub „tabernaakel“ — Kristuse ihu — i. o. armulaateenistusel muudetud leiva hoiukoht. Tabernaakel on valmistatud tu- letindlast metallist rahatappide eestujul. Tabernaakli ukstel on jälle sümbolid: labi- nateelised sõnad „Ecce panis angelorum“ — „Vaata, see on inglite leib,“ ja leiwad ning kalad, Jeesuse toidurohkendamise ime- teo tähtsena. Ühes ruudutes tabernaakli ukstel on ka laevuke, katoliku kiriku sümbol. Kuna ka endises ripendisterohked klaas- lühtrid ei sobinud praegusse stiili, on nad asendatud lihtjate ümmarguste lampidega. Lähemal ajal asetatakse kiriku seintele šveitsi kunstniku Schjefli maalitud Kris- tuse kannatamise pildid.

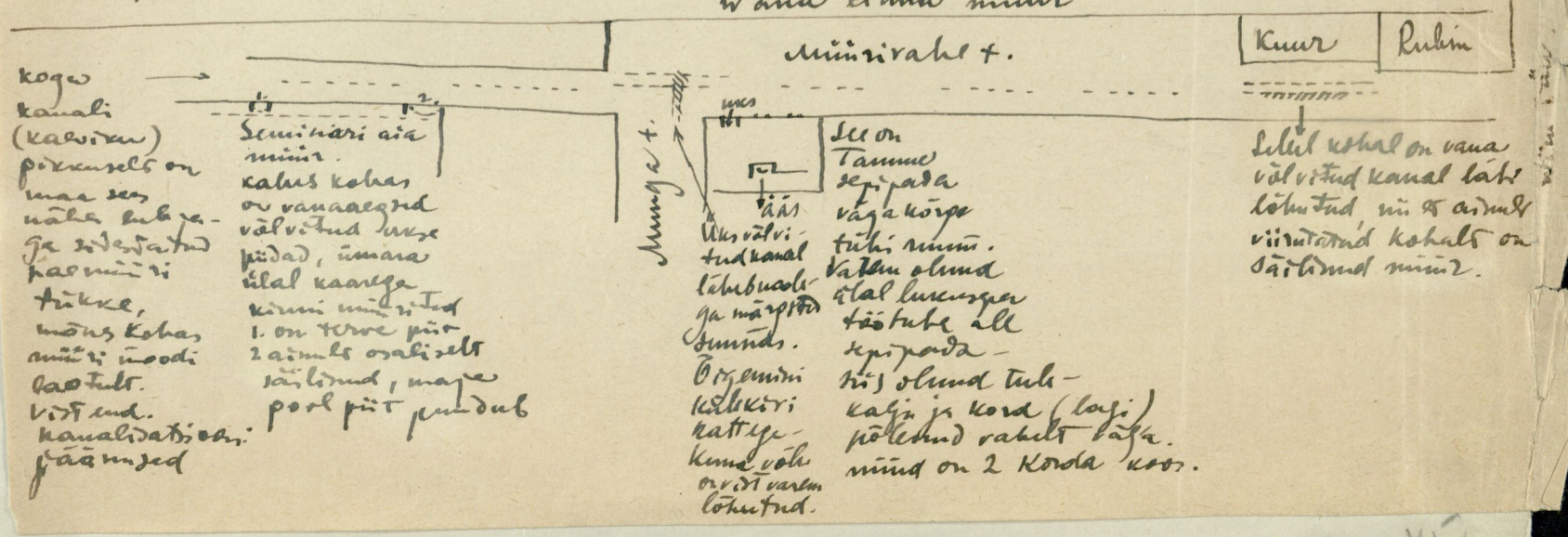
Wajakul waade uuele altarile, paremal tule- ja pommifindel tabernaakel.

Hugo Zää kisa 26/3/34
Katoliku kiriku mure
Saab esialgu ümberelised
tekitab murend kord
pööningu arendega
võib murega täna
ing vül kuu teenar
võib saab täis ehit-
itud (Ei ole kontaktid
kuni 5/1039 mi)

28.9.39. Miinir vahl tänaval w: m: tänaval Munga t. suunas on kaeratud kraav. Pannakse to mis

pää

S. Karja t. 18.

Ⓞ

P. Karja t.

Maja P. Karja t. 12

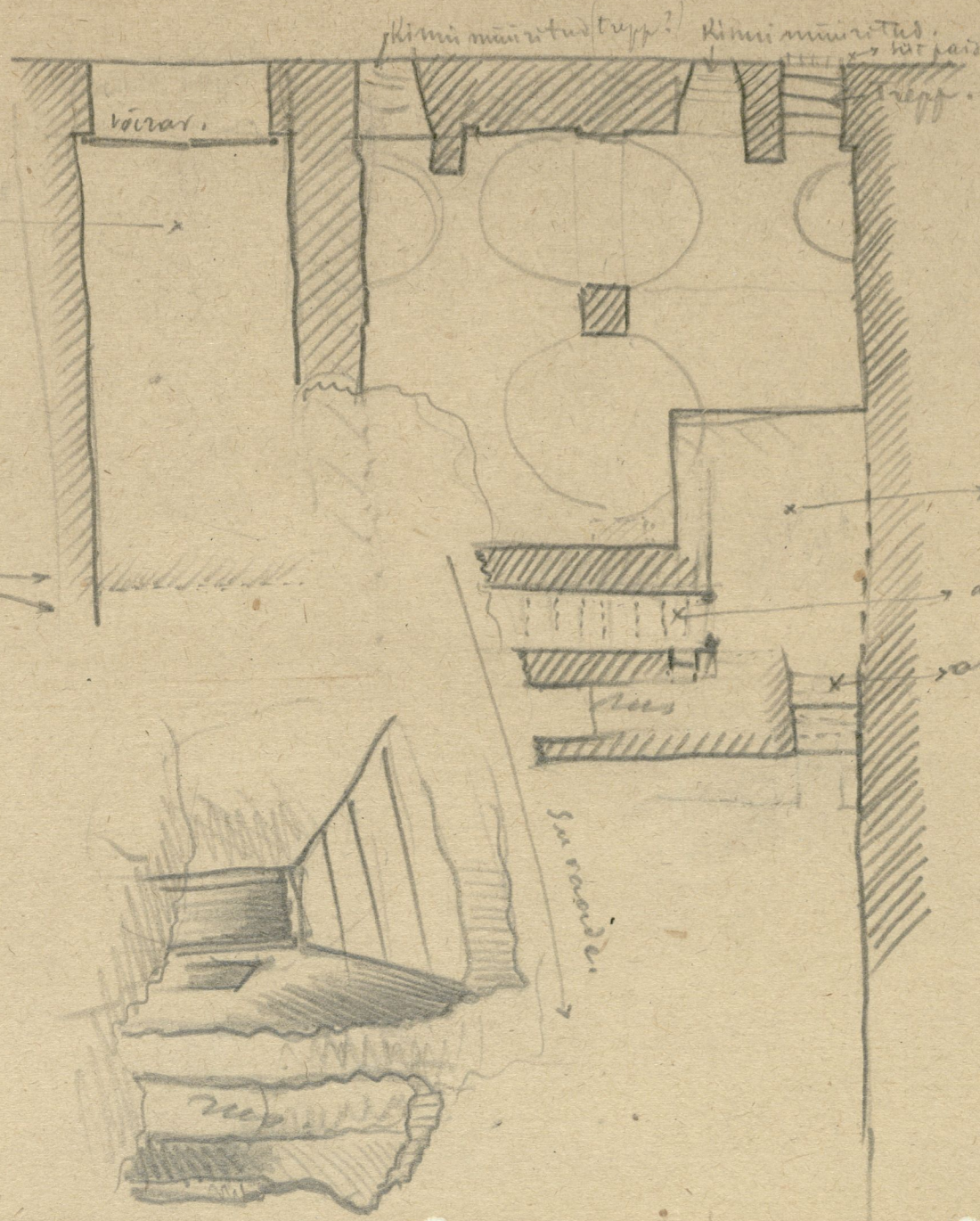
4 meet. tühikud

5/4.29.

mes.

Ei tea kas
varem oli ali
tõnes või on
müüd kaevatud?
Vidi müüa!

Arstia
täpselt
kui kangile
alatas
kangialuse
põlvkruvi.

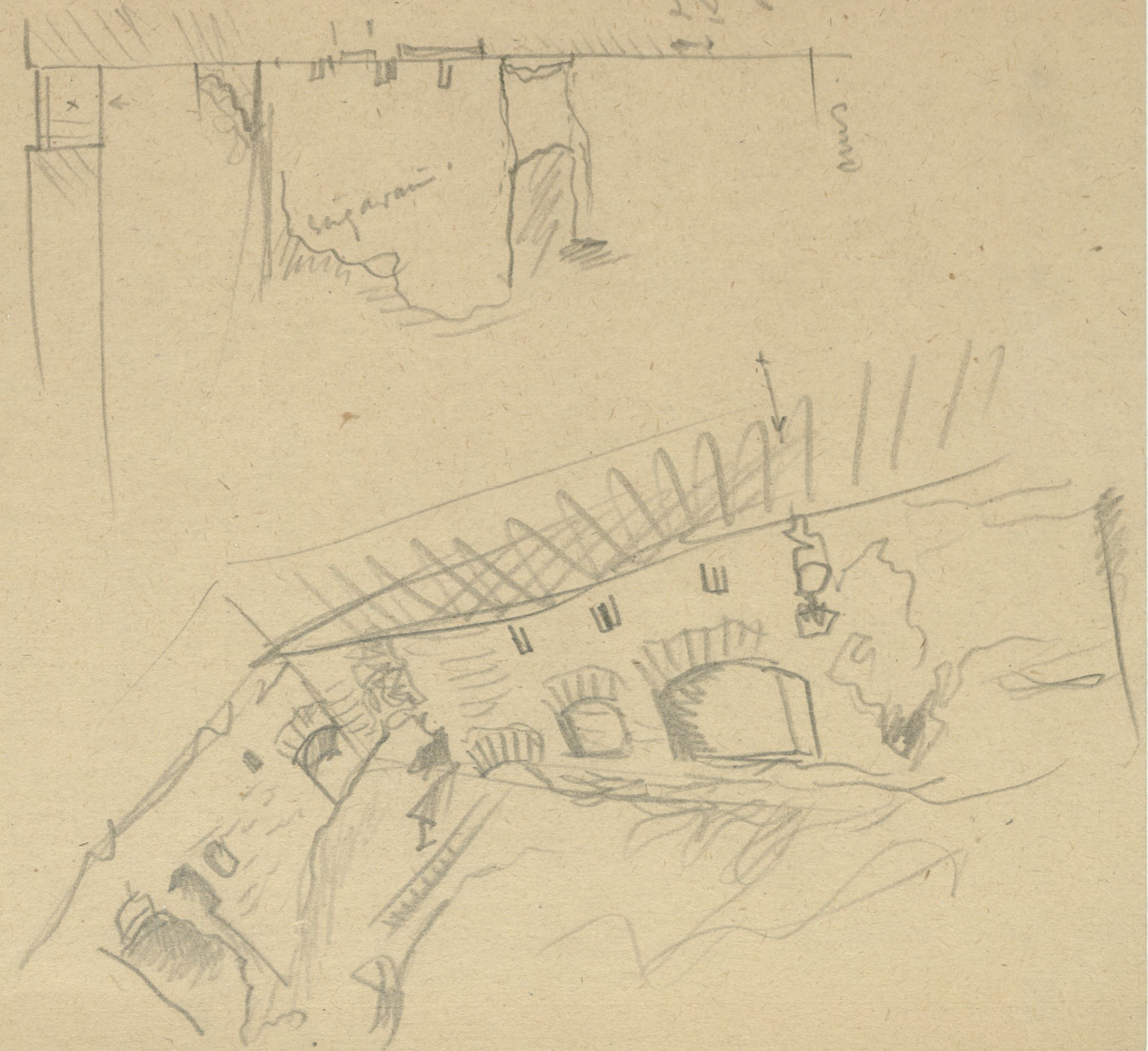

Liia ei jäänud lig
prakt. täis
arvata trepp.
arvata trepp

(2)

Keldri Keld.

Handwritten notes, possibly describing measurements or features.

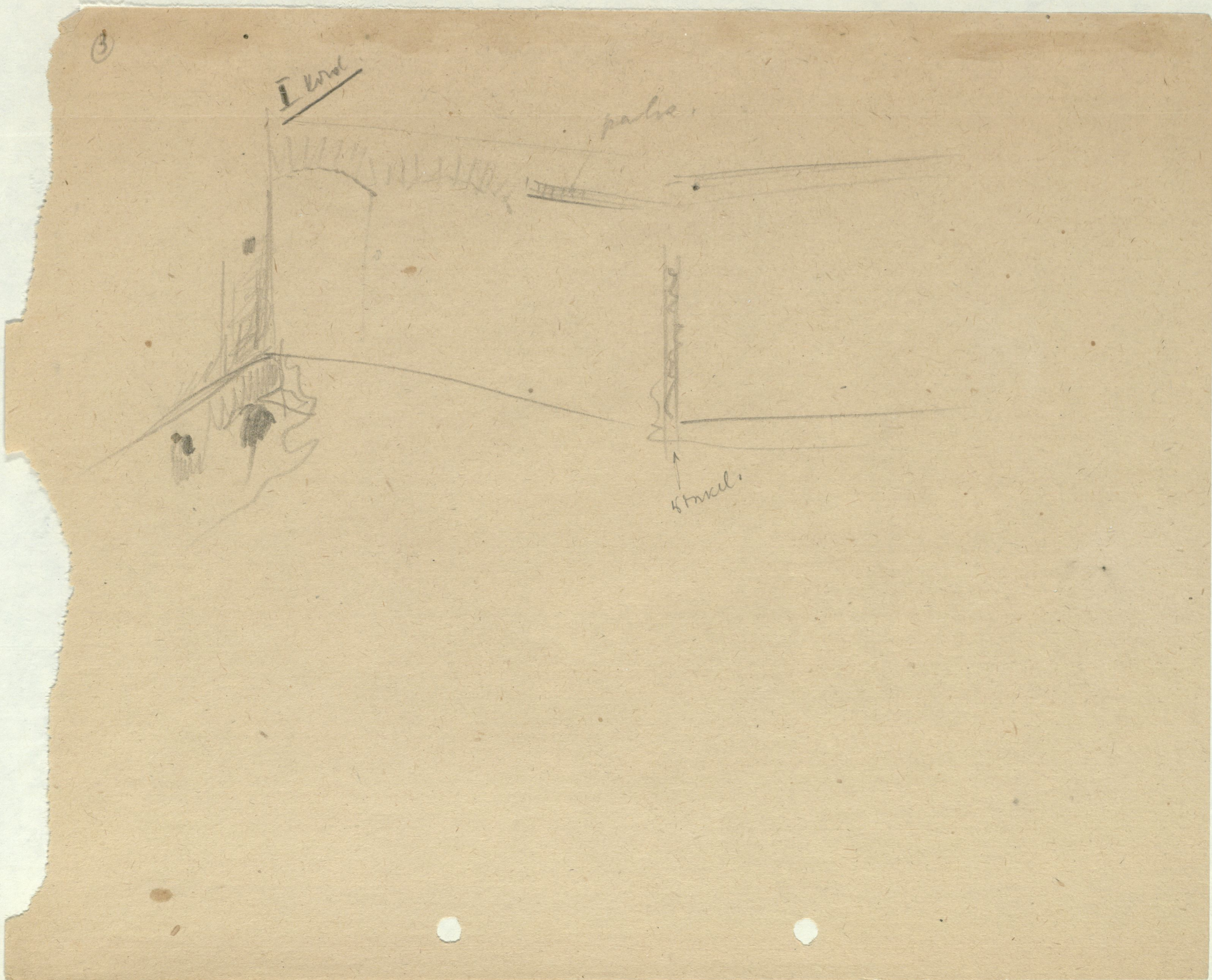

3

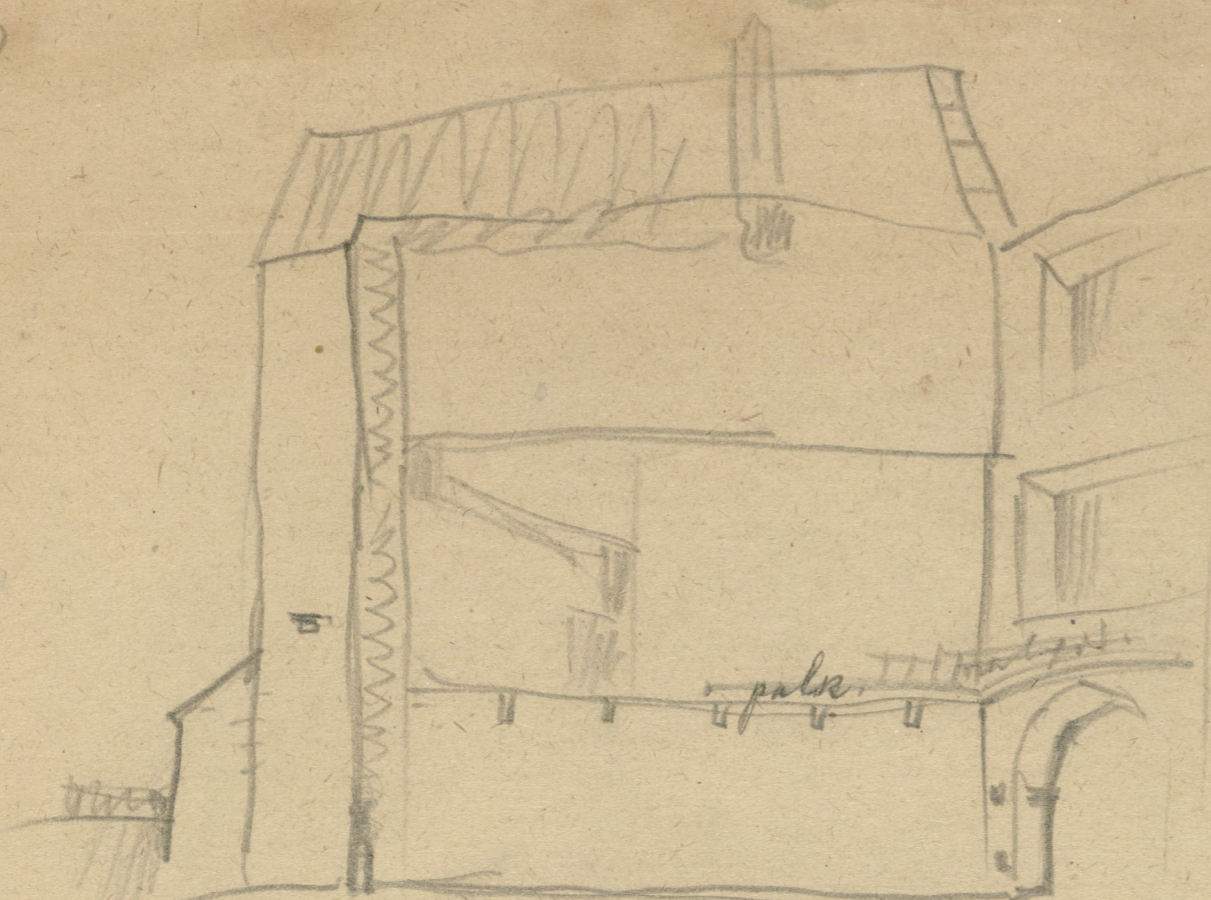
I wood

palis

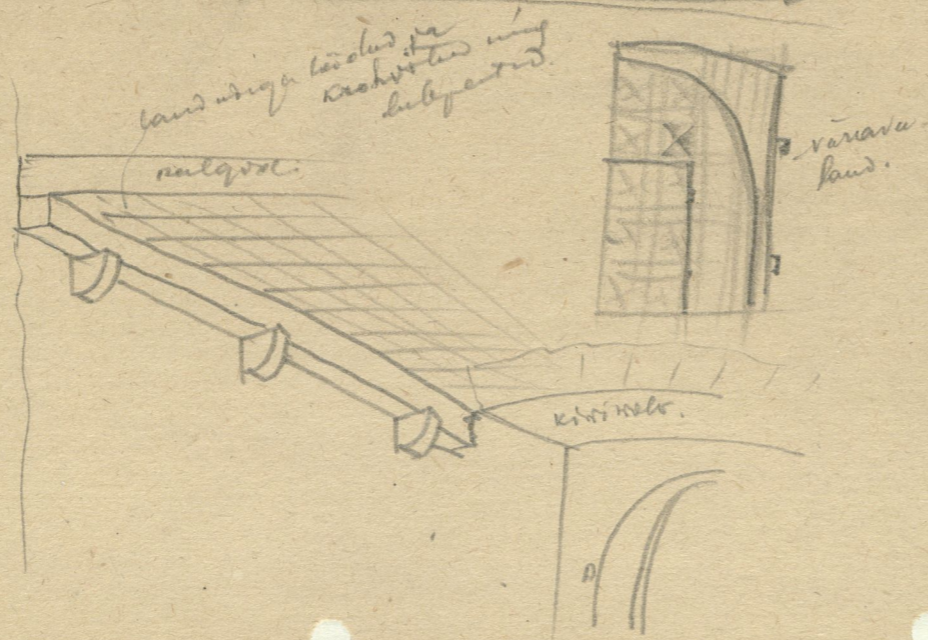
↑ tunnel

3

Vana
 tahuti
 palki
 kivi
 sein.

laud
 ühine
 laud
 ja
 krohvitud
 ühine
 lubjapind

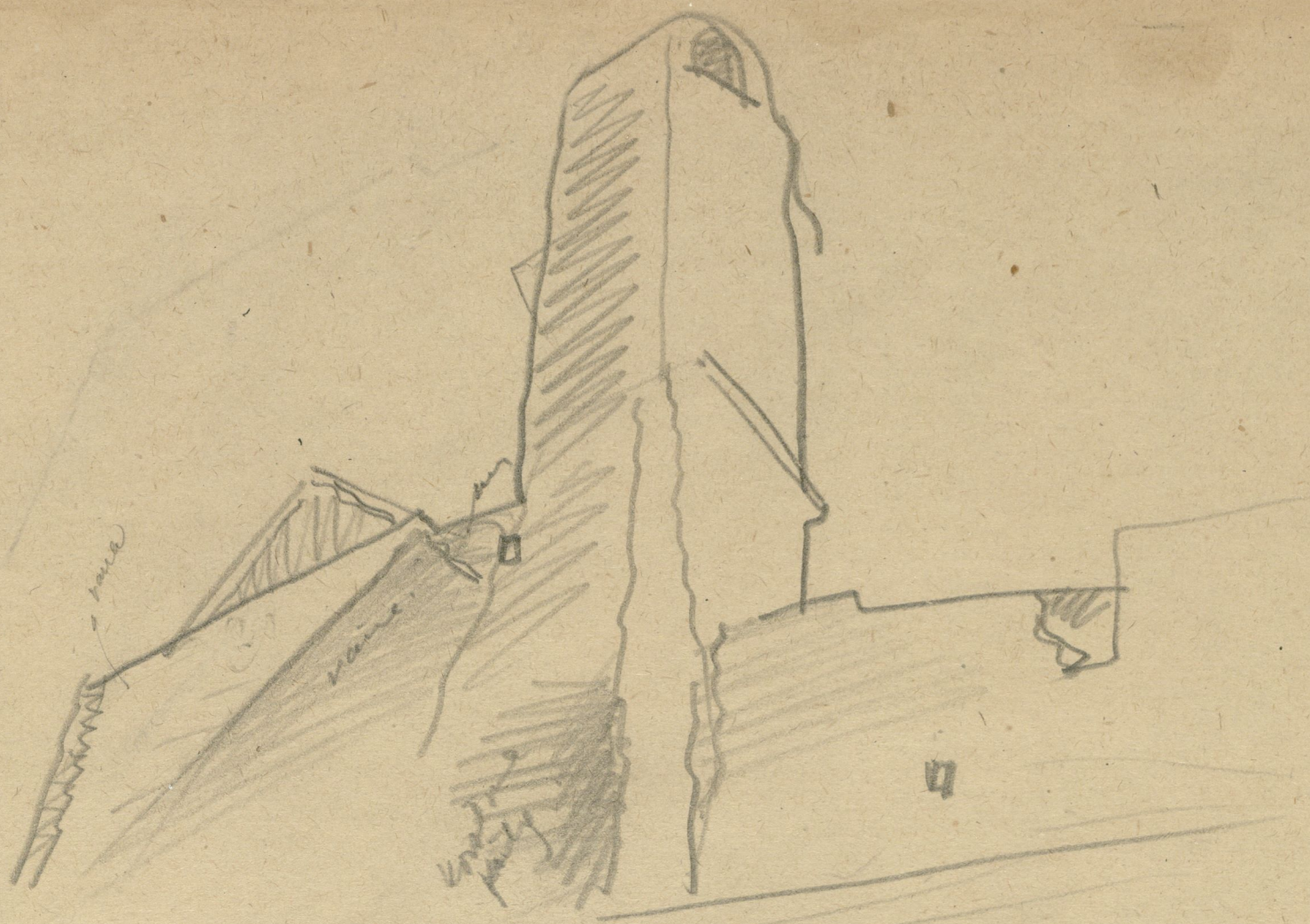
värava
 laud.

3

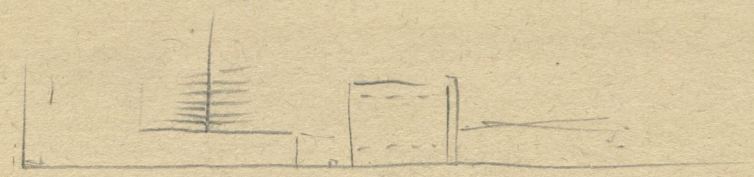

vāras

6

Plains

7

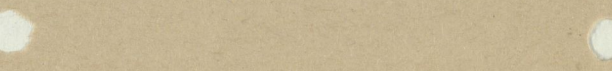
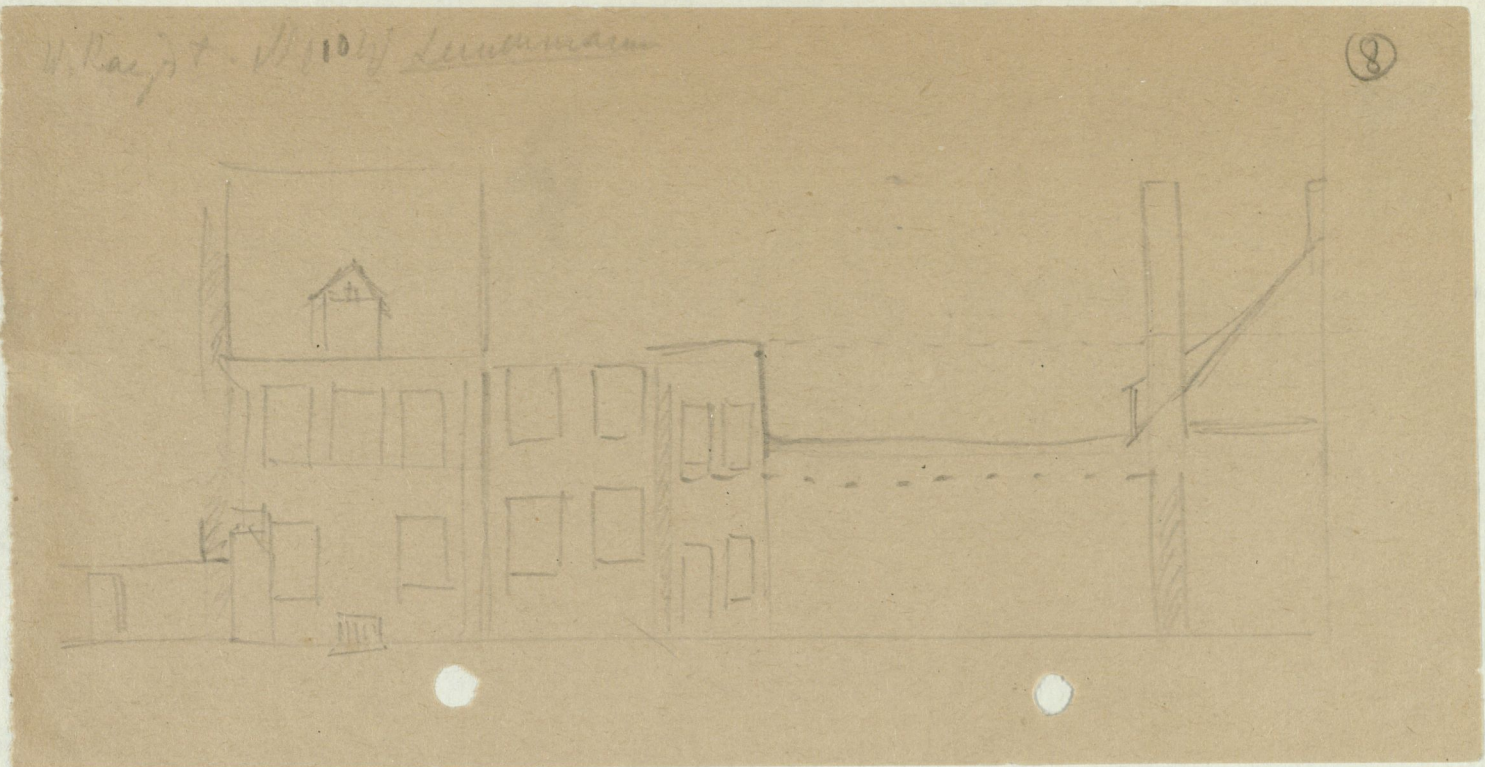
1812
Mather
May

No. 10
Schreiner

Erasmus.
No. 8.

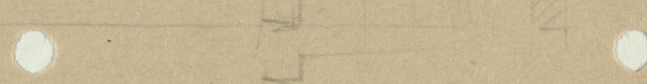
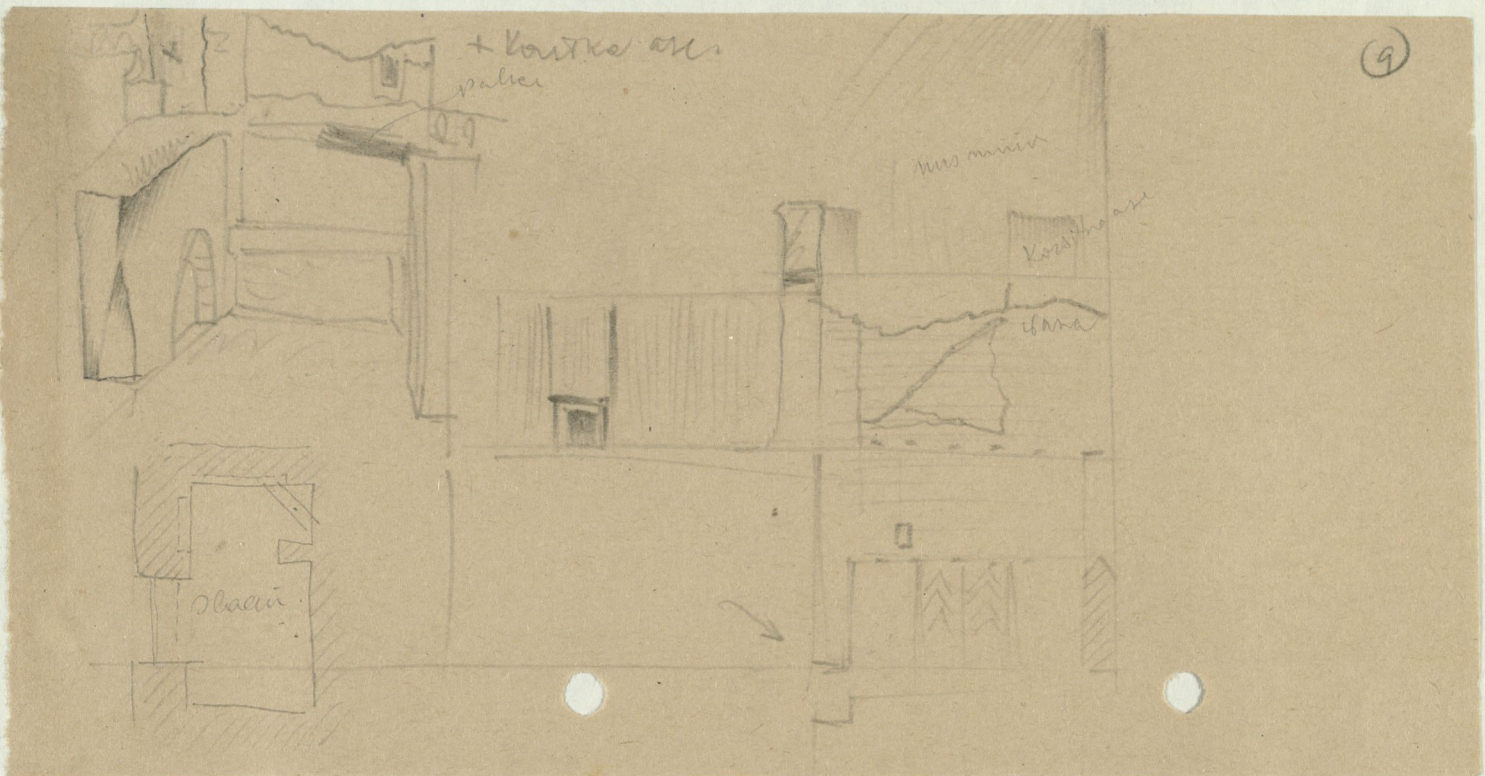
V. Rajit - W. 101/11 Leumann

(8)

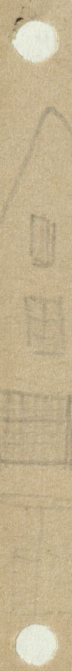
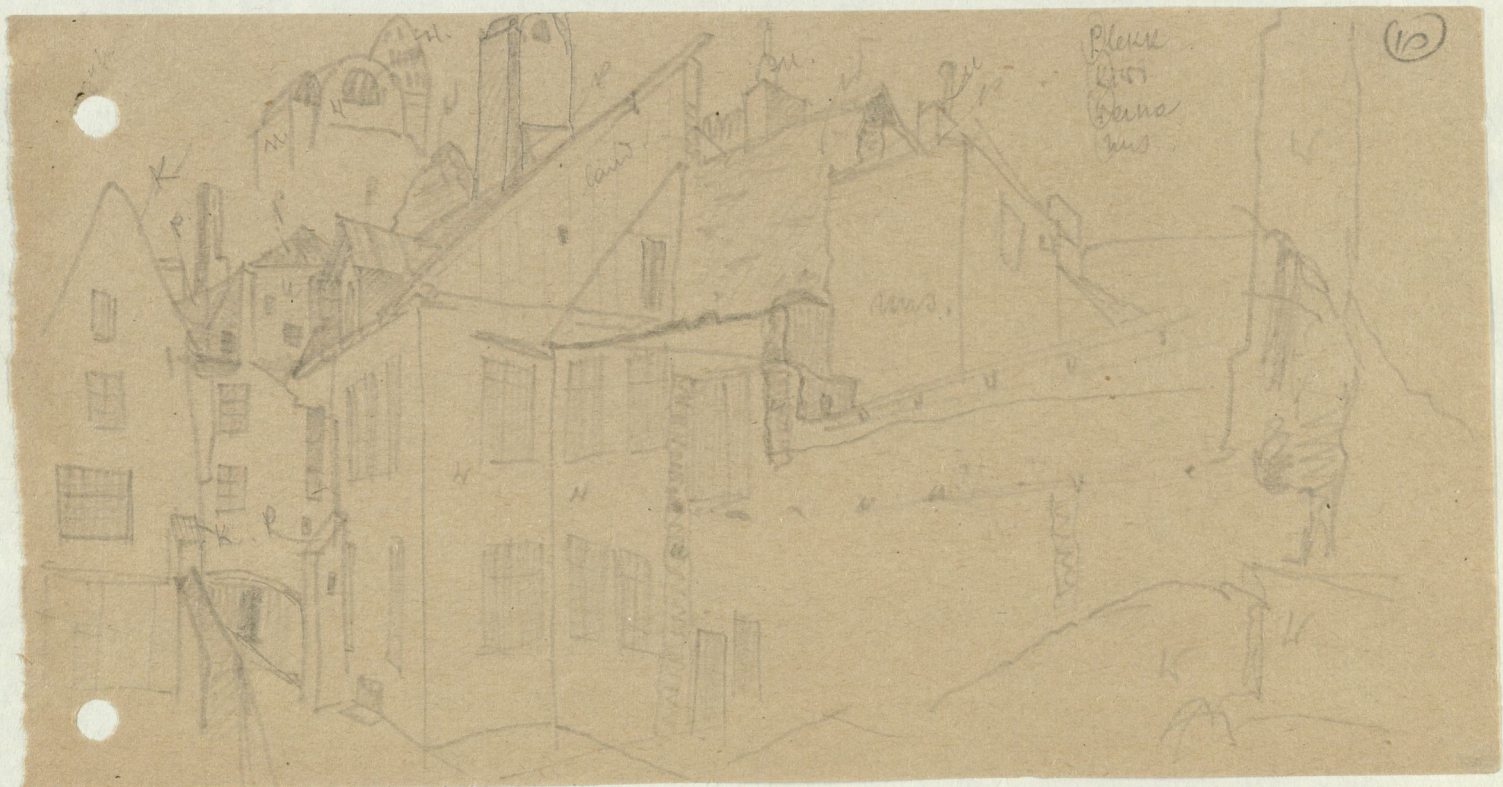
+ Korkke on
palkit

(9)

Pleuse
Kork
Kork
Kork

(10)

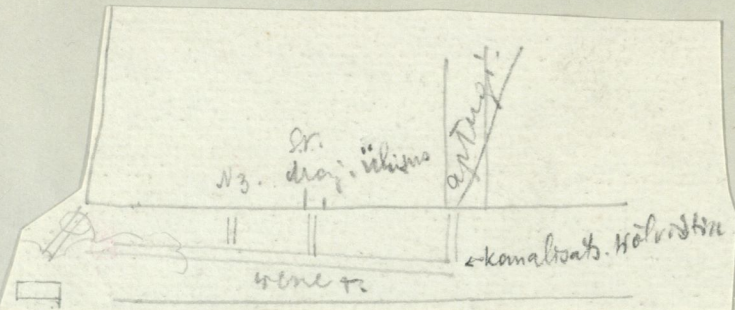

lv 38

Kr 37

36

19

Varahommikune tulekahi Raekojaplatsil.

Pöles August Allaperdi söögimaja „Central“.

Sisfeseade oli kindlustatud 16.000 krooni eest.

Säna varahommikul süttis tulekahi vanalinna Raekojaplatsil. maias nr. 15. tuntud söögimaja „Central“ ja selle ümbruses asuvad hooned. Tõit määramad ja uksed olid lukustatud ega olnud avatud. Sõnniks löödi Nõmme tänawale väljumiseks.

29. X 1934

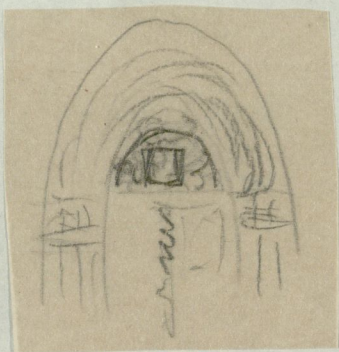

Foto kirjutas

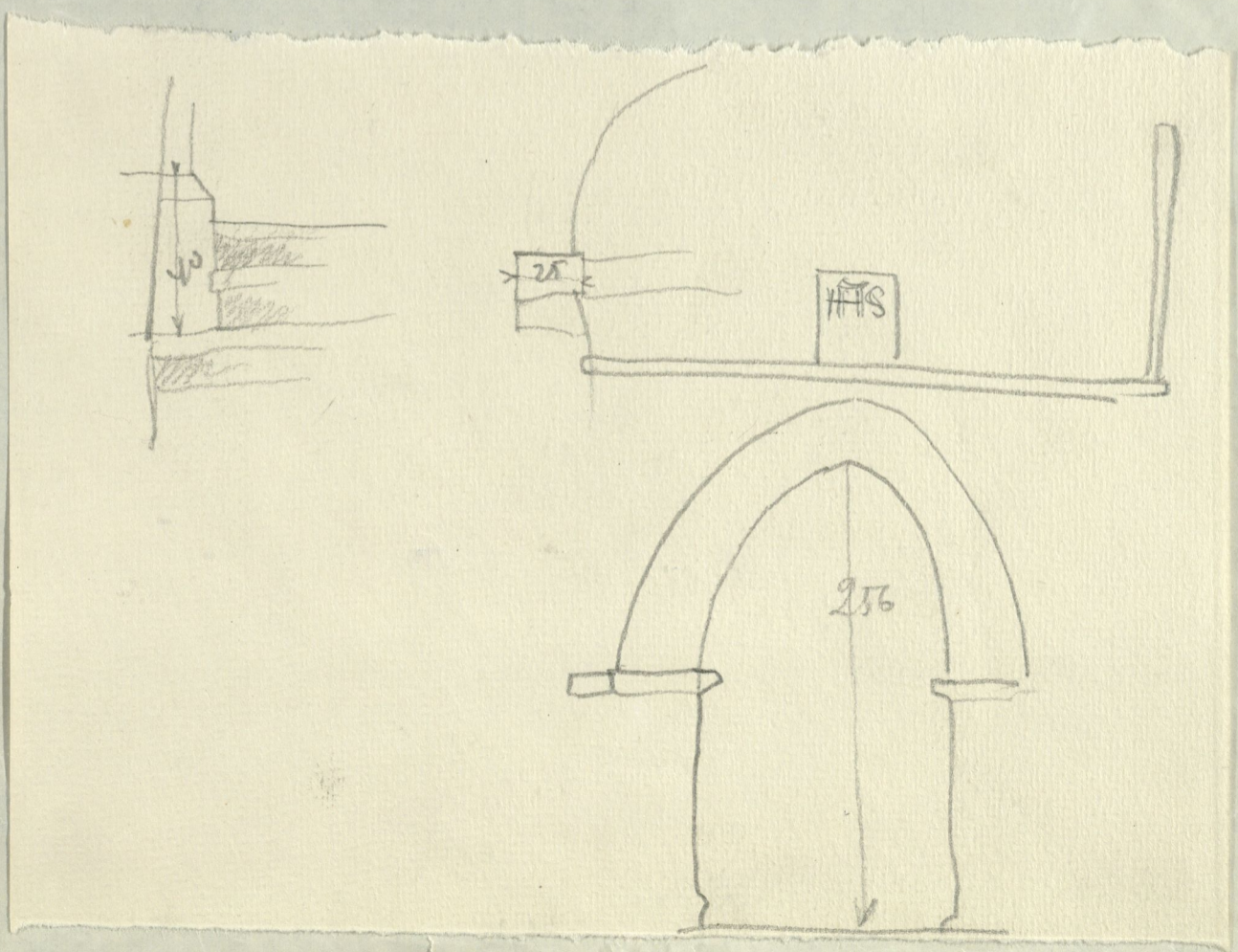
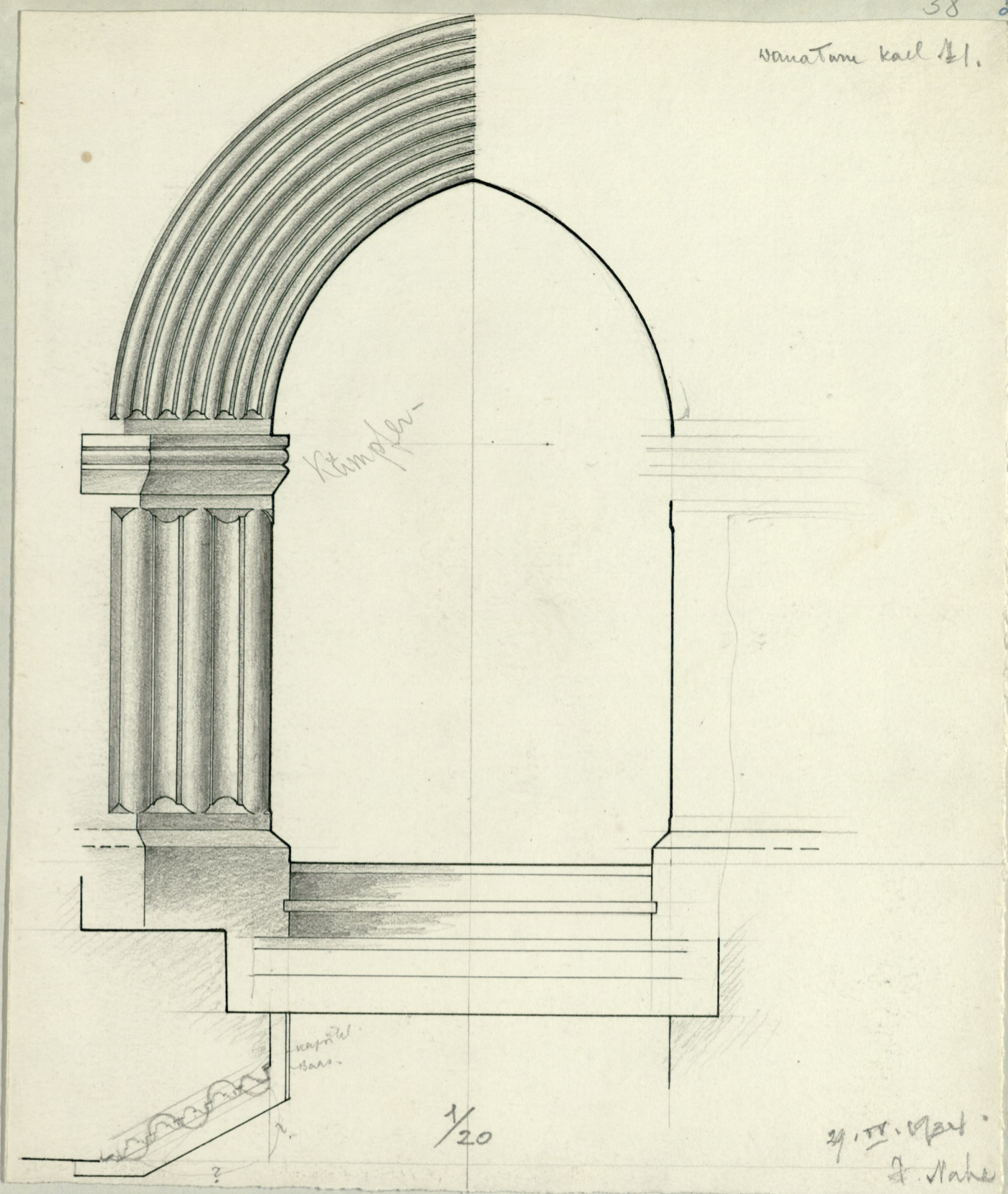
1/10

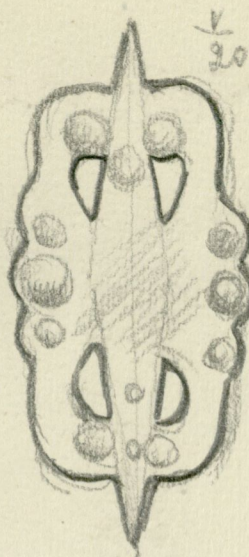
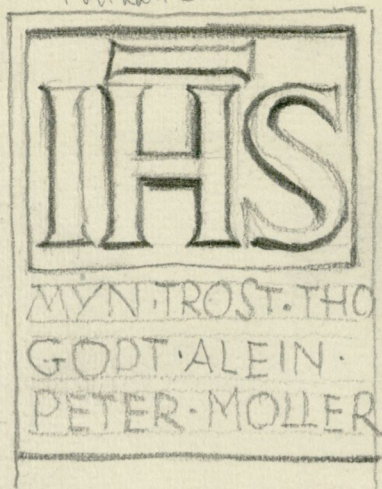
13. VI. 41 Centraliselt on maha võetud
 on näha viieksikümnend aastase
 karmistuse.

vanatome kaal 1/1.

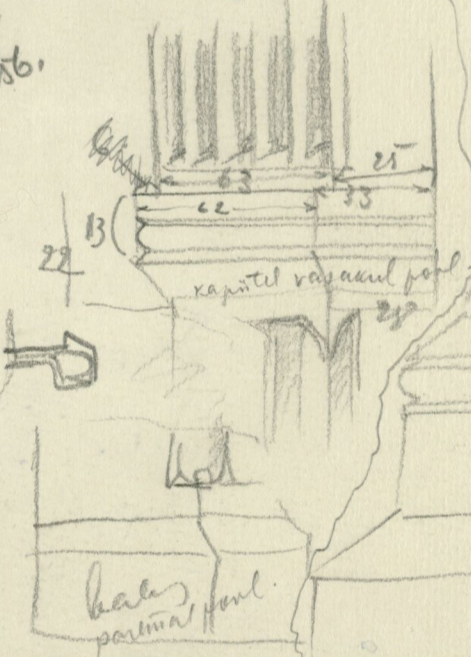
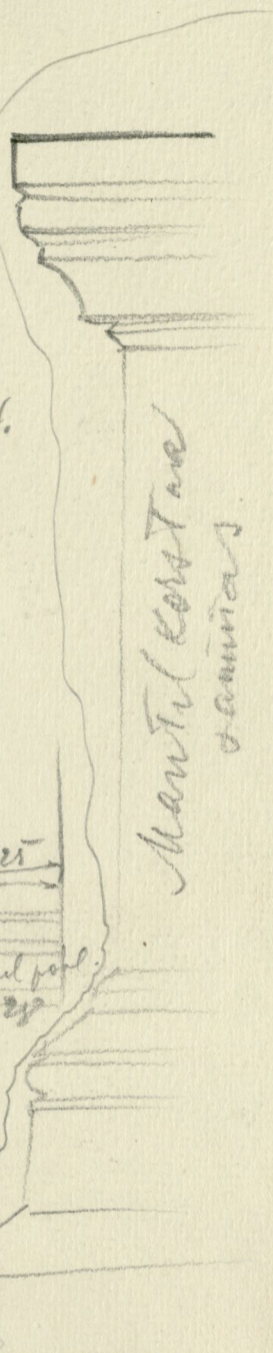
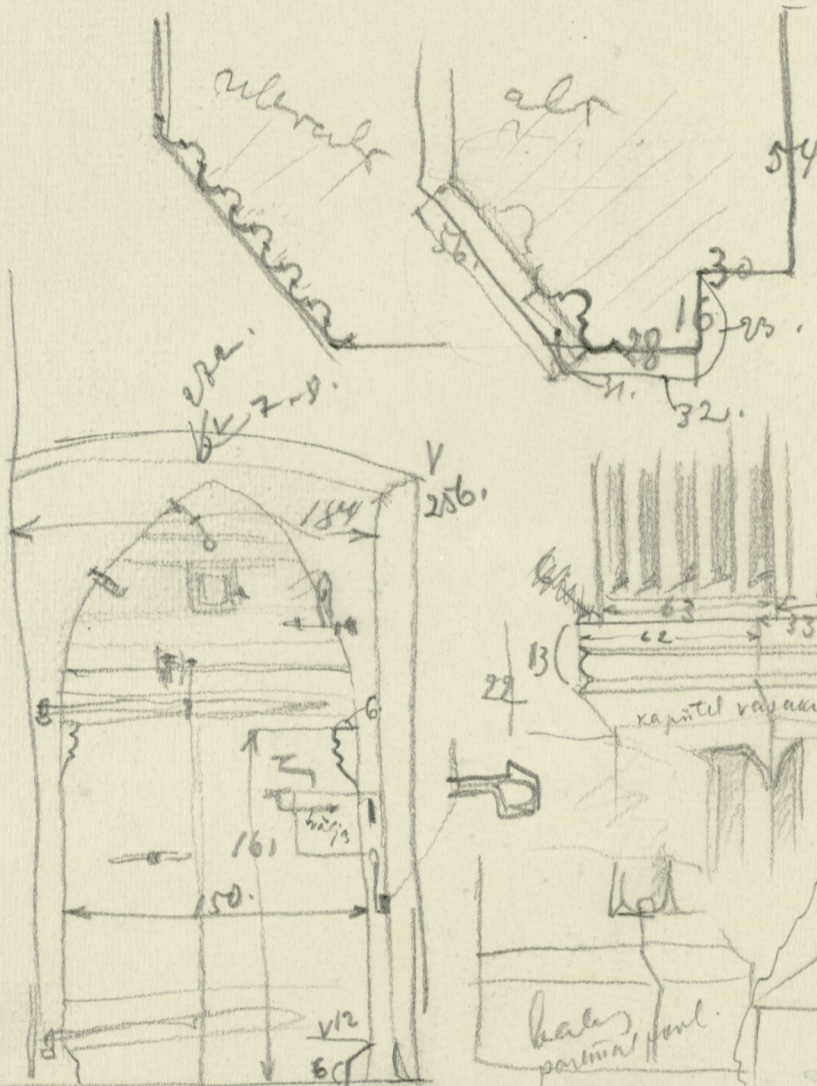

Portaali kotel

musse pal (plokiet)

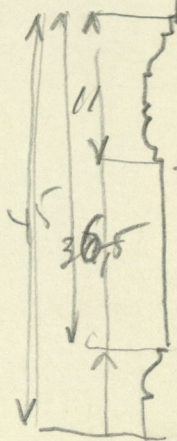
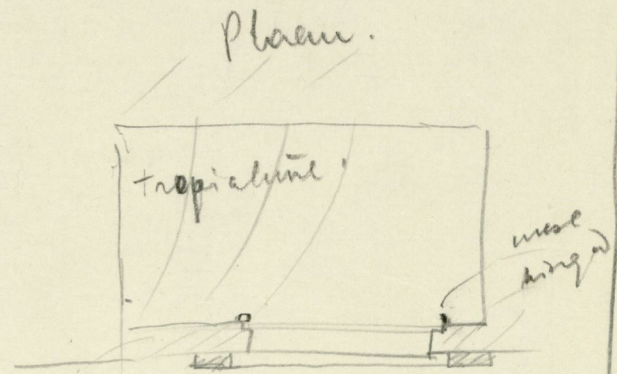
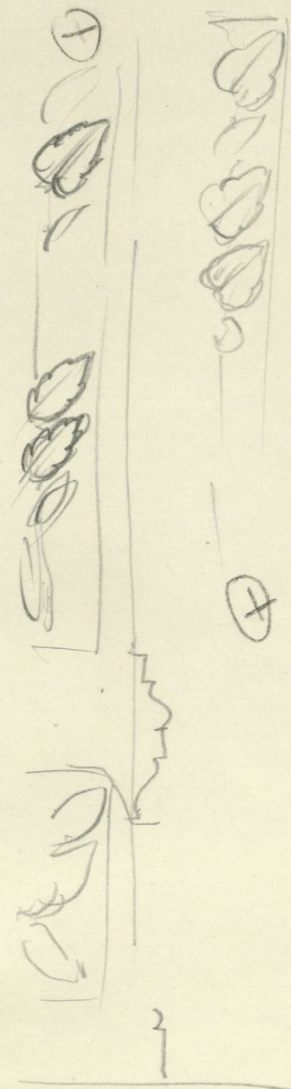
= 10

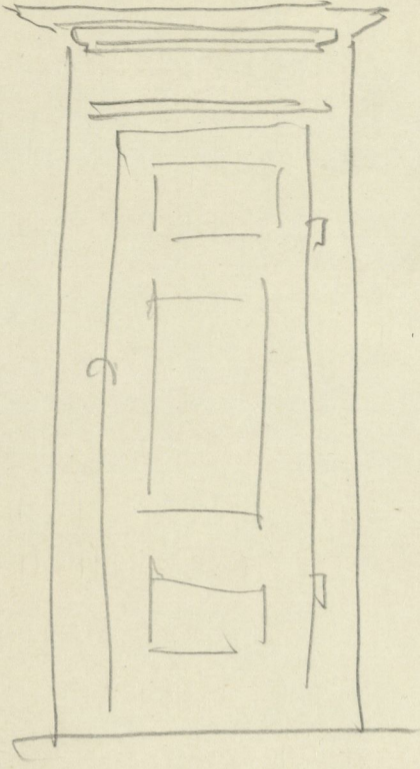
25/11/84
7. Nahw.

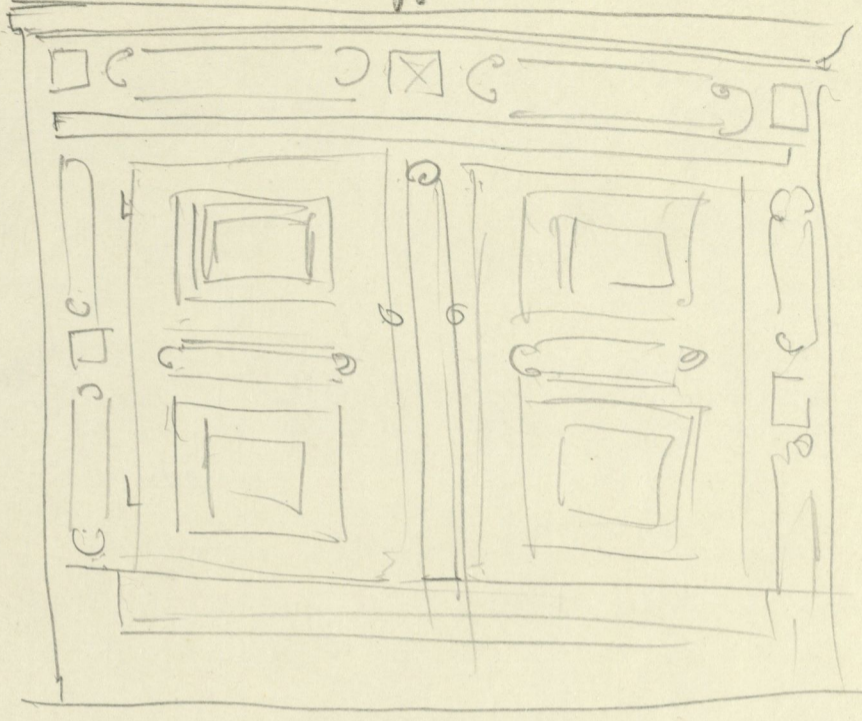
WEINDEGHWELDESIN WEI?
 TOSVEND VND VT DAG NI?
 HTVN VT NACHT DAG MAK?

mes mit taga
Kris laubung.

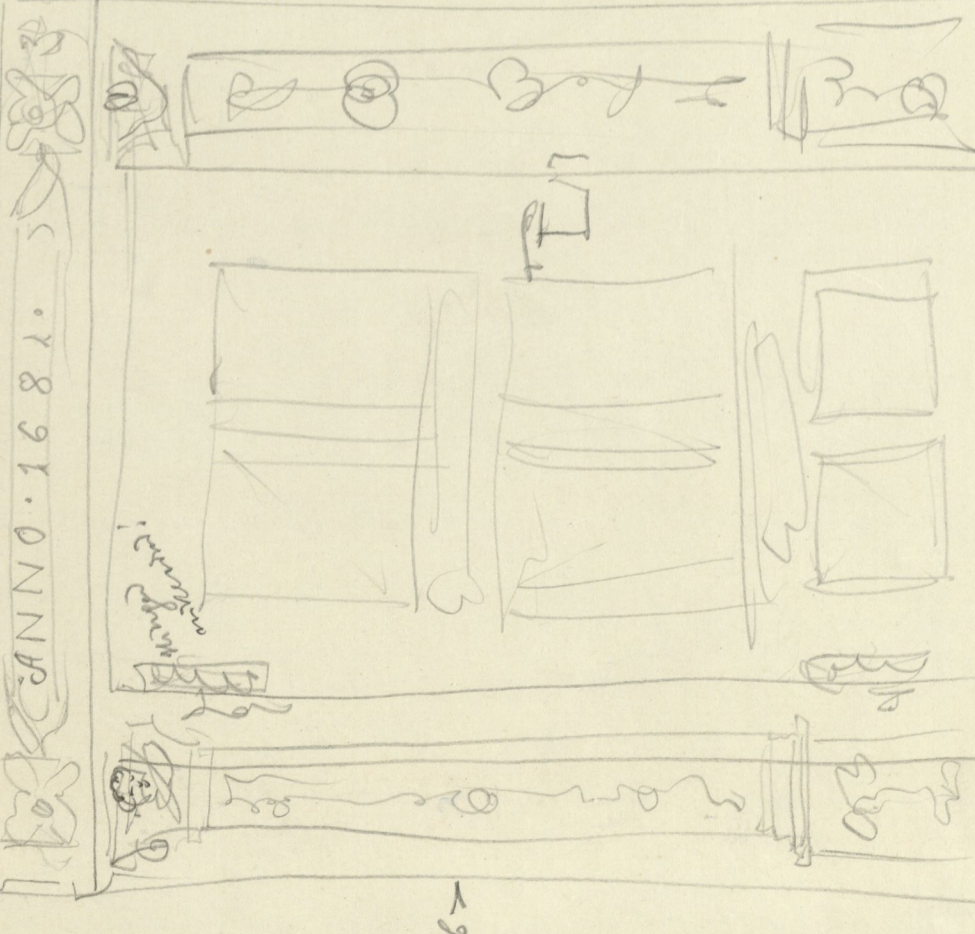
Kapp.

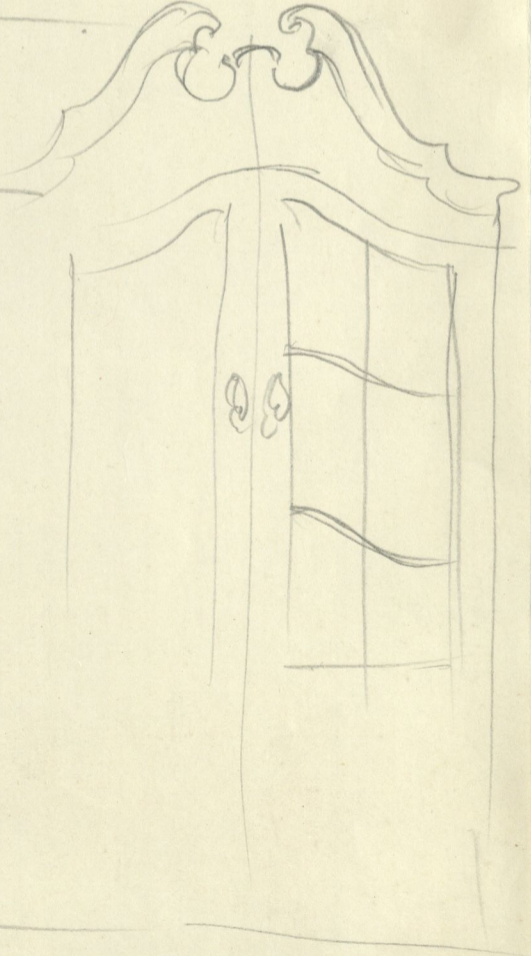
Päämes oaks ports. Päämi endid.

204

Arven
on
m
võng.

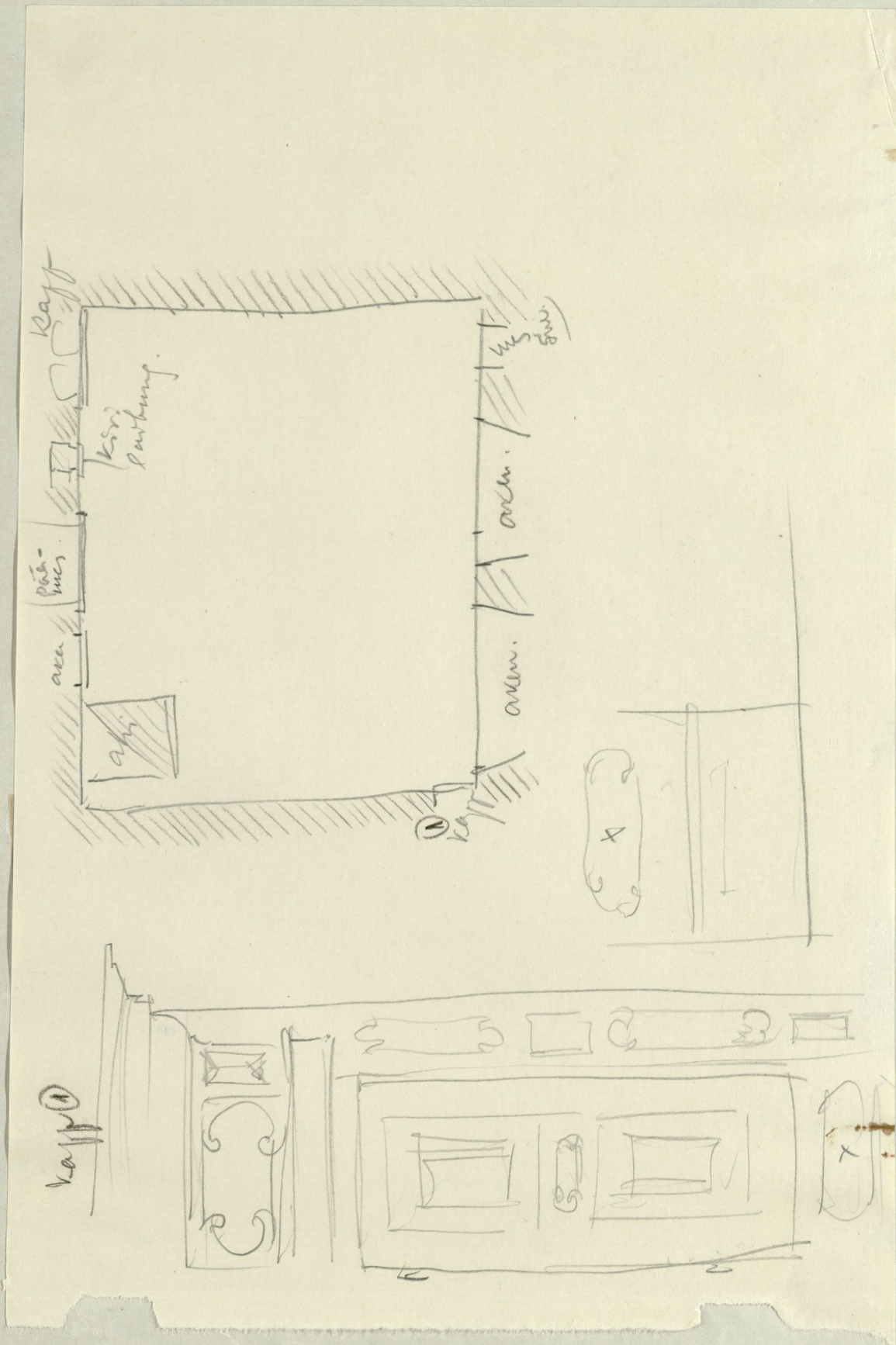
aklu.

ANNO. 1681.

176

(1)

26/4.29.

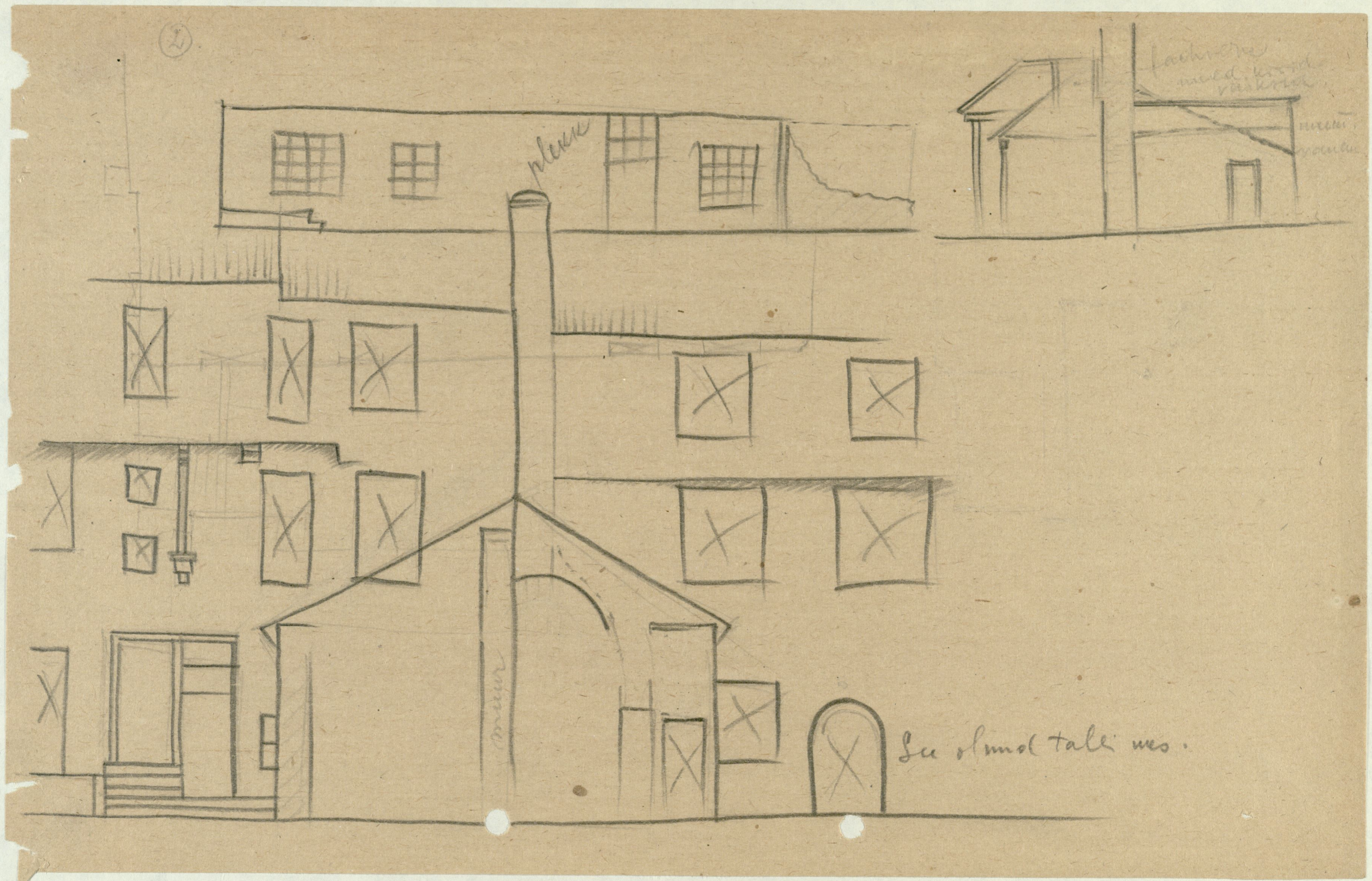
Kone tänä N 11

K. Maunin maja öns.
Lokal lammitatud koonest ja
kuivid ja luusepa, rõõs, määri
muu metall, töökuju ruumid

ku 38

43

②

plene

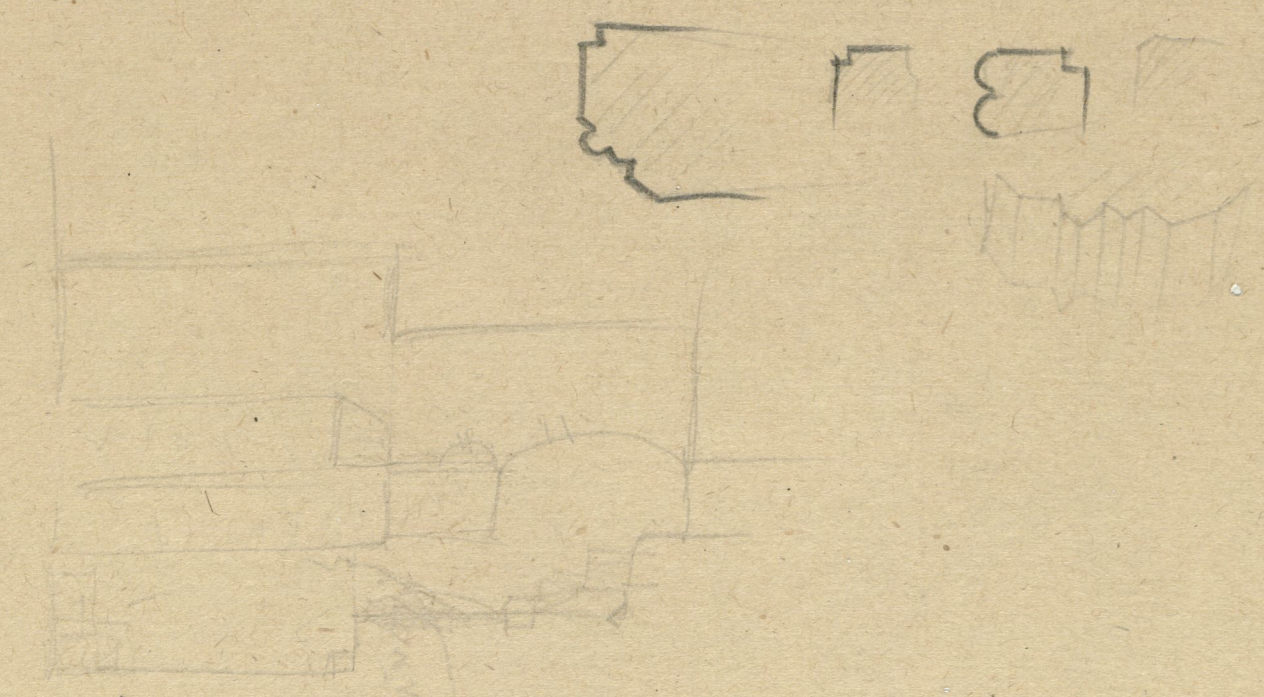
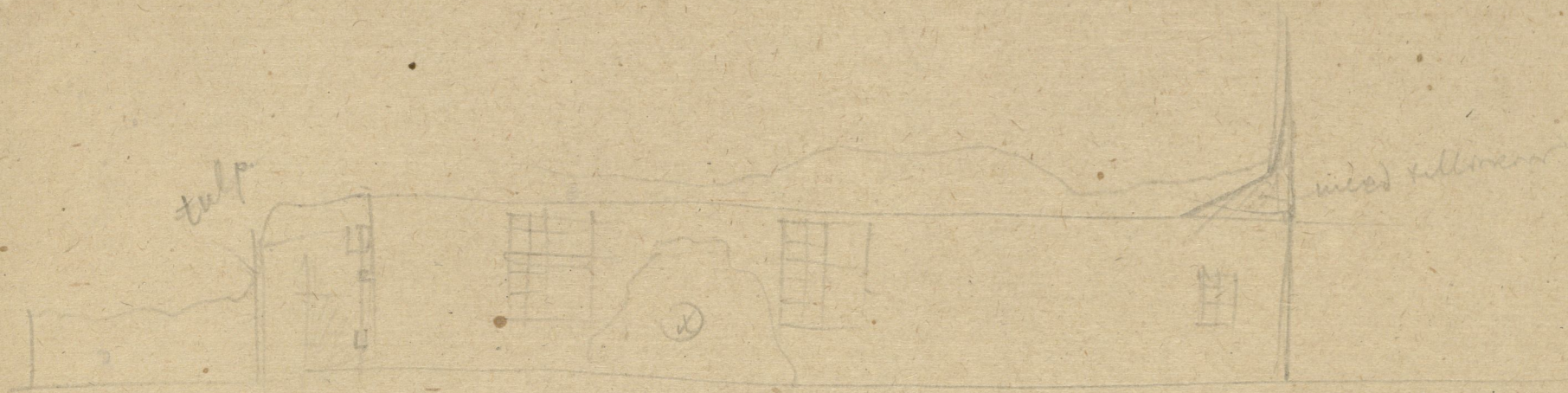
lacked
mild. wood
raster

much
more

man

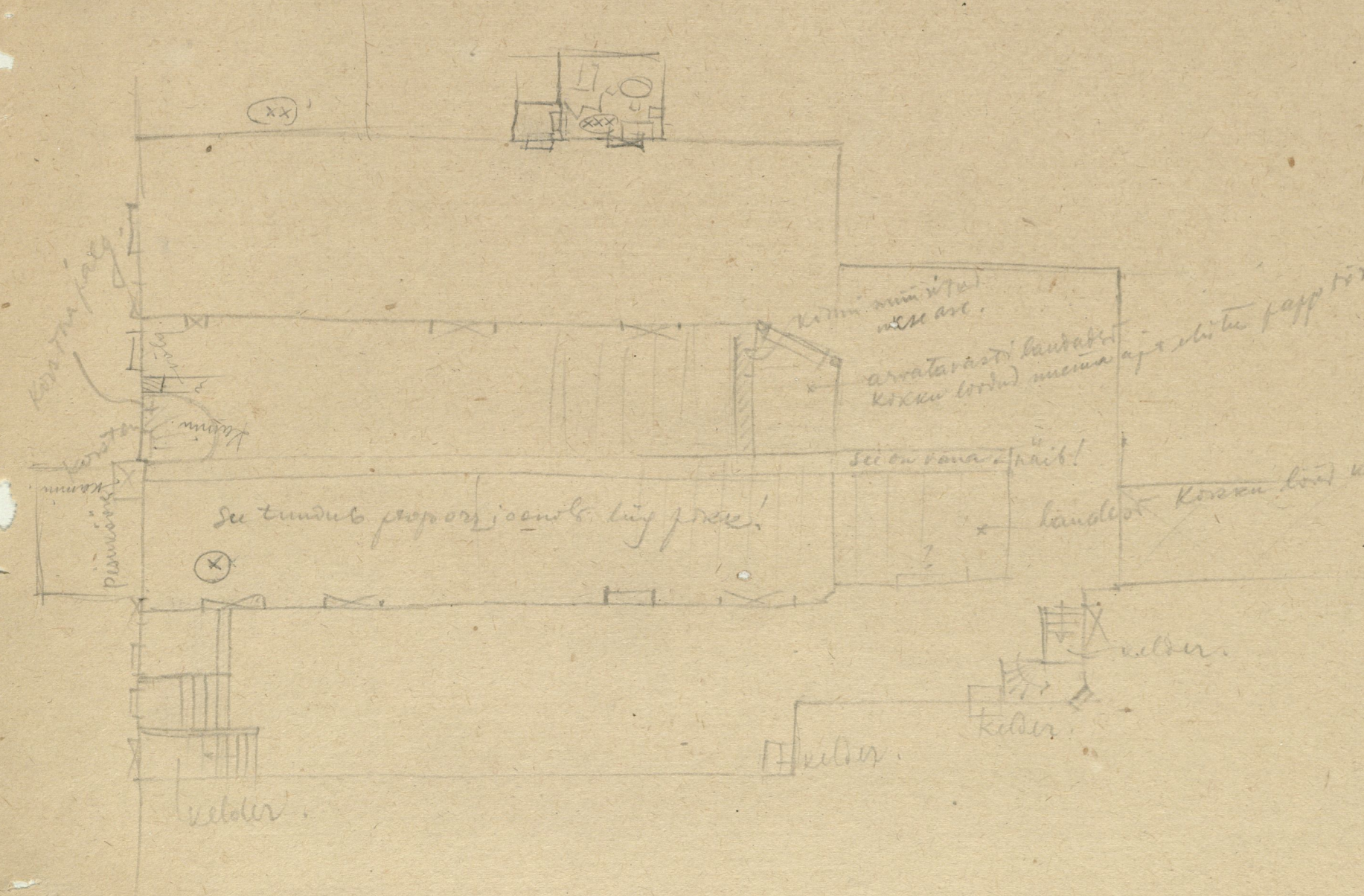
See above table mes.

3

② Oli suur hümide Riiti -
 paas, enamis tahatud,
 arvatavasti mõnest vanast
 koonst pääl kannuut ammi
 kõrgu kija tuul
 siin näidud mõni uga
 te profiilid.
 Arvata hena püüdad...

(A)

Kahtkõrge

pisimõõre

veelole

See tundub proportsionaalselt liiga suure!

arvata vasti laudade
kõrge (võrd) määra

See on raudraib!

veelole

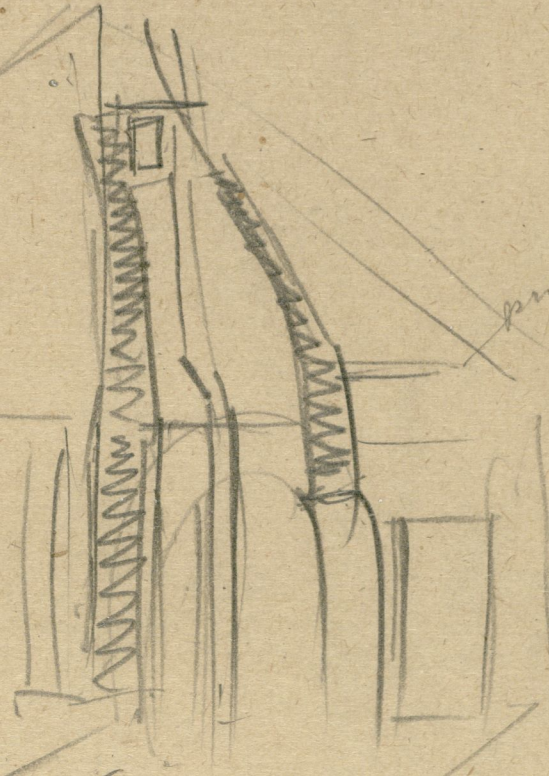
veelole

veelole

aga elute fapp tina katusega

Kõrge laud kumr-avata
kivi katusega
fild vnt kilevane
Kuidas seal vana
muu vahely laud
arvan mõni 15 sa
on raudraib
laudmõõre vnt pöölet

5

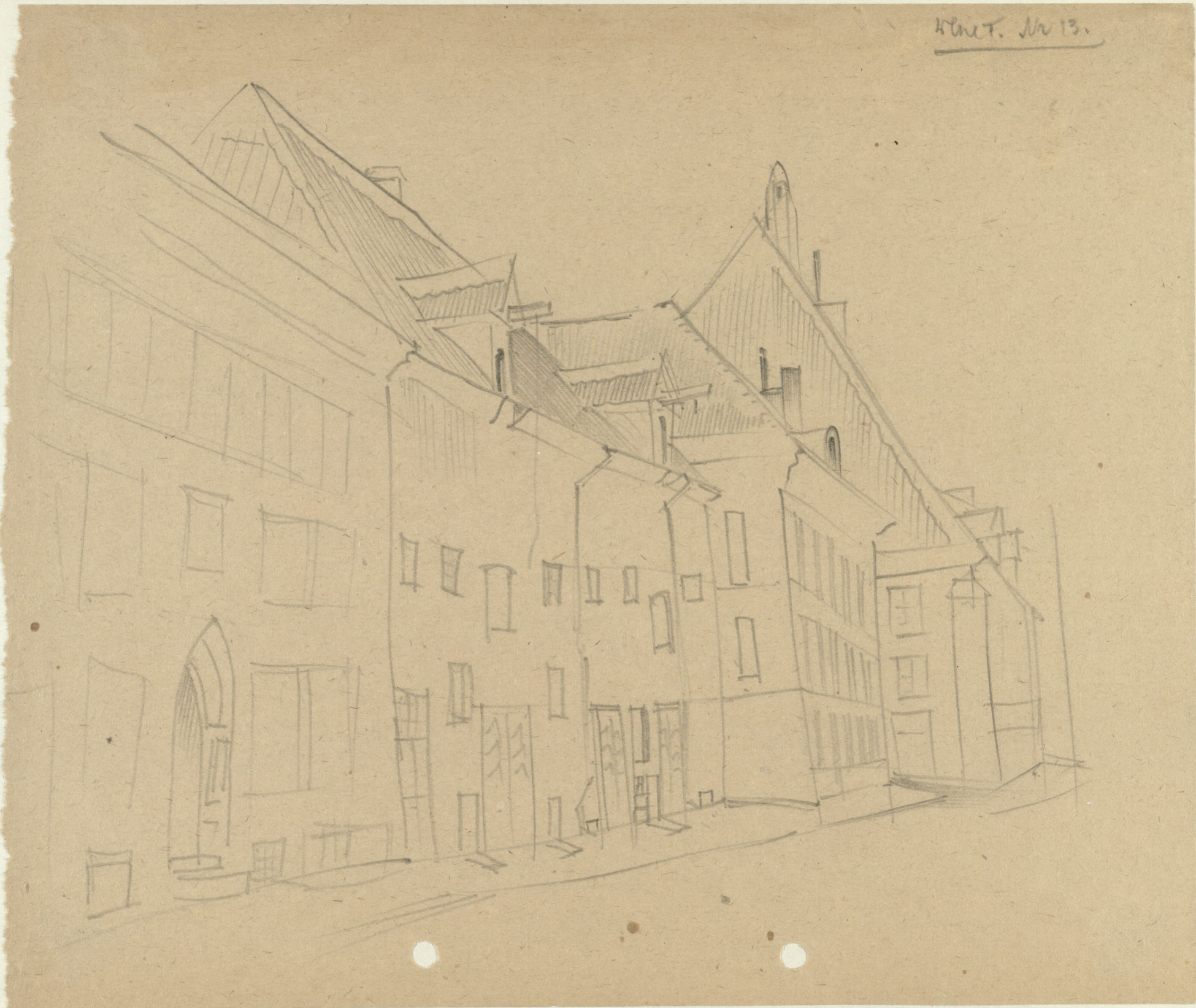

proofed.

1038

47

Sketch No 13.

Lo 58

48

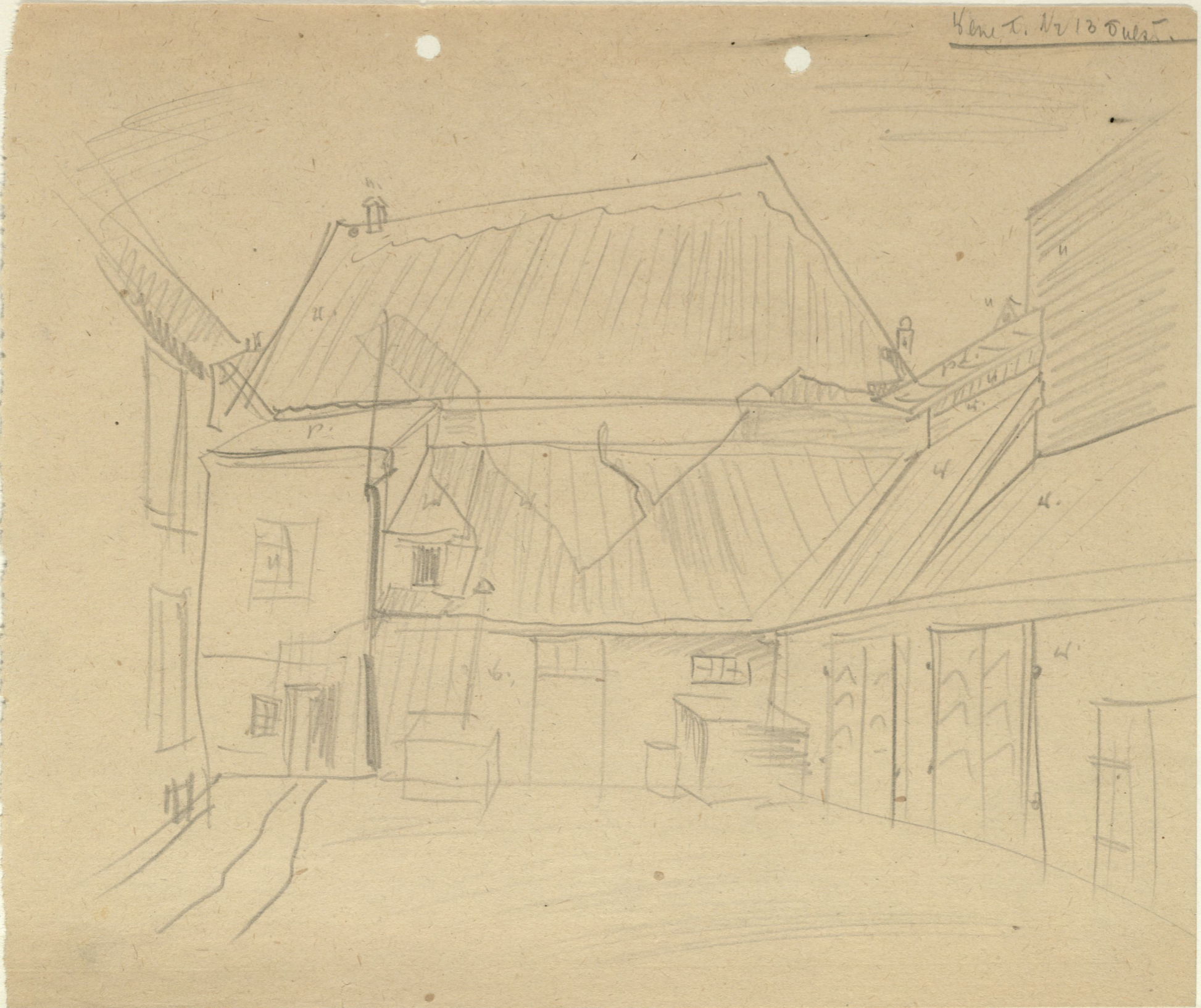
Wheeler M13.

L. 58 . 49

Gene T. No 10 Dulse

6038 50

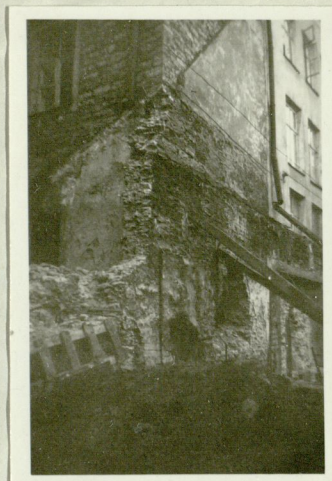
pendulo! lo.

Foto Rambach. (pawu E. Ederhyk)

10/2.39 Lina 852

Sava kangi äärs lammin-
tutud putkad. 1938 a. kuul

Planclini
(Hechlini)
Metsa
Kivirepess.
Sava kangi
äärs.

SPES. MEA CHRISTI ANNO 1656

**Vanalinna ilme rikkumise pärast kontu
alla**

Linnavalitsus kinnitas käesoleva aasta alul Arteegei tän. nr. 7 asetseva Mide Kõpleimi kinnisvara ümber-ehitamise projekti.

Nüüd selgus paiklikul ülewaatusel, et ehitusel on kalduvad kõrvale kinnitatud projektist ja seega rikutud Tallinna vanalinna ilmet. Nüümselt on üks aken ehitatud ettenähtust suuremana ja teise akna asemel on tehtud üks, millega on muudetud ka fassaadi. Suust trepi asemel on ehitatud kivitrepp.

Majaomanik nõuetakse kohtulikule vastutusele ja tööde vastutava juhataja ins. Koppeli teguviisi teatatakse inseneridekojale.

ap. 1937
1. V. 27

Saiakangi-alused poekesed kaovad Päo

Saiakangi alt lammutatakse kõik nood madalad putkataolised poekesed, mis seal seni asetsesid — Raekoja platsil minnes vasakut kätt, kogu „kangi“ ulatuses, nagu madalad pääsupesad, mis kleepunud kõrgemate kivimajade müüri külge. Nende asemele ehitatavat siia uus, kitsuke kivimaja.

Varematal kaugetel aastatel müüdatud siin poepuhtades sai, peamiselt erilisi kringleid ja neljanurgelisi timpe, millest kaugialune olevat oma nime saanudki. Hiljem asus neisse poekestesse ka teisuguseid kauplajaid — nii oli siin viimase ajani mänguajade kauplusi, lillekauplusi, puuviljakauplusi. Saiu siin enam ei müüdatud üldse.

Vanemad tallinlased mäletavad, et samasugused putkad asetsesid ka Vanaturukaelas vasakul pool, kus müüdati riidekaupu. Veel varem on neid olnud isegi raekoja enese müüri ääres. Ning alles aasta tagasi oli Raekoja platsil veel rida poepuhtasid praeguse linnapanga maja müüri ääres ja piki vana vaekoda, otse keset platsi. Nende ärakoristamisega on platsi ja hoone välimus võitnud palju. Ainsaks sedalaadi vanade kaupputkade „esindajaiks“ Raekoja platsil jäävad nüüd veel üks Voorimehe tänava nurgal ja paar tükki Apteegi tänava alguse ja ohvitseride keskkogu kasiino vahel. Aga — kui kauaks veel neidki?

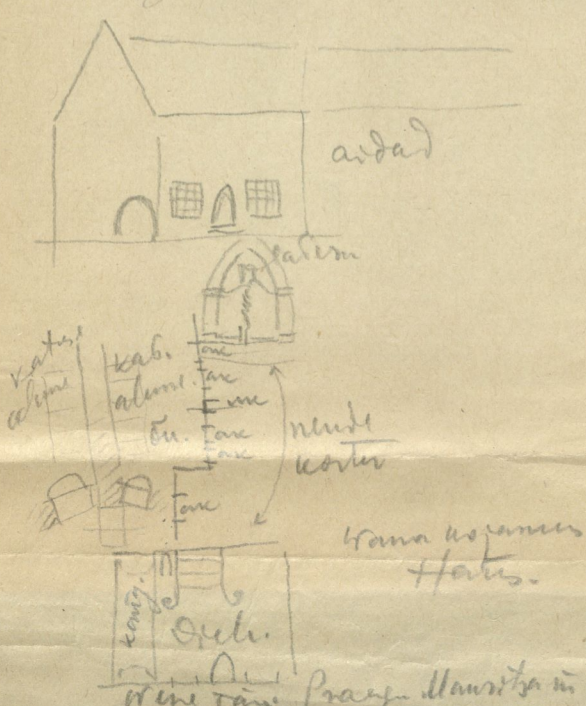
Ühes kõigi nende Saiakangi-aluste ja teiste putkadega vajub pöörmatult minevikku hea tükk vana Tallinna ajalugu. Sest praegune Raekoja plats oli ju — „Uus turg“, pärast seda, kui endine „Vana turg“ Viru tänava otsa ja Kuninga tänava vahel oli jäänud kitsaks. Seepärast need putkad siia tekkisidki, nagu ka hiljem poed Estonia hoone ääres praeguse turuplatsi ääres ja kaubamaja turule enesele. Lähemate aastate pärast tuleb loojenemise järjekord neilegi — kui praegune turg kolib siit senise „Kalevi“ väljaku asemele.

Kaupputkade lammutamine sünnib linna ehitusosakonna korraldusel — nagu kuuleme. Vanade näotute ehituste asemele püstitatakse uus nägusam hoone, mis senise viie kaupluseruumi asemel mahutaks neli ruumikamat. Suvitusele!

21. II. 1939. g. Reindorff
või mis:

Nemad olid vanasti kui ta väike oli kivi tüvel püsti m. korral. Kui ta Wenele tagasi tuli 1921 a siis olid seal on ja majad seal on see sümboolne ja ta teigi need ühe gaasid.

Ka olid seal arhitektid ja teiega ning on olid ka väike portali püsti m. olid korral, kivil müüriküngelone.

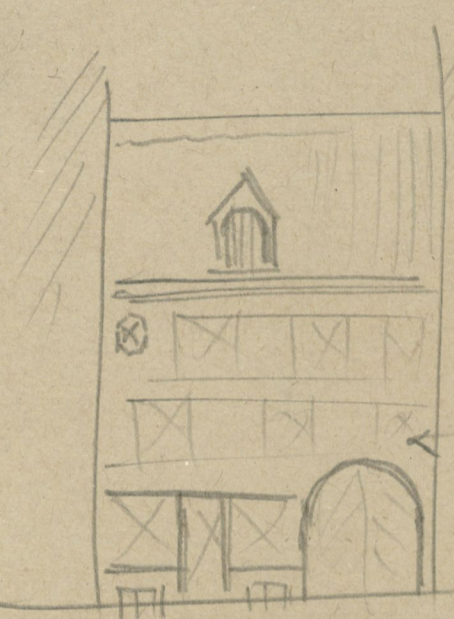
u. n. 39

34 26

Mundi 2 kivi maja.

See maja pidi lihe tiati krahant rumber ehitatama - igatahes on fassaadi muutuse plaan kivi maaalotuses kinnitatud.

Tule maal seised vöörikked ja rida - tiid kivi ja krahant püsti, mis pidi püsti olema krahant korralt - ära mureheli - fusid, ka terve kord pidi püsti mureheli - tartama. m kord praegu ehitatuse - s' tea mis edespidi saal.

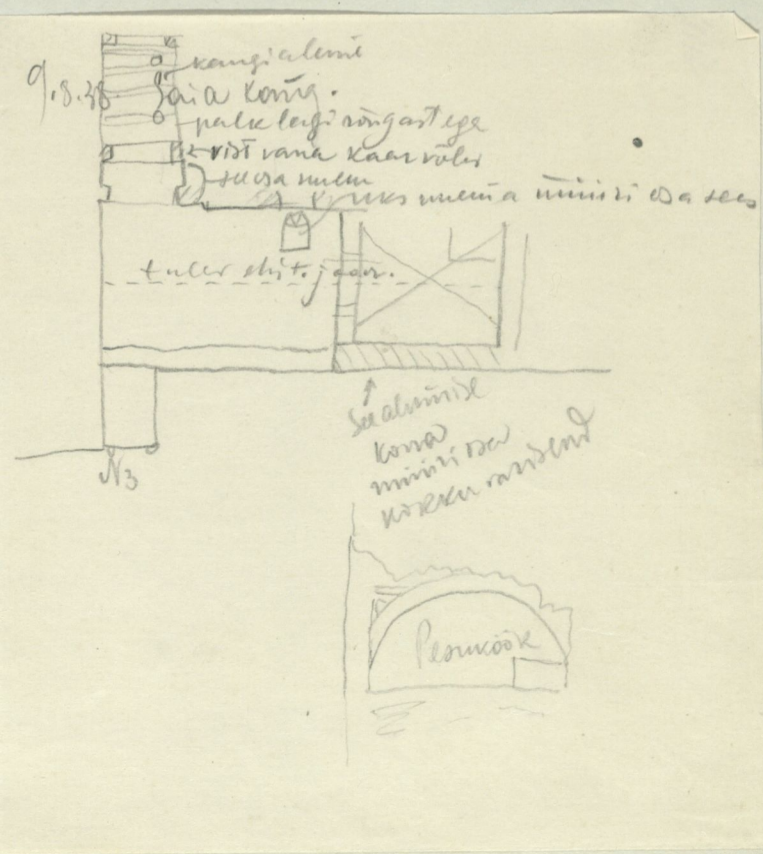

Tuleb mingisugune arhitekt - jagu teostada ette, vist saab ühen - datud kivi maaalotusega.

1938. 20. 39

Jakob Gonsiori nim. sihtasutuse pr. äriruumide osaliseks ümberehitamiseks Mundi tän. nr. 2.

Dr. R. Kõrrele ettepanek teha t. arstast 10 korterit ja alustada, millele peab juba teha fassaadi parandusi.

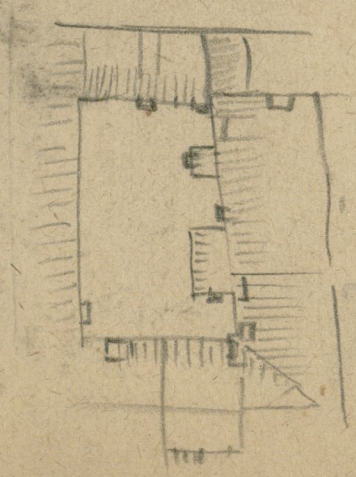

Rancije plats - Libertas aptu...

639

65

Pátek. Kichov.
 2. 8. 28.
 F. Wuker

S.S. 10

Puhad K. Koon.

Puhav. kiriku altari
kaminas plat 1672

87935

Vanne plaas katamine
al. uhtnen uhest hanna
plandrlt.

Toompea
Munika kinnist

Falaranad aetsiga

~~_____~~

Koratu ja vohut.

Sinfelsand Kap

Kapschuldmann
vanase

Püha-Waimu kogudus selgitab oma kinnis- warasid.

Vanade kirjade ja rae-protokollide järele on Tallinna Püha-Waimu kogudusel üks kinniswara jäljetult kaotisi läinud. Praegu on koguduse walduses kirik, kaks elumaja ja kuurid, kuid peale nende peab kogudusele tuu-

luma veel kolmas eluhoone. Magistraadi protokollid lasewad sellisena mõista kas kirikutrundiga otsejese ühenduses seiswat praegust linna algtoolimaja wõi, mis weel tdenäolisem, üle Pühawaimu tänawa asuwat hoonet, mis kuu aastaid oli poliitise- jaostonna ajupaigaks ja mille linn alles möödunud aastal müüs edasi õpetajate liidule.

Kinniswarade ja nende piiride selgitamiseks moodustati möödunud aastal ka linna ja koguduse esindajatest toimikond. Müüd tuli linna majanduskomisjonilt ettepanek, mille järele kogudus leppigu ainult kirikuhoone, ühe elumaja ja kuuriga, kuna ülejäänud saaksid linnale kinnistatud. Koguduse juhatus ei pidanud ettepanekut wastu- võetawaks.

1917. a. 11. 11.

Dagens Nyheter 14.I.1932. s. 59

Fartän kapitlet Svenskinnen i Baltikum nästan till bleda tröskats av flitiga grän-
ter och forskare finns det allt ämt på det
området åskillingt som undgätt upphäresam-
het, t. ex. den hälsning från förfäderna som
bagarkringlorna i det foma Est. och Lie-
land ämn i dag bringa besikare från Sver-
ge. Man behöder bara ta en promenad ge-
nom Revals "Linnegång", där före Stadens
ledervärde bagarskä hade sin högberg, för
att få syn för sägen. Skyltarnas klinglor
bara utan undantag svenska kronor, trots
att det gått närmare två och ett kvarts
sekel sedan svenskriden tog slut. På som-
liga skyltar ser man också Riksbjon och
åtminstone på ett par till och med Wasen,
vilken näst tacksa sin likhet med en sä-
deskäve för att den fått sitta kvar under
den ryska regimen.

*

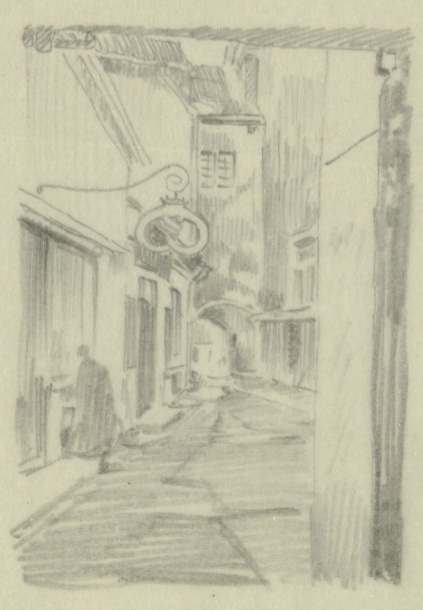
Öyan.

Uusi ehitus

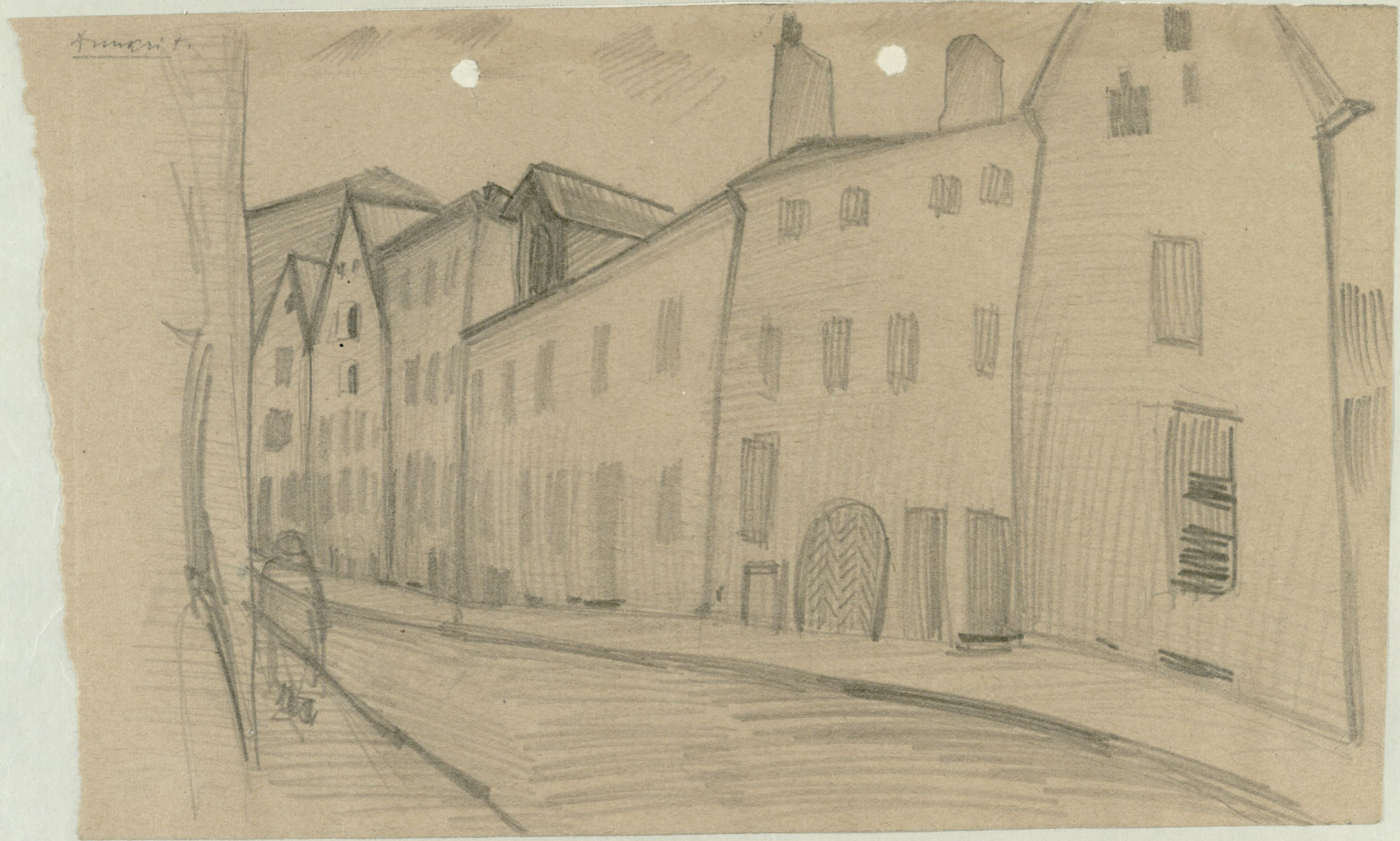
Linnaatvalitajan ohjeita kinnitada järgmisi ehituspro-
jektte: J. Rosenfeldti projekt neljalordse kiviist elumaja
ehitamiseks Umanita tänatvale nr. 20; M. Koskoroni pro-
jekt elumaja ümberehitamiseks Lõunpu tän. nr. 5; G.
Nikma projekt kahelordse puist elumaja alumnise kotta
ümberehitamiseks Sävsjõe tän. nr. 8-a; S. Siino pro-
jekt puist elumajale ümberehitamiseks Niidi tän. nr. 6;
S. Kree projekt kauplehooone ehitamiseks Saialangit ääres
afeljevõkse majas; S. Lusti projekt elumaja wooder-
damiseks Siida tän. nr. 9.

37, 238

Bagarkringlorna och Sverges stormaktstid.

Linnegångar i Rival

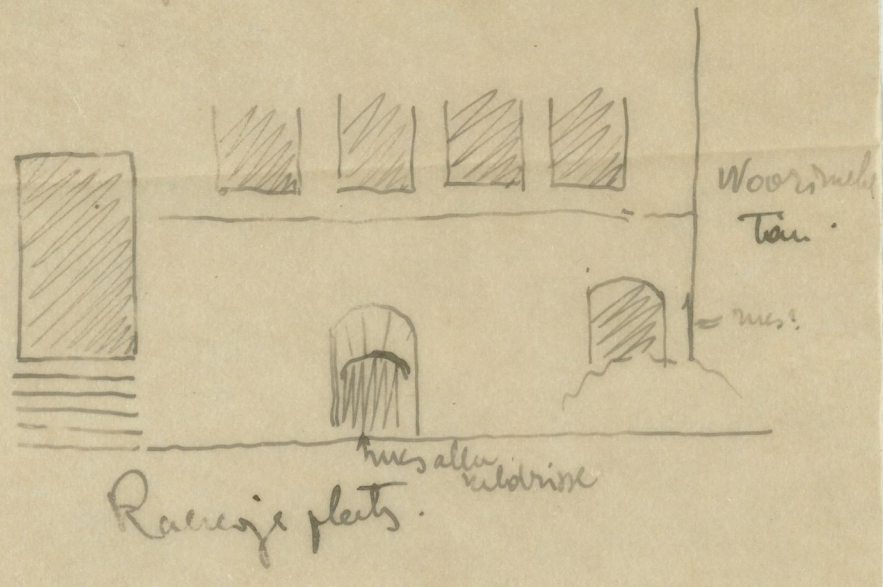
60
K. No.

Tulekahju Raekoja platsil

Saupäeva hommikul kella poole kuue paigu tekkis tulekahju Raekoja platsil NCG maja hoomil asetatavas mehaanikatöökojas. Ära põles umbes veerand ruutmeetrit põrandat. Millest tuli sai alguse, pole esialgselt selgunud. 25.1.36

Muinsustaitse ei lase aknaid suurendada. Linnavalitsus jättis binntamata Raekoja platsi ja Boorimehe tänava nurgal asetatava maja ümberehituse projekti, kuna kavandatud akende suurendamine rikuts maja fassaadi muinsustaitse seisukohalt. Muudulitud piimatauplused. Linnu terwishoiu-iareselama

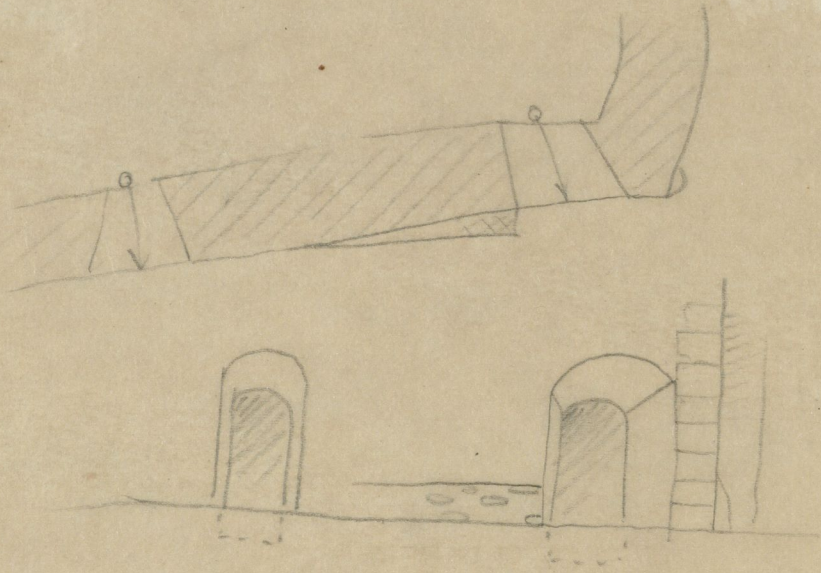
Raekoja 5 lammutamise püsika
maja küljest

Vaja foto!

XV 5.

11. VI. 1944 a.

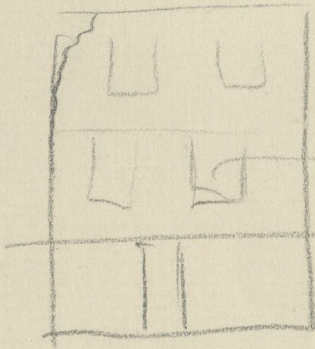
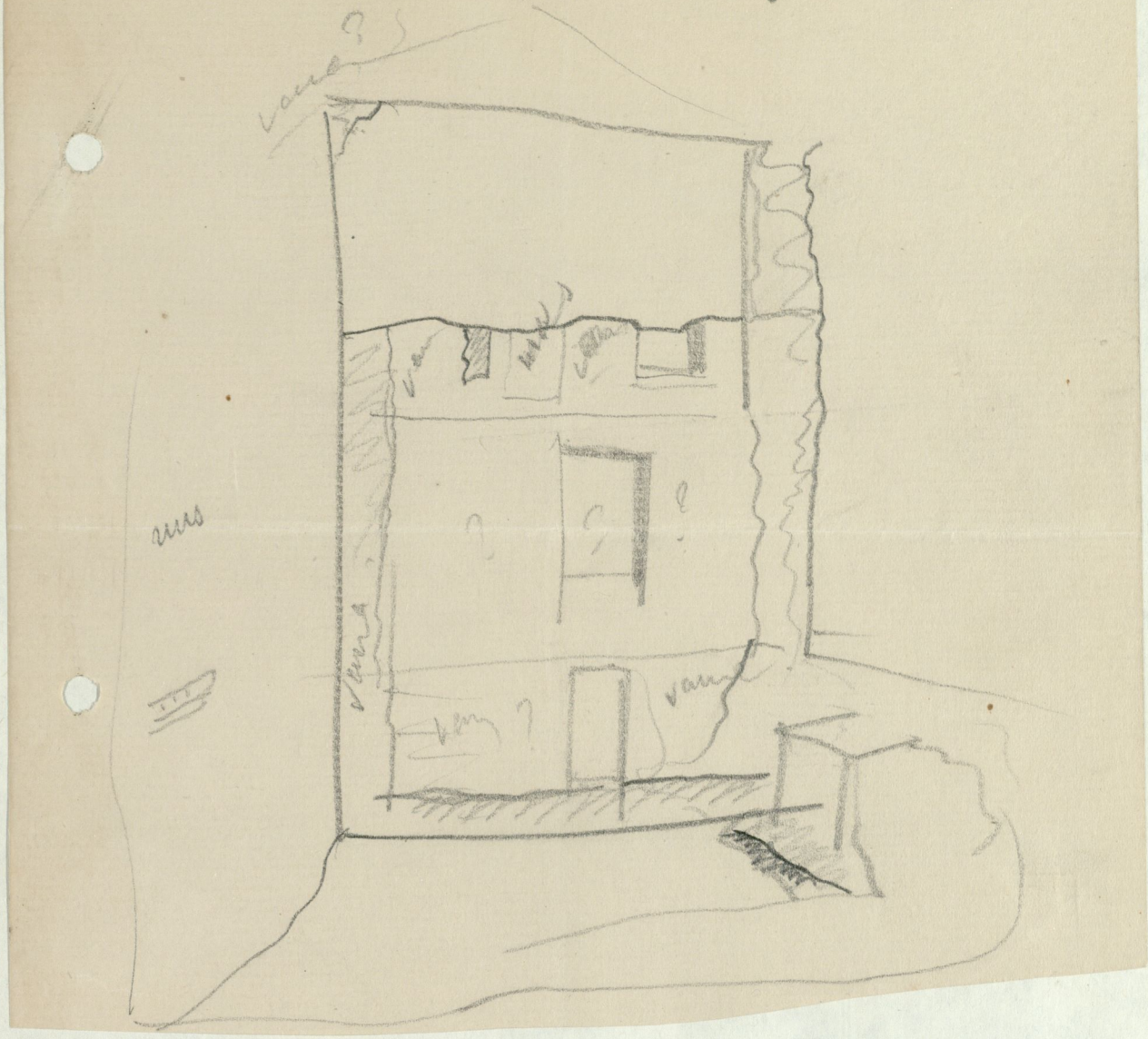

Raekoja plats 57

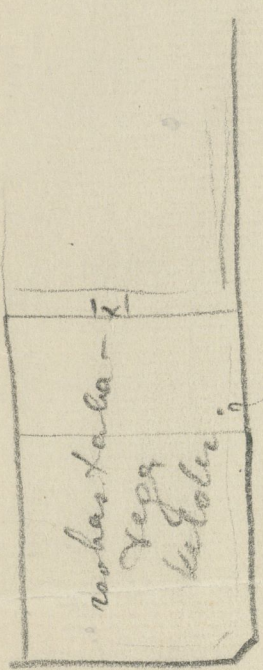
13/VI. 44.

Karvits mag's

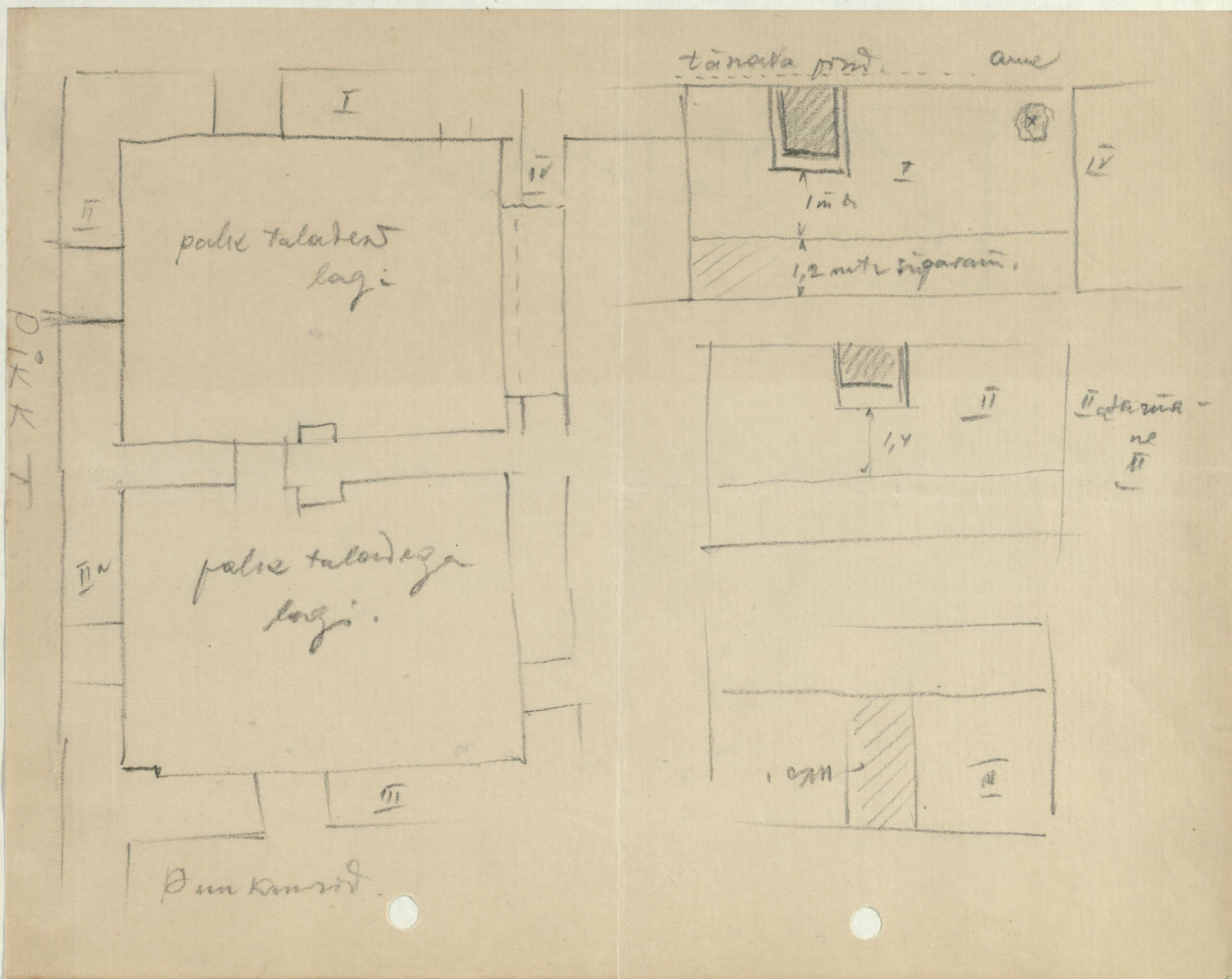
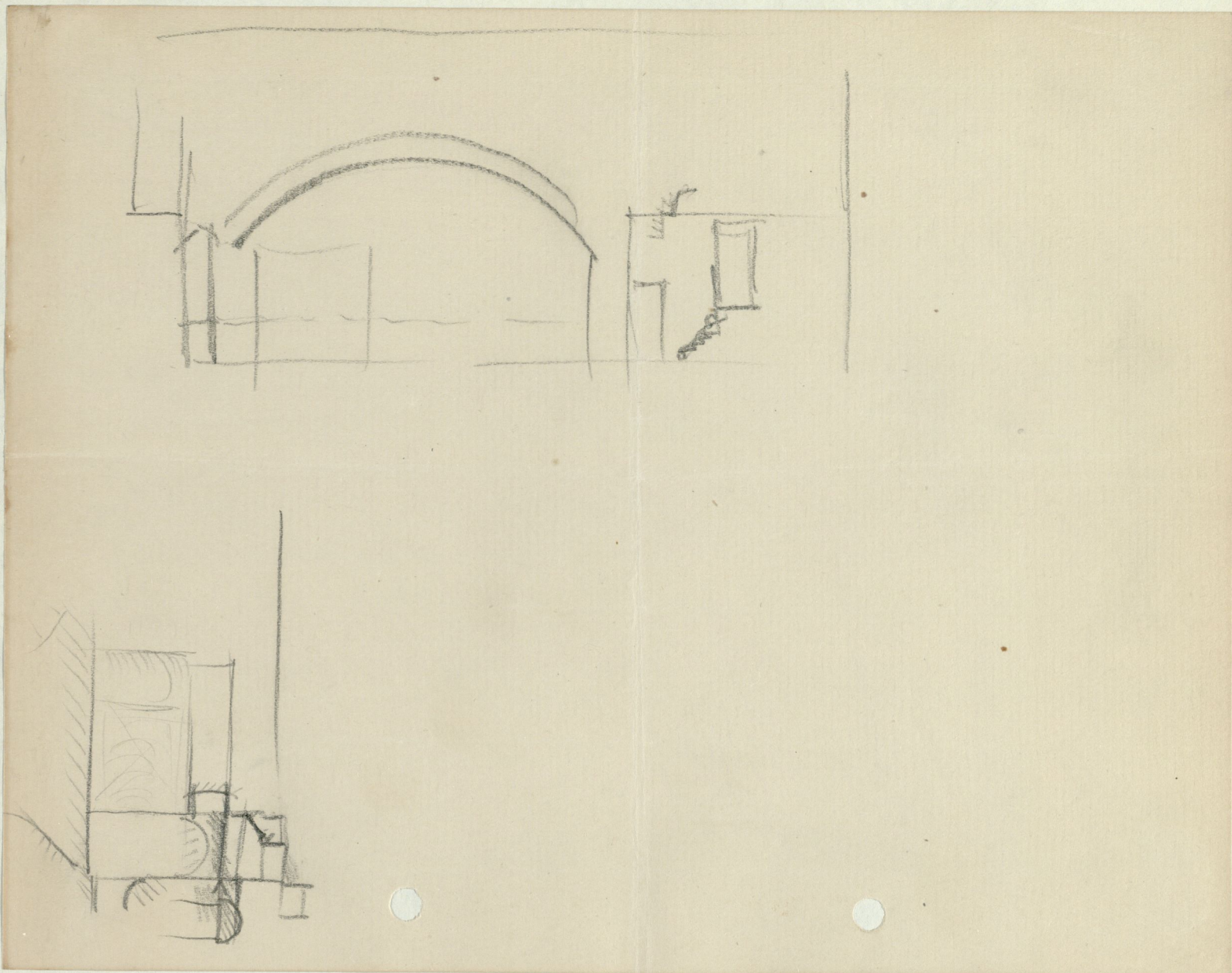
nakk

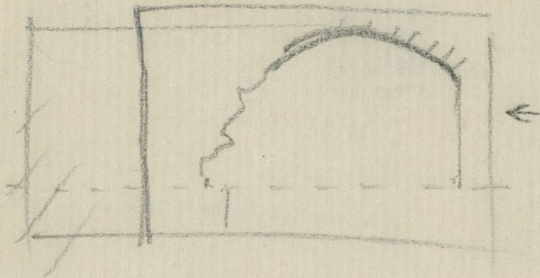

minid eric kommented!

14. II. 30.

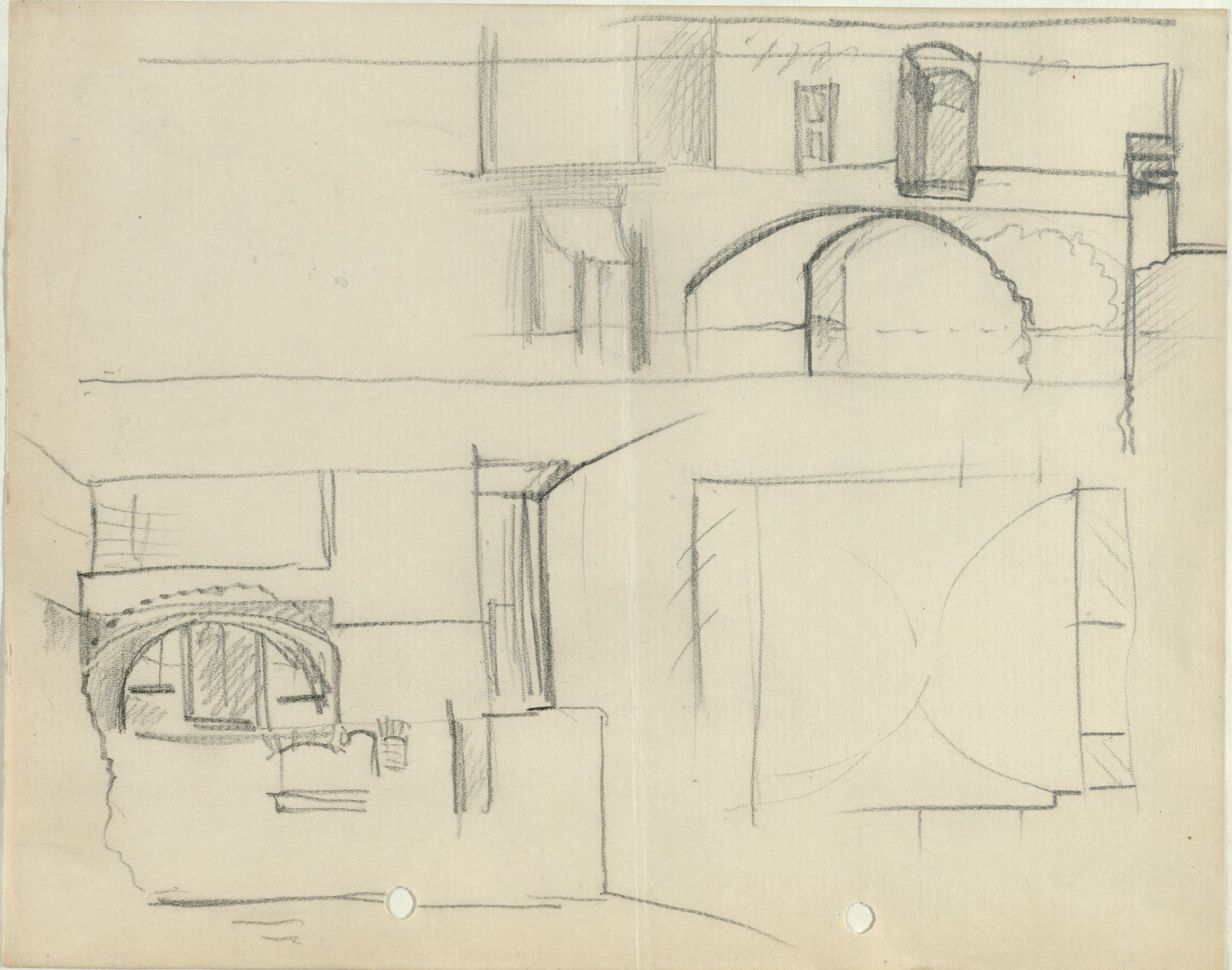
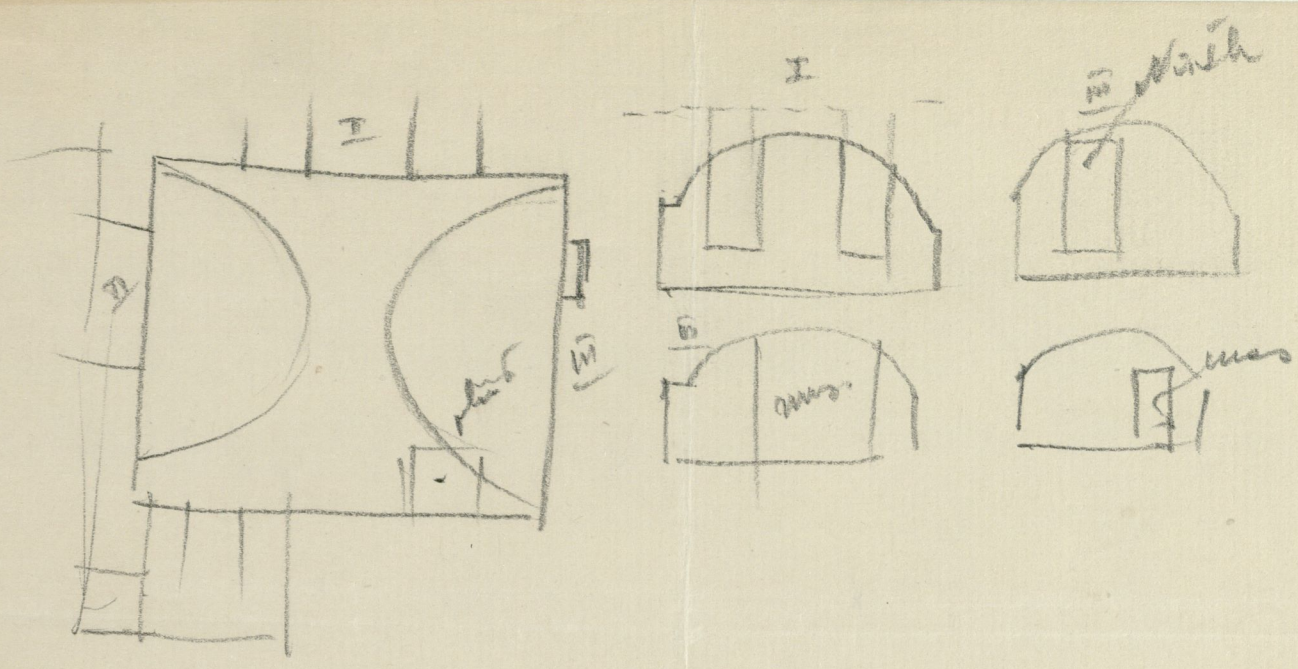
Rauvoja pl.

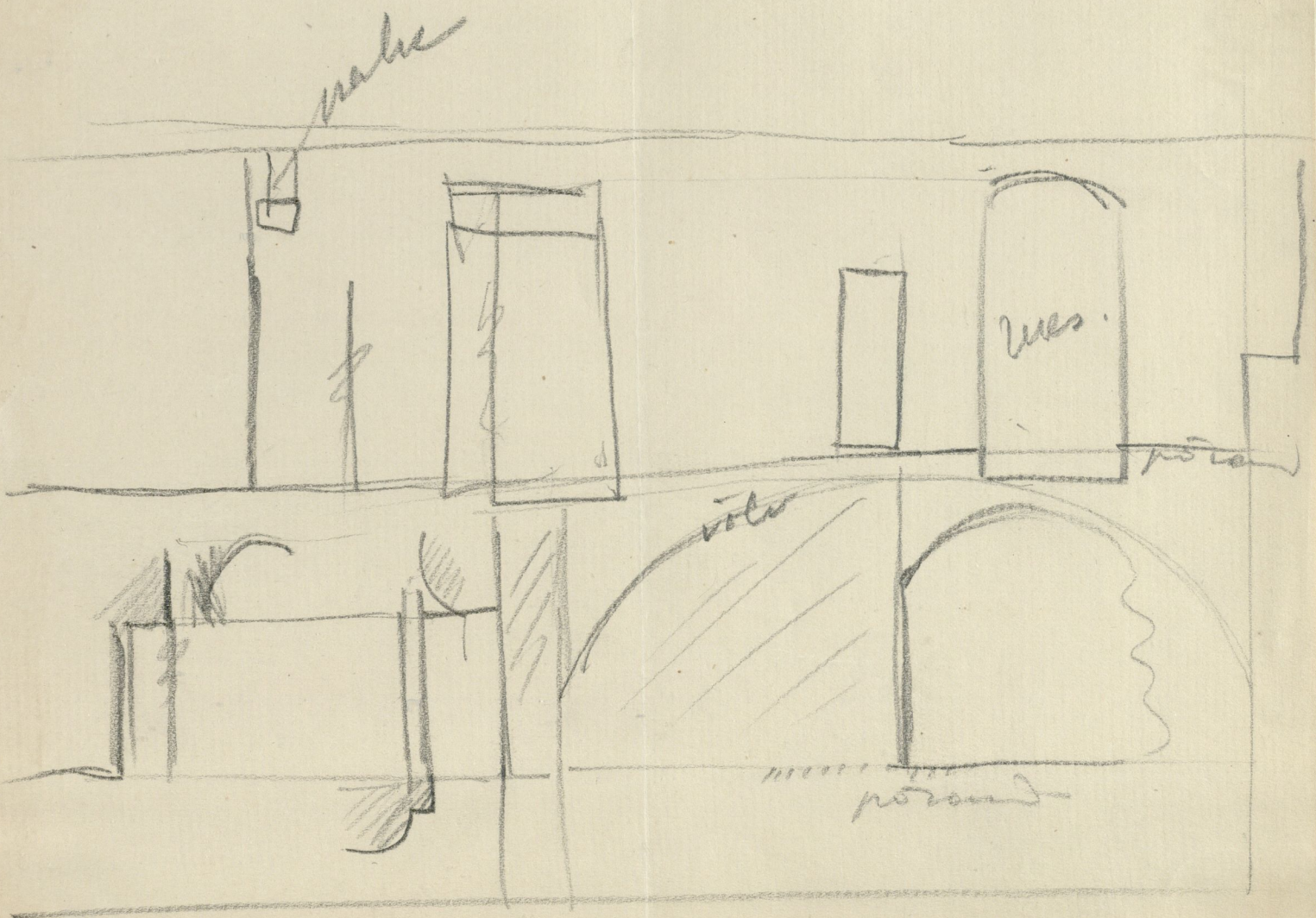
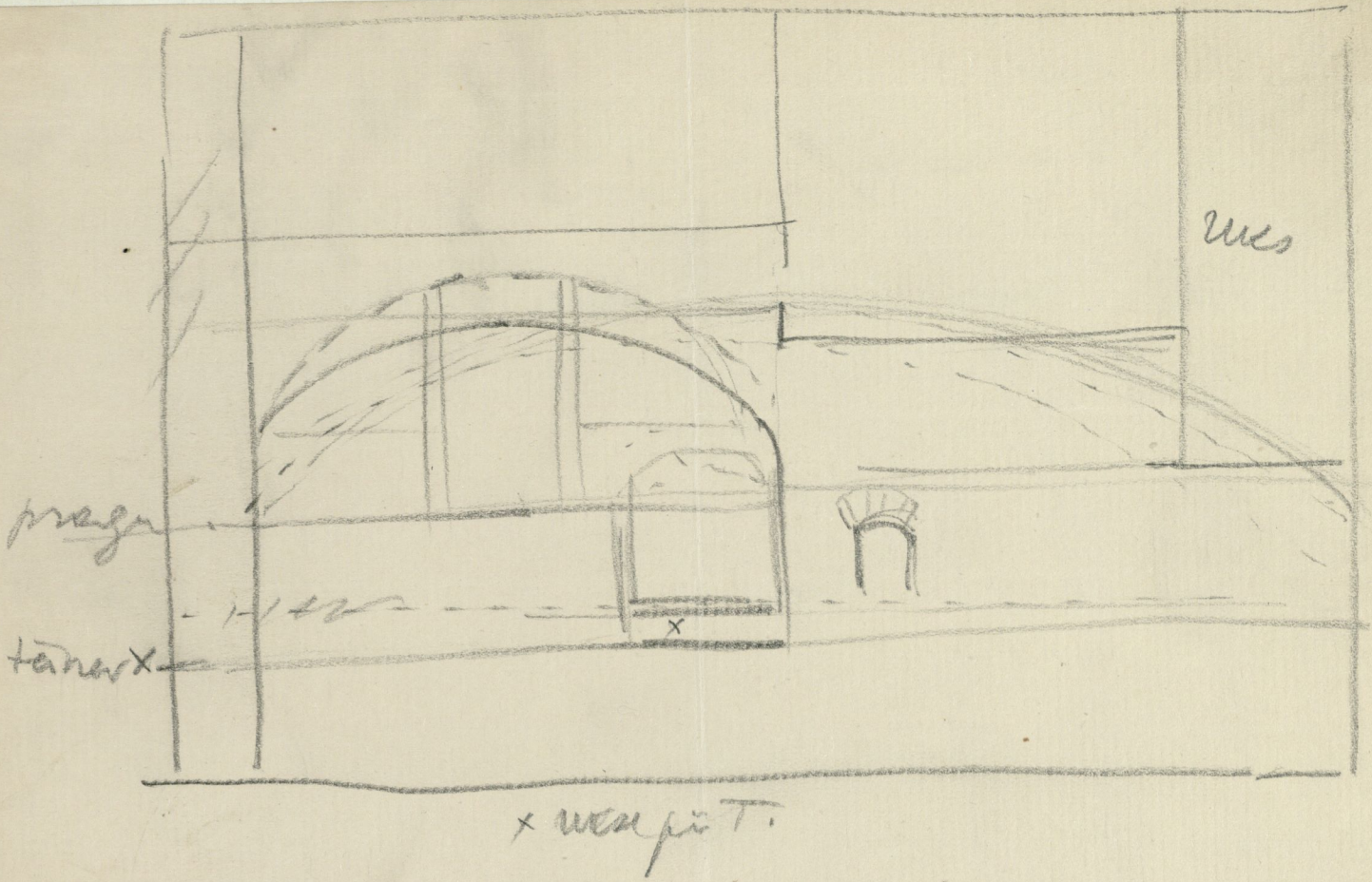

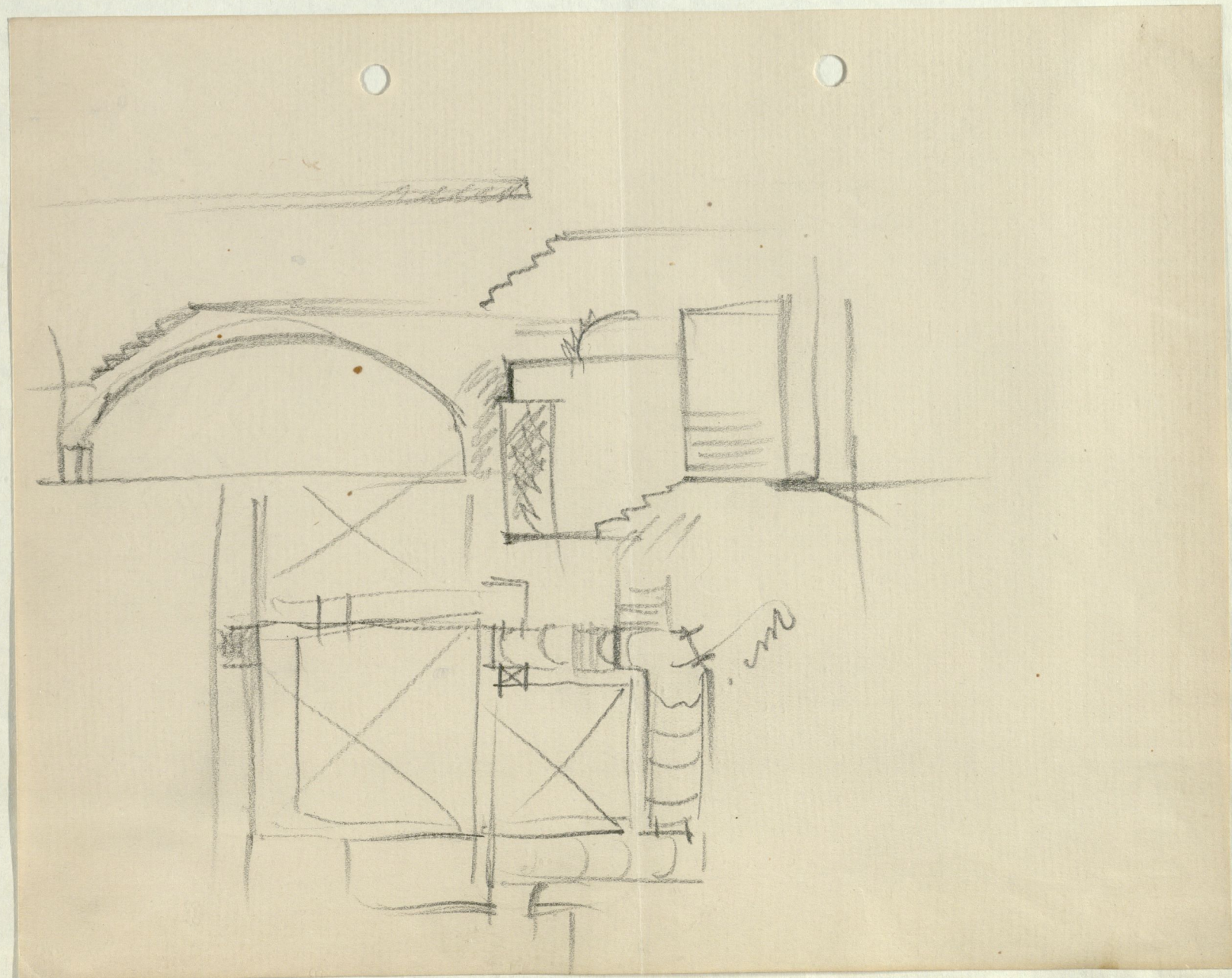
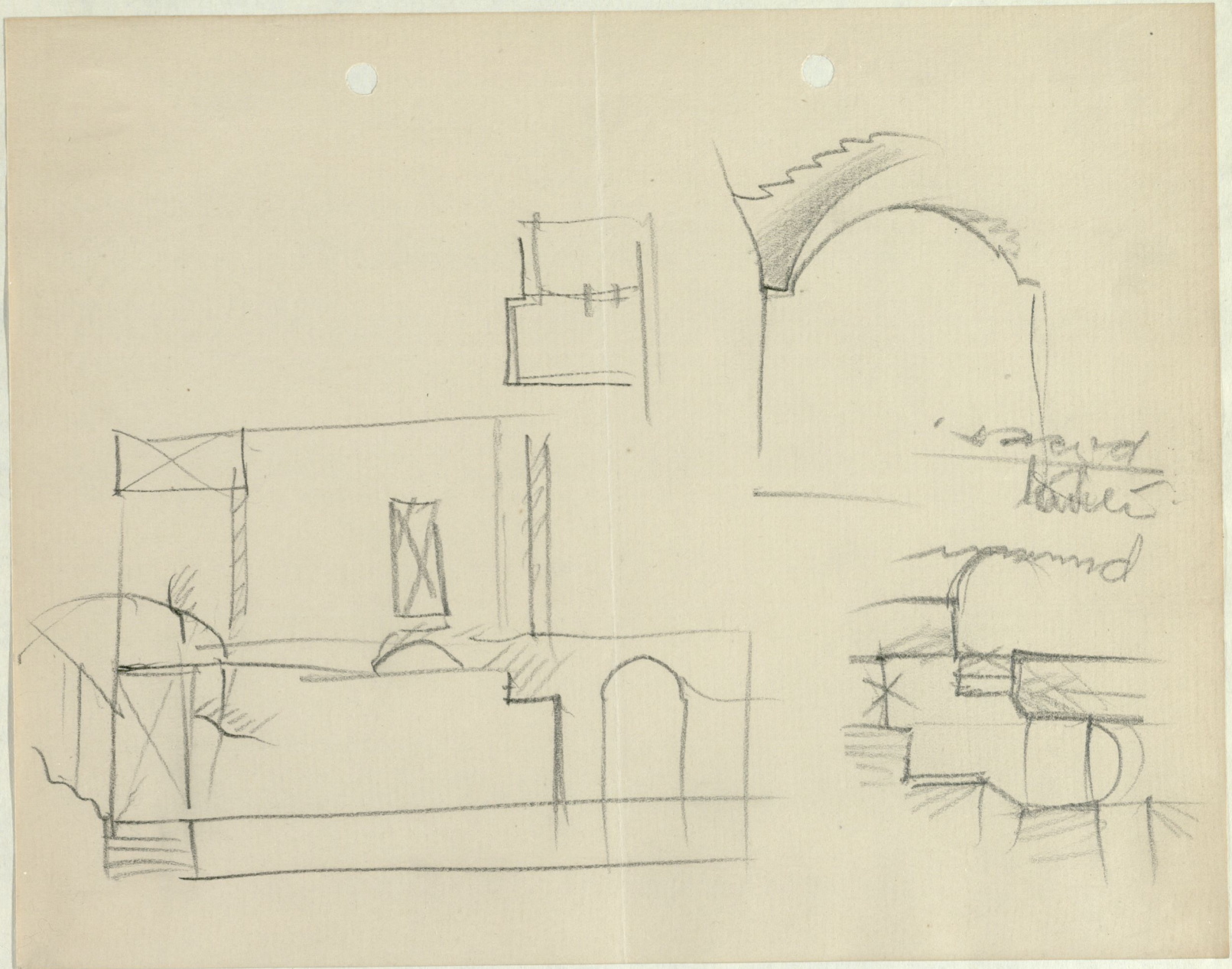

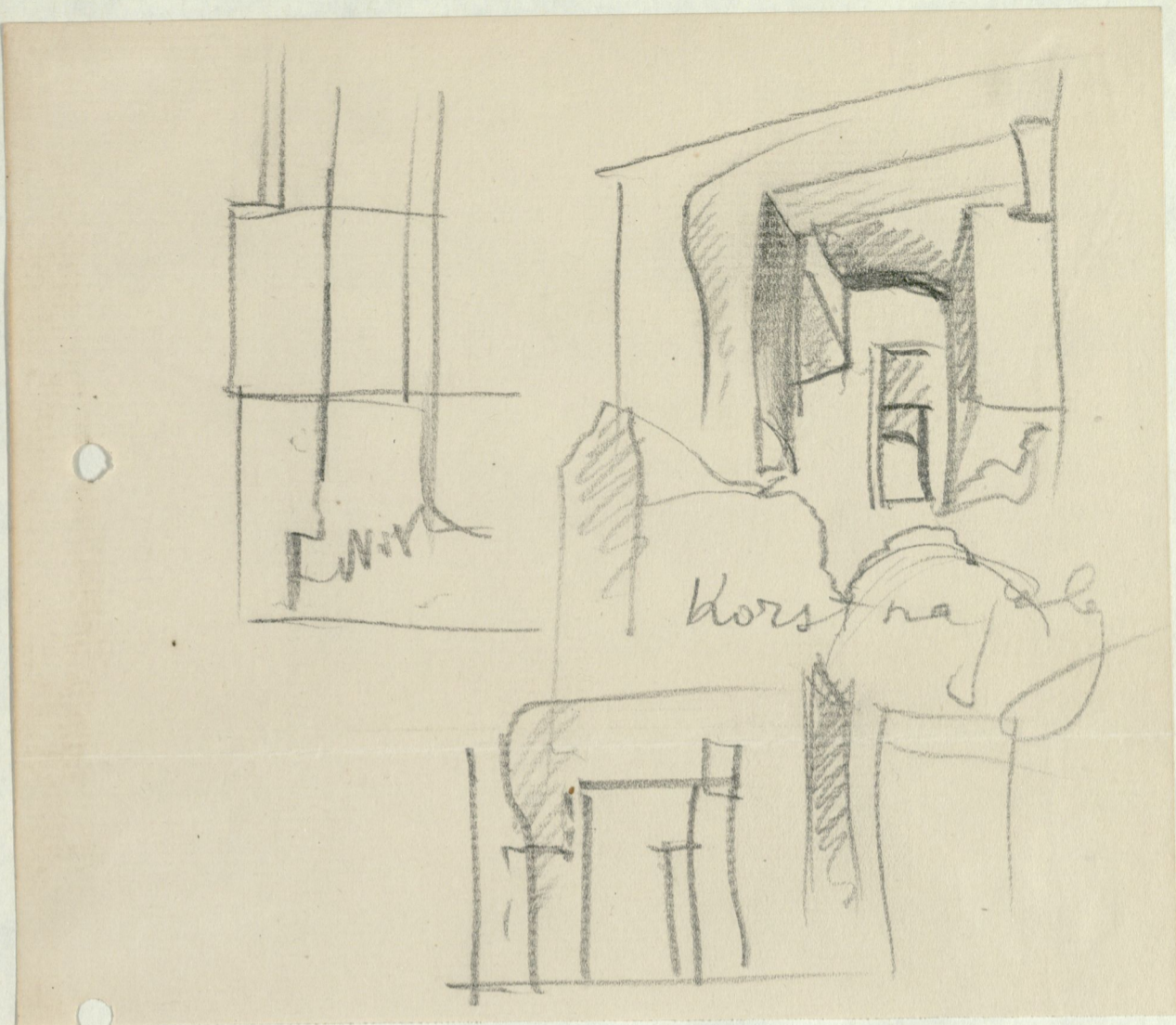
venta
un
app
viro
di
ra

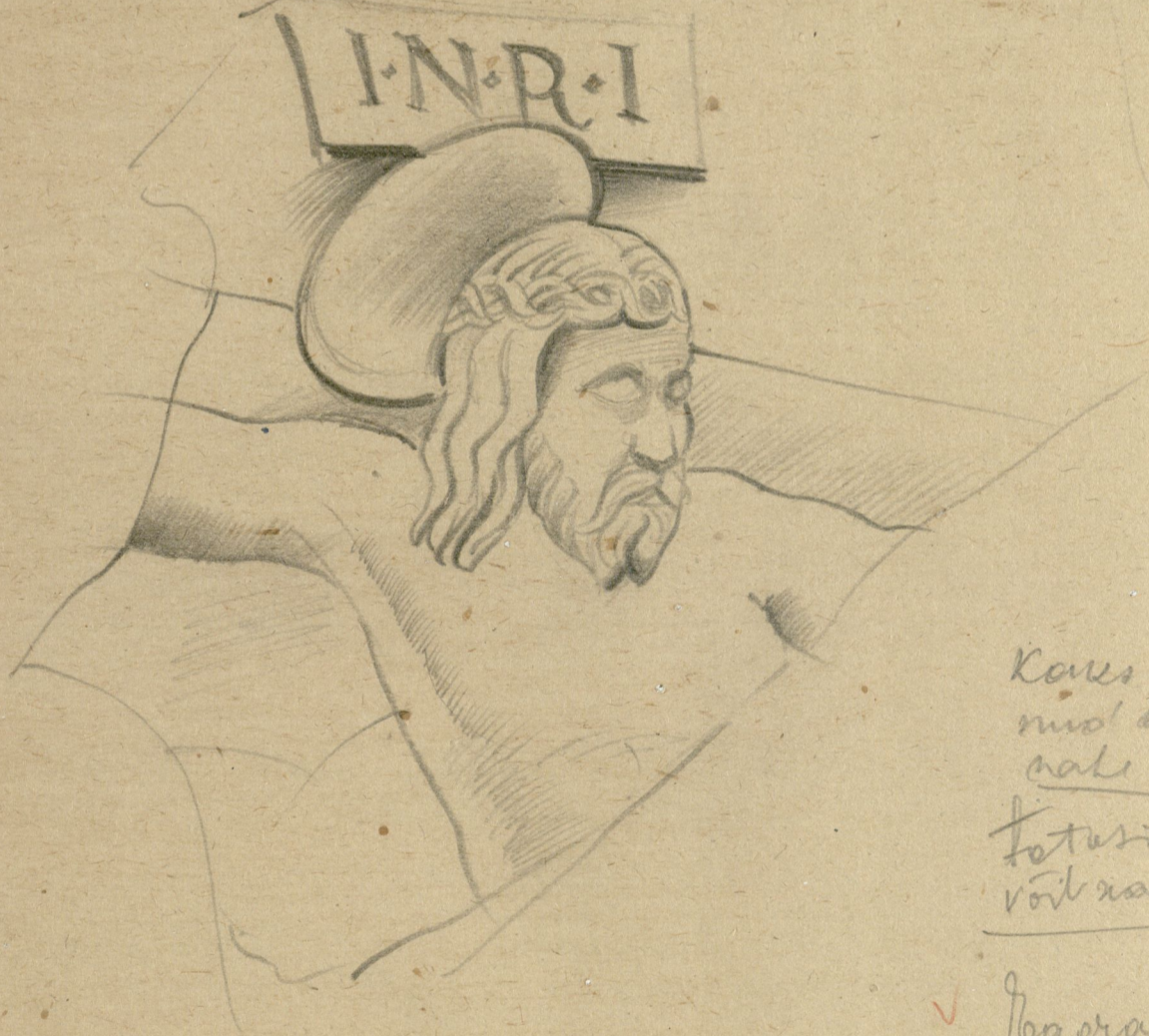

Kiviulpas
Kas.
Kamin.

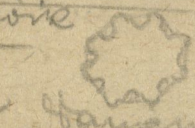
12. 1. 30.

Kõnes taranusest loogu
mis ära, Mõel loues
naki katki -
Tõtesid elituse pealt
võit val pöörd

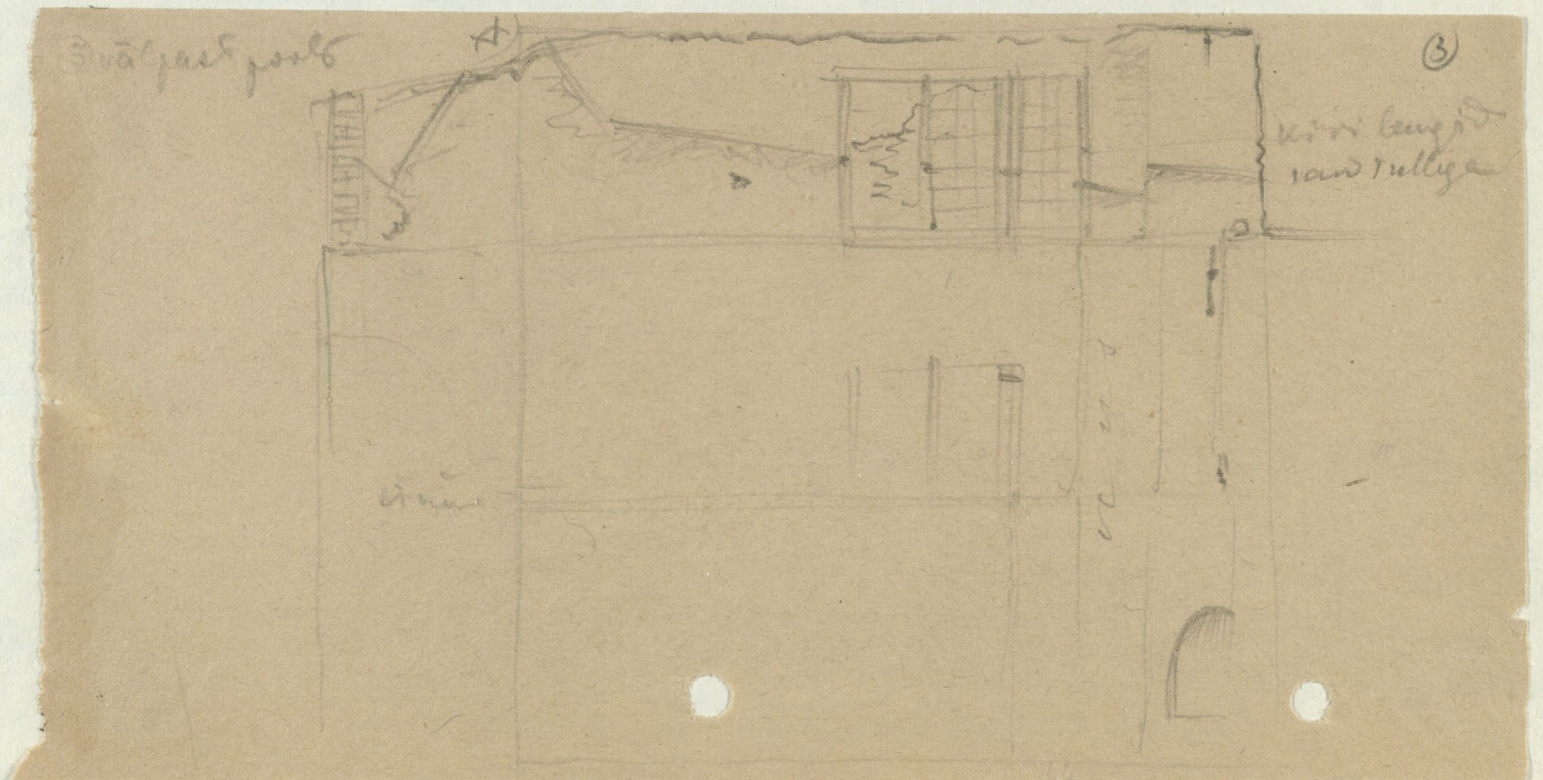
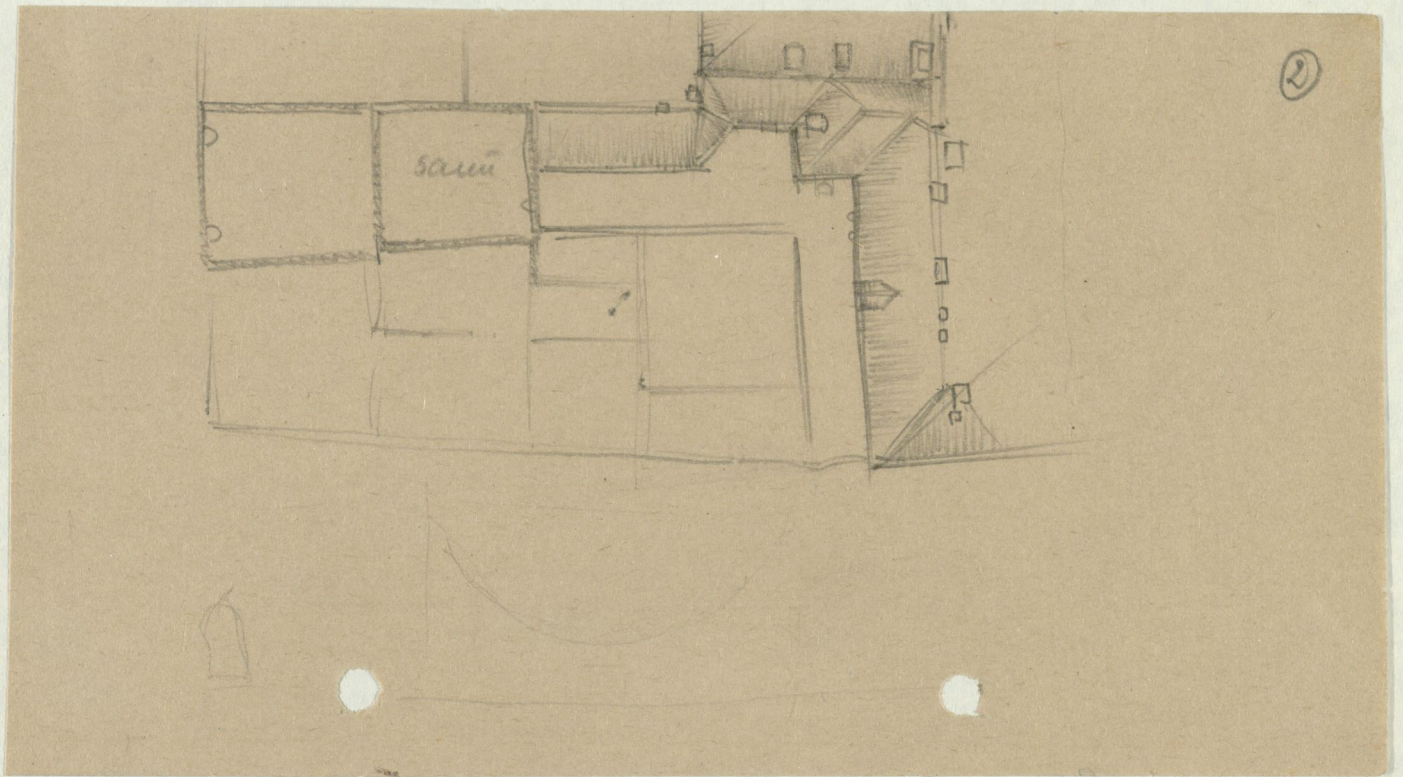
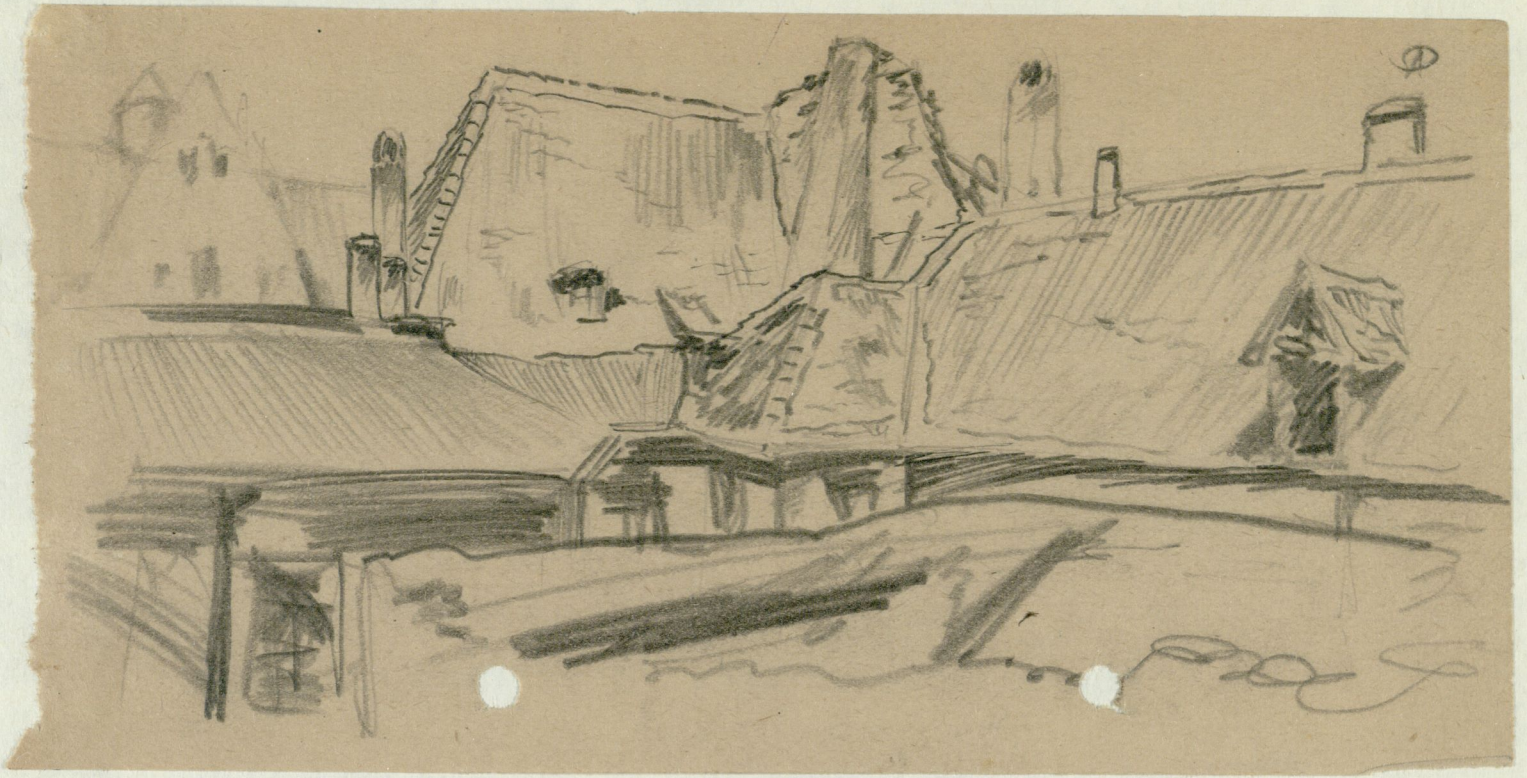
✓ Regerati majant elitu -
si püms väli tubunde
haritud kinnod.

Jeesus. Need tõrved olia kõie
võit tere mi mureid olund et
tarinmas. loogu senid ära, olia
drõblund olund.

hananusest pead olia ka alles Püms
tän alg kooli majas rasta

Ahju kust olia väli tubunde
saulha tüve

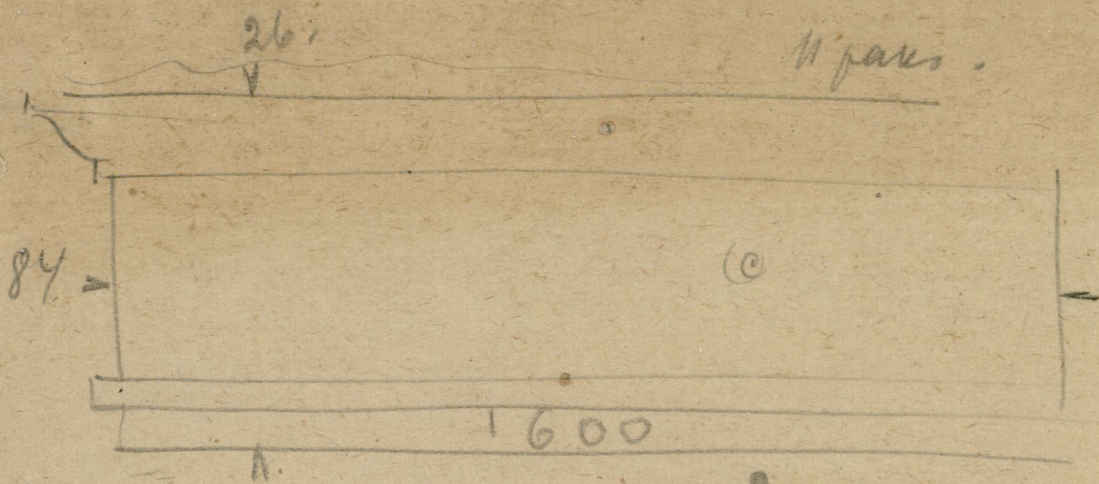
3. väljast poolt

A

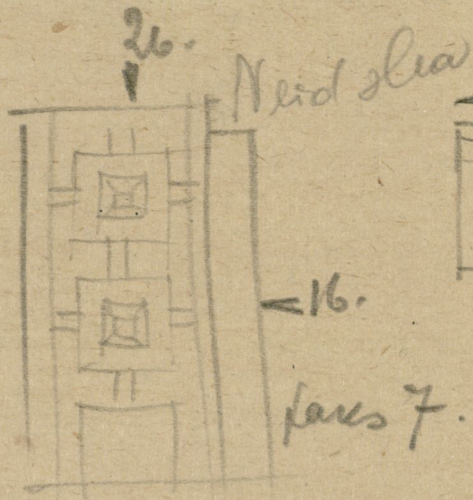
3

üks laud ja
santulliga

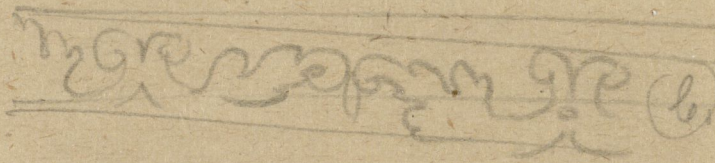
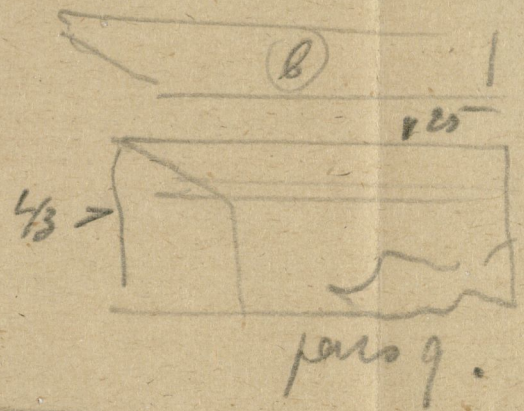
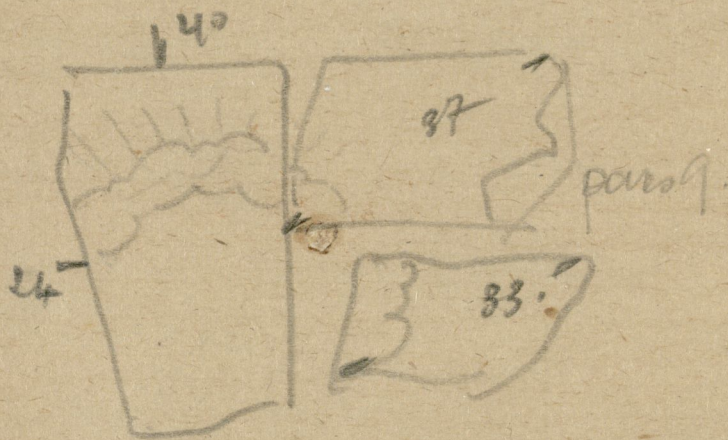
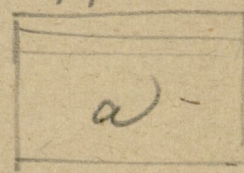
saun

12.10.30
 a) } on olind
 b) } maabitud
 c) } ja roibolia
 puugi osa -
 de uini kul-
 latud.

Need olid olind palu tikk
 kuid kore pial
 silu loodud
 kate
 pars 9.

Naekojaplatzil ferkib uus maja.

Naekojaplatzil nurgal asub Rakiti kolmekordne kinimaja, mis aga Segorowi uue maja kõrval madalana ja abituna välja näeb. Maja omanik Segorow on juba Ringa, Mundi, Pika ja Teenri uulite vahelise majade peaaegu nelinurga omanik, üksi Rakiti maja segas veel.

Nüüd on ka see omandatud ja Segorow hakkab arhit. Habermanni plaani järele uut maja ehitama, kusjuures Rakiti maja lammutatakse. Samuti kuulub ümberehitamisele kõrvalolew maja Mundi uulitsal.

Pika tänawa tulekahju selgumas.

Kahju 10 miljonit marka.

Tulekahju põhjuste selgitamine, mis teinimalpoliitisei hooleks jäi, on nüüd lõpule jõudmas. Nagu seni jäänud andmed oletada lubawad, algas tuli Linde, Martinsoni ja Ko. elektritehnika äri kontori ahjust. Seal oli õhtul enne kontori sulgemist suurt raudahju lõetud. Et tuli juht sellest ahjust algada võis, arwatakse tõendama muuseas ka see, et nimetatud ahi lohe, kui tuleõõrjusa weejoa selle pihta lastis, kui wõlgust ümber paisati. Sellest oletatakse, et ahjualune põrand läbi põlenud pidi olema, wastasel korral ei oleks ahi weejoa ees taganenud. Arwatud oli ahju turwastega, mis teatavasti eriti tugewa luumuse jõuga.

Mis aga puutub kahju suurusesse, siis on selgunud järgmist: Kahju said kalewilaupluse omanikul Ulmer ja Schmidt 4 miljonit marka; terasriistade laupluse omanil Theodor Kaarmann 2 miljonit marka, Linde, Martinson ja Ko. 100.000 marka, Scheibe ja Ko. 200.000 marka, Eugen Bemer ja Ko. 300.000 marka, advokaat Pawlow, kellele tuli jäid peale kontori sissejõe, weskliid, raamatud ja mitmesugused dokumendid — 500.000 marka. Majaomanik — Niguliste koguduse waestehoolekande jelts loodab, et tema kahju üle 2 miljonit marga ei tõuse. Kui siia

juurde arwata veel paar wäheha kontori omanikku, kelle kahjusumma veel selgumata, siis wõib arwata, et üldine kahju summa üle 10 miljonit marga ei tõuse.

Kinnitatud oli kraam Ulmer ja Schmidt 4 ja poole miljonit marga eest ja Th. Kaarmannil 2 miljonit marga eest. Teistel olid sissejõe ja muu kraam, nagu kuuha, kinnitamata.

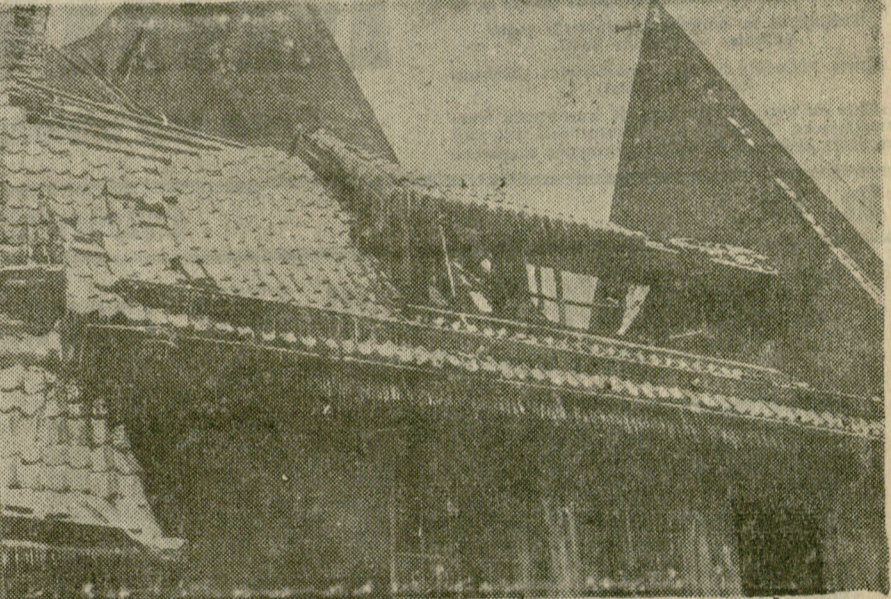
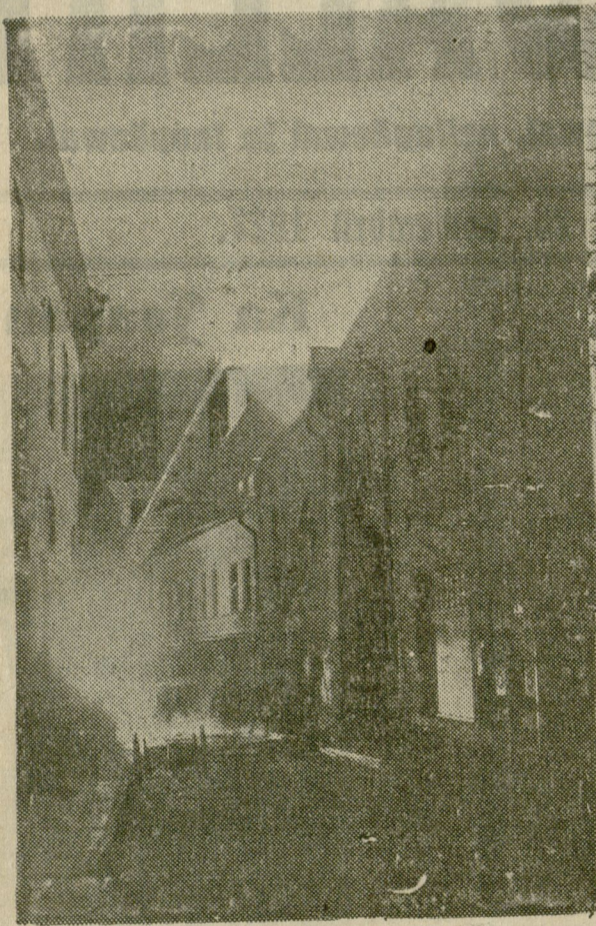
Wilmajena lahkunud tulekahju õhtul majaft advokaat Pawlow. Ta lõpetanud wõõraste wastuwõtmine õhtul kella 8—9 wahel, kuid siis pole hoones midagi lahkiast märgata olnud.

Walwe tulekahju kohal lõpetati eile, reede hommikul kella 8 ajal. Sel wastu reedet oli osa linna lendaalga meeskonnast seal walwel, lardeti, et tuli veel kujukilt lõkete lüüa wõib.

Kiwer hoidis surma ära.

Nagu nüüd selgunud, kullunud tulekahjul üks katusekiwi tuleõõrjale Willmannile pähe. Ennets wõtnud aga Kiwer hooft wastu ja mees pääsenud terge põrutusega, ainult Kiwri lõõnud kiwi täiesti lossi. Samasugune lugu juhtunud ühe politseinikuga, kuid ta tema pääsenud wigastujeta.

Kuidas tekkis wiimane suurem tulekahju.

Niguliste koguduse hoolekande jeltsi maja sisselangenuid katuse peale tulekahju.

Wastikul: Tulekahju täies hoos. Üleswõte tehtud õffel.

„Rahwalehe“ foto.

Õhtl wastu neljapäewa alarmeeriti pealinna tuleõõrje, et päästa „punase tulle“ kühkist Pika ja Ringa tän. nurgal olewat Niguliste koguduse hoolekande jeltsi maja. Lõõ õjutus wõrratult raskets, ject tuli oli pääsenud ssemisiesse waheseintesse ja hõõgus seal nägematult edasi. Tule kustutamine, millest wõisid oja kõik Tallinna tuleõõrje meeskonnad, wõttas hommikuluni.

Kuna majas asus mitu suuremat äri, kelle laod tule wõib wee läbi rikut, siis on kahju suur, arwatakse paarkümmend miljonit. Pildil — tulekahju õine waade Runne tän. poolt ja maja wäliline nägu peale põlemist.

Kõhe peale tule surnbutamist hakkasid ametiwõimud selgitama tulekahju tekkimise põhjust. Midaagi täiesti kindlat on raske selgeta teha. Igatahes on põhjust arwata, et tuli pääsis lachi 3-dal korral „Linde ja Martinsoni“ kontoris, mille omanik õffel toju tulesse ka esimesena tuld märkas. Tähend. kontori raudahju eest oli põrand läbi põlenud ja ahi langes ümber. Sellest järeldatakse, et tuum, turbaga lõetud ahi süttas põranda põlema, sealt lewines tuli laualt waheseime laudu üle togu maja, ilma et esialgul oleks wäljaspoole tunginud, milline asjaolu tuisutamist suuresti lastias. Nimelt olid waheseimad kahetõrdjeteft

arwawest, mure waged täitmata.

Selle kõrwal peetakse wõimalikuks, et õnnetu wõis tekkida mõni rohkearwulisteft malmahjudest, mida leibus pea igas kontoris; küüma ilma tõitu olid kõik ahjud tugewasti lõetud; nende plekist juhturorud, mis juhitud läbi mitme laualt waheseime korstnasse, wõisid kuumaks minnes mõne waheseime põlema panna. Et majas elufortezeid ei ole, siis ei wõinud tuld keegi näha.

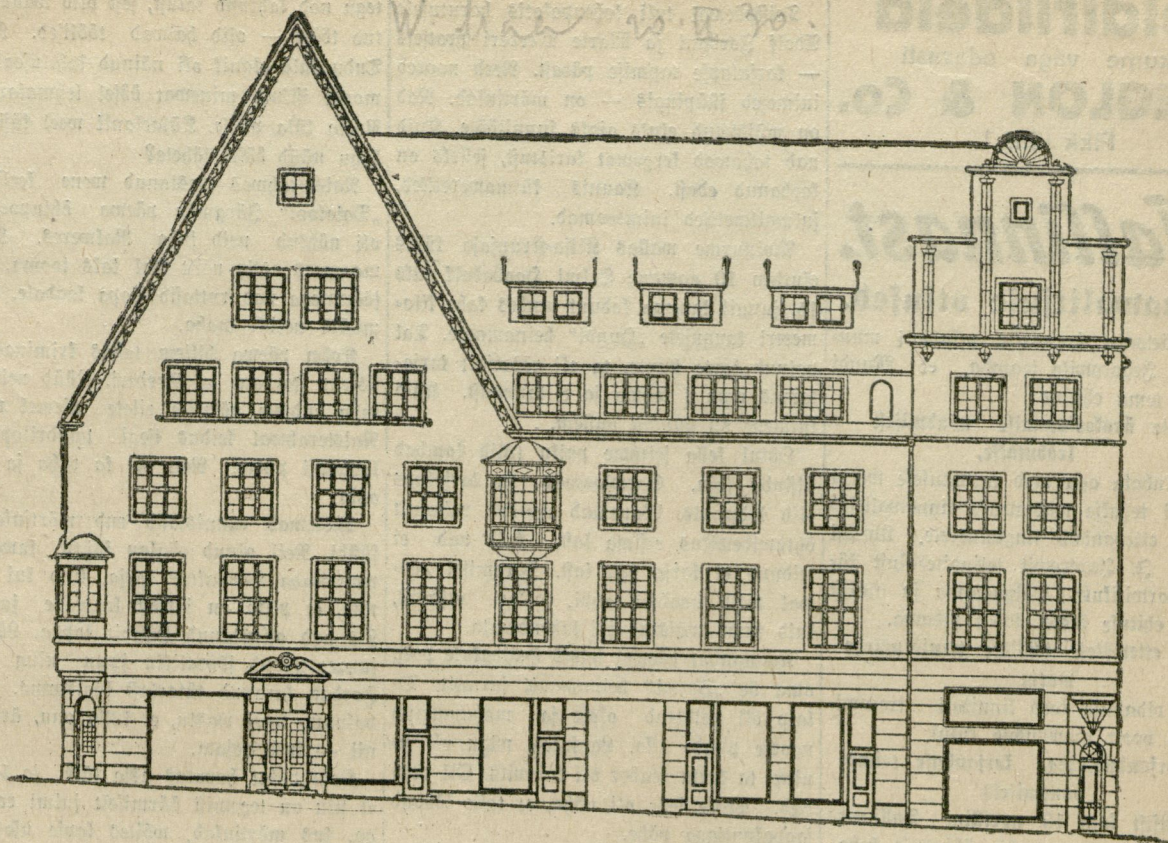
Tagant järele selgub, et kahjud pole õnnets nii suured, kui algul lardeti. Majaomanik hindab oma kahju 2 milj. marga peale, maja oli kinnitatud 5 milj. eest. Kontorid ja ärid hindawad oma kahju järgmiselt: Ulmer ja Schmidt 4 milj., Kaarmann (firma Georg Meier) 2 milj., Seiboth 200.000 ml., Kõnig 100.000 ml., Bemer 300.000 ml. jne.

Advokaat Pawlowi kontoris põlesid ära peali mõõbli mitmesugused raamatud, lohuaktid, õbligatsoonid jne., ta hindab oma kahju 500.000 ml. peale. Kinnitatud olid ainult Ulmer-Schmidt ja Kaarmanni laudad. Üldse said ärimehed õrikoheft kahju umbes 7 milj. ml.

Tallinna raekojaplatsi ehitusbloki ümberkorraldus.

41
89
72

Teetri tän. fassaad.

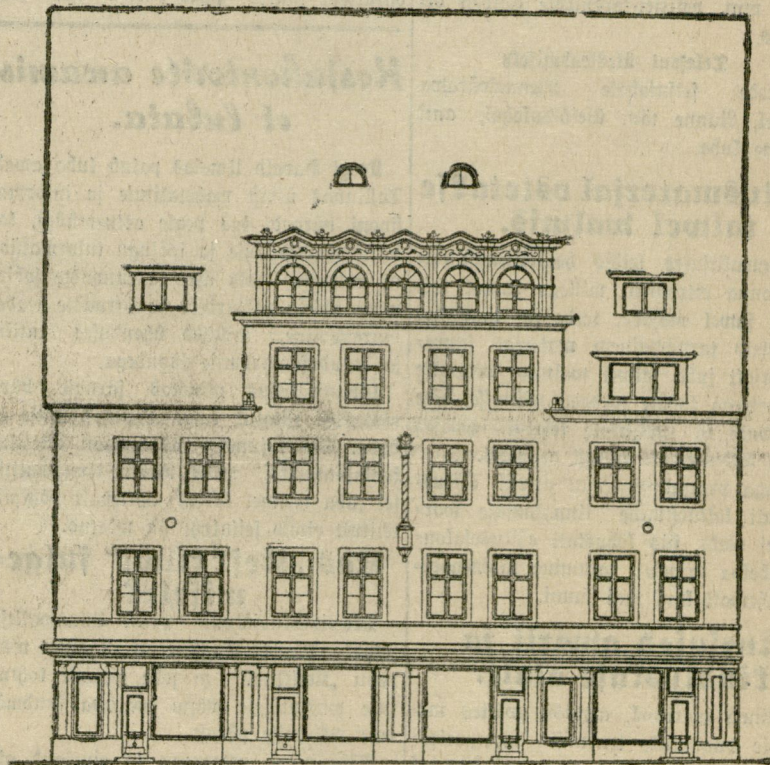
Ühaldades ülesvõttes Tallinna raekojaplatsil asuva (Egorovi) ehitusbloki tulevastest fassaadidest, loodame „Tehnika Ajakirja“ järel pakkuda vastust küsimisele: milliseks kujuneb see nii palju seiskornas ja ajakirjanduses arutatud ehitus.

Muinsusaitse kannatas fassaad — ei olnud mitte võimalik muinsusaitse seaduse kaasabil alal hoida linnale palju imoletud Piika nuli katust. Rahju! Jääb vaid rahuldusega sedastada, et arhitekt E. Habermannil on õnnestunud kavvas ühtlustada blokki kuuluvate hoonete üksmeelsele mõõrval fassaadid ja alal hoida nii ühtlase hoonete kui ka terve grupi iseloom.

Raekojaplatsi poolne fassaad on Teetri ja Mundi tän. nurga torraldamisega kahtlemata mõitnud. Endise Raikiti hoonne asemel on loodud oleva fassaadi stiilis, sellega arhitektuurilisele ühtewiidud, ehitus, mida kroonib Donzigi Saks ja renaissance meeleulotam viil.

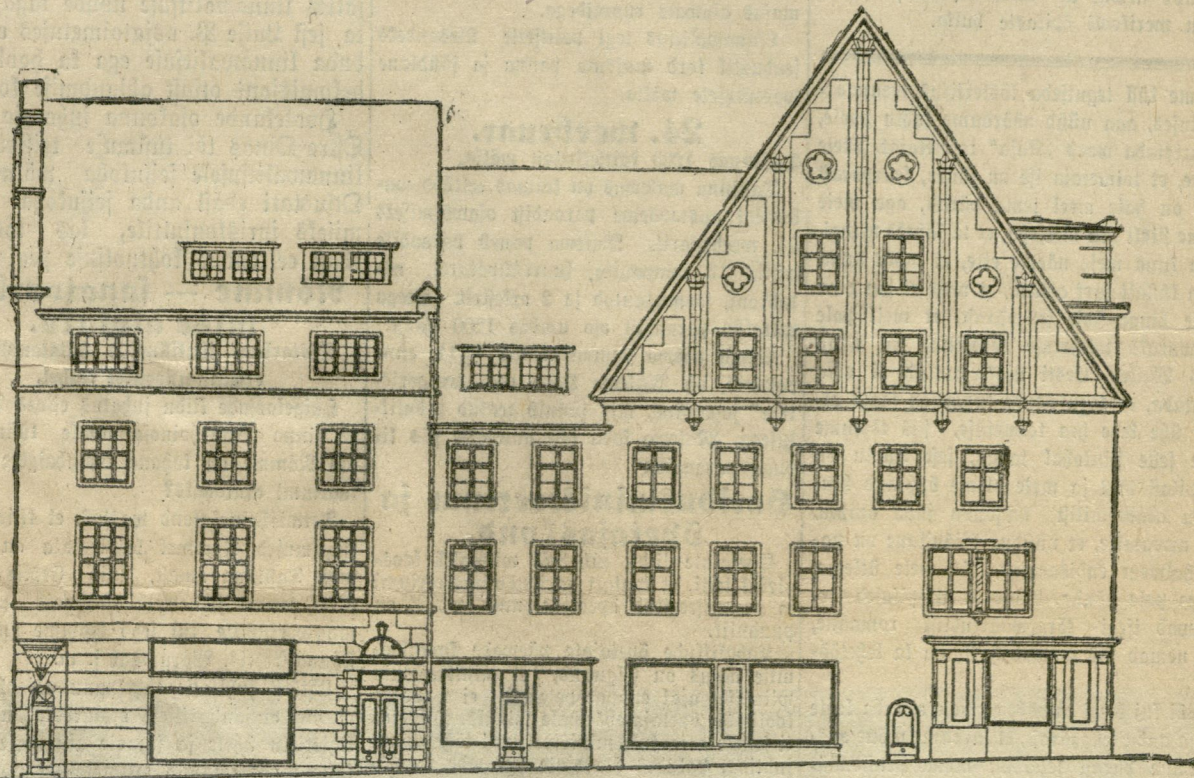
Ritfas Mundi tän. fassaad pääseb mõjule. Mundi ja Piika tän. nurgal, endisest ühe korra mõrra kõrgemale tõstetud moderniseeritud gootikas viiluga.

Fassaad vastu Piika tän. näib arhitektuurilist täielikumana. Puntumata jäänud esimesele korrale on armatud kaks täistorda ja väljehitatud kõrge

Piika tän. fassaad.

telliskivideft katuse. Kästi leiutatud ja järgi maksma Kr. 200.000 ümber ning kätletud on barokkiseerim waleft korraldusega neljanda korra katuse väljehitus. Umberehitustööd lähewad eelarwe nendega loodetakse lõpule jõuda 1. a. oktoobriks. Ehitustööde teostajaks on ettewõtja hr. P. Pentson.

Mundi tän. fassaad.

voolu peale kestab edasi ja vahest ainult 1. märtsiks kaob ta täiesti. Sellest võib järeldada, et paisu ehitus ja tegevus Peipsi järve veepinda üle loomuliku tõstma ei saa; paisu mõju võiks isegi väiksem olla kui loomuliku jääummistuse oma ja siis tooks paisu ehitus isegi teatavat veepinna alandust kaasa; igatahes aga jääks niisugune alandus ainult väikeseks, vahest mõnede sentimeetrite piiridesse.

Paisu ehituse võimaluste kohta ei tohiks kahtlust olla, kuna veepinna üldlang kärestikkudes 5,5 m ja paisu asukohta ja tüüpi niiviisi valida võib, et ta lahti olles järve veepinda mingil tingimisel paisutada ei suuda.

Paisu ehitus laevasõidu jões pole aga mõeldav ilma lüüsitä laevade läbilaskmiseks. Lüüsigiga saaks ühtlasi laevasõidu tingimused kärestikkudes parandatud, kuid tema ehitus suurendab üldkulusid tuntavalt. Täiesti umbkaudselt võiks hinnata paisu ehitust 1,0 milj. krooniga ja lüüsi 0,3 milj. krooniga, nii et üldkulu 1,3 milj. kr. oleks.

Iseküsimus on muidugi, kas sarnane kallid abinõu majanduslikult õigustatud on nende kahjude läbi, milliseid uputused tekitavad, eriti silmas pidades, et uputused ainult harva katastroofilisteks ja kahjulikeks muutuvad; selle juures võiks küll kahelda. Teisest küljest on aga ka kindel, et paisu ehitus ainukene tõsine abinõu on et uputusest lahti saada.

Kuid hoopis paremad on majanduslikud väljavaated, kui paisu ühtlasi teisteks otstarveteks ära kasutada: nagu kärestikkude veejõudude ära kasutamiseks ja laevasõidu tee korraldamiseks. Omuti kärestikkude veejõu ära kasutamise oli ka Narva hüdroelektrijaama kava kokkuseadmisel Sisevete büroo poolt ette nähtud, ühes paisu ehitusega umbes samas kohas, kus ta uputuste vastu võitlemise seisukohalt asuma peaks. Omuti jõujaam saaks 12.000—16.000 hob. jõudu andma; jõujaama ehitusel avaneb järjekult ka võimalus Narvajões talviseid uputusi jäädavalt kõrvaldada, ilma igasuguste lisakuludeta.

Lühidalt Narvajõe jääolude uurimist kokku võttes võib konstateerida:

1) Talvised uputused Narvajões on loomulik iga aasta korduv nähtus, kusjuures veepinna tõusu määr Narva linnas tingitud on esimeses jões kõrgest veepinna seisust Peipsi järves detsembrikuu algul.

2) Meteoroloogilised olud, nagu õhutemperatuur, tuul jne. esinevad ainult kõrvaliste, teise järgu teguritena veetõusu kujunemisel.

3) Talviste uputuste kõrvaldamiseks Narva jões esineb ainsa ja põhjaliku abinõuna paisu ehitus Omuti kärestikkudes, nagu ta ka Omuti kärestikkude veejõu ära kasutamise kavas ette nähtud.

Tallinna raekojaplatsil asuva ehitusbloki ümberkorraldamine.

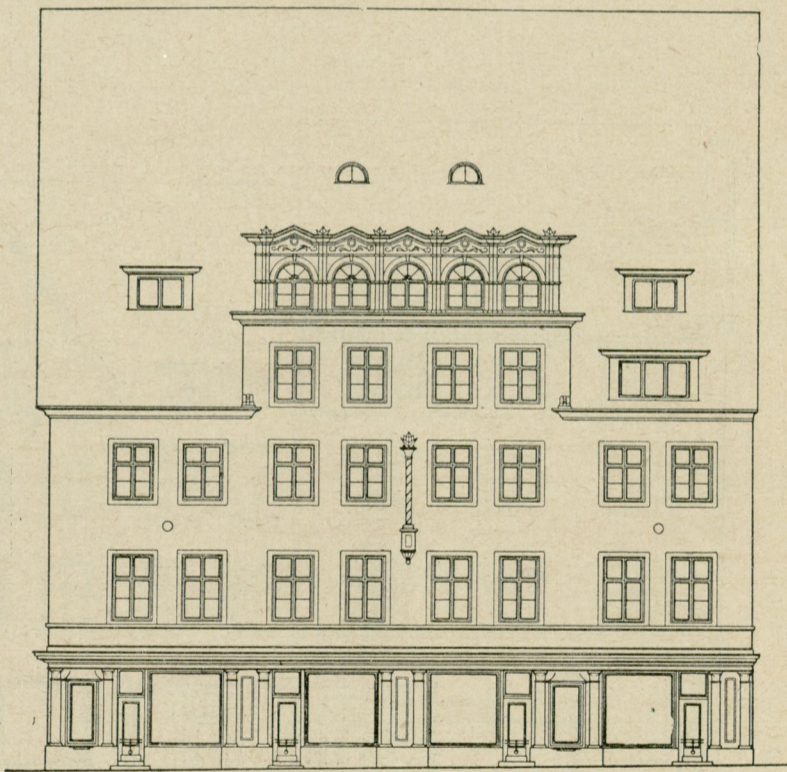
E. L.

Avaldades ülesvõtted Tallinna raekojaplatsil asuva (Egorov'i) ehitusbloki tulevastest fassaadidest, loodab „Tehnika Ajakiri“ pakkuda vastust küsimusele: milliseks kujuneb see nii palju seltskonnas ja ajakirjanduses arutatud ehitus.

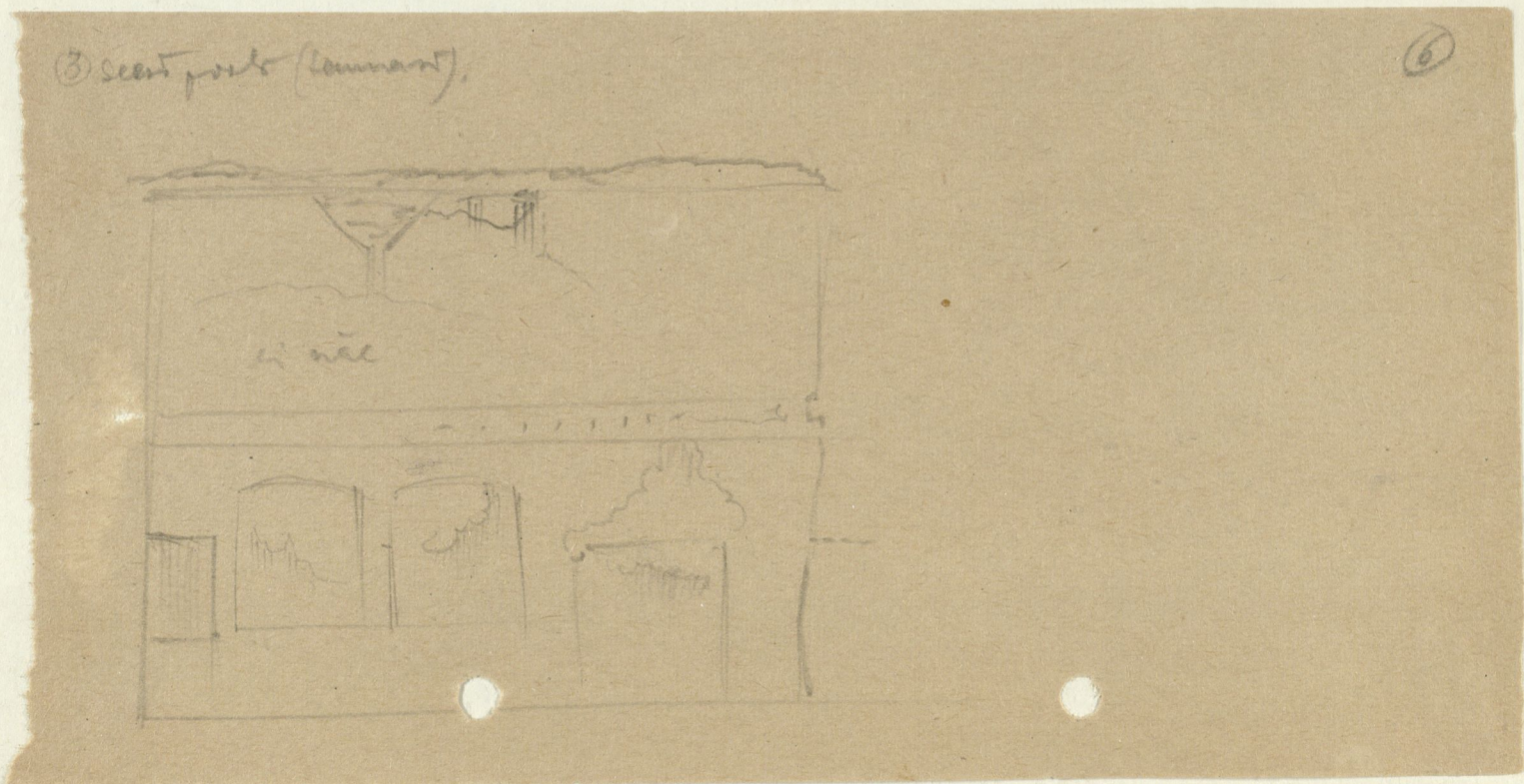
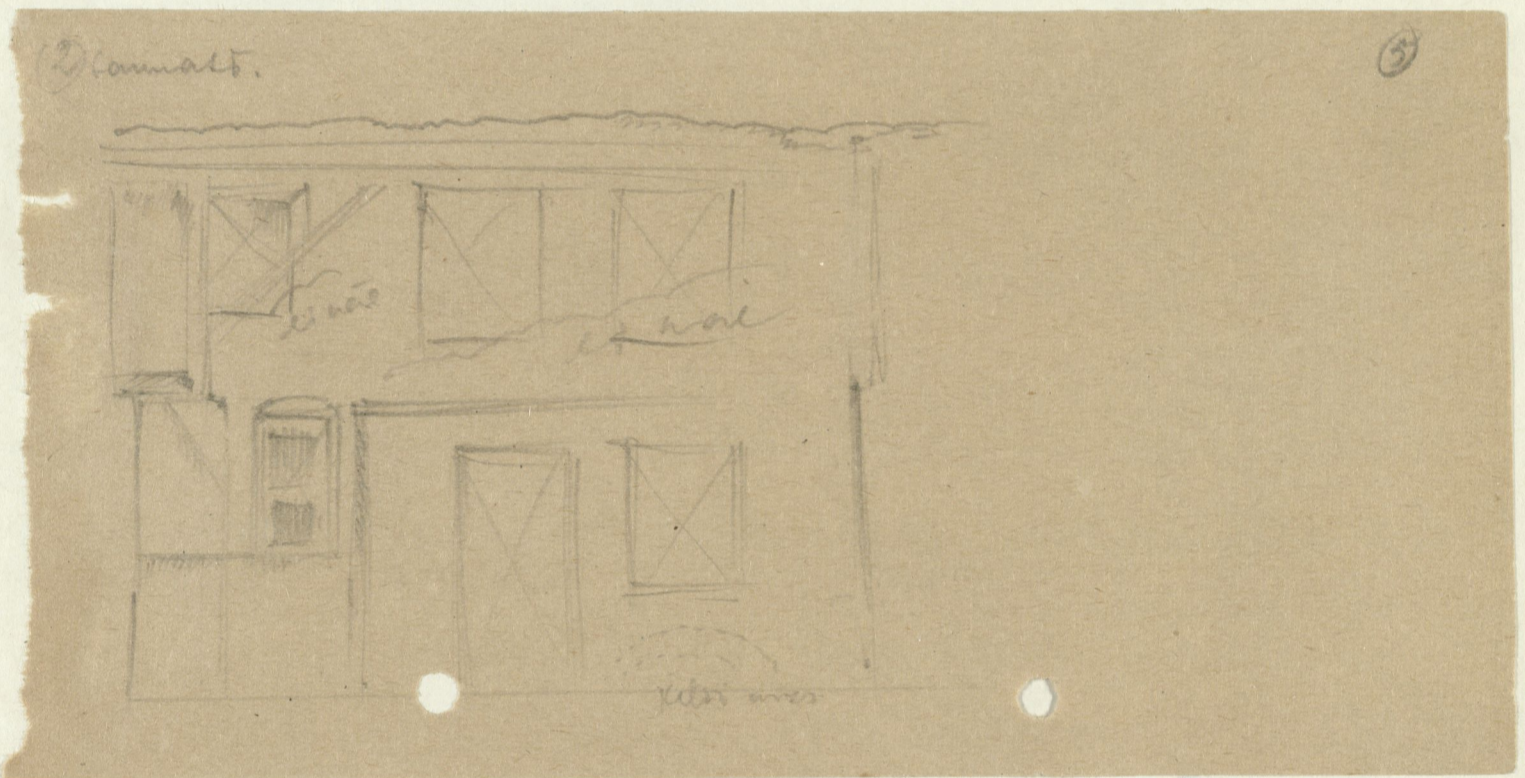
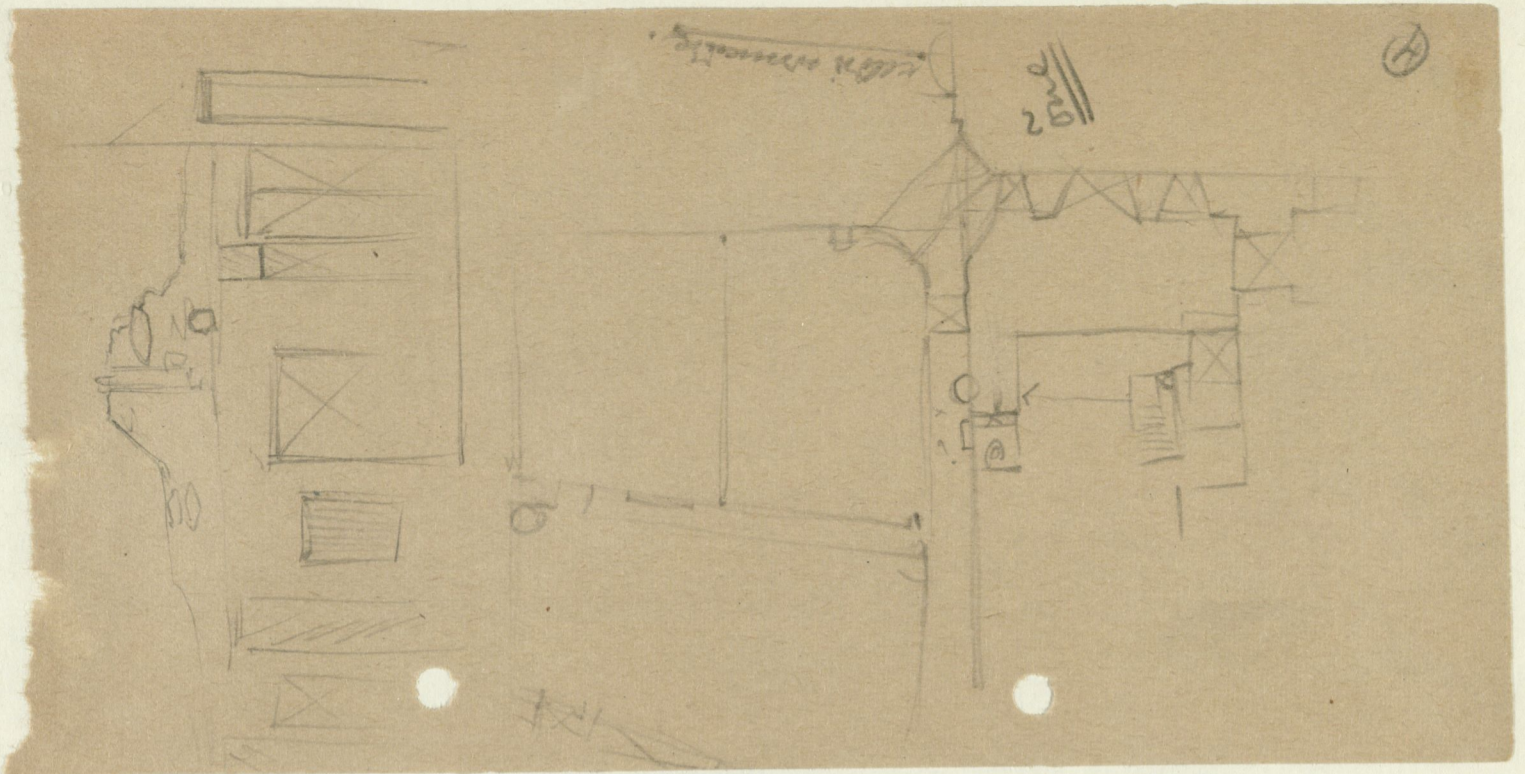
Muinsuskaitse kannatas fiaskot — ei olnud mitte võimalik muinsuskaitse seaduse kaasabil alalhoida linnale palju imetletud Pika uuli katust. Kahju! Jääb vaid rahuldusega sedastada, et arhitekt E. Habermann'il on õnnestanud kavast ühtlustada blokki kuuluvate hoonete üksteisele võõrad fassaadid ja alalhoida nii üksikute hoonete kui ka terve grupi iseloom.

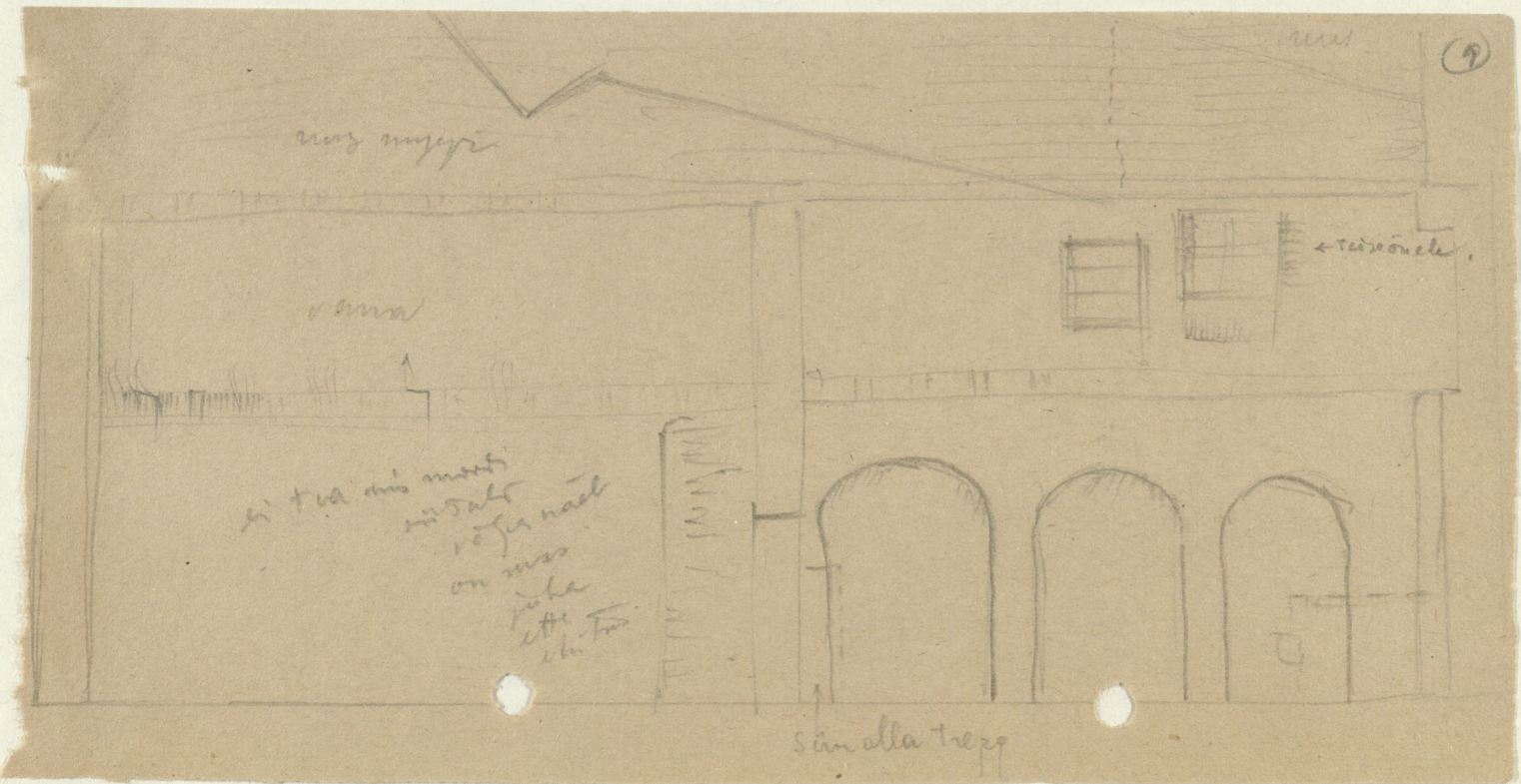
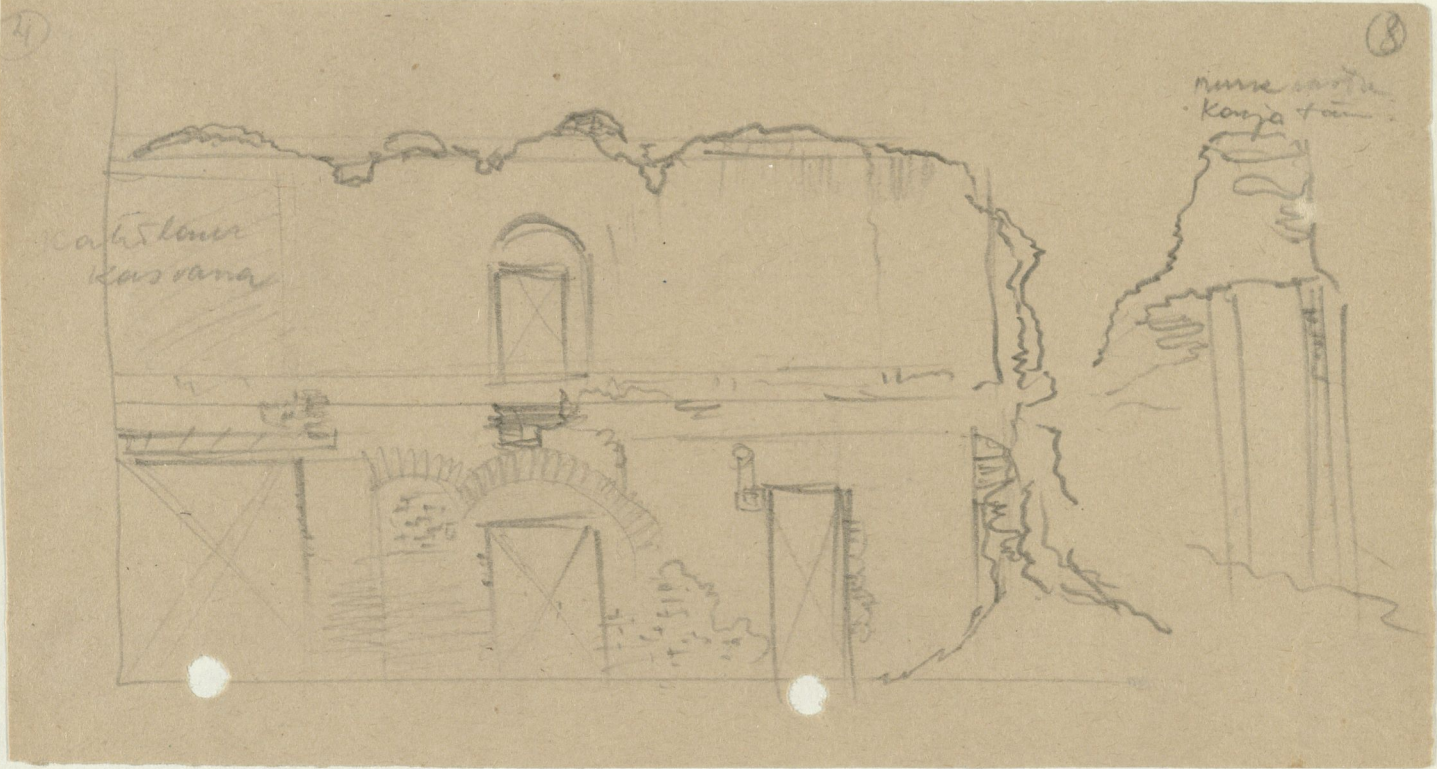
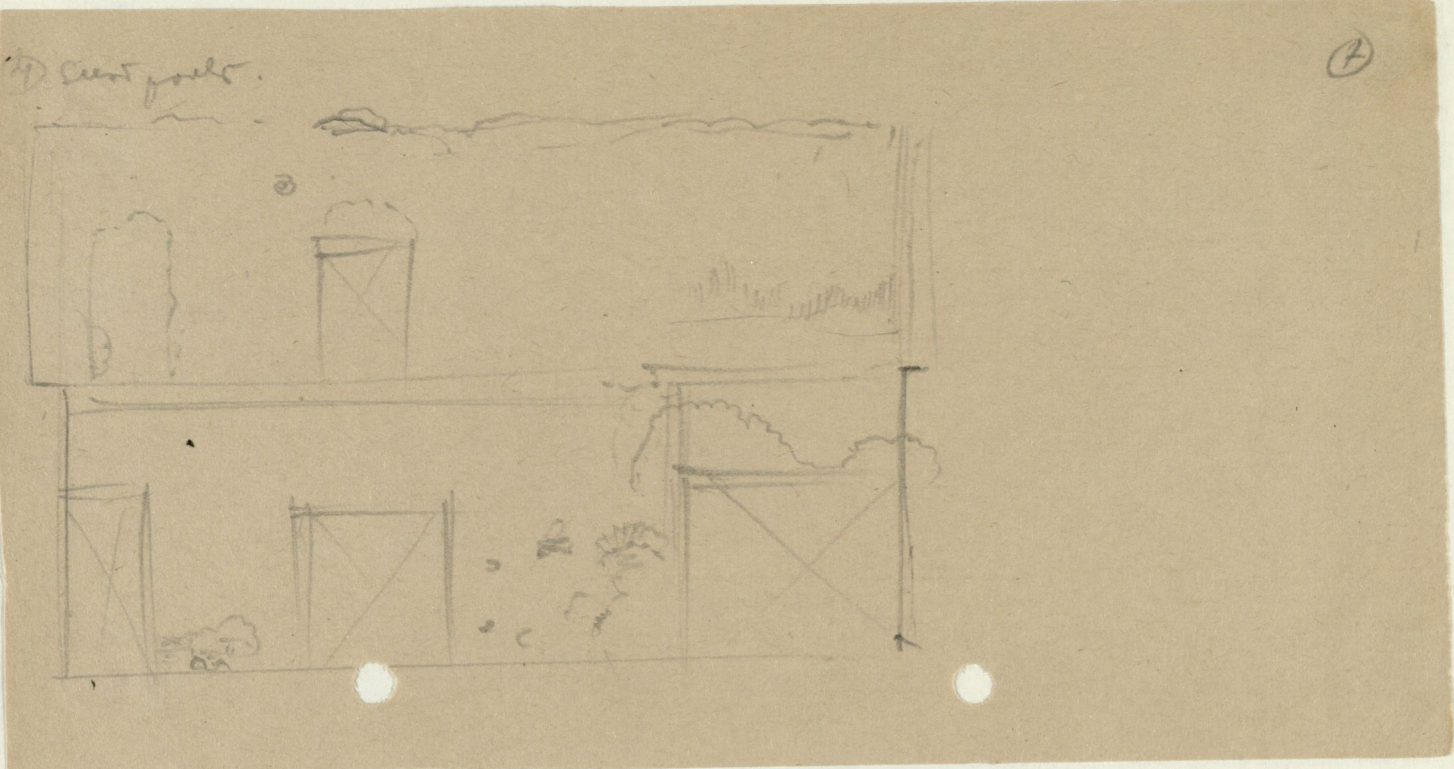
Raekojaplatsipoolne fassaad on Teenri ja Mundi uulide nurga korraldamisega kahtlemata võitnud. Endise Kakit'i hoone asemele on loodud oleva fassaadi stiilis, sellega arhitektuuriliselt ühtviidud, ehitus, mida kroonib Danzigi saksa renaissance meeletuletav viil.

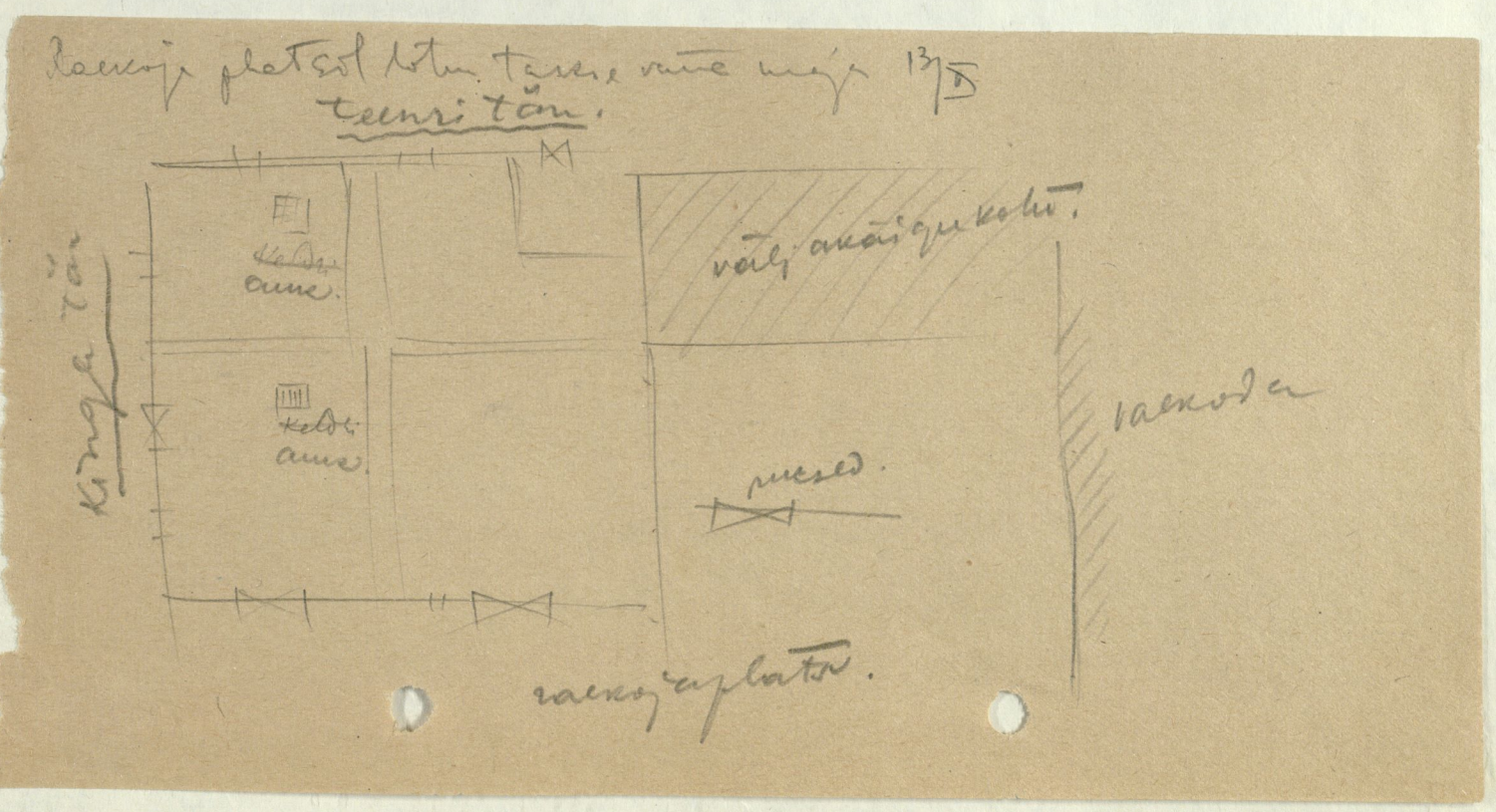
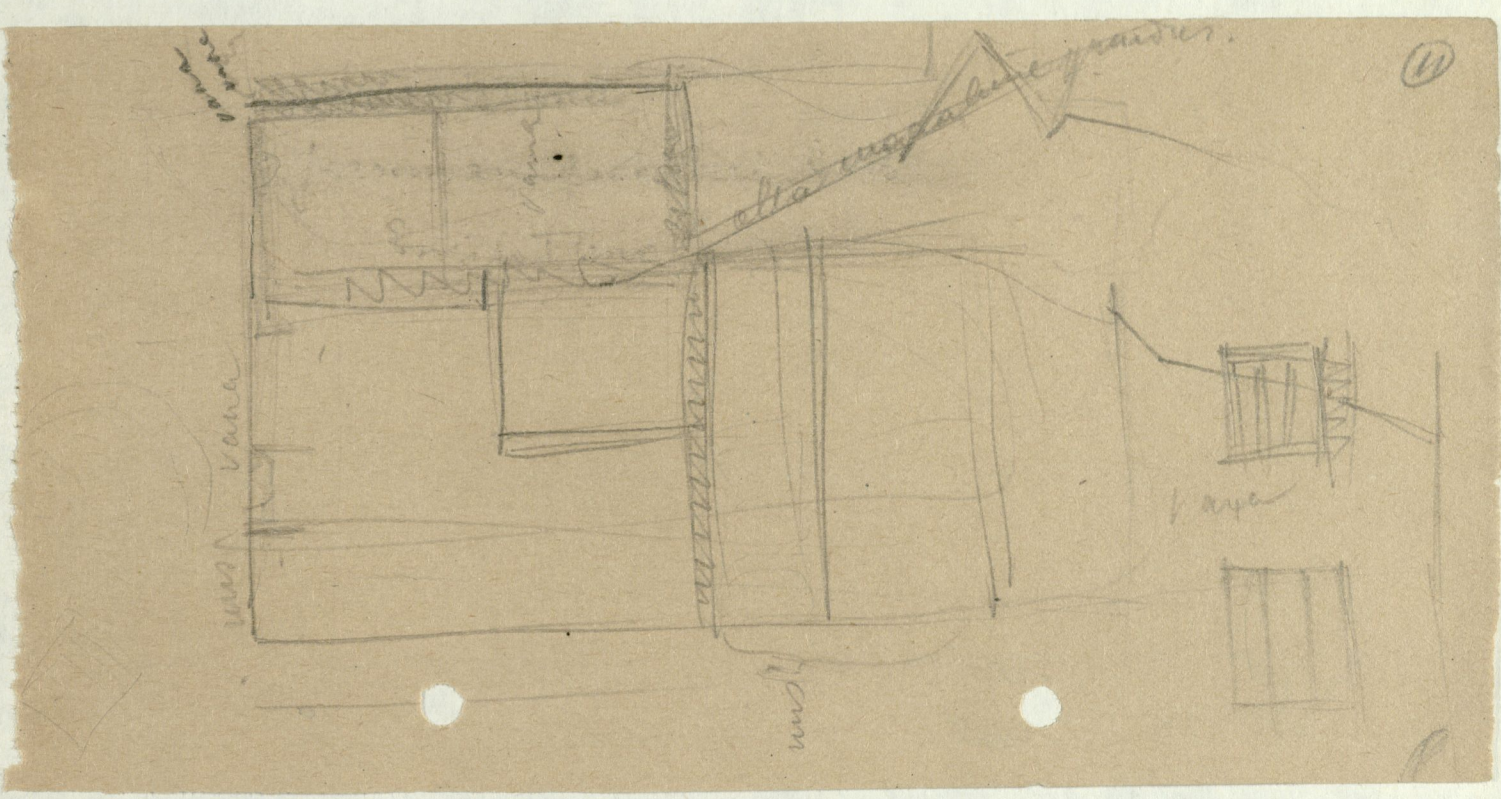
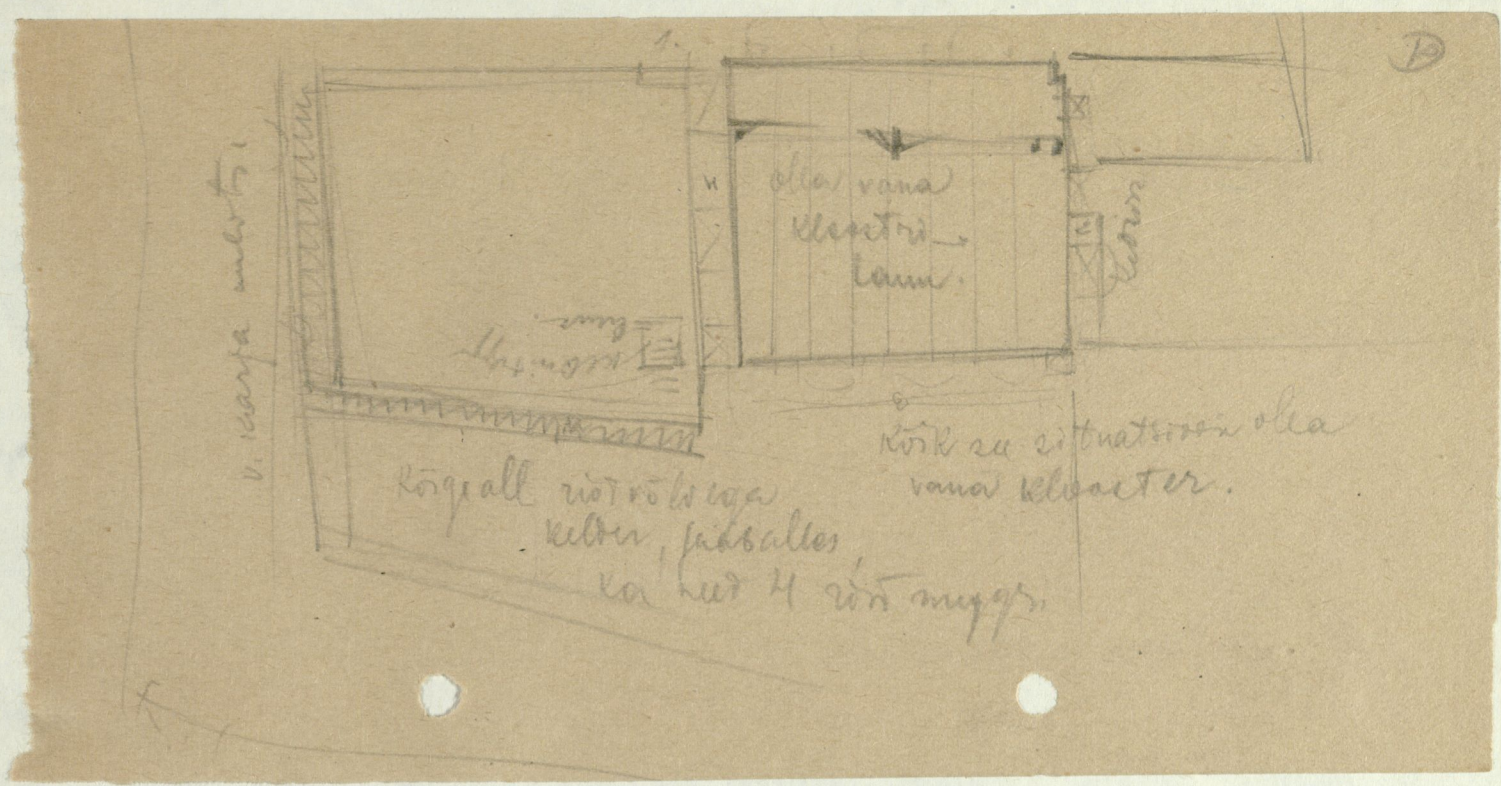
Kitsas Mundi uuli fassaad pääseb mõjule. Mundi ja Pika uulide nurgal, endisest ühe korra võrra

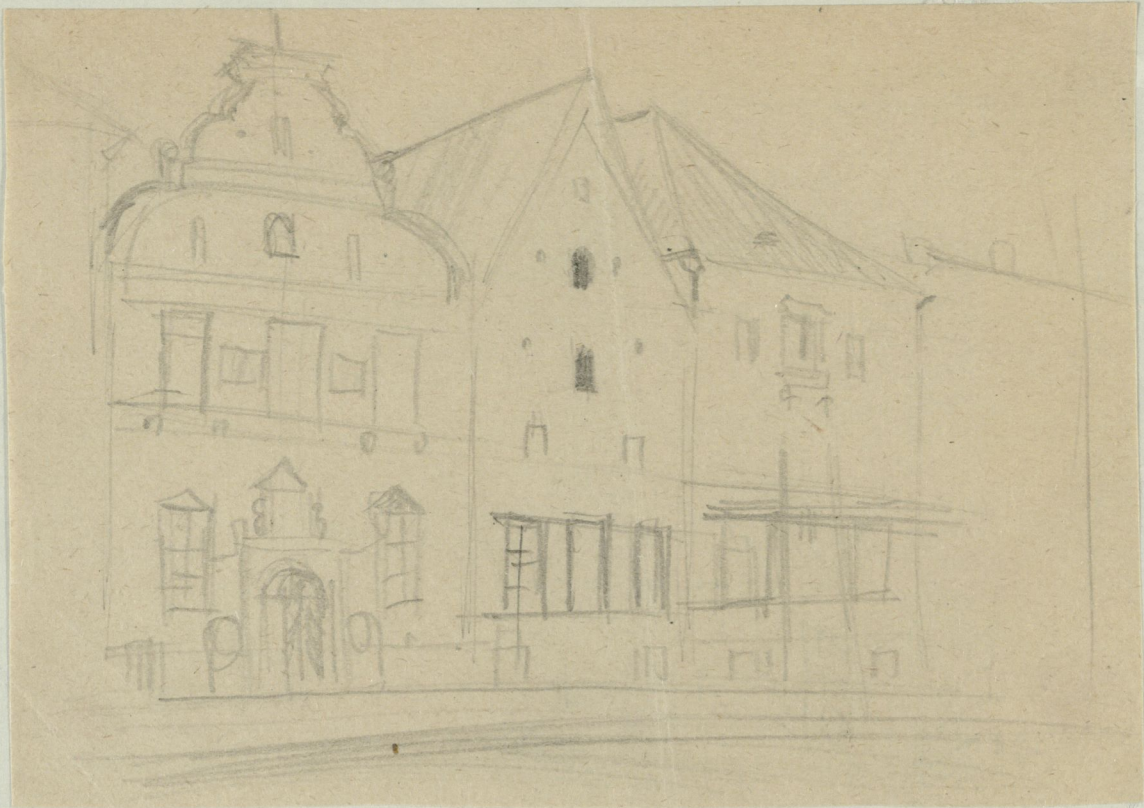
Joon. 1. Pika uuli fassaad.

26

1145
Väl.
P. Res.
Postkont.
Central
v.
H. S.
Lennthel

Kv. 42

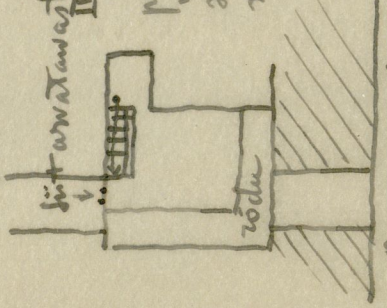
Vänster
postkont
Koral Lång. Trappor med
Oliveren Provincialmuseum
Frenkelti m.
Sten an.
Cangst
Jöde.

28.8.29

Brokusvägi 2
Rödaga Otho
skitstare med
Peppe

hit anstans till
konale
mes -
magn on
wille ane
skarsare
natthole.

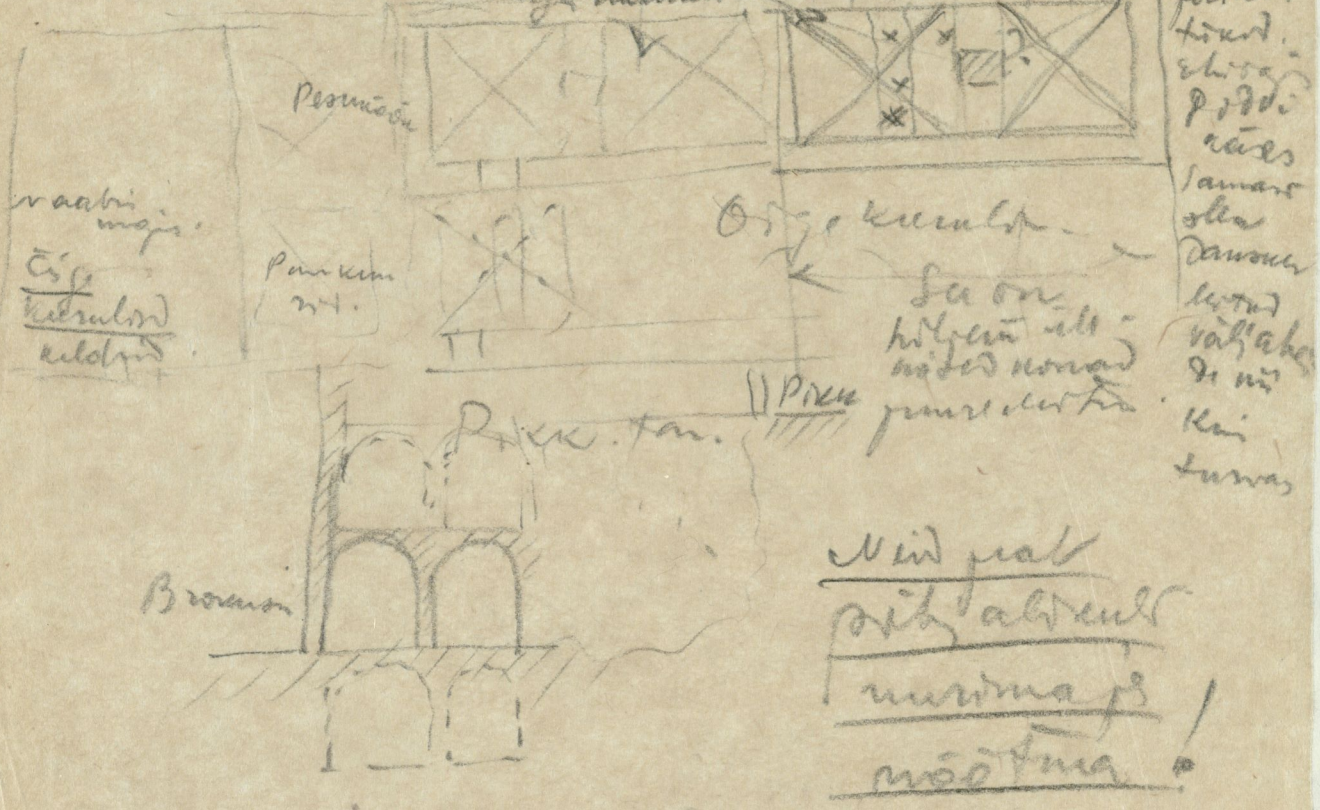
Brokusvägi.

N/x 34.

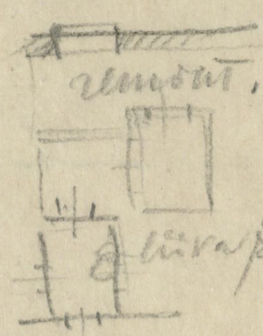
Ühisele trükkiga ruumid on võrdlemini
 harrastatud : see on oluline ning i paevani
 talend ü see ja võit olla ke kõik veel
 varem al ajal pidama aritadega - mõeldne
 kumblen o'ke, tõenäo lüena, tmsolub gere ant
 ju ne ahtitidj Brocum m'at varang, võitidat j
 sadum oli õh kusti väkava lähikõnas, tial
 üne praegu sadama+chahts ruumid roq.

Siin peal ^{vaatama abimeesand kohan}
 on o'ad võitid rumm ^{üks all avaldama tulnud}
 aja m'at ^{Bedum m'at} keldrid

15/11/39 Felix Greenbergi projekt Pikal tän. nr. 30 aset-
seva hoone ümberhitamiseks.

Piret 30 kl. 13.33
saab tehtud mingiugune ulatus lüheni remonit

remont,
käärapi telliskivi
hunnide koojas.
Piret 30.

Piret 36 ol. 5/11/39

50. a ust
müe uõhtu
õnne arastmg.
R. Kussner Vwf. Leinamun
kõne pää
(advokaat) jettinamun Tasi
koooleval

8/9/34 Sallist rõde kisa
Piret 4, vhi selu alle
alla üle matinaa roji-
mial arastatud poodu
all xini tond, mata
kõlles. alle kinni minni
tugi.

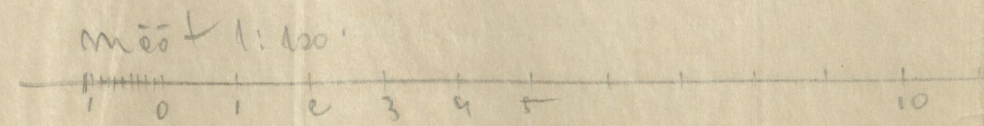
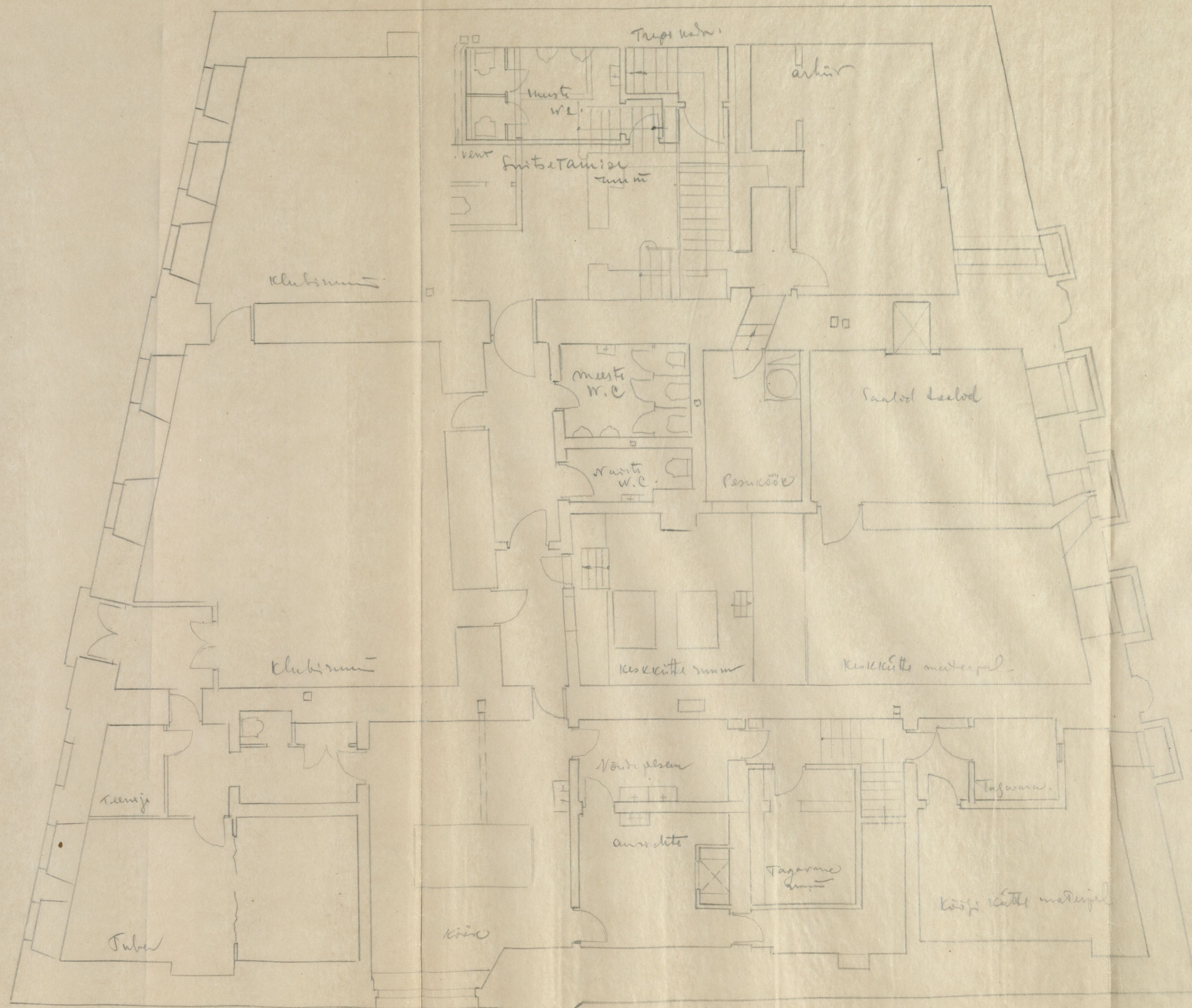
Maatri mays all olla 3 x
kildatid.
Tõnki kooas olla kooainid
arastatud rana dänski-
sette dia mi kuituwas-
suarõõnata.

vanasti olund roll mingi-
supund arda.
Lühitus münter, Didi sig
dia viist samal kooal
shitun jure, led mul iha
raid kivi kuse palest iha x
tra kuhu pändud lebas
õlgitada.

vaie
maatri
kõlles
õnne
arastatud
poodu
all
xini
tund
mata
kõlles
alle
kinni
minni
tugi
Maatri
mays
all
olla
3 x
kildatid
Tõnki
kooas
olla
kooainid
arastatud
rana
dänski-
sette
dia
mi
kuituwas-
suarõõnata
vanasti
olund
roll
mingi-
supund
arda
Lühitus
münter
Didi
sig
dia
viist
samal
kooal
shitun
jure
led
mul
iha
raid
kivi
kuse
palest
iha
x
tra
kuhu
pändud
lebas
õlgitada

Kelbi korra plaan.

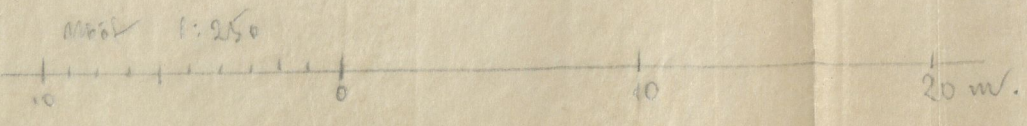
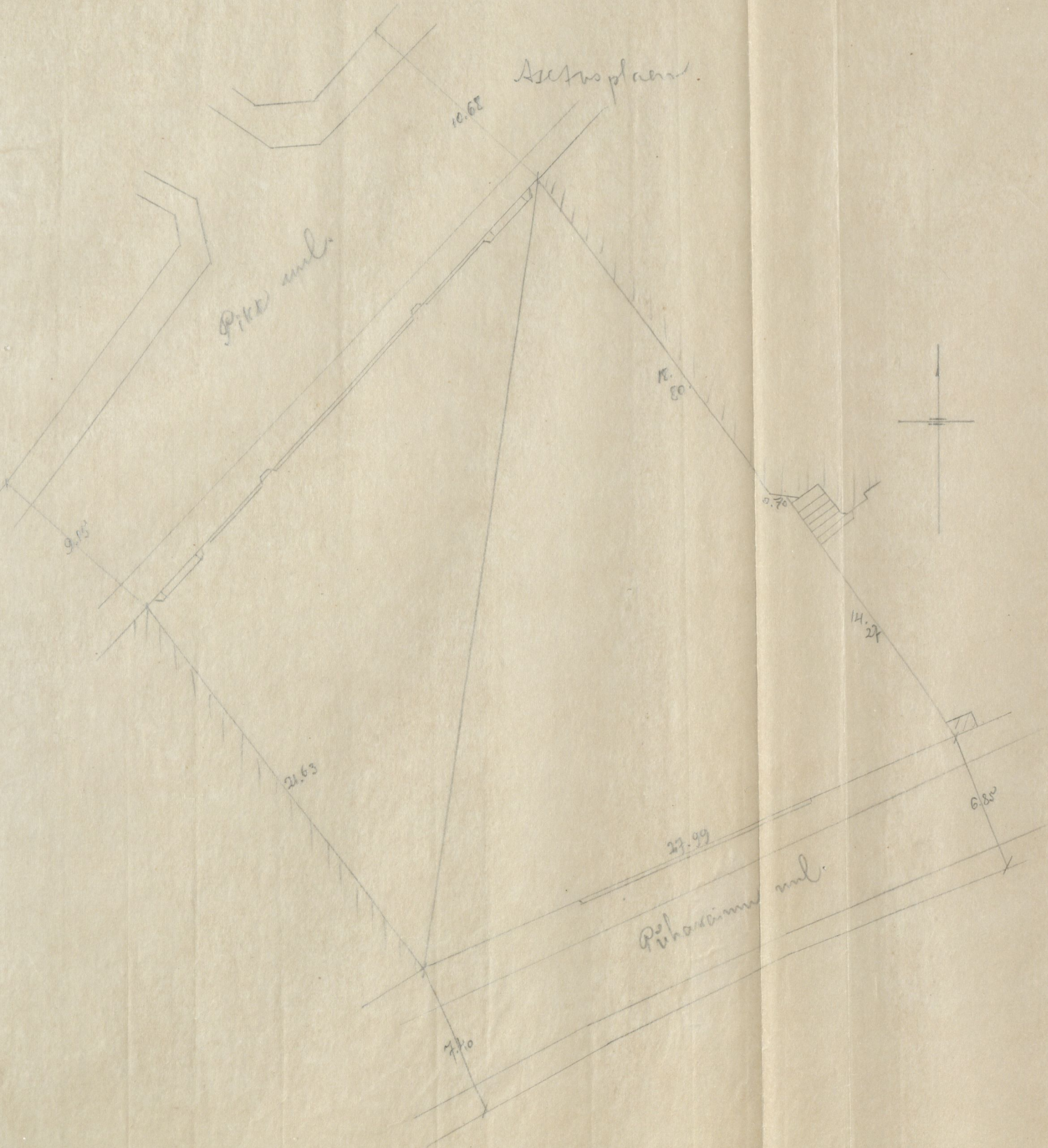

Lisaprojekt

andma - Kanuti - Goldimaja
 ümberhituse kohta Pital
 amlid Nr 20. Kinn. Nr 7 ja 72.

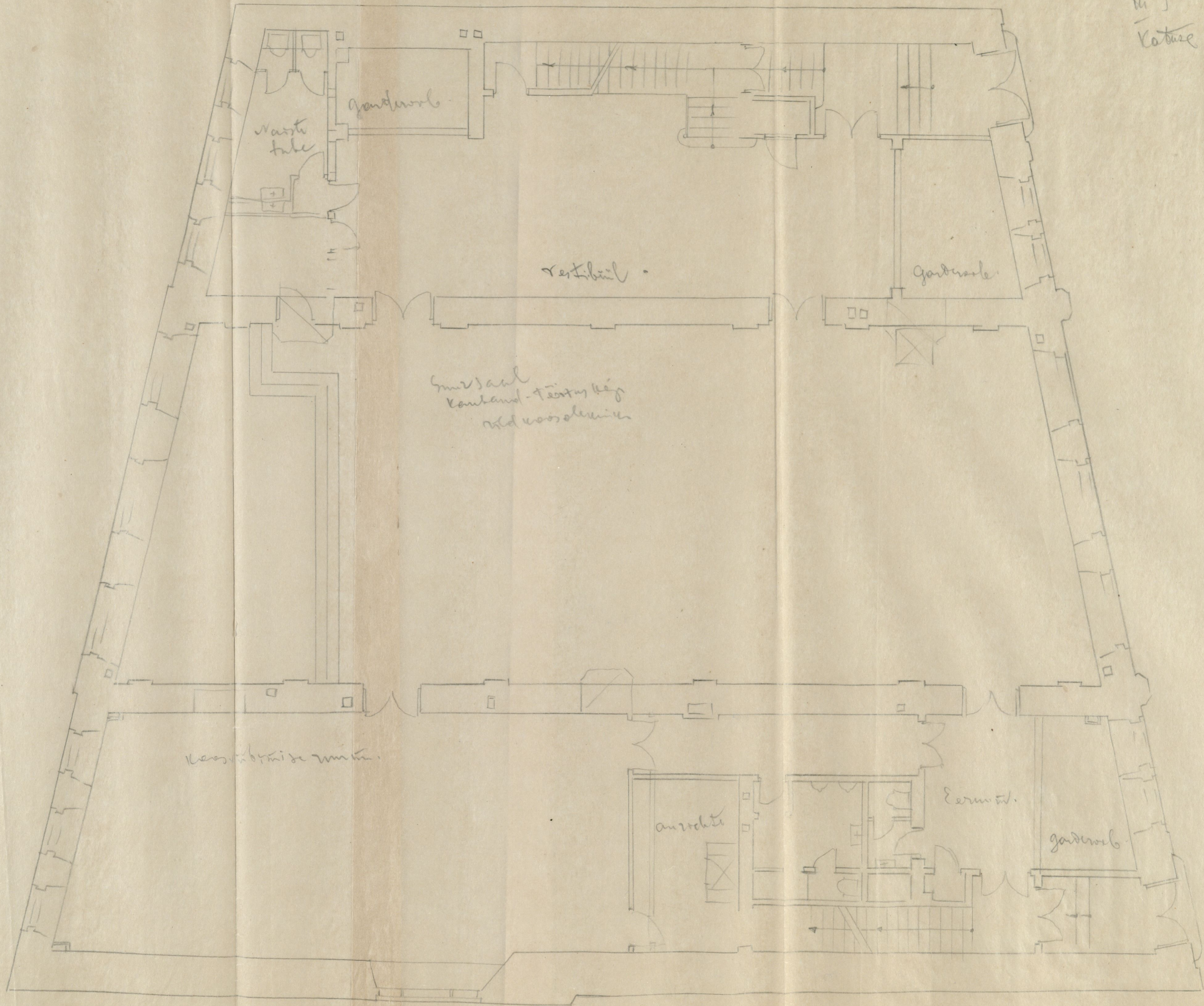
Aluprojekt on Teedeministeeriumi määrusele
 ja kinn. osakonna poolt kinn. 15. II 23 a. Nr 193.

Asessiplaan.

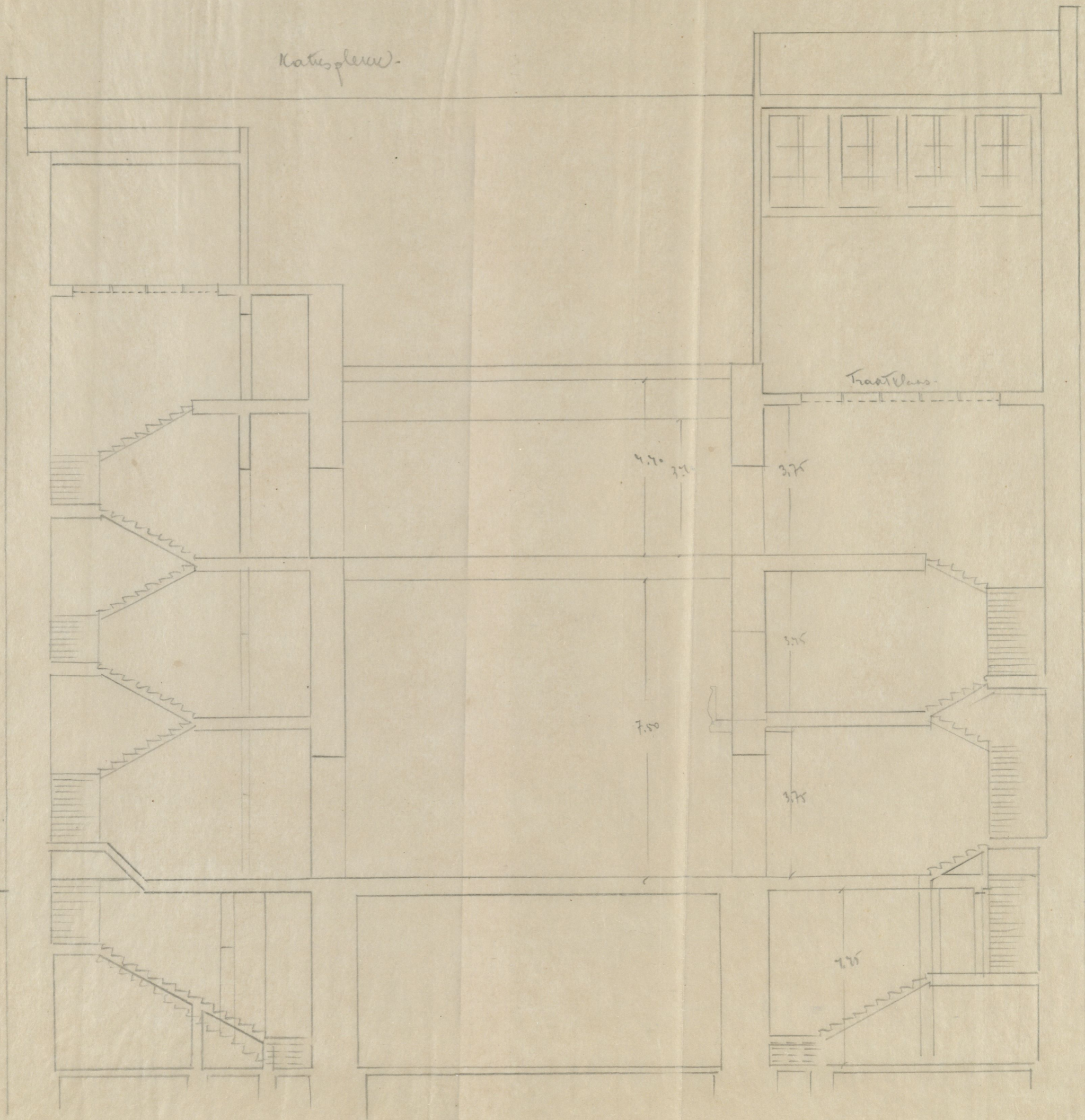
Gronse woneer floor.

II } Konrad punkt
III } Katusse woneer punkt

sonad punkt
e. wend punkt

Kathesplan

Trautkass

4.7
2.7

3.75

3.75

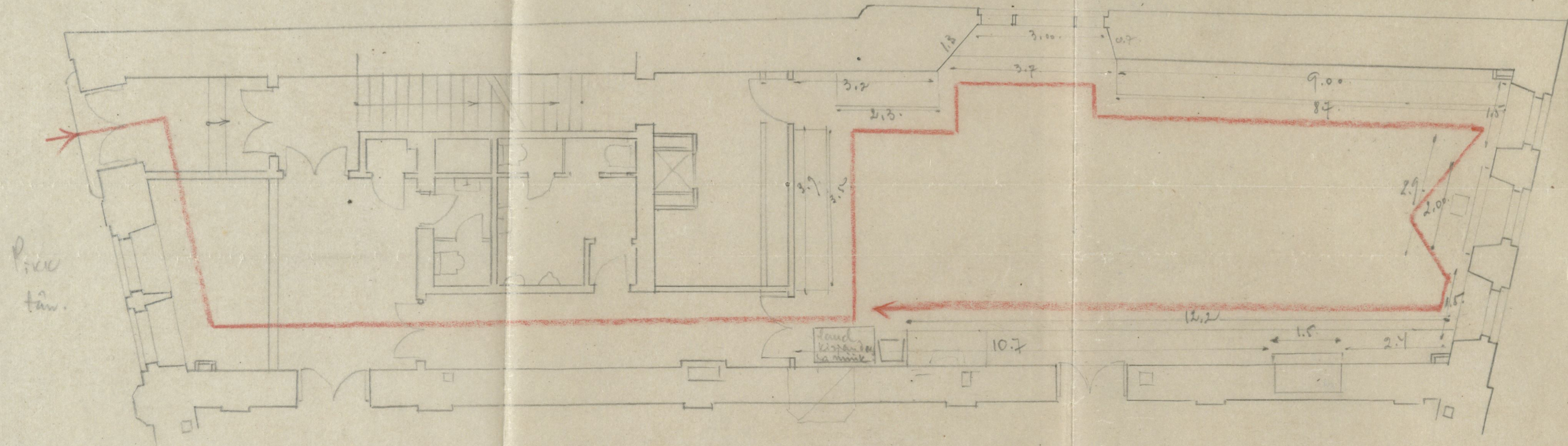
7.8

3.75

2.75

Länge

Kaul- ja seinien kaja välihuoneiden piiri

Piiri
tän.

38.6 mtr + kamin + aseinat ja muut huoneet
26.7 mtr lehti

17
9.13
19

Silberner Bibliothekleuchter. Geschenk
des Baron Alex. Stael von Holstein.

Älteste Urkunde des Schwarzenhäupter -
Archivs 28. März 1400
mit den Siegeln des Convents der Domi-
nikaner u. d. Kirchen Vormunds Ratsherr
Gerd Witte.

Grabstein der Schwarzenhäupter in
der St. Nikolai Kirche.

Die Beischlagsteine am Portal des
Schwarzenhäupterhauses;
links: Wappen d. Erk. Ältesten Evert
Schroder;
rechts: Hausmarke d. Erk. Ältesten Hans
Koser.

Bandelier des Haus -Schweizers.

Glas Pokal mit Schwarzenhäupterwappen
Geschenk des Ältesten Johann Jencken 1762.

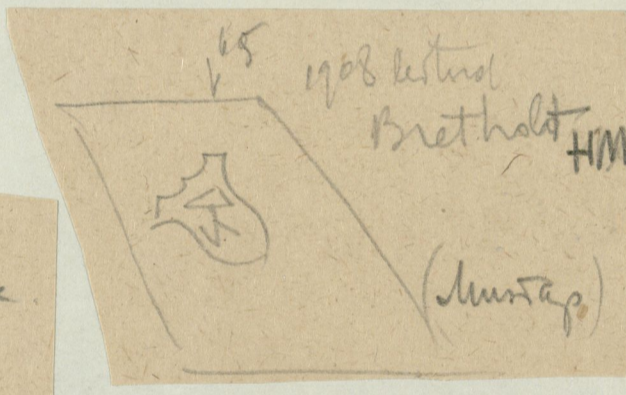
Gestühl der Schwarzenhäupter in
der St. Nikolai Kirche.

Glocke 1472 .

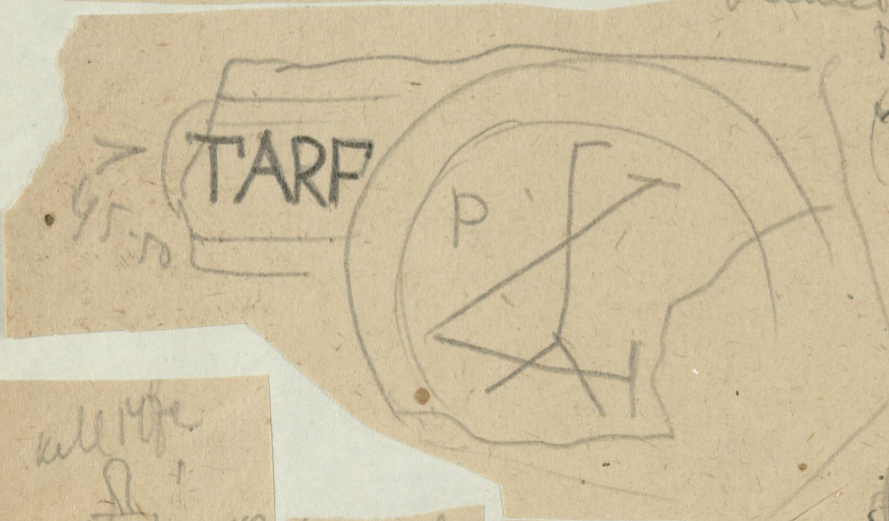
18/x. 36.

Mustap. maies.

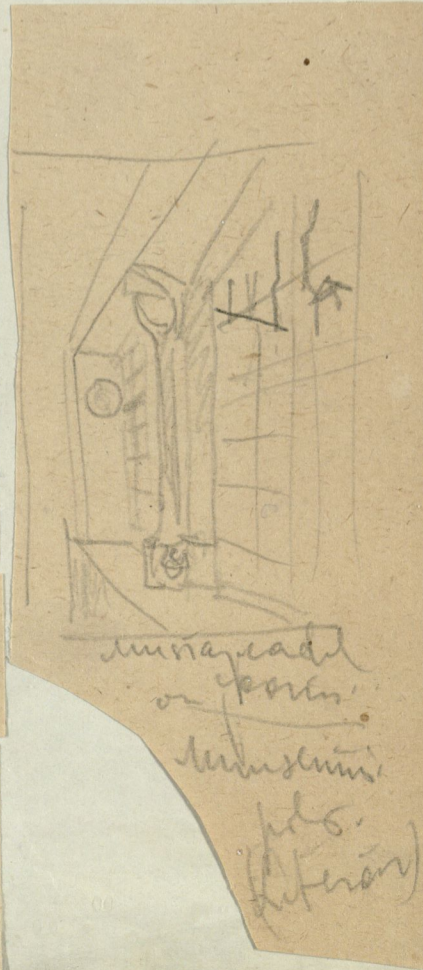
Petersen - P. Hermann (a. lito)
corp. 1800 a group, anlage (lito)
Stuarti teoni fasaan foto.
Kigdofu - Teompa fasaan
Stavenhageni sari.
Sadam Petersen (all)
ungem - stammel
Olevosti pial polu (sust)
Danan wapr iptrafil. (lito)
Pachgravin? autor?
1700s Nanna lahing.
Toalse - Kijehai 1818. C.F. Muller
1852.
Talline vande laeral.
Jabi 1822.
all laeral 1618. He mis...
Kas Orehmann on teinud plaani
Mustap...? Kas ta on pahi plaan
he võtund rist koonest mistal f...
d. 3 laama

Rehmat...
18 hepe jaly unne
27/1902 Nõlts...
...
Mustap

name on tükk
Mügel a.
Paul
Künjele
maas Soha
Jehorog
Haskesul
Punagöest
y dmi lerm...
Tidna...
act.

all 1472
Mustap
1664
Mustap

3 tina k...
Radoe ab... 1428 - !
6 kööbi j...
1440
maal 1790
(Mustap)

Mügel K. Kella
j... (lito)
laages j...
1440
maal 1790
(Mustap)

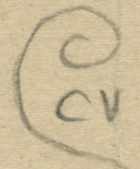
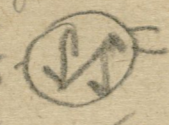
20402 3A
82

Suurem
Käsi.
N=83.
kaand

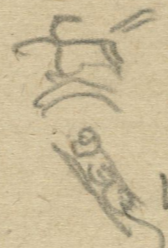
U
15.42
H

Nigun
HSE
kaabi
mel
püüri
Hüüm

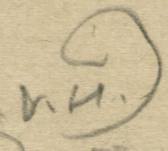

1/81, 938,

Vae 3-4.

Suurem
Püüri
Su/35cm Vastiga.

Koide
Korbi. G.V.O.G.S.

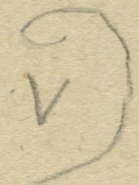
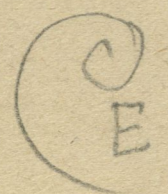
21x39 vähem kivi.
Lau 13,5.
Tagumir pool vjff. lina
Kupuridat.
Suurem 5x30 laulu. vne uellege vapp
21x16,5 Mehe sinu.

vapp

ANNO 673

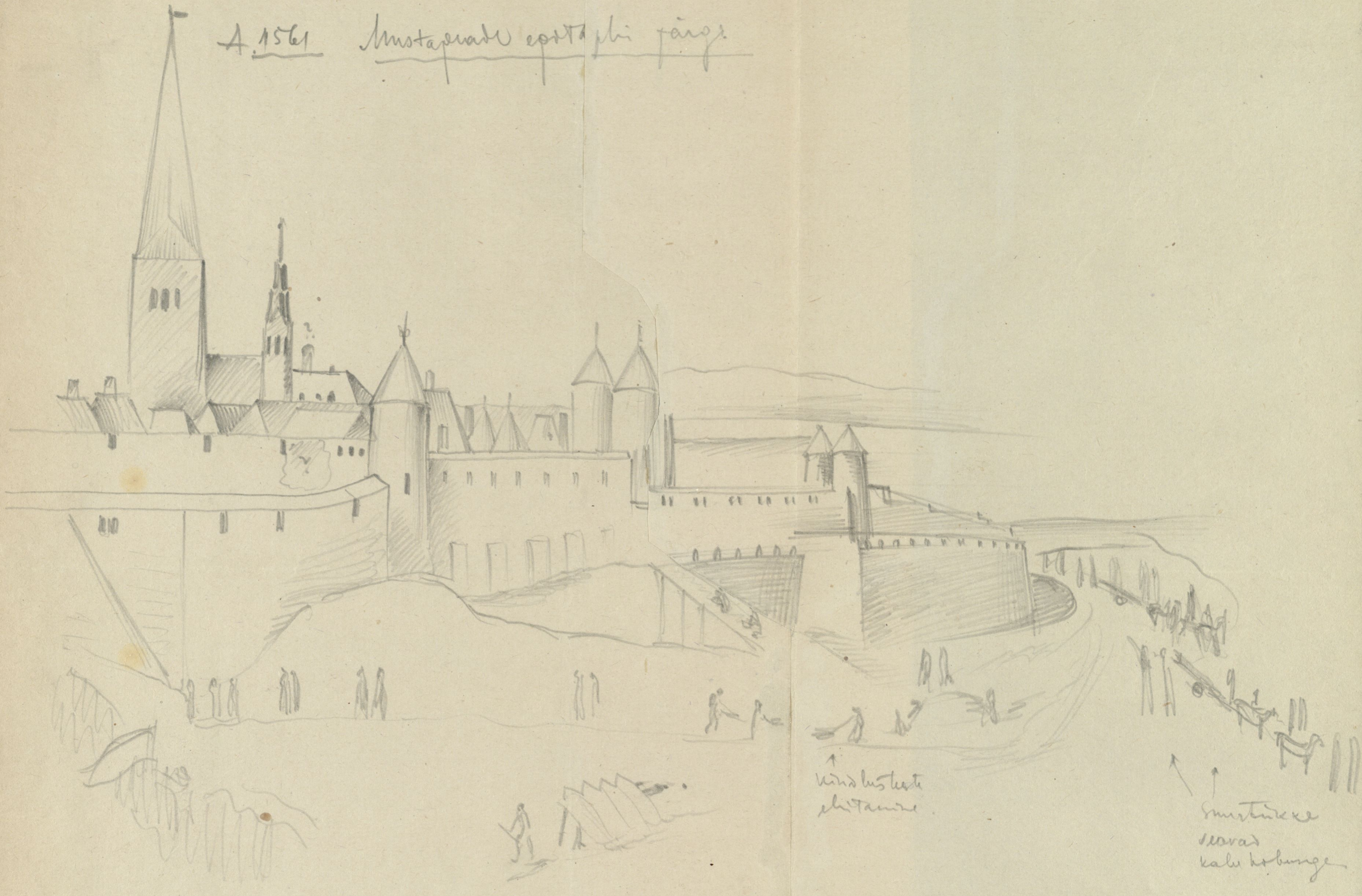
Vähem kann
19,5. Saugal ornamnt

Naisvapp
21 x 29,5
Mehev
20,5 x 16
Saamantus
Karl X
21 x 18,5
Karl XI
19,5 x 17

Naisv
Mehev

A. 1561 Mustapeade ehitajate järg

↑
Lindane Toivan
Lõuna
Lõuna rüütelaste

↑
Vindluste
ehitamine

↑
Süüdlaste
sevad
kale hobunge

Mustaq Epstaf, Paimin claval

Interval 1 99.9 x 27.9 - 27.2

2 99.7 x 30.6 - 30.0

3 99.6 x 31.3 - 31.00

4 99.6 x 30.0 - 31.2

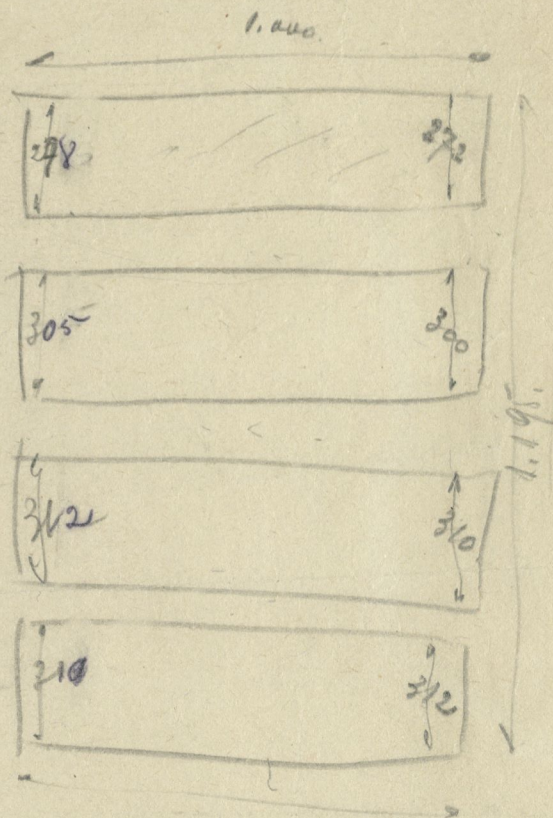
Volume 10-12 4/2

Interval 1

2

3

4

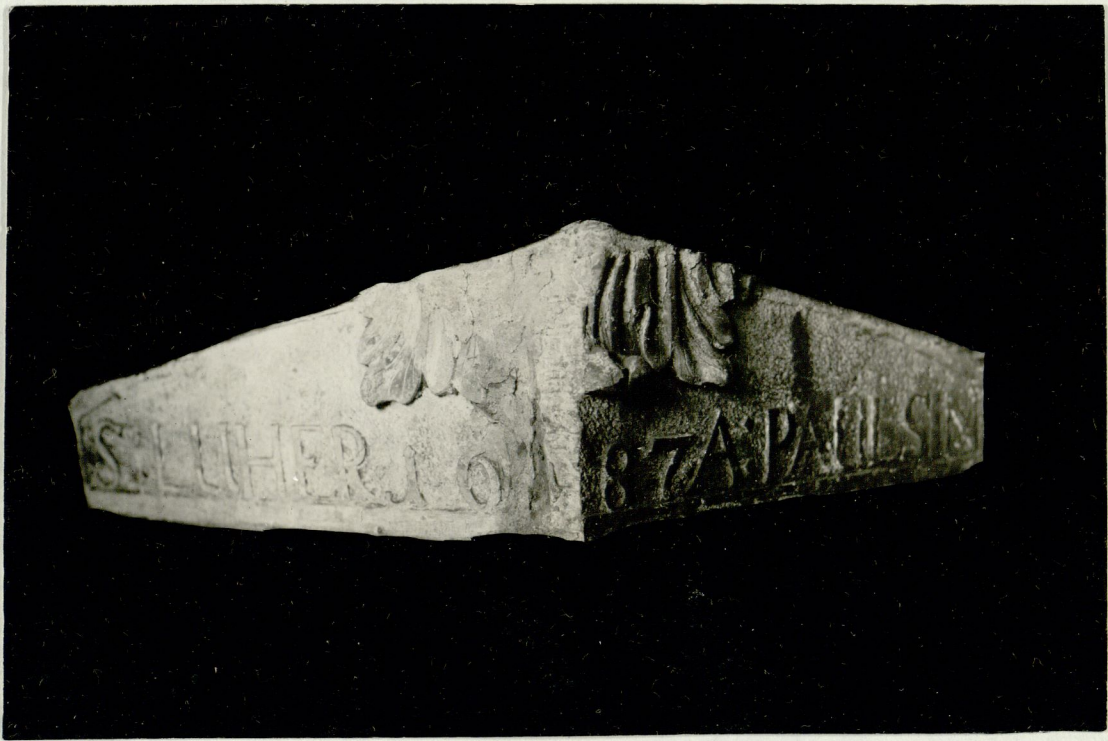
Selafun jungs
 umum tape di
 278
 305
 312
 301
 1196

Jau pabel
 Guidi pabel

Pöördel

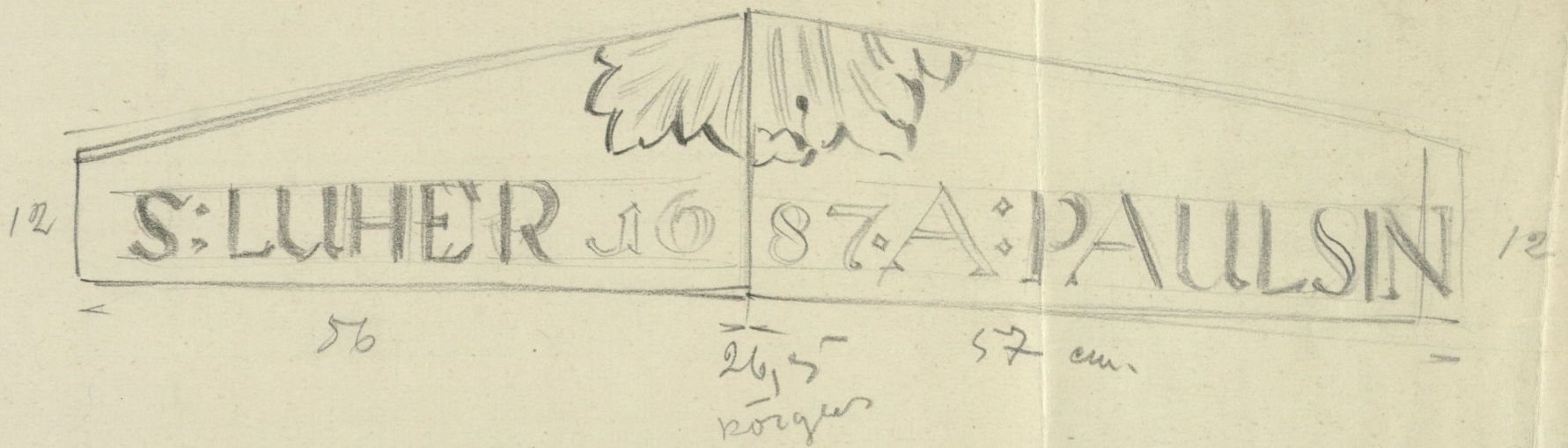
Pöördel

186
 Амозъ X V' 27 1887 Хансъ Янтъ
 107
 1.9.30.
 Mustapeade kvartal 42
 Went. ja Puhar. mille Tegu kops. asmas.

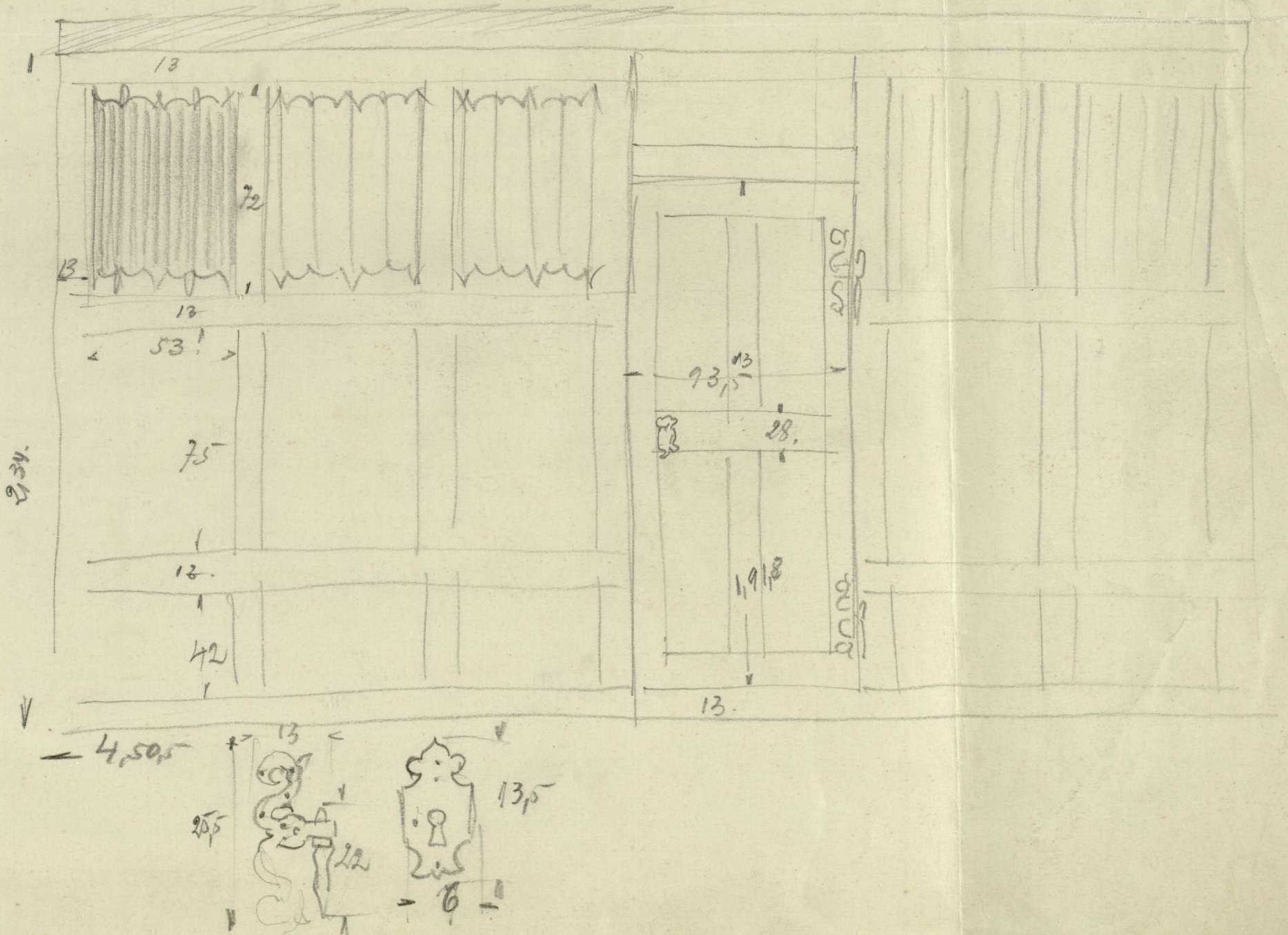
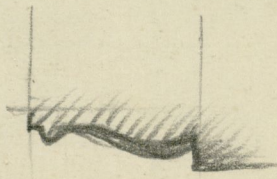
Pöörde l

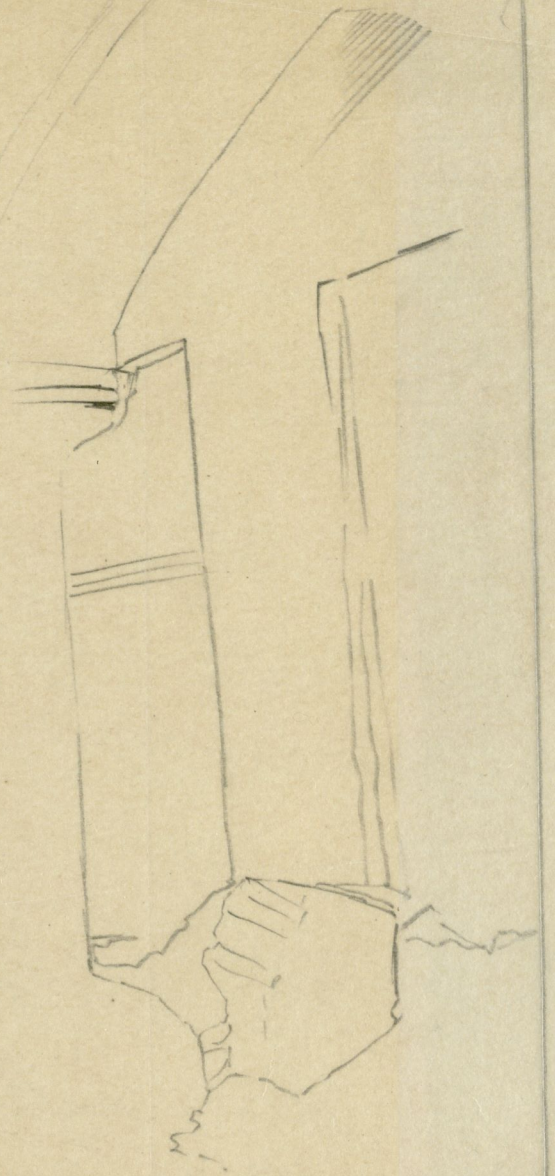
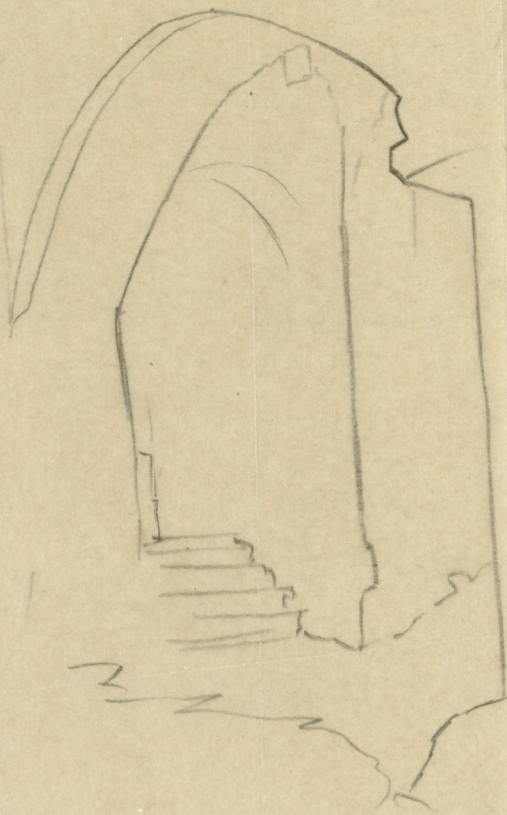
J. Lucher x A Paulsin
 1687 Kinnelje
 kvartal 42
 Puhar. t.

Pöörde l

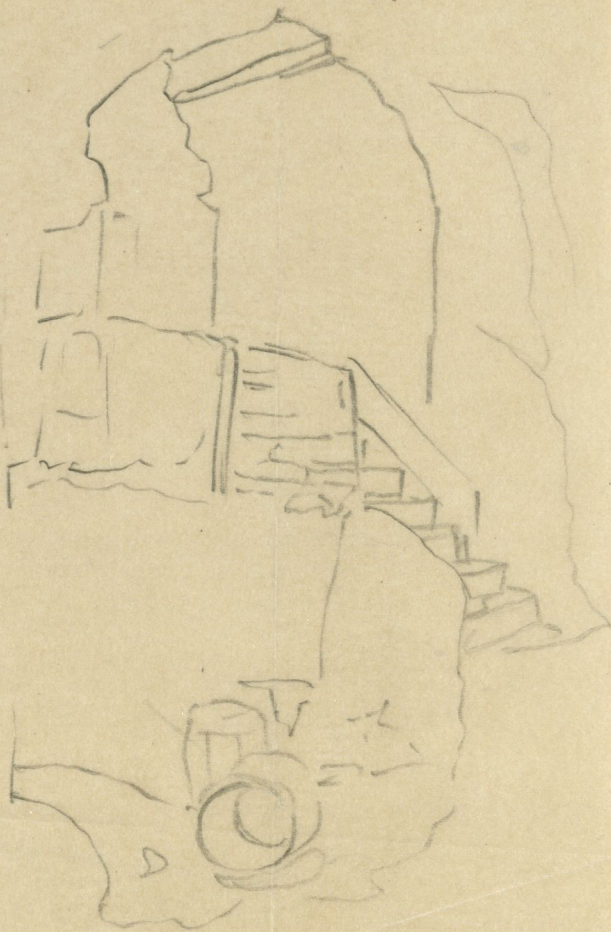

Parvus 3

Puhavainu T. Mustajärven
Kuhva maja on.

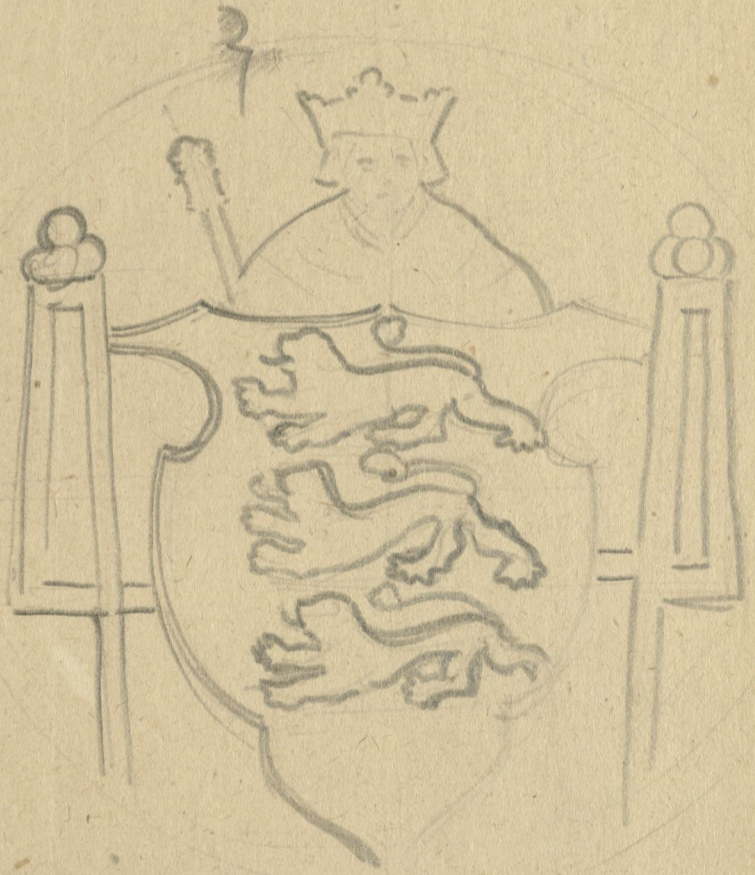

Puhavainu T. Mustajärven
Kuhva maja on.

560 D

Tehnikunishone
 Kalyan
 Puhar T.

W. H. W. Jan

W. H. W. Jan

15. 1842

127

in 1842

1542 52

Vene t. 29

Vaadl öue.

10/234
P. Leht

K. Reinberg.

Mälestusi weneaeg-
sest politseist.

Wene tänawal, õigeusu kiriku vastas asetses kõrge wiiluga wanaaegne hoone, milles asuwad linnawalitsuse hooletandefakond, tööbõrs ja teised linna asutused. Eigi poolsada aastat tagasi sellel hoonel ilutses wenekeelne silt, mis kuulutas, et siin asub Tallinna linna politseiwaltlus.

Kogu hoone on nüüd ümber ehitatud nii põhjalikult, et peale wäliste müüride pole midagi jäänud järele endise poliitseiwaltlusest. Täiesti on kadunud endine ruumide jaotus, wanad trepid ja koridorid.

Seal, kus praegu asuwad „Noortebüroo“ ruumid, oli politsei walwetuba. Tol ajal polnud politseijaoskondades alalisk walwet nagu nüüd; jattus ühegi politseilise walwepunkti tugu linnale. Üks, mis walwetoa koridorist wiis arestiruumidesse hoomil, on sinni müüritud. Kadunud on ka mõneastmeline kivitrepp, kus aset leidsid ägedad heitlused joodnud isikute ja „gorodomoi'de“ (linnawahtide) wahel.

„Kaineestamiseks“ politseisse toodud joomar ajas sõrad wastu ega tahtnud minna „soolaputkasse“ lutikaid ja täisid söötma. Ent topeltnelsonit tolleaegsed korrakalmurid ei oskandud kasutada, sügawalt klaasi põhja waadanud kodaniku kaelaluu jäi termeks. Waid mõned muhud ja kriimustused tuletajid talle järgmisel päewal meelde kokupõrget politseiga.

Kadunud on ka wäike aed mõne põlise pärnaga ja kahe ümmarguse lillepeenraga, mida oli wallutanud umbrohi. Zalgratturid pidid siin sõiduloo saamiseks demonst-

reerima oma sõiduokust ja peenardewahelisel teel rattaga sõitma „number kaheska“. Siin on nüüd kiwibega siltutatud hoow. Säilinud on waid metswiinamarja wäädid, mis looklewad mööda endise eeluuri-
mise wangla tonarisk müüri.

**Täiesti salajane raport
kubernerile.**

Kainis ruumikas toas punase lalawiga laetud lina taga, teineteise watas tugitoolidel istuwad politseimeister Nieländer ja politseiwaltluse teine sekretär Gubontsew. Tuba on mehe rinnuni ulatawa puust wõre-
ga jagatud kahes. Lihisurilik jäi wõre taha, nimeka kodaniku ees awanes riivitatud läbikäit wõres; ta kutsuti laua juurde, talle pakuti tool.

Põrandat laua all katab kulunud kehwa waiw. Seinal ripub elujuurune keiser Aleksander 3. õlimaal. See maal ilustas politseimeistri kabinetti ka siis, kui pärast Aleksander 3. surma troonile oli ajunud Nikolai 2.

Sekretär loeb:
„Täiesti salajane.
„Härra Gestimaa kubernerile.
„Raport.
„Tagasi saates sinjuures Aleksander Wideniku palwefirja...
„Kuidas ma kubernerile tohin midagi tagasi saata!“ tegab wähele politseimeister. „Ma wöin talle waid tagasi esitada!“

„See on ju üks köik!“ arwab sekretär. Kuid parandab „Eitades tagasi“. Jattab lugemist:
„... palwefirja, kannan ette Teie Ekstjellentsile, et kuigi minul pole otsejaid andmeid paluja poliitilise meeluse kohta, leiata siiski, et ta palwe raamatukaupluse loa saamise kohta tuleks tagasi lütata. Widenik on alalises läbikäimises Peeter Filatowiga, kes tohtu poolt karistatud sotjiaal-demokraatliku töölispartei lendlehtede lewitamise pärast. Sellepärast tuleb arwata, et ka Widenik jagab oma jõbra Filatowi poliitilist töespidamist.“

Sekretär, lõpetades lugemise, pöörab oma kollaka turjunud näo, sora-
kil murrudega, küsimalt politseimeistri poole.
„Ja... hm... Siin just kui puudus midagi...“
„Mis nimelt?“
Politseimeister wõtab sekretärist „mustandi“ ja loeb:
„Eitades tagasi Aleksander Wideniku palwefirja... Kellele ma esitan tagasi palwefirja? Misjuguise palwefirja? Tuleks kirjutada: „Eitades tagasi Teie Ekstjellentsile Aleksander Wideniku palwefirja raamatukaupluse loa saamise asjus.“

Sekretär parandab. Nurib siis politseimeistri näoilmet. See wõtab uuesti sekretärist mustandi, uurib seda. Põniseb:
„Ei, siin oleks waja... midagi niisugust...“

Sekretär wõtab sõna lausumata mustandi, tõmbab maha „alalises läbikäimises“ ja kirjutab peale „sõbrustab“, sõna „sellepärast“ asemel kirjutab „sellestõttu“; lause ettekande alguses „kannan ette Teie Ekstjellentsile“ tõmbab maha ja paigutab raporti lõppu uue reana: „Alatoodust on mul au ette kanda Teie Ekstjellentsile“.

Mustand rändab jällegi politseimeistri kätte, kes loeb seda tähelepanelikult.
„No maat, hoopis teine asi!... Ets ole?“
Tahab anda paberi sekretäriks tagasi, kuid peatub.
„Täiesti salajane!... Hm, mispärast täiesti salajane? Mispärast te ei taha kirjutada konfidentsiaalne?“

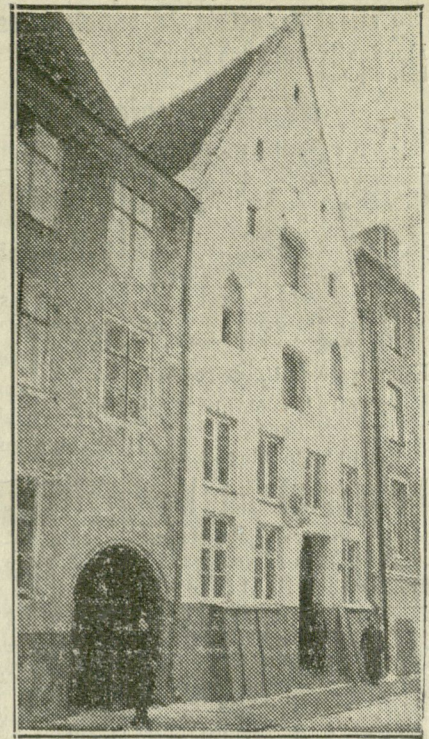
Sekretär parandab — konfidentsiaalne.

„Ja aga kubeneri ettekirjutusel on ka „Täiesti salajane!“ märkab korraga politseimeister.
Sekretär parandab „konfidentsiaalne“ ümber „täiesti salajajeks“.
„Mis te arwate, ah?...“
Sekretär waitib mornilt.
„Palujal on isegi niisugune sünge, niisugune revolutsiooniline nimi!... Anna talle weel raamatukaupluse luba!...“
„Aleksander Zwanõtsh oli teile teha ettekanne,“ sõnab sekretär.
„Das tuleb!“

Politseiwaltluse walwetoas.

Gubontsew lipjab wälja politseimeistri kabinetist. Samnub otsejaid walwetuppa.
„Aleksander Zwanõtsh, tuleliinile!“
Aleksander Zwanõtsh Niteborn, poliitseiwaltluse esimene sekretär, kõhn, hõreda kiteshabemega mehite, suurte prillidega,
oli just tõstnud napjukaasi juuäärde, hoides wajakus käes kahwli „eisbeini“ wiilu.
„Kurad teda wõtaks!“
„Wetas lauale tagasi joomata wiinaklaasi, miskas taldrilik kahwli jalkhatikuga, äigas tassurätiga üle juu, kohendas prille ninal ja läks.“
„Singe wõtab seest wälja!“ kaebab Gubontsew. „Küll on puupea, olgu jumal talle armuline!... Andte ruttu üks naps!“

Joob faks napju järgimööda, wõtab tükitepe hapukurki, istub kergendusohkega diivanile. Wahesein warjab uudishimulikude filmade eest walweametniku diiwani ja sõõgilaua wäikeste lapiga.
Jga päew, kui jõuab kätte „admiralitud“, läheb walwelokem pristawiahi kantseleisse, kus raha einetamiseks kottu lapitakse.
„Friihüüdi“ muresemine oli üheks walweametniku „kohustusets“;
Anipatsjan wõi Mosheronof (politseiwaltluse juurde komandeeritud gorodomoid) haawas suure portfelli ja läks tegema fiseoste, fõtgepealt mõistagi riigiwina-poodi.
Walwetoas einetas politseiwaltluse „elit“ — mõlemad sekretärid, lauaklem, registraator, walweametnik. Need ametnikud töötasid politseiwaltluse alumisel korral,

Politseiwaltluse hoone wene ajal

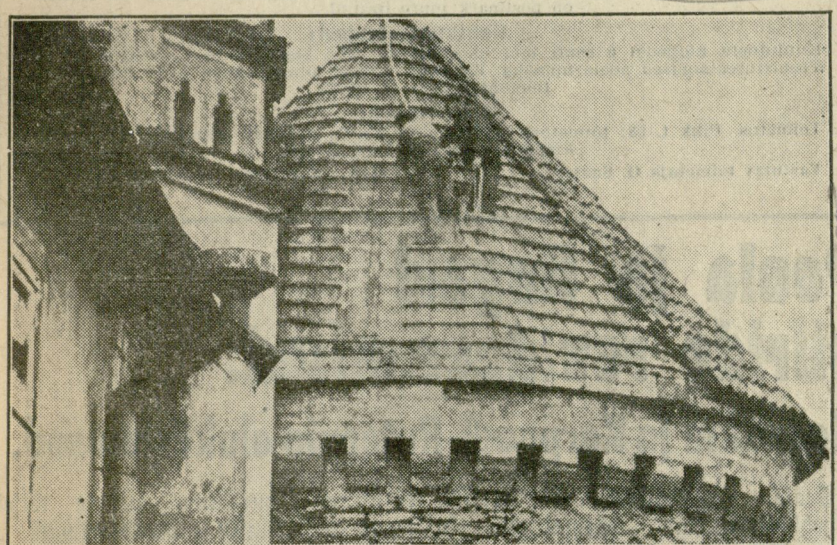
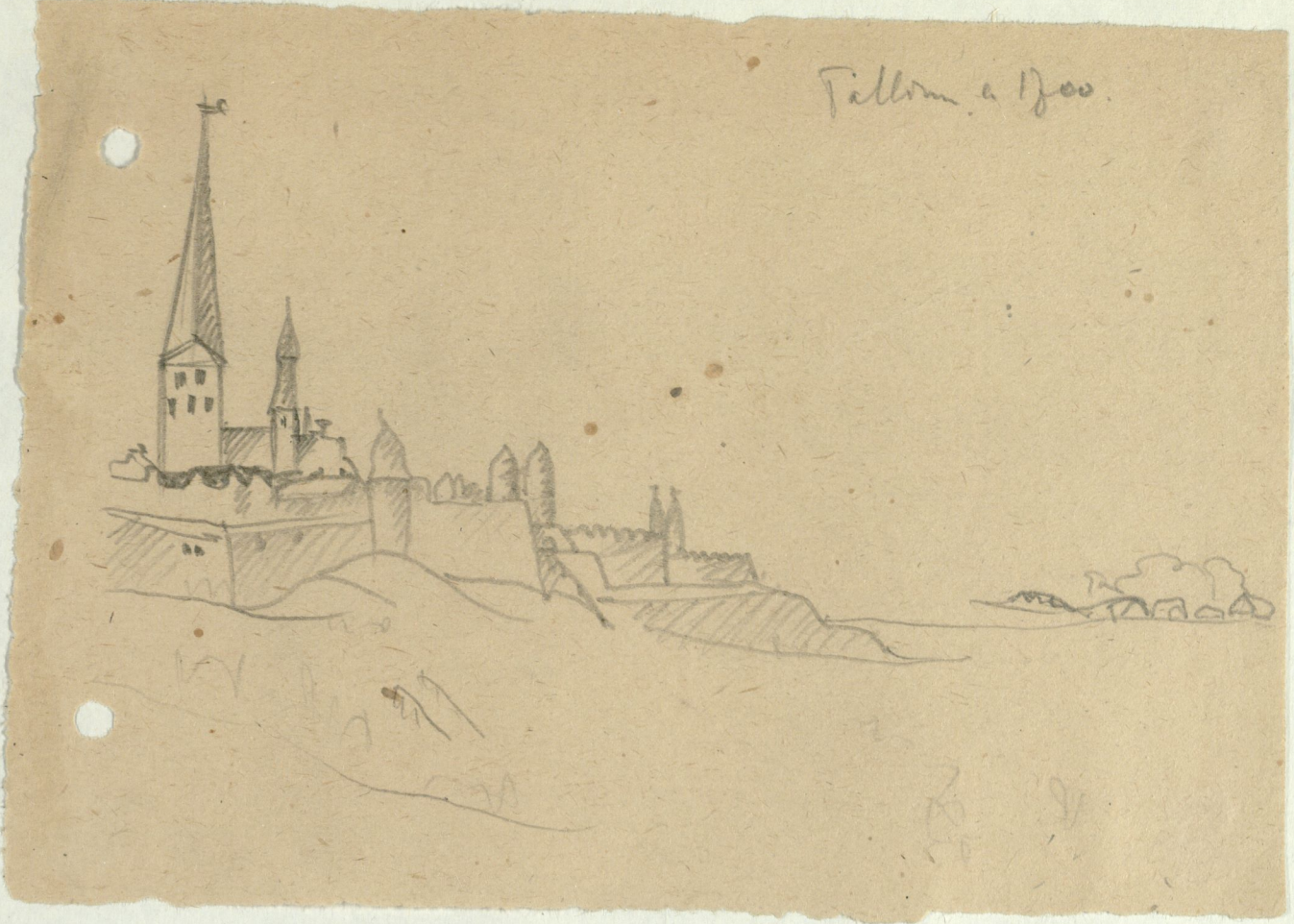
kus sündis ka „palujate“ wastuwõtmine. Kodanik, sellel oli asjaajamist politseiwaltluses wõi mõnes muu ametajutuses, oli tooaegse ametliku zhargooni kui ta seaduse tähe järgi „paluja“.

Teisel korral asus politseiwaltluse teine osakond, kuhu olid koondatud wangide asjad ja kirjawahetus kohtu asutustega. Siin asusid ka kirjutajad ja ümberkirjutajad. Kirjutusmasin polnud weel suutnud teed rajada prowintsi ametajutustesse. Telefon oli juba ammugi kasutada ärides, kui leiti wajalikuks warustada selle leiutijega ka politseijasutusi.

**Tallinna esimene politseijaoskond
sai telefoni esimesena;**
ja seda firma „Wishaw“ heldusest. Firmal oli palju tegemist sadamas, mis kuulus esimese politseijaoskonna piiri, — sadama politseijaoskonda siis weel polnud, — ja firma laskis „oma jaoskonnale“ omal kulul üles seada telefoni. Reegi ei leidnud selles midagi lubamatut.

(Järgneb.)

Tallinn a 1700

7/2
1938
Rahval

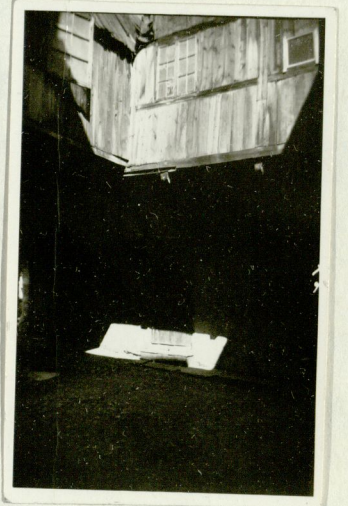
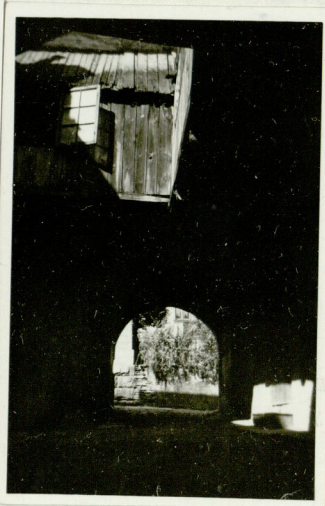
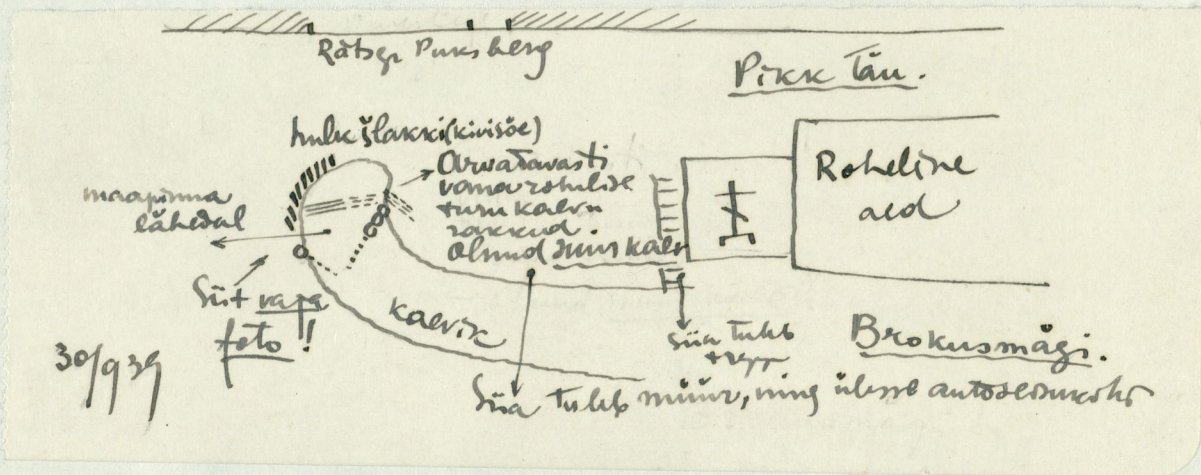
200-aastane tornikalus uuendamisele.

Praegu teostatakse vana kivitakuse lammutamist Paksu Margareta kõrval vastu Eut tänavat asetseva vana linnamüüri torni nõndanimetatud „Hattorri“ otsas. Tähendatud Pikk t. nr. 62 maja juure kuuluva torni katus olevat pärit 1727. aastast ja on vahepeal vaid kohati parandatud. Nüüd tuleb see aga täiesti uuendamisele.

Kuna vana linnamüüri torn on võrdlemisi kõrge, katus mädanemas ja all vedelmas mitmesugune koli, on praegune lammutamistöö võrdlemisi hädasohtlik, nii et mehed peavad end töö juures hoolega kinnitama ümber raudse lipuvarda seotud köite külge.

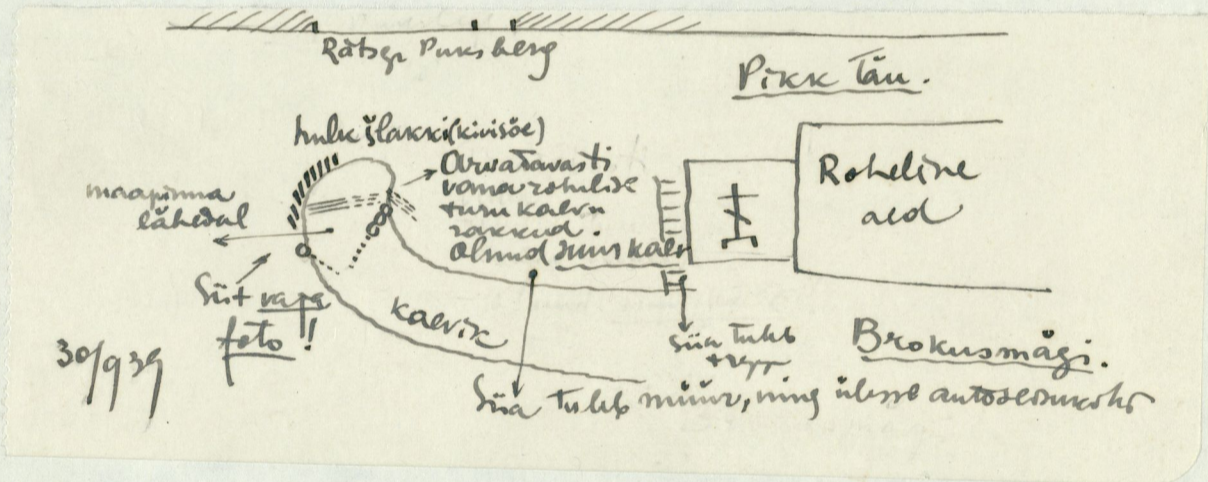
Ülemisel pildil näemegi töölisi torni katusel turnimas, nii nagu nad paistisid meie fotoreporterile läbi aparraadi pikksilma-objektiivi. Alumine pilt on tehtud torni tipust tööliste ja neid all varitseva sügaviku poole.

12.8.38 - Pika t. olnu leitud vanaaegse
 kalju rannest kivi ja liiv olnu
 te kahel, päris suu kalle
 püsti, paljud maa ees raud
 klambritega olnud ühendatud.
 (Paud röövel-olnud leitud.)

Pöördel!

12.8.38 - Pikk täu. olnud rannale
 kaevu rannal kõnni ja lõl-
 te kahel, päris suu kalle
 püsti paigul maa sisse raud
 klambritega olid ühendatud.
 (Pauk röövel-olud läbis.)

1939. a. suvel.
 Tall. End. Roheline Täu
 kaevu ase
 Raudklambrite ja paigut
 otsi.

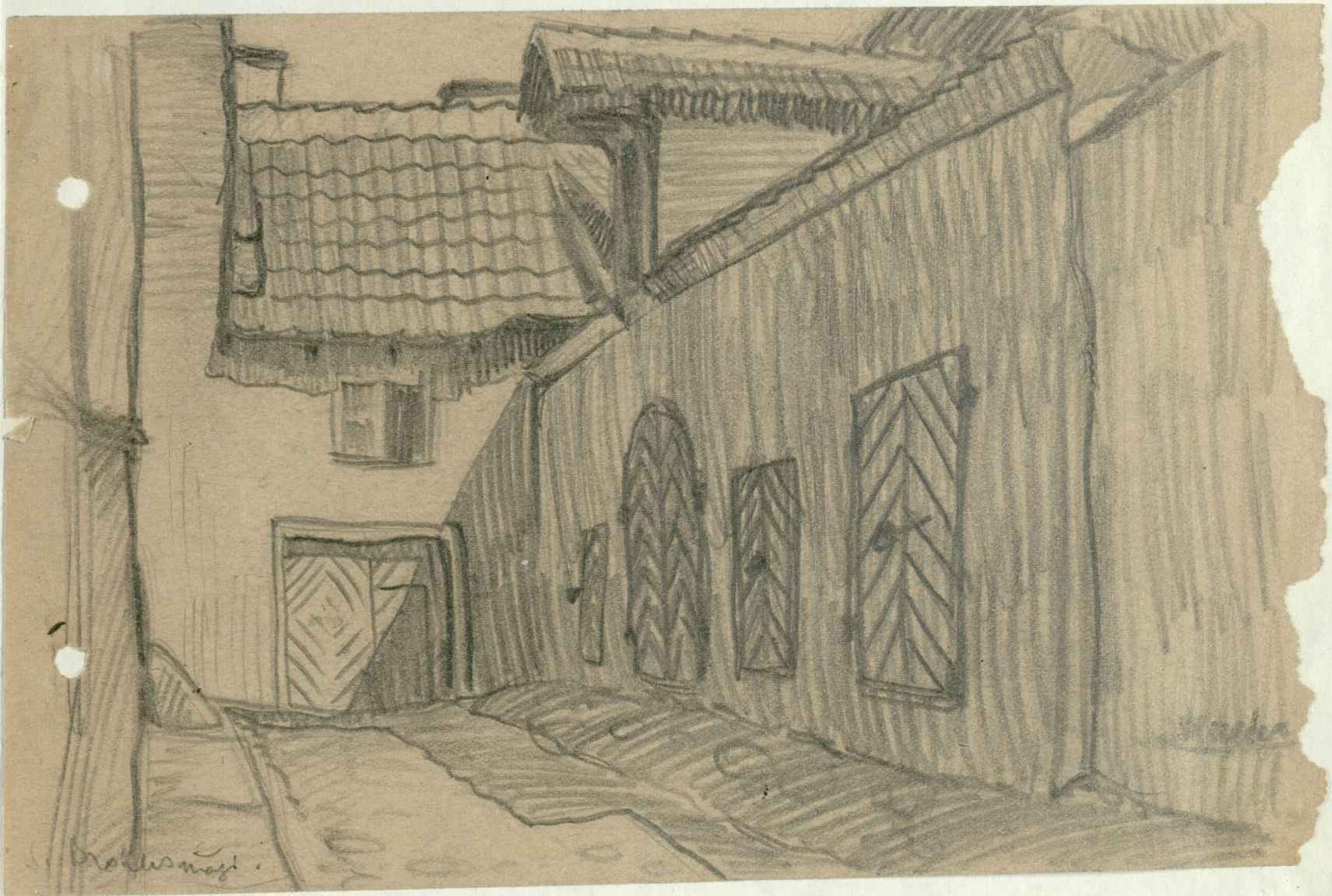
Pikk täu
 Brokusmägi
 Süüv foto.

Tallin
 Brokusmägi
 1938
 suvel
 y

Tallin
 Brokusmägi
 1938
 suvel
 y

Tallin
 Brokusmägi
 1938
 suvel
 h

Pöördel!

26.9.30

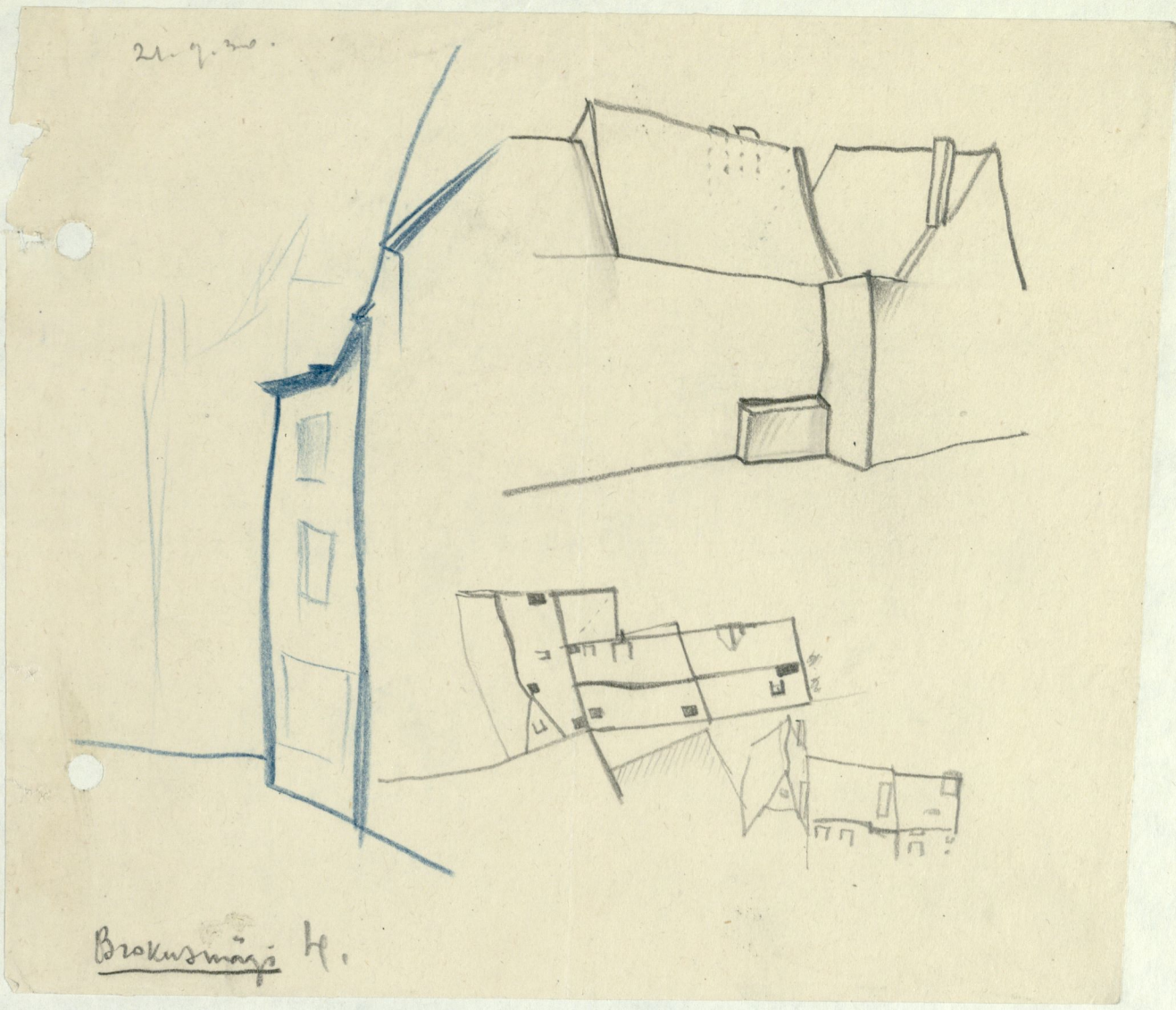

w. b.

H. y.

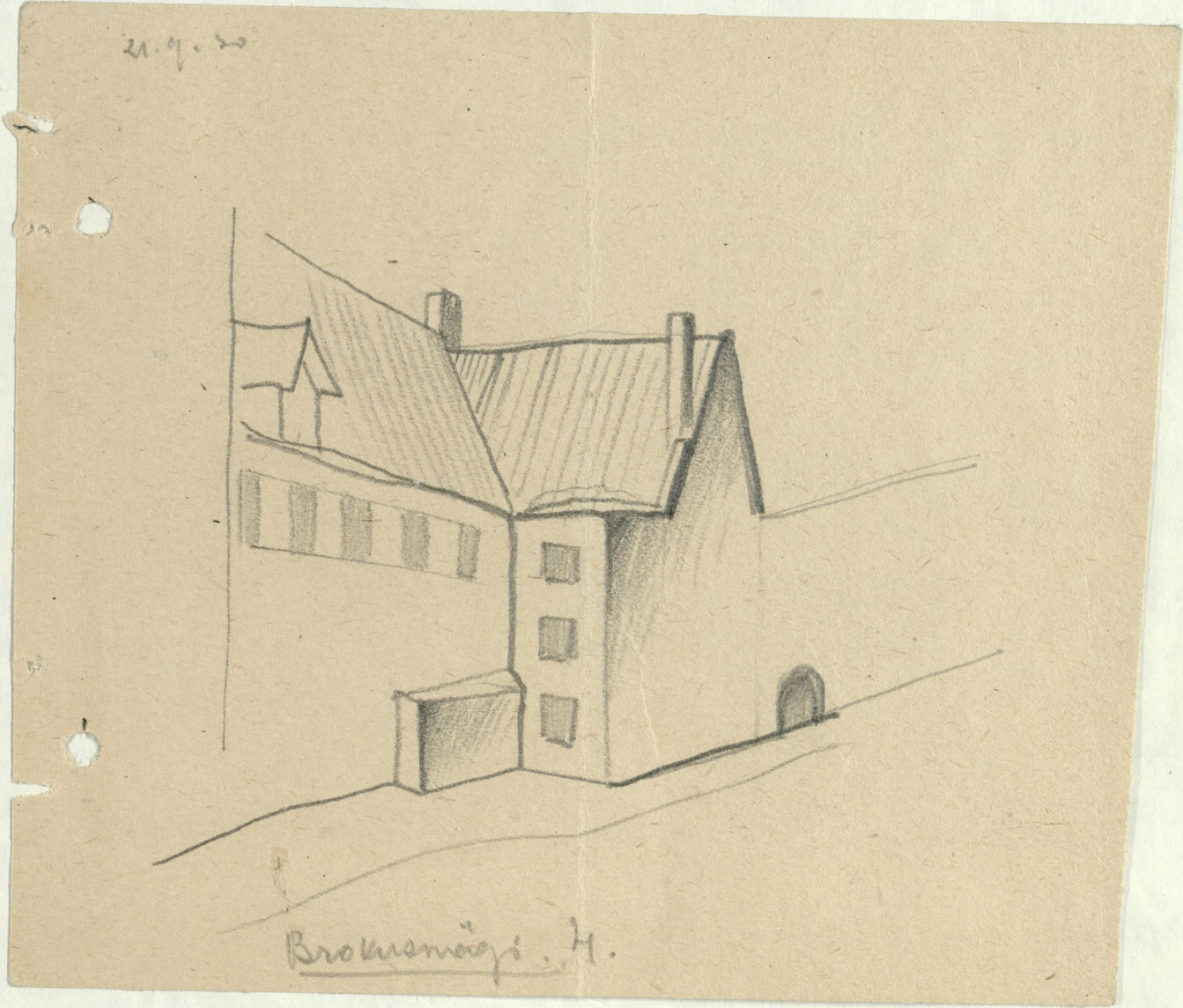
Le Breton Street

21.9.20

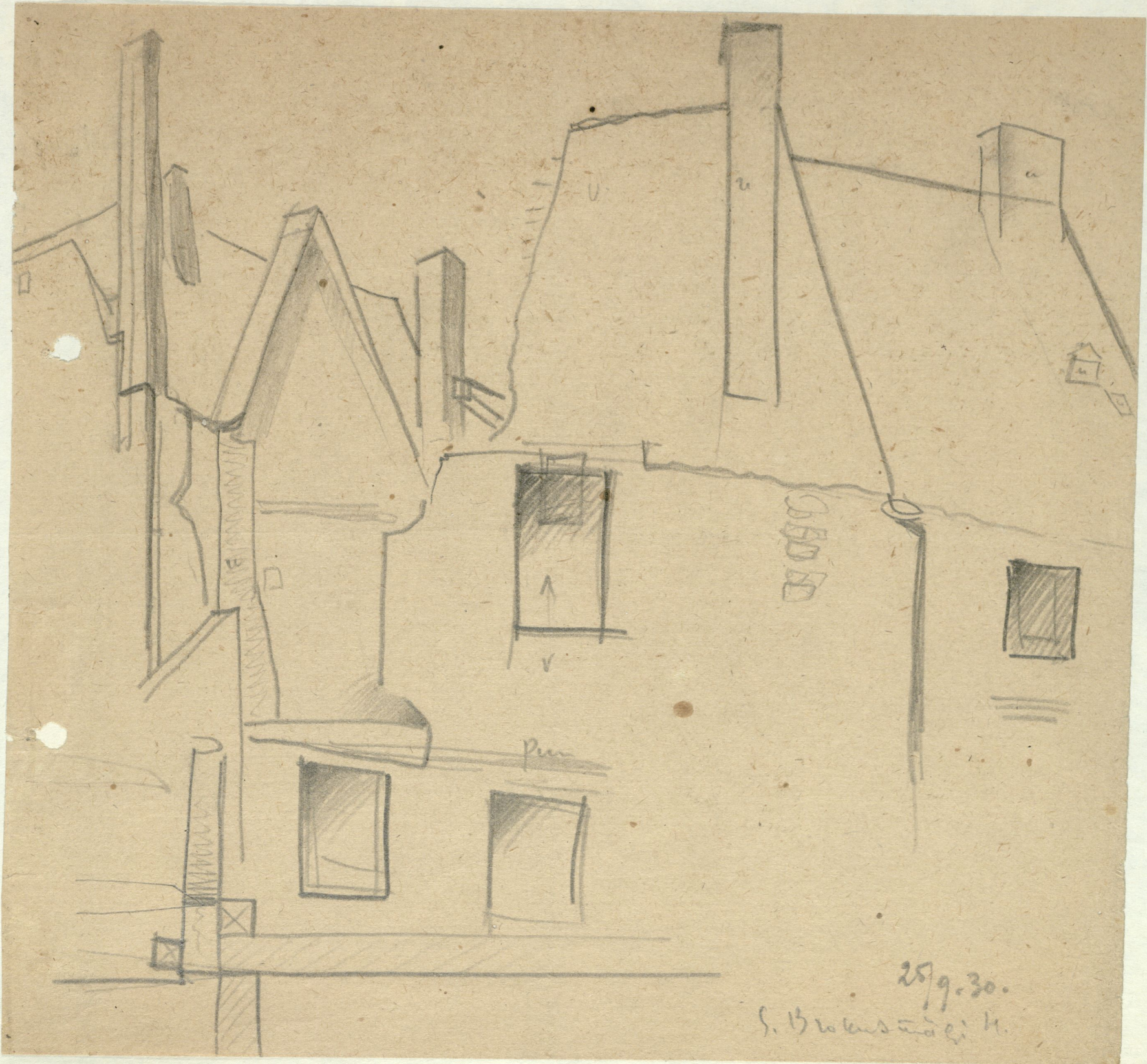
Brokumärgi H.

21.9.20

Brokumärgi H.

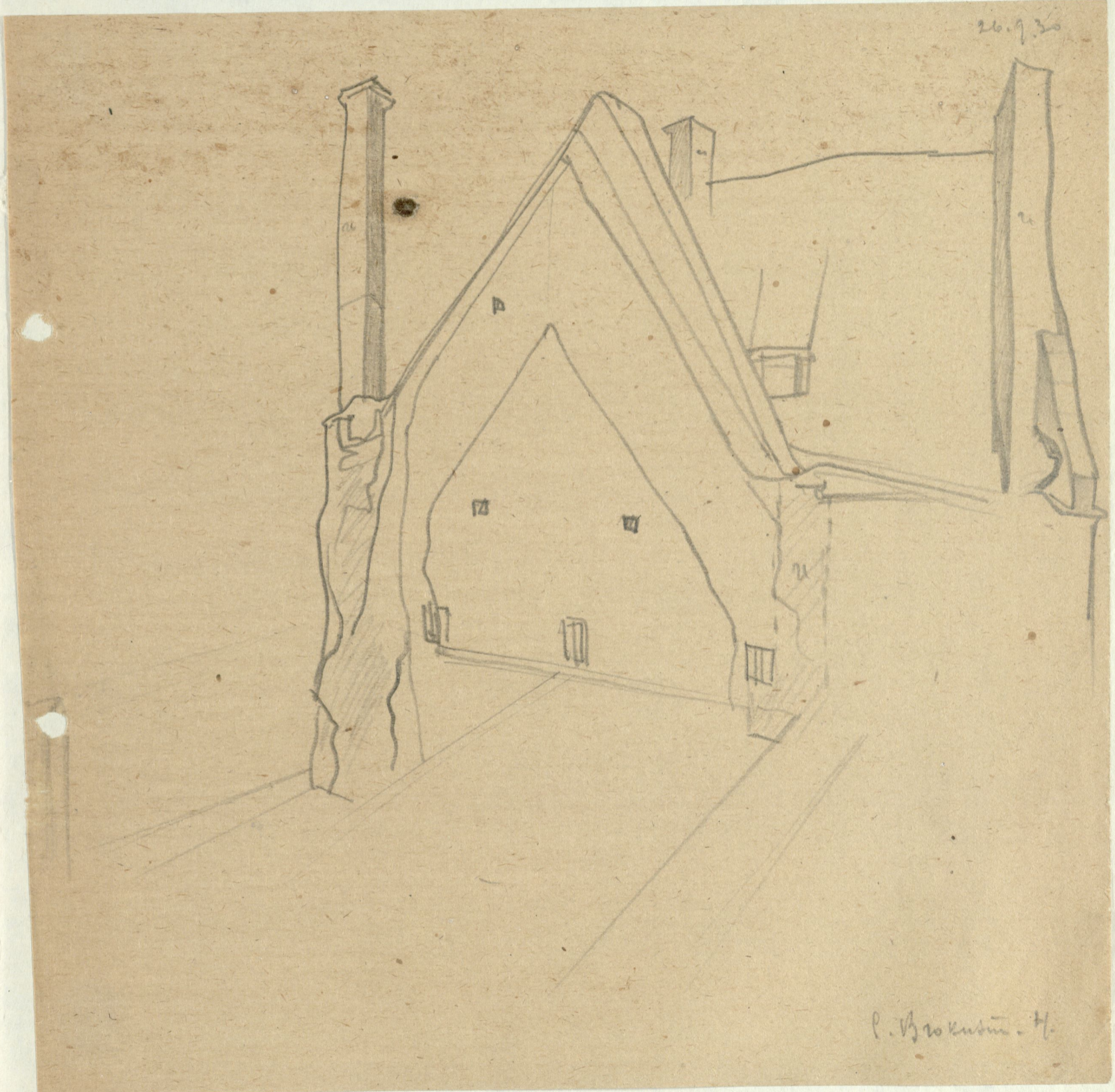

29.9.30.
S. B. ...

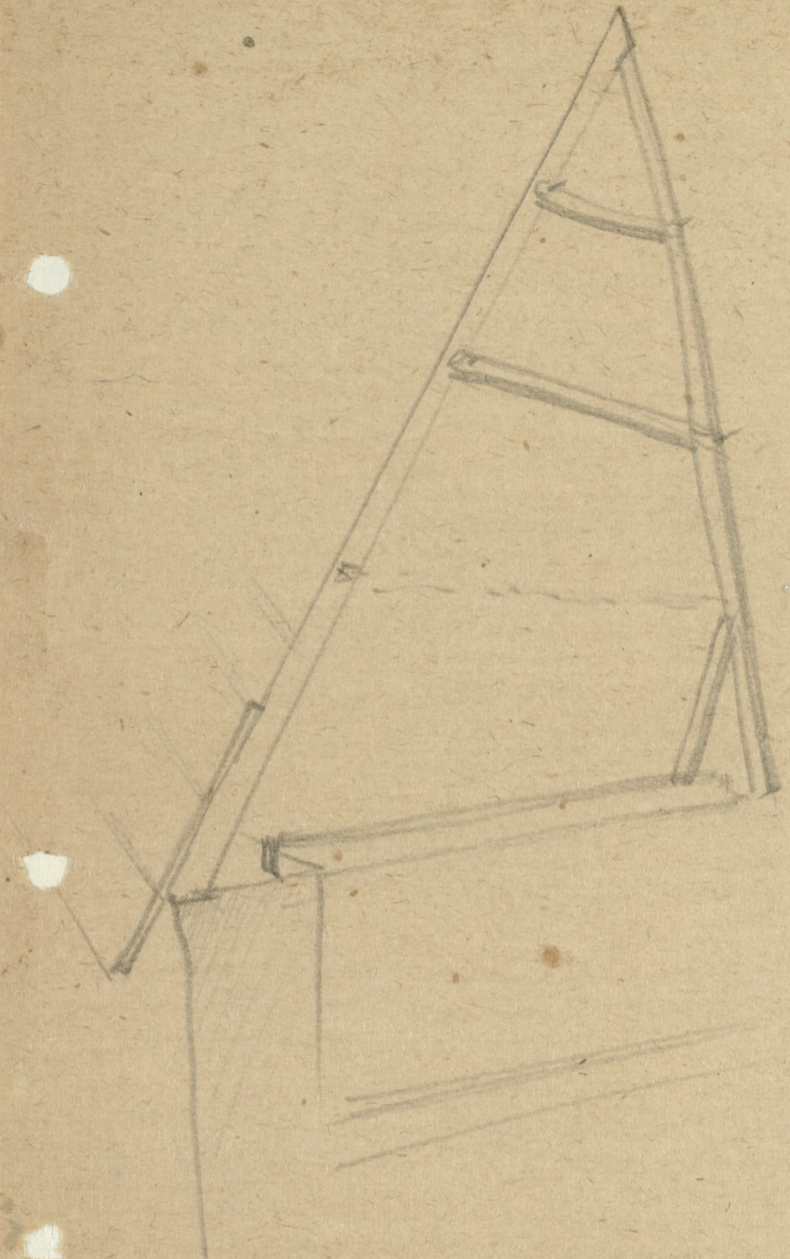
645 201

26.9.30

P. Brokwin - H.

26.9.20

Leid. jahn

P. H. Kussmühl

